

HET LAND VAN NEVELE

Driemaandelijks tijdschrift van de heemkundige kring

Bijdrage tot de geschiedenis
van de duivensport in België

DE DUIVENSPORT IN HET LAND VAN NEVELE Deel II

december 2007

jaargang XXXVIII

aflevering 3B

Afgiftekantoor 9850 Nevele

HET LAND VAN NEVELE

Heemkundig tijdschrift voor
Bachte-Maria-Leerne, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Meigem,
Merendree, Nevele, Poesele, Poeke, Sint-Martens-Leerne, Vinkt, Vosselare
en Zeveren

Het Land van Nevele is een uitgave van de heemkundige kring

“Het Land van Nevele” v.z.w.

Beentjesstraat 29, 9850 Nevele (Poesele)

Abonnementen en lidgeld 2007

Abonnementen op *Het Land van Nevele* lopen over een jaargang van vier nummers. Bij nieuwe abonnementen in de loop van het werkjaar worden de vorige nummers, indien nog voorradig, nagestuurd. Oudere nummers vanaf 1970 zijn nog in beperkte hoeveelheid beschikbaar.

Lidgeld 2007

19 euro (+ 3 euro buitenland) over te schrijven op rekening 290-7431460-20 of 001-3951685-78 van “Het Land van Nevele” v.z.w.,
Dammeers 35, 9880 Aalter.

Steunend lid 2007

Vanaf 25 euro

Secretariaat

P. Tuytschaever, Gaston Martensstraat 5, 9810 Eke-Nazareth

Tijdschriftadministratie

L. De Ruyck, Heiste 45, 9850 Landegem

Opmaak

C. De Groote, Heiste 45, 9850 Landegem

Eindredactie en verantwoordelijke uitgever

J. Luyssaert, Veldestraat 26, 9850 Merendree

Druk

Beschutte Werkplaats “Nevelland”, Drongen

De auteurs, en niet de uitgever, zijn verantwoordelijk voor hun bijdragen en illustraties.

Bij de kaffoto: Zo was het nog in 1975. Raymond Neiryck zoekend in de verte naar de eerste duif die moest vallen.
(Foto Willy Quintyn, Hansbeke)

HET LAND VAN NEVELE

Bijdrage tot de geschiedenis
van de duivensport in België

 Provincie
Oost-Vlaanderen

Centrale Bibliotheek

DE DUIVENSPOORT IN HET LAND VAN NEVELE

Deel II

Samenstelling: André BOLLAERT
Patrick TUYTSCHAEVER

Met de medewerking van: Stefaan De Groote, Daniël D'Hooge, Jan
Luyssaert, André Stevens, Arnold Strobbe, Erik Waelput

december 2007

jaargang XXXVIII

aflevering 3B

Verantwoordelijke uitgever: J. LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

INHOUD

4	Ontstaan en evolutie van de duivensport in de vroegere gemeenten van het Land van Nevele	349
4.1	De duivensport in Bachte-Maria-Lerne	349
4.2	De duivensport in Hansbeke	358
4.3	De duivensport in Landegem	380
4.4	De duivensport in Lotenhulle	398
4.5	De duivensport in Meigem	413
4.6	De duivensport in Merendree	417
4.7	De duivensport in Nevele	430
4.8	De duivensport in Poeke	466
4.9	De duivensport in Poesele	470
4.10	De duivensport in Sint-Martens-Lerne	479
4.11	De duivensport in Vinkt	486
4.12	De duivensport in Vosselare	501
4.13	De duivensport in Zeveren	509
	Epiloog	519
	Verslag	523

4 ONTSTAAN EN EVOLUTIE VAN DE DUIVENSPORT IN DE VROEGERE GEMEENTEN VAN HET LAND VAN NEVELE

4.1 De duivensport in Bachte-Maria-Lerne

4.1.1 De duivensport in Bachte

Bachte en Maria-Lerne: twee parochies - één gemeente. In Bachte voelde men zich steeds meer aangetrokken tot Deinze terwijl Maria-Lerne eerder aansluiting zocht bij Sint-Martens-Lerne en het Nevelse. Met de fusies van gemeenten kwam daar een einde aan en werden beide Lernes een deelgemeente van de stad Deinze.

Ook in de beginperiode van de duivensport valt het op dat de Bachtenaars gemakkelijker richting Deinze trokken terwijl de Maria-Leernenaars eerder de andere richting namen: Drongen, Sint-Martens-Latem, Nevele. In de uitslagen van de duivenwedstrijden wordt meestal het onderscheid tussen de beide Lernes en Bachte goed vermeld. Dat betekent dat die uitslagen ook zo werden doorgegeven door de organisatoren en dat een Bachtenaar zich niet bekende tot een Maria-Leernenaar en omgekeerd.

Op 28 mei 1865 vinden we reeds een eerste vermelding van een Bachtenaar in een uitslag van een duivenvlucht. Duchateau werd 4de in de vlucht uit Amiens die werd ingericht door 'Het snel Gezicht' uit Nevele.¹ Daarna vinden we deze familienaam in Bachte niet meer terug, enkel nog in Maria-Lerne, Landegem, Martens-Lerne en later in Nevele.²

In de vlucht uit Beaugency aan de Loire (voorbij Orléans) ingericht in juni 1868 door 'De Bedrogene Hoop' uit Petegem vinden we Labier of Labeer³

¹ *L'Epervier*, jg. 1, 4 juni 1865.

² Er woonde een landbouwersfamilie Duchateau in Bachte tijdens deze periode. Het is ons echter niet bekend of zij met de duiven speelden zodat een vergissing met Maria-Lerne niet uitgesloten is. Een zekere Jean-Baptiste Duchateau was ook een tijdlang één van de twee veldwachter in Bachte-Maria-Lerne. We vinden hem regelmatig terug als getuige bij de geboorteaangiften.

³ In de bevolkingsregisters van Bachte-Maria-Lerne (1867-1880) staat in de wijk Rekkeling nr. 8 werkman Petrus Le Beer vermeld. Hij verhuisde naar Deinze in december 1870.

Gemeente BACHTE-MARIA-LEERNE.
Maatschappij **RECHT EN MOEDIG**
bij Ernest Yde, Bachte (dorp).

Prijsvlucht uit ARRAS

op Zondag 12 October (ter gelegenheid der kermis)

250 fr. Vooruit gewaarborgd

25 20 18 17 16 15 14 13 12 12 12 11 10 10 10 10
4 aangeduide serien van 2 duiven: 1^e 10 fr.
2^e 5 fr. 3^e 5 fr. 4^e 5 fr. — 10 fr. gratis voor
de liefhebber met het grootste getal duiven van
hetzelfde hok (ten minste 6 duiven).

Inleg fr. 2,35 per duif, boven de 130 duiven bij-
gevoegde prijzen van 10 fr. per 5 duiven.

Poelen aan 1, 2, 3 en 5 fr. Heeft een prachtige
regulateur van 50 fr. aan 0,50 per duif. — Inkor-
ving Zaterdag 11 October van 9 tot 11 ure voor-
middag. — Verders naar gewoonte.

Aankondiging van de prijsvlucht uit Arras van 12 oktober 1890,
bij Ernest Ide te Bachte op het dorp.

(Uit: De Reisduif, jg. 14, 4 oktober 1890, Universiteitsbibliotheek Gent)

Gemeente BACHTE-MARIA-LEERNE
DUIVENMAATSCHAPPIJ *De Trompet*
Prijsvlucht uit CREIL

op Zondag 31 Juli

*Heeft een prachtige REGULATEUR, met slag-
waarde 30 fr. aan fr 0 50 per duif, niet ver-
plichteud — Poelen 1, 2 en fr prijs per 10tal.*

*Inleg fr. 2,50, vergezelling medegrepen. —
Inkorting Zaterdag 30 Juli, van 9 tot 12 ure stipt,
bij de kinderen BRAET, (bij de dorpplaats).*

Aankondiging van de prijsvlucht uit Creil op 31 juli 1892 georganiseerd
door de maatschappij 'De Trompet' uit Bachte.

(Uit: De Reisduif, jg. 16, 23 juli 1892, Universiteitsbibliotheek Gent)

als 6de.⁴ De volgende Bachtenaar die we weervonden was Danneels bij dezelfde maatschappij in juni 1869 bij een vlucht uit Toury (tussen Parijs en Orléans).⁵ Dezelfde Labeer vonden we het volgende jaar ook terug als 9de in de uitslag van een vlucht uit Creil van de Vinktse maatschappij 'Les Vrais Amis'. En op 11 augustus 1872 vinden we Veerdegem terug bij de Deinse maatschappij 'De snelle Vlucht' bij een vlucht uit Creil.⁶ Later vonden we o.a. de namen terug van: Camille Desmijter (1885), Van Maldegem (1886), Cornelis (1887), Braet (1888), Van Hoe (1890), Tsampens (1898), Nottebaert (1900), Van Daele (1906), Schepens (1909) en Verhegge (1910).

Verdegem of Veerdegem won in 1885 en 1886 wedstrijden te Deinze en te Evergem en op 8 juli 1905 won een Verdegem de wedstrijd van de Deinse bond uit Bordeaux. Kort voor de Eerste Wereldoorlog waren enkele Bachtenaars regelmatig terug te vinden in de uitslagen van de grotere wedstrijden. Zo vonden we terug dat Van Daele op 29 juni 1907 een belangrijke prijsvlucht won uit Bordeaux, georganiseerd door het 'Verbond Deinze-Lichtervelde' dat bestond uit 'De Verenigde Vrienden' Deinze en 'Vermaak in 't Vliegen' Lichtervelde. Enkele jaren later, op 5 mei 1912, won hij de wedstrijd uit Breteuil bij 'Vrij en Onafhankelijk' te Deinze. Een andere Bachtenaar Verhegge won op 3 augustus 1913 de prestigieuze vlucht uit Dourdan bij de 'Gentse Noorderbond'.

Dat de duivensport leefde in het kleine Bachte bewijst de oprichting van een duivenmaatschappij aldaar: 'Recht en moedig'. Naar aanleiding van de oktoberkermis van 1888 werd er een prijsvlucht uit Arras ingericht. De inkorving gebeurde bij Ernest Yde in het 'Bolders Hof' op Bachte-Plaats. Het bestuur bestond uit E. Verdegem en Camiel Van den Abeele.⁷ Op 15 oktober 1893 wordt duivenmaatschappij 'De Leie' vermeld bij E. Ide in dezelfde herberg.⁸

In herberg 'De Koge', ook 'De Kleine Kogge' genoemd, destijds gelegen

⁴ *L'Epervier*, jg. 4, 28 juni 1868.

⁵ *L'Epervier*, jg. 5, 4 juli 1869.

⁶ *L'Epervier*, jg. 8, 18 augustus 1872.

⁷ *De Reisduif*, jg. 12, 30 september 1888.

⁸ HEYERICK A. (2007), Uithangborden in Bachte-Maria-Leerne, in: *Bijdragen tot de geschiedenis van Deinze en de Leiestreek*, jg. LXXI, blz. 165.

ten noorden van de Peperstraat en ten westen van de huidige Leernsesteenweg, was tussen 1892 en 1894 duivenmaatschappij 'De Trompet' gevestigd bij de kinderen Braet. In 1895 en 1897 vond duivenmaatschappij 'De Ware Vrienden' hier onderdak en in 1907 was 'De Eerste de Beste' hier gevestigd.⁹

In de herberg 'De Rekkelingen' bij August Van Daele zou in 1907 de maatschappij 'd'Eerste de Beste' gevestigd zijn. Het volgende jaar wordt in dezelfde herberg de maatschappij 'De Luchtklievers' vermeld.¹⁰ De vermelding uit het jaar 1907 is hier waarschijnlijk foutief. Vermoedelijk werd 'De Luchtklievers' bedoeld. Dit wil zeggen dat Bachte kort vóór de Eerste Wereldoorlog minstens twee duivenmaatschappijen telde.

Het kleine Bachte zou steeds een goede voedingsbodem voor de duivensport blijven. Asteer Filliers was vóór en na de Tweede Wereldoorlog een begrip in de duivenmiddens van de Leiestreek. Zo werd hij o.a. in 1952 kampioen met de oude duiven boven Parijs bij het 'Tweeverbond Petegem-Deinze'. Hij werd tevens kampioen op alle vluchten voor Leonce Nottebaert, eveneens uit Bachte.¹¹ Dezelfde Filliers was in het 'Verbond Deinze en Omtrek' reeds succesvol op 13 juni 1937 met o.a. een 4de, 8ste en 9de plaats in een belangrijke prijsvlucht uit Tours.¹²

Een sterke tegenstander in zijn eigen parochie was de reeds eerder geciteerde Leonce Nottebaert uit de Peperstraat. Nottebaert verkocht op Kerstmis 1946 in de 'Courier Colombophile' te Kortrijk 32 reis- en kweekduiven van vóór de oorlog, waaronder zijn tienjarige *Commandant* die als één van de beste reisduiven van de beide Vlaanders werd beschouwd. Nottebaert had in 1945 bijna niet gespeeld omwille van de vele ziektes die voorkwamen onder het gevogelte dat verzwakt was tijdens de oorlogsjaren. In vier jaar tijd (1936 tot 1939) had hij 1149 prijzen gewonnen waaronder 25 regulateurs, 17 fietsen en 12 pendules, alleen al in 1938 won hij niet minder dan 427 prijzen.¹³

De Peperstraat te Bachte werd in de jaren zestig het Mekka van de duiven-

9 HEYERICK A. (2007), ibidem blz. 183/184. – *De Reisduif*, jg. 16, 23 juli 1892.

10 HEYERICK A. (2007), ibidem blz. 198.

11 *De Duivenbode*, 23 januari 1953.

12 *De Duivenbode*, 18 juni 1937.

13 *De Duivenbode*, 13 december 1946.

sport in de Leiestreek want zijn beide zonen Georges en Alfons volgden in de jaren zestig met succes hun vader op. Beiden konden putten uit het succesras dat hun vader hen naliet. Zo werd Georges in 1965 o.a. algemeen kampioen in het 'Vierverbond Deinze-Petegem' en Alfons Nottebaert behaalde prachtige uitslagen op de nationale en provinciale wedstrijden. Hij was vermoedelijk een der eersten in de streek die zich sterke Hollandse rassen aanschafte om deze te kruisen met zijn eigen ras. Ook Hilaire Foncke was sinds begin de jaren vijftig een der beste duivenmelkers uit de regio.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.1.2 De duivensport in Maria-Leerne

Dat de duivensport in Maria-Leerne veel ouder is dan de vroegste vermelding die we terugvonden van een duivenvlucht is duidelijk. De familie Duchateau, één van de pioniers van de duivensport in het Land van Nevele, woonde en leefde hier op een landbouwbedrijf op de wijk Kouter, de weg van Maria-Leerne naar Bachte.¹⁴

De eerste aankondiging van een georganiseerde prijsvlucht die we terugvonden dateert van 1879. 't Zicht van Oydonck' bij Frederic Foncke organiseerde toen in juni 1879 een vlucht uit Orléans. Het was het eerste luik van twee vluchten die samen georganiseerd werden met de maatschappij van de buurgemeente Sint-Martens-Leerne.

Het verwondert ons dat we noch in 'L'Epervier', noch in 'De Reisduif' vóór 1879 een aankondiging vonden van een organisatie uit Maria-Leerne. De vereniging bestond zeker al vóór 1879 en organiseerde ook reeds vluchten. Toen de blauwe duiver van August De Rooze uit Deinze in juni 1878 nog niet was teruggekeerd naar zijn hok, loofde hij een goede beloning aan degene die het beestje terugbracht. Het was o.a. te herkennen aan het vleugelmerk '*t zicht van Oydonck, Maria-Leerne n° 7*'.¹⁵

De vroegste vermelding van een duivenspeler uit Maria-Leerne dateert van

¹⁴ In het bevolkingsregister 1867-1880 gaat het over huis 119 wijk Kouter.

¹⁵ *De Reisduif*, jg. 2, 29 juni 1878.

Gemeente BACHTE MARIA-LEERNE.

Duivenmaats. " 'T ZICHT VAN OOIDONCK. "

PRIJSVLUCHT UIT ARRAS

op ZONDAG 25 AUGUSTUS 1889

MET 150 FRANKEN VOORUIT GEWAARBORGD
ter gelegenheid der Grootte Kermis.

1. Inschrijving 24 Augustus van 6 tot 10 ure 's morgens bij de kinderen Mahieu, " *in den Koffijboom* ".
2. Inleg 2.25 per duif, eens 75 duiv. aftrok 0.25.
3. Supplementaire duiven worden aanvaard.
4. Een REGULATEUR met slag, in serie van 2 aangeduide duiven; zijn er min dan 40 seriën dan bekomt men den inleg.
5. Poelen aan 0.50, 1 en 2 fr.
6. Voor verdere voorwaarden zie onze plakbrieven.
7. Deze vlucht is aangeboden aan de liefhebbers van 9 kilometers in de kortvlucht.
8. Alle geschillen zullen door de commissie en twee vreemde liefhebbers beslist worden zonder recht op hooger beroep.
9. Prijsdeeling den zelfden dag als 't mogelijk is.

NAMENS HET BESTUUR :

L^e Van Speybroeck	Ang. Mahieu	Aug. Vereecke
<i>Sekretaris.</i>	<i>Schatbewaarder</i>	<i>Voorzitter.</i>

Aankondiging van de prijsvlucht uit Arras van 25 augustus 1889
georganiseerd door de maatschappij "t Zicht van Ooidonck"
uit (Bachte-)Maria-Lerne.

(Uit: De Reisduif, jg. 13, 17 augustus 1889, Universiteitsbibliotheek Gent)

1867. Toen zetten Van Hauwaert¹⁶ en Mahieu op 18 augustus hun beste duiven in te Nevele bij 'Het snel Gezicht' voor een vlucht uit Parijs.¹⁷ Het volgende jaar, opnieuw te Nevele, bij de vlucht uit Parijs vinden we De Winne in de uitslag.¹⁸ Aan de prachtprestatie van Bruno Duchateau te Vurste is een leuke anekdote verbonden. Op 16 mei 1869 werd daar een wedstrijd georganiseerd uit Arras waar Duchateau de volgende resultaten liet noteren: 1, 3, 5, 6, 8, 9, 12 en 13 en dit met 8 ingeschreven duiven. De redactie van 'L' Epervier' verwarde de afgekorte voornaam van Bruno vermoedelijk met het woord baron en verhief hem prompt in de adelstand met de volgende lovende reactie: '*Le résultat obtenu par M. le baron Du Chateau mérite une mention spéciale: huit pigeons inscrits ont été autant de vainqueurs.*'¹⁹

In 1870 werd een 'Federatie Deurle, Sint-Martens-Lerne en Maria-Lerne' opgericht die geen al te lang leven beschoren was. Voor de eerste wedstrijd, een vlucht uit Orléans, die op 3 juli 1870 werd ingericht te Deurle werden slechts 48 duiven ingekorfd. Naast Bruno Duchateau en kuiper-herbergier Angelus Mahieu vinden we ook nog Foncke en Verwee in de uitslag terug.²⁰ De Paepe is de volgende die we in een wedstrijduitslag terugvinden. Hij werd 6de in de vlucht uit Arras die op 8 september 1878 te Hansbeke werd ingericht.²¹

Begin 1888 laat herbergier-winkelier-klompenmaker Frederic Foncke uit de herberg 'In de Schelpe' plakbrieven drukken voor de aankondiging van een duivenwedstrijd. De naam van de maatschappij werd echter niet vermeld.²² Op paasmaandag 1889 organiseert 't Zicht van Ooidonck' bij de kinderen Mahieu in de herberg 'In de Koffijboom' een prijsvlucht uit Douai en op 25 augustus 'ter gelegenheid der Groote Kermis' een prijsvlucht uit Arras. Het bestuur van de maatschappij bestond toen uit August Vereecke (voorzitter), Louis Van Speybroeck (secretaris) en Angelus Mahieu (schatbewaarder).²³

¹⁶ Werkman Ivo Van Hauwaert en zijn zoon August (°11 augustus 1841) waren de enige leden van de familie Van Hauwaert die toen in Bachte-Maria-Lerne woonden.

¹⁷ *L'Epervier*, jg. 3, 25 augustus 1867.

¹⁸ *L'Epervier*, jg. 4, 14 juni 1868.

¹⁹ *L'Epervier*, jg. 5, 23 mei 1869.

²⁰ *L'Epervier*, jg. 6, 10 juli 1870.

²¹ *De Reisduif*, jg. 2, 28 september 1878.

²² *De Reisduif*, jg. 12, 21 april 1888.

²³ *De Reisduif*, jg. 33, 17 augustus 1889.

Een kampioenviering van de 'Reizigers zonder Kaart'
te Bachte-Maria-Leerne in 1973 in aanwezigheid van
graaf t' Kint de Roodenbeke en jonkheer Carl van Crombrugge van
Leerne, respectievelijk burgemeesters van Bachte-Maria-Leerne en
Sint-Martens-Leerne.

(Verzameling Roger Dobbelaere, Sint-Martens-Leerne)

Als timmerman-herbergier Lodewijk Van Speybroek eind 1890 zijn intrek neemt in de herberg 'De Sterre' sticht hij er een nieuwe maatschappij 'Jong en Moedig'.²⁴

Tot en met 1913 noteerden we de volgende nieuwe namen van duivenspelers: de bakkers Pieter Francies en Charles Biebuyck (1877), Van Heule (1879), Basiel De Meyer, Rohaert, (1881), Colle²⁵, De Ple(ye), Torck²⁶, Tommaert (1883), Aerts, Colpaert (1885), herbergier-winkelier Charles-Louis Raveel (1886), landbouwer August Bijn uit de Mayghemhoek, Cloudt, De Backer, De Weerdt, Van Speybroeck (1887), Hautekeete, Robijt, landbouwer Augustin Volkaert (1891), Ch. Aerts, Bouckaert, Haerink (1895), Haezebrouck (1899), Geurs, landbouwer Bruno Hoste, Nottebaert, Tjantens (1900), Claeys, Van Daele (1904), Th. Vermeulen (1909), Verhegge (1910), De Weirt, L. Mestdach, Van Holsbeke (1912), Michiels, Pieters, Pourquoi, Vannaeck en Van Gansbeke (1913).

Wanneer 't Zicht van Ooidonk' opgedoekt werd, vonden we niet terug. Na de Tweede Wereldoorlog bestond hier geen duivenvereniging meer en in 1945 werd het lokaal van de vereniging van Sint-Martens-Lerne dat gevestigd was in de herberg 'Tramstatie' bij Robert Van den Driesche, overgebracht naar de herberg 'In de Nieuwe Kuiperij' bij René Van den Berge (thans café 'De Klok'). Zo werd 'De Reizigers Zonder Kaart' de duivenmaatschappij van Bachte-Maria-Lerne. In 1946 staat de maatschappij opgesomd als lid van de 'Duivenmaatschappij het Gewestelijk Verbond'. Van dit verbond maakten nog de volgende maatschappijen deel uit: 'Drie Verbond Deinze', 'De Vlaamsche Zonen' (Kruishoutem), 'De Dappere Vlucht' (Machelen), 'Hoop naar Welvaart' (Olsene), 'Eerlijk duurt het Langst' (Deinze-Kouter) en 'Eerlijk moet niemand vrezen' (Petegem). Deze laatste organiseerde o.a. vluchten uit Dourdan.²⁷ Arthur Van Speybroeck uit de Moerstraat te Vosselare bleef voorzitter tot omstreeks 1955. Hij werd opgevolgd door Jules De Backere uit de Pontenhoek (de huidige Veerstraat) te Sint-Martens-Lerne die in 1972 de fakkel doorgaf aan Achiël Pieters uit de Ooidonkdreef. Pieters bleef voorzitter tot aan de

²⁴ *De Reisduif*, jg. 15, 10 januari 1891.

²⁵ Leo Colle, stoker-landbouwer in de Mayghemhoek of één van zijn zonen.

²⁶ Victor Torck uit de wijk Kouter of één van zijn zonen.

²⁷ *De Duivenbode*, 24 mei 1946.

ontbinding van de maatschappij. In 1967 verhuisde de maatschappij naar café 'Den Appel' bij René Rutsaert. Tussen 1950 en 1975 bestond er een 'Tweeverbond Astene-Leerne'. Zo werd op 21 juni 1958 een grote prijsvlucht uit Angoulême ingericht waarvoor men zijn duiven kon inkorven bij René Van den Berge te Leerne en Albert De Backer te Astene.²⁸ In 1962 werd dit verbond uitgebreid met de 'Van Himbeecksvrienden' uit Sint-Martens-Latem die toen hun eeuwfeest vierden. Het 'Verbond Astene-Leerne-Latem' organiseerde op 8 juli 1962 een monstervlucht uit Dourdan die reeds in februari werd aangekondigd.²⁹

De koning en de kampioenen werden aan huis afgehaald door de leden. Kamiel Schollier zorgde met zijn camion voor het vervoer. Voor de deur zong men een huldelied en daarna werden de zangers door de gehuldigden vergast op menig *druppelke*. Het feest eindigde met een souper in het lokaal. Tijdens de jaren vijftig en zestig behoorden ook Juulke Tack, Gustaaf De Clercq en de tandem Van Speybroeck-Van Heule tot de beste duivenspelers van de streek.

In de archieven van de KBDB zijn nog gegevens voorhanden van de oprichting van een nieuwe maatschappij in 1985: 'De Witte Pen'³⁰. Vandaag bestaat er in de beide Leernes echter geen duivenvereniging meer.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.2 De duivensport in Hansbeke

Hansbekenaar Charles Soens was tussen 1870 en 1890 ongetwijfeld één der belangrijkste duivenspelers in Vlaanderen. Hij was werkend lid van de 'Beschermmaatschappij van Oost Vlaanderen' en trad op als commissaris bij vluchten ingericht door de 'Bond van Oost-Vlaanderen'.³¹ Toch is hij niet de eerste Hansbeekse duivenspeler die we in een uitslag aantreffen maar wel Triphon Reyniers en August Fobe als respectievelijk 6de en 25ste in de

²⁸ *De Duivenbode*, 13 juni 1958.

²⁹ *De Duivenbode*, 22 februari 1962.

³⁰ Medegedeeld op 6 september 2006 door Patrick Marsille, secretaris algemene coördinatie KBDB.

³¹ *De Reisduif*, jg. 13, 25 mei 1889 en jg. 16, 19 april 1890.

vlucht uit Parijs die op 3 juni 1866 te Nevele werd ingericht.³² Soens vonden we voor het eerst terug in juni 1867 als 9de in een prijsvlucht uit Orléans georganiseerd door 'Les Vrais Amies' uit Vinkt.³³ Hipoliet Duynslaegher vinden we als 14de in de vlucht uit Amiens ingericht door 'Vooruit' uit Landegem op 17 mei 1868³⁴ en Vander Ginst won op 7 juni van hetzelfde jaar de prestigieuze vlucht uit Parijs ingericht door 'Het snel Gezicht' uit Nevele.³⁵ Soens vonden we in deze periode niet meer terug in de uitslagen van de wedstrijden in de gemeenten om en rond Hansbeke wat ons doet vermoeden dat hij zijn geluk verder van het thuisfront ging beproeven. We vonden hem enkele keren terug o.a. te Ruiselede en in nationale vluchten te Gent en te Waasmunster. Te Waasmunster won hij trouwens op 25 juni 1876 de nationale vlucht uit Vendôme waaraan 1042 duiven deelnamen.³⁶

'Hoop en vrees' bij de weduwe Soens op het dorp is de eerste duivenmaatschappij die we terugvonden. Op 22 juli 1877 organiseerden ze er een prijsvlucht uit Amiens voor oude en jonge duiven, 90 frank vooruit en met een speciale prijs van 5 frank *'aan de Maatschappij of Liefhebber van het verstkommende, ten minste 5 duiven – 5 fr. aan de Maatschappij of Liefhebber met het grootste getal, ten minste 10 duiven.'* Het gaat hier om een zeer goed georganiseerde vlucht en het was naar alle waarschijnlijkheid niet de eerste organisatie van de vereniging, nochtans was de respons van de duivenliefhebbers eerder matig. Het inleggeld bedroeg 2,75 frank per duif waarvan 0,75 frank voor de onkosten. Per 8 ingekorfd duiven werd een prijs toegekend. De inkorving gebeurde op vrijdag en voor het berekenen van de uitslag vermeldt art. 3 van het reglement: *'De afstand zal vogelvlucht genomen worden op de kaart Epervier, het voordeel of nadeel zal bestaan in de middelbare snelvlucht der drij eerste prijswinnende duiven.'*³⁷ Er werden 88 jonge en 84 oude duiven ingekorfd. Ze werden gelost om 6 uur 's morgens *'met klaar weder en zuiden wind, volgens depeche'*³⁸ van den heer sta-

32 *L'Epervier*, jg. 2, 24 juni 1866.

33 *L'Epervier*, jg. 3, 16 juni 1867.

34 *L'Epervier*, jg. 4, 31 mei 1868.

35 *L'Epervier*, jg. 4, 14 juni 1868.

36 *L'Epervier*, jg. 12, 9 juli 1876.

37 *De Reisduif*, jg. 23, 3 juni 1877.

38 Telegram

voegde prijzen van 10 fr. per 5 duiven. — Inkorving
Zaterdag 14 Juli van 10 tot 12 uren stipt. — Afstanden
Stepman en Cras — Eigene snelheid. — Loopsns 1 sec.
per 5 meters — Sluiting om 6 ure 's avonds — Bij de
inkorving de juiste wijk of straat over te geven.

Verders volgens programmas

GEMEENTE HANSBEKE.

Duivenmaatschappij Hoop en Vrees

gevestigd bij CH. SOENS.

JAARLIJKSCHE PRIJSVLUCHT, UIT

A L B E R T

MET OUDE EN JONGE DUIVEN AFZONDERLIJK

op Zondag 15 Juli 1888

Vooruit 300 fr. ouvers het getal duiven.

Inschrijving Zaterdag 14 Juli van 6 tot 9 u. stipt,
na 9 1/2 zullen geene duiven meer aanvaard worden.

Inleg fr. 2.50 per duif — kosten van den vergezeller
medebegrepen.

Vrijwillige poelen van 1 en 2 fr. per duif.

Vrijwillige inleg aan fr. 0.50 per duif voor eenen
prachtigen Regulateur met slag, waarde 50 fr., boven
de 150 duiven bijgevoegde prijzen van 12 fr. en boven
de 300 duiven wordt er maar fr 0.25 per duif meer
afgehouden, bijgevoegde duiven aan 30 centⁿ.

Vlucht vitesse propre. Afstanden Stepman en Cras.
Loopsns 6 sec. per 30 meters. — Prijsdeeling den zelf-
den dag. — Verders conditien volgens piakbrieven

Gemeente Nazaret.

Duivenmaatschappij HOOP IN DE TOEKOMST

gevestigd bij F. BOUCKAERT, in HET BOLDERSHOF.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Albert op 15 juli 1888 georganiseerd
door de maatschappij 'Hoop en Vrees'.

(Uit: De Reisduif, jg. 12, 7 juli 1888, Universiteitsbibliotheek Gent)

tie overste.' In de uitslag werd wel het gemiddelde genomen van de vier eerste duiven (i.p.v. de drie eerste). Voor de oude duiven was dit 55 seconden per kilometer en voor de jonge duiven 58 seconden. De prijs van het grootste getal duiven werd gewonnen door 'Yver en Eendracht' uit Aalter. De Aalternaars gingen trouwens met bijna de helft van alle prijzen aan de haal. De prijs van de verst afgelegene maatschappij ging naar Sint-Denijs-Westrem. Bij de jonge duiven ging de overwinning naar Ad. De Decker uit Hansbeke, bij de oude duiven won August Van Landschoot uit Aalter.³⁹ Voor de vlucht uit Arras die op 9 september werd ingericht, werden 76 duiven ingekorfd, een klein aantal vergeleken met de organisaties in de omliggende dorpen. Vanaf 1878 zou dit aantal stelselmatig de hoogte ingaan. Niet iedereen had zo zijn vertrouwen in de kwaliteiten van de reisduiven en in mei 1879 werd voorzitter Fobe van 'Hoop en Vrees' uitgedaagd door een zekere J.R. voor een uniek duel. 'De Reisduif' bracht het verhaal als volgt: *'Melding uit Hansbeke van 7 mei 1879: Op de tweede Sinxendag heeft alhier eene zonderlinge wedding plaats gehad tusschen de heer Voorzitter der duivenmaatschappij 'Hoop en Vrees', en den heer J. R. Eerstgenoemde moest strijden met eene niet gedresseerde duif tegen voormelden heer J.R. die in eene kar, met vier honden bespannen, gezeten was. Duif en honden vertrokken te Nevele om 10u43. Beiden wierden met ongeduld afgewacht te Hansbeke. Welhaast verscheen de zwarten op den kerktoren; geen mensch der talrijken nieuwsgierigen hoorde men nog spreken, maar hoeveel te meer werd er geroepen en toegejuicht als men den zwarten ten bevoegden kantore bracht en bijzonder toen men drie min daarna (het was 11.3) den heer J.R. tegen alle verwachting reeds inhuldigde. De kommen werden in alle vreugde reeds geledigd. De eer der duif was gered alhoewel het er spande, maar een aardige jongen der gemeente zegt dat de zwarten niet dapperder willen strijden heeft ten einde geen honden te doen wanhopen en zoo nog menige kommen aan de duivenliefhebbers te kunnen verschaffen.'*⁴⁰

De duivenmaatschappij van Hansbeke had zijn eigen vergezeller, Antoine Alyn, maar toch kon er soms nog iets mislopen zoals op 21 juli 1883. 'De Reisduif' berichtte hierover het volgende: *'Verleden Zondag greep te Hansbeke eene prijsvlucht uit Albert plaats. Zij was ingericht bij M. Ch. Soens aldaar en 300 duiven namen er deel aan. Een vergezeller was mede-*

³⁹ *De Reisduif*, jg. 23, 29 juli 1877.

⁴⁰ *De Reisduif*, jg. 3, 2 juni 1879.

DE REISDUIF.

Gemeente HANSBEKE.

Duivenmaatsch. **JONG MAAR MOEDIG**,
gevestigd bij B. Union (dorp).

Groote Prijsvluchten uit

MARLOIE & CREIL

op Donderdag 12 Mei (*O. H. Hemelvaart*)

Vooruit **600 fr. gewaarborgd**

onverschillig het getal duiven en verdeeld naar evenredigheid der inschrijvingen van elke vlucht.

Inleg : voor MARLOIE 1,60 en voor CREIL 1,90. Prijs van 7,50 per 5tal.

Heeft, OP ELKE VLUCHT
een prachtig splinter-
nieuw Rijwiel, waarde
150 fr. aan 1 fr. per duif.

Boven de 150 duiven prijzen van 20 fr. per twintigtal.
De rijwielen worden geleverd door het gekend huis
De Jaeger, Hansbeke, en zijn één jaar gewaarborgd.

Poelen aan 0,50, 1, 2, 3 en 5 fr., prijs per 10tal.

Deze vluchten zijn aangeboden aan de liefhebbers ten minsten 150 kilometers van Marloie en 195 kilometers van Creil verwijderd zijn.

Inkorting Woensdag 11 Mei van 6 tot 9 u voormiddag.
Mits 1 fr. en de reiskosten mag men medekampen voor de
rijwielen. Afstand Andries, Stepmann of Depuyat (verschil
wordt in aanmerking genomen) in te dienen bij de inkom.

Constateurs aan 1,50, verwisseling 0,25. — Alle goede stelsels worden aanvaard.
Denzelfde constateur dient voor beide vluchten. Strenge controol zal gemaakt worden.
Vergezelling. Loopens 1 sec. per 6 meters tot 600 meters, mits getuigschrift.

De vlucht uit Creil is bijzonder geschikt als dresseervlucht voor stampes, *Noorderbond*.
Gezien den bijval van verleden jaar rekenen wij op een groot getal duiven en verzoeken
de liefhebbers zoo vroeg mogelijk te komen inkorven. Na 9 ure worden voor Creil geene
duiven meer aanvaard. Voor Marloie korft men in tot 11 ure.

Hel Bestuur : Aimé De MUYCK en Jos. Union.

Aankondiging van de prijsvluchten uit Marloie en Creil georganiseerd
door 'Jong maar Moedig' op 12 mei 1904.

(Uit: De Reisduif, jg. 28, 30 april 1904, Universiteitsbibliotheek Gent)

getrokken naar Albert om de duiven aldaar om 7 ure juist los te laten. Doch er waren nog duivenmanden in de statie van Albert en de statieoverste die voor de andere manden met het loslaten was gelast, had inderhaast de eene soort voor de andere genomen en om 6 ure 20 m. waren al de duiven van Hansbeke de lucht in.

Men begrijpt welke verwarring er ontstaan moest, vooral verleden Zondag dat het weder voor de korte vluchten bijzonder gunstig was. Vele liefhebbers vonden hunne duiven van voor acht ure op hun hok zitten en liepen er te laat mede. Gelukkig waren de afgevaardigden op eene uitzondering na, allen op hun post, maar men vat dadelijk dat zulke vlucht heel verward moest afloopen. De vergezeller Alyn telegrafeerde inmiddels uit Albert wat er van de zaak was. – De duiven waren in zijn afwezigheid losgelaten. Zoo luid de depeche: <<Persoonlijke misgreep statie; - losgelaten om 6 u 20 in mijne afwezigheid. Zuid wester wind, licht bewolkte lucht, - Alyn.>>

Niettegenstaande alles heeft de maatschappij de vlucht voortgezet, uitgerekend en de prijzen gedeeld. Zij heeft evenwel eene aanklacht bij het spoorwegbestuur ingediend om eene schadeloosstelling te bekomen waarvan 't bedrag in het volgend jaar voor prijzen zal dienen.'⁴¹

Een ander vermaarde duivenliefhebber was Charles Wille. Op zaterdag 8 december 1888 verkoopt hij in zijn herberg aan het station zijn 39 reisduiven.⁴² Als in 1889 de 'Bond van Merendree' wordt opgericht is Wille er vliegensvlug bij om zijn graantje mee te pikken. De algemene vergadering van de nieuwe bond op 23 juni wordt bij hem georganiseerd en het jaar daarop pakt hij uit met een nieuwe duivenmaatschappij 'De Toekomst'.⁴³ Blijkbaar rommelt er iets in de Hansbeekse duivenmiddens want ook zijn buurman hoefsmid Boudewijn Reyniers komt in zijn herberg 'In de Ploeg' op de proppen met een nieuwe duivenmaatschappij 'De Vleermuis'. Zij richtten op 14 oktober 1890, op derde kermisdag, een vlucht in uit Moeskroen voor de liefhebbers der aanpalende gemeenten en Aalter, Poesele, Ursel en Lovendegem.⁴⁴

Karel Soens verlaat Hansbeke in februari 1892 en wijkt uit naar de Verenigde Staten. Ondertussen was 'Hoop en Vrees' in 1891 reeds verhuisd

⁴¹ *De Reisduif*, jg. 7, 28 juli 1883.

⁴² *De Reisduif*, jg. 12, 10 november 1888.

⁴³ *De Reisduif*, jg. 14, 31 mei 1890.

⁴⁴ *De Reisduif*, jg. 14, 11 oktober 1890.

naar de herberg 'Sint-Cecilia' bij August Geirnaert op het Statieplein.⁴⁵ In maart 1892 kondigt 'De Reisduif' de fusie aan van de 'De Toekomst' met 'Hoop en Vrees' onder de nieuwe naam 'De Eendracht'.⁴⁶ Het lokaal wordt gehouden bij Charles Wille.

De nieuwe vereniging zit al direct opgescheept met de lossingsproblemen in Frankrijk maar net als 'De Minnaars van het Recht' te Vosselare wagen ze zich toch aan enkele lossingen in Arras.

In 1894 krijgt 'De Eendracht' al tegenwind van een nieuwe maatschappij 'De Jonge Reizigers'. Zij organiseren op 29 april 1894 een vlucht uit Arras met 188 deelnemende duiven, daar waar 'De Eendracht' de week voordien voor zijn vlucht uit Douai slechts 94 mededingende duiven liet optekenen.⁴⁷ In het voorjaar van 1895 wordt bij Camiel Goethals op het Dorp een nieuwe maatschappij opgericht 'Recht voor Steun'. Op zondag 19 mei organiseerden ze hun eerste jaarlijkse prijsvlucht uit Clermont.⁴⁸

Op 13 december 1896 wordt bij Charles Wille (Hansbekestation) de start gegeven tot het oprichten van een nieuwe bond voor de liefhebbers van Merendree, Hansbeke en Zomergem en aanpalende gemeenten. De 'Bond van Hansbeke en omtrek' maakt zich vooral zorgen over de aan de gang zijnde versnippering die leidde tot de organisatie van vele korte vluchten '*het eene al flauwer dan het andere*'. Het is daarom noodzakelijk om de liefhebbers samen te brengen in een bond '*ten einde aan schoone prijsvluchten te komen*'. Hansbeke werd het centrum van de nieuwe bond en de aanpalende gemeenten konden erbij aansluiten. De liefhebbers waren '*de Fransche formaliteiten moede en eenparig werd de Zuid-Oostersche richting aangenomen*'.⁴⁹

In hun vergadering van 3 januari 1897 te Landegem werd een bestuur verkozen: Pieter Duchateau (Landegem) werd voorzitter, Jules Vander Vennet (Merendree) ondervoorzitter, E. Grijspeirt (Hansbeke) schrijver en Charles Wille (Hansbeke) schatbewaarder. Raadgevende leden waren: Ernest Six en H. Mervilde (Bellem), L. Vanden Berghe en K. Verplaetse (Nevele) Henri

45 MARTENS A. (2004), *Herbergen en Herbergiers te Hansbeke*, Oud-Hansbeke, blz. 88.

46 *De Reisduif*, jg. 16, 12 maart 1892.

47 *De Reisduif*, jg. 18, 5 mei 1894.

48 *De Reisduif*, jg. 19, 12 mei 1895.

49 *De Reisduif*, jg. 20, 19 december 1896.

De Meyer (Merendree) en August De Meyer (Landegem). Na deze stichtingsvergadering lieten een 30-tal melkers zich als lid inschrijven.⁵⁰

Op dezelfde dag werd de 'Bond van Ursel' opgericht voor de liefhebbers van Oostwinkel, Ursel, Zomergem, Ronsele, Bellem, Adegem, Knesselare en Aalter met Ursel als middelpunt.⁵¹

De oprichting van een dergelijke bond kon echter de oprichting van een nieuwe maatschappij niet tegenhouden. Op O.-L.-Vrouw-Geboorte 1897 (8 september) richt de nieuwe maatschappij 'Oostwaarts', gevestigd bij smid Triphon Reyniers in 'd'Oude Smis' op het Dorp, een wedstrijd in uit Ottignies voor alle liefhebbers die ten minste 75 km van de losplaats wonen. Tijdens zijn vergadering van 9 januari 1898 besliste de Hansbeekse bond met een 2/3 meerderheid om de zuid-oostelijke richting aan te houden. Tevens werd overeengekomen om de bond uit te breiden *'ten einde hem zoo machtig mogelijk te maken en schoone prijsvluchten met een groot getal duiven te kunnen geven.'* Vanaf nu kunnen de maatschappijen van Sint-Martens-Lerne, Maria-Lerne, Vosselare, Drongen en Baarle eveneens toetreden.⁵²

In 1899 verschijnt opnieuw een duivenmaatschappij ten tonele 'Jong maar Moedig' bij Bernard Union op de wijk Leikant. Op zondag 25 juni is er een vlucht uit Moeskroen, vooruit 125 frank gewaarborgd. *'Inkorving Zaterdag avond 24 juni van 6 tot 12 ure. Bestatiging met constateurs verkrijgbaar aan 1,50 ten lokale, welke bij loting toegekend worden. De constateurs zijn toegelaten in alle huizen die meer dan 200 m. van eene herberg verwijderd zijn maar niet op het hok. Wie met de constateurs nutteloos bestatigd verliest alle recht van prijs en inleggeld. Loopens 1 sec. per 6 m. Afstand Stepman en Cras. De liefhebbers moeten bij de inkorving loopens en coördinaten indienen. Loslating door Fl. Calewart.'*

Het jaar 1904, met 32 georganiseerde vluchten, moet zowat het hoogtepunt geweest zijn voor de 'Bond van Hansbeke'. De liefhebbers van Meigem, Poesele, Ursel, Zeveren en Lovendegem (zuidkant tramlijn en dorp) mogen nu ook toetreden tot de bond en deelnemen aan de vluchten. Er werden drie verschillende constateurs voorgesteld aan de leden: Van Nerum, Benzing en Conrad waarvan de Benzing werd weerhouden voor de vluchten van 1904.

⁵⁰ De Reisduif, jg. 21, 16 januari 1897.

⁵¹ De Reisduif, jg. 20, 26 december 1896.

⁵² De Reisduif, jg. 22, 15 januari 1898.

Alhoewel de zuidoosterrichting opnieuw werd aangenomen werden in mei en juni 8 bijkomende vluchten op Frankrijk georganiseerd.⁵³ In april 1905 telde de Hansbeekse bond 48 leden verspreid over Hansbeke (10), Baarle (2), Nevele (18), Merendree (4), Bellem (5), Meigem (2), Vosselare (3) en Landegem (4).⁵⁴

In september 1904 duikt opnieuw de naam van 'De Jonge Reizigers' op. De maatschappij is gevestigd op Reibroek bij Remi Goorman en richt op O.-L.-Vrouw-Geboorte haar jaarlijkse prijsvlucht in uit Arras.

Enkele liefhebbers uit Hansbeke waren voor de halve fond en de fondvluchten aangesloten bij de 'Bond van Eeklo', eigenlijk een samenwerking tussen 'De Eiktak' en 'De Ark van Noë' die volgens hun statuten 30 leden uit 16 gemeenten buiten Eeklo toelieten. Enkele Hansbeekse liefhebbers voelden zich aangetrokken tot de nieuw opgerichte 'Bond van het Meetjesland' wat vermoedelijk niet in goede aarde viel bij de Eekloose bond want alle Hansbekenaars werden er in 1905 uitgesloten.⁵⁵

Een zekere *Goedwil* doet in november 1905 een oproep tot de besturen van de maatschappijen van Aalter en Hansbeke en omliggende om zich voor de organisatie van hun vluchten op grote afstand te verenigen tot één grote bond. Aalter was aangesloten bij de bond van Eeklo terwijl Hansbeke aangesloten was bij de bond van het Meetjesland. Als beide besturen zouden samenwerken, ontstaat er een grote bond met enkel maar voordelen voor de liefhebbers ten zuiden van de lijn Eeklo-Maldegem, aldus de briefschrijver.⁵⁶

Karel Wille ziet hier wel wat in en op 25 februari 1906 gaat men in zijn herberg over tot het oprichten van 'De Middenbond'. De omtrek die bepaald wordt is: *'De gemeenten liggende op den ijzeren weg Gent, Deynze, Thielt op den buurtspoorweg Thielt, Aaltre (Knesselaere), Ursel, ijzerenweg Eeckloo-Gent. De vluchten zijn voorloopig vastgelegd op 4 Juni Etampes, 17 Juni Orleans, 1 Juli Tours, 5 Oogst Etampes'*.⁵⁷

Het verslag van de eerste algemene vergadering geeft meer duidelijkheid over welke parochies of gemeenten tot de omtrek van de middenbond behoren namelijk: Aalter, Aarsele, Astene, Baarle, Bachte, Bellem, Deinze,

53 *De Reisduif*, jg. 280 30 januari, 13 februari, 12 maart, 7 mei 1904.

54 *De Reisduif*, jg. 29, 8 april 1905.

55 *De Reisduif*, jg. 29, 11 maart 1905.

56 *De Reisduif*, jg. 29, 25 november 1905.

57 *De Reisduif*, jg. 30, 17 februari 1906.

Deurle, Drongen, Grammene, Hansbeke, Kanegem, Knesselare, Landegem, Lotenhulle, Lovendegem, Mariakerke, Meigem, Merendree, Nevele, Oostwinkel, Petegem, Poeke, Poesele, Ruiselede, Sint-Maria-Lerne, Sint-Martens-Lerne, Tielt, Ursel, Vinderhoute, Vinkt, Vosselare, Waarschoot, Wontergem en Zomergem. Elke gemeente met minstens vier bondsleden heeft recht op een bestuurslid.⁵⁸ Alhoewel Zeveren niet in de opsomming voorkomt, werden de spelers van aldaar ook toegelaten in de wedstrijden. Vanaf 1904 is het lokaal van 'Jong maar Moedig' gevestigd bij Bernard Union op het Dorp en zij slagen er meer en meer in om jaarlijks enkele grote prijskampen te organiseren. Als bestuur tekenen Aimé de Muynck en Jos Union. Als omtrek om te mogen deelnemen aan de wedstrijden die door hen worden georganiseerd, wordt meestal die genomen van de pas opgerichte 'Middenbond'. De beide grote Hansbeekse verenigingen 'De Eendracht' en 'Jong Maar Moedig' blijven elkaar bekampen maar slaan in september 1906 toch de handen in elkaar voor de organisatie van een grote prijsvlucht uit Breteuil *'aangeboden aan alle eerlijke liefhebbers van Oosten West-Vlaanderen en Zeeland'* met 2000 frank vooruit gewaarborgd. *'Inkorven in drij lokalen op het dorp te Hansbeke; ook te Selzaete in het lokaal De Krüger vrienden voor de liefhebbers van 't Noorden en Zeeland'*. Dat in dergelijke grote prijskampen dikwijls bedrog voorkwam, lijdt geen twijfel. In Hansbeke bedacht men hiertegen het volgende: *'De twintig eerste prijswinnende duiven zullen nagezien worden en voor het hok losgelaten worden. Geene duif, geen prijs!'*⁵⁹

Een naam die we steeds terugvinden bij al die grote organisaties is die van Aimé De Muynck. Samen met Charles Wille en de gebroeders Union zorgde hij ervoor dat Hansbeke in de periode vóór de Eerste Wereldoorlog zowat het centrum was geworden van de duivensport in het Meetjesland en de Leiestreek.

De 'Bond van Hansbeke en omtrek' was in 1907 nog zeer actief met 29 georganiseerde vluchten in 10 verschillende locaties.⁶⁰

Ook de 'Middenbond' kon tevreden terugkijken op de eerste twee voorbije jaren. Ze organiseerden in 1907 vier vluchten boven Parijs waaraan ze, volgens schatbewaarder August Geirnaert, na de laatste vlucht nog 128 frank

⁵⁸ *De Reisduif*, jg. 30, 3 maart 1906.

⁵⁹ *De Reisduif*, jg. 30, 1 september 1906.

⁶⁰ *De Reisduif*, jg. 31, 9 maart 1907.

GEMEENTE HANSBEKE.

Duivenmaatschappij « DE EENDRACHT »

gevestigd bij CHARLES WILLE (statie).

Ter gelegenheid der Monsteroplating in de
Wereldtentoonstelling

BUITENGEWONE PRIJSVLUCHT UIT

op Zondag 19 October

GENT

500 Fr. vooruit gewaarborgd Fr. 500

Verplichten inleg aan 1,10 per duif, prijs van 5 fr. per 5tal.
Vrijw. inleg aan 1,50 fr. per duif, prijs van 7,50 fr. per 5tal.
Heeft die Heeft aan 0,50 fr. per duif. Alle 50 duiven eene
prachtige schouwgarnituur.

Poelen aan 0,25, 0,50, 1, 2 en 3 fr. prijs per 10tal

Inkorting Zaterdag 18 October van 4 tot 9 ure 's avonds.

Deze vlucht is aangeboden aan alle eerlijke liefhebbers van Oost-
en West-Vlaanderen, Gent uitgesloten.

BIJZONDERE VOORWAARDEN :

Supplementaire duiven worden aanvaard zonder *één centiem onkosten* Voor ieder
5 duiven (prijs of supplementaire) krijgt men eene ingangkaart voor de Wereldtentoon-
stelling van Gent. Constateurs aan 1 fr. Loopens 1 sec. per 6 meters tot 360 meters.
Afstand inbrengen den dag der inkorting. De duiven worden gerangschikt volgens eene
snelheid van 1 minuut per Kilom. De prijsdeeling zal plaats hebben Zondag 26 October
om 3 ure namiddag.

N. B. — Al de gelden, ons geschonken door 't Expositie-Sportkomiteit, zullen in
premiën van 2 fr. verlot worden onder de deelnemers (zie kaarten).

Leervlucht uit Drogen, Donderdag 16 October. Inkorting tot 9 ure bij Ch Wille.

Aankondiging van een speciale vlucht uit Gent georganiseerd
door 'De Eendracht' op 19 oktober 1913 naar aanleiding van de
Wereldtentoonstelling.

(Uit: De Reisduif, jg. 37, 10 oktober 1913)

winst overhielden. Henri Van Vynckt uit Hansbeke werd tot 'Koning van de Middenbond 1907' uitgeroepen. Hij kreeg zijn portret aangeboden, een werk van de Landegemse duivenspeler fotograaf Jozef de Prest.⁶¹

Eén der belangrijkste prijsvluchten die te Hansbeke werden georganiseerd, was de prijsvlucht uit Saint-Denis op 28 mei 1908. In niet minder dan 25 lokalen tussen de lijn Zelzate-Brugge en Kruishoutem-Zulte konden bons voor deze prijsvlucht worden aangeschaft. 'Jong maar Moedig', die zich zoals steeds voor zijn grote organisaties richtte tot de melkers van de beide Vlaanders en Zeeland noteerde 1005 deelnemende duiven. De 'Middenbond', beperkt tot zijn eigen omtrek, noteerde 285 deelnemers.⁶² Onder de deelnemers werd een nieuwe constateur Benzing-Strobbe verloot met een waarde van 135 frank. Hij werd gewonnen door Ernest Vincent uit Nevele. De bon werd verkocht door Alfons Measure uit Nevele.⁶³

Een nieuwe poging tot samenwerking van alle Hansbeekse maatschappijen voor een grote vlucht uit Creil op 20 mei 1909 stuit op een njet van 'Jong maar Moedig'. De maatschappij laat weten *'als dat zij hoegenaamd geen deel neemt aan de prijsvlucht met inschrijving uit Creil op 20 Mei 1909 O.H.H. (n.v.d.r. onze Heer Hemelvaart) aangekondigd onder de naam van 'Vereenigde maatschappijen van Hansbeke en omtrek' maar zelf hare jaarlijkse groote prijsvlucht zal geven op zelfden dag uit Creil met grooten vooruit en met inschrijving. Het bestuur: Gebr. Union.'*

In 1911 steekt hoefsmid Baudewijn Reyniers in herberg 'Sint Elooi' weer de kop op met een nieuwe maatschappij 'Eerlijk Vooral'. Op 6, 13 en 20 augustus organiseren zij samen met 'Eerlijk moet niemand vrezen' uit Merendree een 'Vlieggronde' met vluchten uit respectievelijk Arras, Breteuil en Creil waaraan 101 duiven deelnamen. Dit was niet zo'n groot aantal maar de zomer van 1911 was zeer warm geweest met pieken tot 35° op 28 juli. Na de drie wedstrijden werd een eindklassement opgemaakt gewonnen door Degroote uit Hansbeke.⁶⁴

In 1912 lijkt het erop dat de Hansbeekse bonden niet meer bestaan en lijkt er ook een barst te zijn ontstaan in de Eekloose bond. Voor een prijskamp uit Tours op 9 juni ingericht door de Eekloose 'Eiktak' kon men bons kopen

⁶¹ *De Reisduif*, jg. 32, 4 januari 1908.

⁶² *De Reisduif*, jg. 32, 13 juni 1908.

⁶³ *De Reisduif*, jg. 32, 28 maart en 4 april 1908.

⁶⁴ *De Reisduif*, jg. 35, 5 augustus en 2 september 1911.

bij Karel Wille en Alfons Mesure (Nevele). Voor een vlucht uit Orléans, op dezelfde dag, ingericht door de 'Ark van Noë' waren de bons te koop bij Albert Vanden Berghe.⁶⁵ 'Jong maar Moedig' kon voor zijn vlucht uit Creil van 16 mei slechts 296 duiven inkorven, daar waar dit de vorige jaren eerder het dubbele was.⁶⁶

De Wereldtentoonstelling te Gent in 1913 ging ook in de Hansbeekse duivenmiddens niet ongemerkt voorbij. Op zondag 19 oktober organiseerde 'De Eendracht' een '*buitengewone prijsvlucht*' uit Gent voor de liefhebbers van Oost- en West-Vlaanderen met uitsluiting van de inwoners van Gent. Wie dit wilde, kon op donderdag 16 oktober zijn duiven laten meedoen aan een leervlucht uit Drongen. Voor elke vijf duiven kreeg men een toegangskaart tot de wereldtentoonstelling. '*Constateurs aan 1 fr. Loopens 1 sec. per 6 meters tot 360 meters. Afstand inbrengen den dag der inkorving. De duiven worden gerangschikt volgens eene snelheid van 1 minuut per Kilom.*'⁶⁷ De volgende namen van duivenspelers noteerden we tussen 1877 en 1914: Ad. De Decker, August Geirnaert, P. Vandewalle, Verstraete (1877), Meulemans (1878), Gallens, Van de Voorde (1879), Santens, K. Van Vynckt (1881), B. Dedecker (1883), Gooreman, Herteleer, Reimus, Union (1885), Coddens (1886), Degroote, De Vriendt (1887), Wille (1888), Cottens, De Keyzer (1889), Antoine Alyn, Edmond De Jaegher, Van Daele, (1891), De Witte, Greispeird, Van de Voorde (1892), Bogaert, Vanooteghem (1893), Danneels, Hanssens, Siron (1894), Demaegd, Thierens (1895), Maenhout (1896), Bonamie (1898), Martens, Willems (1899), T. Roelandt(s), Steenbeke, Achiël Van Ryssel (1900), De Cocker, Demulder, Aimé De Muynck, Staes, H. Vanoverbeke, Van Wassenhove (1903), Carette, Claeys, August Demaeghd, Raymond Demaeghd, Demeyer, Prudent Lambert, Lootens, Marcel, Tollens, Adolf Union, Van Hulle (1904), J. Claes, Mervilde, Emiel Van Vynckt (1905), Bultinck, Haemerlinck (1906), Henri De Groote, De Paepe, Kamiel Gooreman, Onderbeke, Arthur en Jos Union, Van Damme, H. Van Vynckt (1907), Cathoir, Heirbrandt (1909), August Bogaert, P. De Meyer, Em. De Witte, A. Tollens (1911), Baele (1912), Hautekeete, Van de Putte, Van Driessche (1913).

⁶⁵ *De Reisduif*, jg. 36, 23 maart 1912. (Albert Vanden Berghe vonden we niet terug bij de caféhouders te Hansbeke.)

⁶⁶ *De Reisduif*, jg. 36, 15 juni 1912.

⁶⁷ *De Reisduif*, jg. 37, 10 oktober 1913.

Van tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn ons van de gemeenten uit het Land van Nevele tot op heden weinig details bekend van hoe het was gesteld met de duiven en de duivenmelkers. Van Hansbeke is een dossier bewaard in het rijksarchief te Gent⁶⁸. Het is onvolledig (periode februari tot mei 1915) maar het geeft toch een idee van de drieste manier waarop de Duitse bezetter te werk ging. Alle verordeningen zijn in het Duits opgesteld. In een brief afkomstig van de Etappen Kommandant Eeklo van 1 februari 1915 aan de burgemeester van Hansbeke staat dat hij tegen 6 februari de namen moet opgeven van alle eigenaars van reisduiven, het huis waar ze wonen, de plaats waar de duiven zich bevinden, het aantal duiven per hok en de juiste beschrijving van elke duif. Bij het negeren van dit bevel zullen de burgemeester en de hele bevolking worden gestraft volgens de krijgswet. Tevens is elk verkeer met reisduiven binnen en buiten de gemeente verboden. Het is verboden pluimvee te voeren met haver, gerst, rogge, tarwe, maïs. Elke overtreding wordt gestraft met 1000 fr. boete of gevangenisstraf.

Op 4 mei 1915 komt het bevel dat tegen 7 mei elke duif in het Etappen Bezirk Eeklo moet worden gedood. Dit wordt enigzins afgezwakt de volgende dag. Waardevolle duiven moeten niet worden gedood maar onder militaire bewaking gedurende 4 maand in hokken opgesloten worden. De eigenaars moeten het voeder leveren. In een schrijven van nog een dag later, 6 mei, moet de burgemeester laten weten hoeveel duiven er te Hansbeke opgesloten werden. Blijkbaar heeft de burgemeester het getal 528 opgegeven want op 8 mei komt er al een nieuwe reactie van de Etappen Kommandant te Eeklo die vindt dat het uitgesloten is dat er 528 duiven zouden in leven blijven. Voor een kleine gemeente als Hansbeke mogen ten hoogste 150 duiven in leven blijven, de rest moet worden gedood.

Vermoedelijk werd dit bevel uitgevoerd maar de bezetter blijft wantrouwig. In een brief van 18 mei staat dat van de opgesloten duiven de langste veren tot aan de dekveren op drievierde lengte moeten worden afgesneden. Tegen 23 mei 1915 om 11 uur moet dit aan de commandant worden gemeld. Blijkbaar werd dit de definitieve toestand. In een brief van 25 mei staan nog enkele richtlijnen. De opgesloten duiven moeten tweemaal per week kunnen baden in een ondiepe schaal met water; er moeten genoeg stokken zijn om op te zitten; elke duif moet zitgelegenheid hebben en wel zo dat de duif eronder niet kan bevuild worden. De duivers moeten gescheiden worden

⁶⁸ RAG, Oorlogsarchieven, nr. 15 Hansbeke

Duivenspeler Raymond Martens en zijn dochter Anna tijdens de tweede helft van de jaren veertig.
(Verzameling Herman Martens, Hansbeke)

van de duivinnen op straf van 1000 fr. boete of een gevangenisstraf. Van de dode duiven moeten de kop en de ring ingeleverd worden evenals het nummer en de naam van de eigenaar.⁶⁹

Tussen de beide wereldoorlogen waren hier zeker nog twee duivenlokalen. In het dorp was er een duivenlokaal in het café⁷⁰ van Achiël Philemon Zutterman⁷¹ en Marie-Antoinette Seymus. De woning is nu gesloopt maar stond vroeger op de noordelijke kant van de autoparking aan het station. Herman Martens uit Hansbeke herinnert zich nog dat er eind de jaren twintig in dit lokaal een constateur stond waar de duivenmelkers hun ringen moesten komen draaien. Op de wijk Reibroek was er in het café 'In de hoop van Vrede'⁷² een duivenlokaal bij Arthur Union. Arthur was zelf geen onverdienstelijke duivenmelker. We vonden hem regelmatig terug in diverse uitslagen. De broers Union kwamen regelmatig met hun drieën in dezelfde uitslag voor zoals bijvoorbeeld bij een vlucht uit Arras⁷³ op 2 juli 1907 georganiseerd door 'Jong maar Moedig' in het lokaal van Bernard Union waar Adolf, Arthur en Jozef Union zich alledrie in de uitslag konden klasseren. Jozef vond zelfs zijn echtgenote Louise Wille in het duivenmilieu. Zij was de tweede dochter van voormalig lokaalhouder en duivenkampioen Charles-Louis Wille⁷⁴.

Kort na de Tweede Wereldoorlog was de maatschappij 'Jong maar Moedig' gevestigd in de herberg 'Sint-Hubert' bij Omer De Groote en Martha Vermeersch in de Karmenhoekstraat, waar vóór de Eerste Wereldoorlog de duivenmaatschappij 'De Jonge Reizigers' (bij Remi Goorman) was gevestigd. De toenmalige bestuursleden waren René Tollens, Emiel De Witte, Omer De Groote, Emiel Vermeire, Adolf Union, Raymond Martens, Omer

⁶⁹ Met dank aan Jan Luysaert voor het ter beschikking stellen van deze gegevens en voor het vertalen van de teksten in het Nederlands.

⁷⁰ MARTENS A. (2004), *Herbergen en Herbergiers te Hansbeke*, Oud-Hansbeke, blz. 88.

⁷¹ Achiël Philemon Zutterman was tevens uurwerkmaker, zijn roepnaam was Philemon.

⁷² MARTENS A., (2004), *Herbergen en Herbergiers te Hansbeke*, Oud-Hansbeke, blz. 105.

⁷³ *De Reisduif*, jg. 31 nr. 30, 27-07-1907.

⁷⁴ Met dank aan Hans Wille voor de familiekundige gegevens.

Huldiging der kampioenen van 'Jong maar Moedig' op 11 november 1946 in de herberg 'In St.-Hubert' bij Omer De Grootte. Vooraan in het midden herkennen we Leon Tollens, achter hem Omer De Grootte en uiterst rechts Michel Cathoir. (Verzameling Charlette Baele, Hansbeke)

De Hansbeekse duivenmaatschappijen verenigd in de inhuldigingstoet van pastoor Seys in december 1955. Na de kinderen die het bord dragen herkennen we
v.l.n.r: Irené Baele, Adolf Dhondt, Marcel Martens, René Tollens, Achiel Mortier en Omer De Grootte. (Verzameling Charlette Baele, Hansbeke)

Langeroot (secretaris) en Herman Martens die de uitslagenlijsten en de aankondigingen schreef. In 1972 houdt De Groote ermee op en wordt 'Jong maar Moedig' opgedoekt.

Irené Baele was samen met zijn echtgenote Julia Hautekeete lokaalhouder van de maatschappij 'Elk zijn Recht'; eerst van 1948 tot 1956 in het café 'Boldershof' aan het station en daarna van 1956 tot 1967 in 'De Oude Smisse' op het dorp. In het 'Boldershof' was vroeger ooit het café en duivenlokaal van Charles-Louis Wille gevestigd. Café 'd'Oude Smisse' werd tot 1930 uitgebaat door Triphon Reyniers, daar had in 1897 de duivenmaatschappij 'Oostwaarts' haar lokaal.

Antoine Carette, André Verplaetse, René Hautekeete en Gaston Geiregat waren de bestuursleden van 'Elk zijn Recht' in het 'Boldershof'. In 'De Oude Smisse' was het bestuur samengesteld uit Adolf D'Hondt (voorzitter), Omer Langeroot (secretaris), Gerard Dobbelaere en Emiel Hautekeete (schatbewaarder).⁷⁵.

In de loop van de jaren vijftig verenigden de beide maatschappijen zich en organiseerden ze om beurten een duivenwedstrijd. Na 1967 vindt 'Elk zijn Recht' een onderkomen in café 'Het oud Gemeentehuis' bij Jozef Van de Walle en Germaine Nieuwland. In 1982 verhuist de maatschappij naar café 'De Paele' in de Palestraat bij André Verplaetse. In 1987 neemt Willem Van Severen de herberg over. Er werd een poging ondernomen om met een deel van het vorige bestuur de duivenmaatschappij terug op te starten maar dit mislukte. Dit betekende meteen het definitieve einde van de laatste maatschappij in Hansbeke.

Charlette Baele, dochter van Irené, herinnert zich nog goed dat haar moeder elk jaar de nieuwe duivenringen voor de leden van hun maatschappij in Gent ging afhalen. In het duivenlokaal werden ook nog de duivenvoerders van J.R. Van Damme uit St.-Amandsberg verkocht. Het materiaal zoals caoutchoucringen, bulletins, loodjes voor het verzegelen van de manden en de constateurs, poelelijsten, uitslagenlijsten en capsules voor de rubberen ringetjes werden bij drukkerij-papierhandel-uitgeverij A. Van Landschoot-Van Praet te Bellem aangekocht.

Duivel-doet-al Omer Langeroot was zowel secretaris bij 'Jong maar

⁷⁵ Met dank aan Herman Martens voor de informatie.

In de inhuldigingstoet van burgemeester de Bousies-Borluut in 1959 waren de Hansbeekse duivenliefhebbers opnieuw vertegenwoordigd. We herkennen v.l.n.r: Godelieve De Grootte, Omer Langerlaert, Kamiel Bockaert, Michel Cathoir en Emiel Verhegge (gedeeltelijk verborgen).
(Verzameling Charlette Baele, Hansbeke)

Kampioenenviering van het seizoen 1963-1964 in duivenlokaal 'De Oude Smissse'. V.l.n.r.: Adolf D'Hondt, Achiël De Keyser, Kamiel Bockaert, Noë Van den Berghe, Aimé De Blaere, René Van den Berghe, kampioen Omer Langerlaert, Jules Martens, Charlette Baele, lokaalhouder Irené Baele, Marcel Martens, Emiel Verhegge, Michel Cathoir, Richard De Schrijver.
(Verzameling Charlette Baele, Hansbeke)

Moedig' en secretaris en berekenaar bij 'Elk zijn Recht' en was zelf geen onverdienstelijke duivenmelker.⁷⁶

Een duivenmelker vertelt ...

Duivenmelker Herman Martens werd in 1924 geboren. Hij leerde de duivenstiel van zijn vader Raymond (een gewezen bestuurslid van 'Jong maar Moedig' bij Omer De Grootte). Als tienjarige hield hij zich reeds onledig met de verzorging van zijn vaders duiven en eenmaal twaalf jaar trok hij met zijn fiets zover mogelijk om de duiven te gaan opleeren daar zijn vader toen ziek was. Hij herinnert zich nog dat hij als jonge kerel, samen met zijn ooms Leon en Cyriel Van Vynckt, met de fiets de duiven ging inkorven en daarna met de soms grote en zware constateur terug naar het lokaal moest rijden. Leon en Cyriel Van Vynckt woonden op een hoeve net buiten de dorpskern van Hansbeke. Hun vader Emiel was ook duivenmelker geweest. Op zolder hadden ze elk hun duivenhok. Cyriel's duiven zaten op het hok boven de keuken en Leon's duiven op een hok boven dat van Cyriel.

Tijdens Martens' jeugdijaren was Philemon Zutterman de beste duivenmelker van Hansbeke. Zutterman was de eerste die omstreeks 1930 de duiven op *weduwschap* speelde en was de persoon die deze speltechniek in Hansbeke introduceerde. Naast Zutterman behoorden Jozef Union (groentehandelaar aan het station), Georges Bogaert en Emiel Martens (vader van duivenmelker Marcel) tot de beste Hansbeekse duivenmelkers tijdens de jaren 1935-1940. Tijdens de jaren 1950-1970 waren dat Michel Cathoir (met zijn duif *Stripper*), Achiël Mortier (met zijn duivin *Nitte* - er werd verteld dat het beestje elke nacht in huis sliep op een plankje naast de schouw), Emiel Vermeire (met duivin *Goele*), Adolf Union, Henri Secelle, Omer De Grootte en René Tollens.

Michel Cathoir en Achiël Mortier waren goede vrienden maar konden het niet laten elkaar te plagen en daagden elkaar iedere zaterdag uit voor een weddenschap met als inzet wie zijn duif de dag erop zou winnen⁷⁷.

Herman Martens speelde zowel op vitesse als op de halve fond. In de wedstrijden uit Moeskroen, Doornik, Quiévrain, Arras, Clermont en Dourdan behaalde hij zijn beste uitslagen. Nagenoeg elk jaar had hij 20 tot 25 jonge

⁷⁶ Met dank aan zijn broer René Langeriaert voor de informatie.

⁷⁷ Informatie ontvangen van Charlette Baele en Herman Martens.

Het *zetten of afslaan van de constateur* aan de hand van de moederklok bij 'Elk zijn Recht' in 1975. V.l.n.r.: André Cnudde, Jozef Van De Walle, Omer De Grootte, Lucien De Clercq en Gaston Sucaet.
(Foto: Willy Quintyn, Hansbeke)

Het opsteken van de wedstrijdring bij 'Elk zijn Recht' in 1975. V.l.n.r.: onderaan Antoine Bockaert en Henri De Dapper, bovenaan: Emiel Verhegge, Roger Coussens en Rachel De Graeve.
(Foto: Willy Quintyn, Hansbeke)

Het *aflezen van de constateurs* bij 'Elk zijn Recht' in 1975.
V.l.n.r.: Roger Verstraete, Rudi Martens, Adolf Dhondt,
Richard De Schrijver en Michel Cathoir.
(Foto: Willy Quintyn, Hansbeke)

Het *berekenen van de uitslag* bij 'Elk zijn Recht' in 1975.
V.l.n.r.: Pol Van Oost, Omer Langerlaert, Cyriel Coddens en
Gerard Dobbelaere.
(Foto: Willy Quintyn, Hansbeke)

duiven en 8 tot 12 kweekkoppels. Kort na de Tweede Wereldoorlog speelde hij op Ciney bij Petrus Arnauw te Nevele. In 1970 waagde hij zich aan een vlucht op Londen. Deze vlucht was in heel België door de brouwerij 'Whitbread' ingericht. In elke gemeente kon men zijn duiven voor deze wedstrijd laten inkorven. Hij herinnert zich nog dat het die dag mistig was op zee, toch kwamen de duiven goed naar huis en na een half uur waren alle prijzen weg. Op een vlucht uit Clermont bij een duivenmaatschappij te Bellem had hij 3 duiven ingekorfd en won hiermee de eerste drie prijzen. Hij heeft de duivenmicrobe aan zijn zoon Rudy doorgegeven. Zijn dochter Nellie verzorgt de duiven wanneer hij of zijn zoon op vakantie zijn.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.3 De duivensport in Landegem

Het lijkt geen twijfel dat het Pieter Duchateau uit Bachte-Maria-Lerne is geweest die de Landegemnaars het duivenmelken aanleerde en deze liefhebbers rond zich schaarde. Landegem vierde hem in 1893 omdat hij 50 jaar duivenmelker was en er is waarschijnlijk geen enkele duivenspeler in het Land van Nevele die zo'n belangrijke rol in de beginjaren van de duivensport op het platteland heeft gespeeld als hij. Pieter was de oudere broer van Bruno Duchateau (zie Nevele). Hij werd geboren te Bachte-Maria-Lerne begin oktober 1828 als zoon van Augustinus en Rosalia Haelterman. Op 22 juni 1859 huwt hij te Bachte-Maria-Lerne met Rosalie Hoste en gaat vermoedelijk kort daarop naar Landegem wonen. Tijdens de periode 1871-1880 is hij met zijn echtgenote inwonende in de Kleine Heirenthoekstraat 13 bij zijn oom Guillemus Hertoghe. Eind 1880, begin 1881 verhuist hij naar de wijk Wilde, Wildekouterstraat 18. Hij blijft op Wilde wonen tot aan zijn verhuis naar de Vurststraat te Massemen op 17 december 1909. Hij was toen meer dan 65 jaar in de weer voor de duivensport in Landegem en ver daarbuiten.⁷⁸

We vonden hem een eerste maal vermeld in een uitslag van een duivenwedstrijd met een 7de plaats in de vlucht uit Parijs die op 3 juni 1866 te

⁷⁸ Met dank aan André Stevens voor de opzoeken in de bevolkingsregisters van Landegem.

Nevele werd ingericht door 'De snelle Vlucht'.⁷⁹ We vinden hem regelmatig met dichte ereplaatsen in de uitslagen terug doch niet met grote uitschieters. Die komen er pas vanaf de jaren 1870. Met de plaatsen 1, 3, 5, 7 en 12 geeft hij op 11 augustus 1872 iedereen het nakijken bij de vlucht uit Creil georganiseerd door 'Yver en Eendracht' uit Aalter.⁸⁰ Hij speelde ook te Gent, Lokeren en Waasmunster en wist telkens enkele dichte ereplaatsen af te dwingen en mocht zich stilaan een specialist van de vluchten uit Parijs gaan noemen met als hoogtepunt zijn overwinning op 18 juni 1876 van de grote vlucht uit Parijs die door 'Yver en Eendracht' te Aalter werd ingericht voor alle liefhebbers van Oost- en West-Vlaanderen waaraan 506 duiven deelnamen.⁸¹ Zijn duivenras, afkomstig van zijn *Janneke, Mieke, Blesken* en *Wittekouse*, waarover ons verdere details ontbreken, was verspreid over heel Vlaanderen en was voor vele hokken de basis voor halve fond en fond-duiven.

In de jaren zeventig van de 19de eeuw was Duchateau echter niet de enige succesvolle duivenspeler te Landegem. August of Henri De Meyer met een 9de plaats in een vlucht uit Parijs ingericht te Nevele op 2 juni 1867 en De Winne met een 33ste plaats op de vlucht uit Bayonne op 14 juli ingericht door 'Les Amis Réunis' te Gent toonden ook aan dat ze de duivenstiel al onder de knie hadden.⁸² Nog hetzelfde jaar is Claeys 15de in de wedstrijd van 4 augustus uit Amiens ingericht door 'De Duivenkring' te Nevele; De Vogelaere is 14de in de wedstrijd uit Parijs ingericht op 18 augustus door 'Het snel Gezicht' te Nevele en ziet Cannoot bij 'De Eendracht' te Deurle nipt de ereprijzen aan zijn neus voorbij gaan.⁸³

De naam De Prost duikt voor het eerst op in juni 1868.⁸⁴ Het gaat hier vermoedelijk over timmerman-winkelier Charles Louis De Prest⁸⁵.

79 L'Epervier, jg. 2, 24 juni 1866.

80 L'Epervier, jg. 8, 18 augustus 1877.

81 L'Epervier, jg. 12, 25 juni 1876.

82 L'Epervier, jg. 3, 9 juni 1867 en 21 juli 1867.

83 L'Epervier, jg. 3, 11 en 25 augustus 1867, 15 september 1867.

84 L'Epervier, jg. 4, 14 juni 1868.

85 Aangezien in Vlaanderen zowel de naam De Prest als De Prost voorkomt, hoeft het ons niet te verbazen dat beide namen dooreen gebruikt worden. In Landegem kwamen beide voor.

Landeghem		
<i>Soc. Vooruit</i> ; conc. d'AMIENS; 313 pig. lâchés à 7 heures.		
1 Tytgat,	Vynckt	9 48
2 Pypaert,	id.	
3 Id.,	id.	
4 De Laye,	Deynze	51
5 De Boever,	Poesele	52
6 De Laye,	Deynze	
7 De Vogelaere,	Laathem	
8 Braet,	Nevele	54
9 Van Oost,	Aersele	55
10 Soens,	Hansbeke	
11 Pypaert,	Vynckt	57
12 Geidhof,	Nevele	
13 Gollens,	Vynckt	58
14 Duimslager,	Hansbeke	
15 Van Crombrugge,	Leerne	59
16 Dhooge,	Nevele	10
17 Duchateau,	Landeghem	
18 Id.,	id.	
19 Goethaels,	Nevele	
20 Blomme,	id.	
21 Van Oost,	Poesele	1
22 Verwée,	Leerne	2
23 De Meyer,	Landeghem	3
24 Pypaert,	Vynckt	4
25 Id.,	id.	
26 Bierman,	Caneghem	

Uitslag van de prijskamp uit Amiens georganiseerd door de maatschappij 'Vooruit' te Landegem op 17 mei 1868.
(Uit: L'Epervier, jg. 4, 25 mei 1868, Koninklijke Bibliotheek Albert I, Brussel)

Enkele Landegemse duivenmelkers in 1912 gefotografeerd bij Emiel Van Leeuwen. V.l.n.r.: Cyriel De Meyer met een duif in de handen, Emiel Van Leeuwen, Mireille en Esther Van Leeuwen, bakker Petrus De Buck, Gaston Missotten (stiefzoon van Emiel), Philemon Van Kerrebroeck, Emile De Meyer. De hond onder de tafel heette Beer. Emiel Van Leeuwen (°Landegem, 18-12-1866 en + Gent, 10-02-1939), was varkensslachter, fruitkoopman, fruitverzender op Engeland en herbergier.
(Verzameling Het Land van Nevele)

Op 17 mei 1868 organiseert de maatschappij 'Vooruit' een vlucht uit Amiens waarvoor 313 duiven werden ingekorfd. De Vinktenaars Tytgat en Pypaert bezetten er de eerste plaatsen.⁸⁶ Het is de eerste vermelding van een duivenmaatschappij in Landegem. Op 16 augustus 1868 organiseert de maatschappij 'Vroeg of Niet' een prijsvlucht uit Creil waar opnieuw Vinktenaar Pypaert met de mooiste prijzen gaat lopen.⁸⁷ Vanaf nu volgen de organisaties zich met een zekere regelmaat op doch het aantal duiven is eerder beperkt.

Cannoodt wint de vlucht uit Parijs georganiseerd door 'De snelle Vlucht' uit Zomergem op 6 juni 1869. Een andere Landegemnaar F. De Vreeze valt net buiten de prijzen en krijgt een boeket.⁸⁸

De vlucht uit Arras van 18 juli 1869 is een Landegems onderonsje. Er namen slechts 80 jonge en 27 oude duiven aan deel. Waedemon wint bij de jonge duiven en Vandervennet bij de oude duiven. Andere nieuwe namen van melkers zijn: Cornelis, De Jaegher, Lippens en De Vogelaere.⁸⁹ Nog in 1869 vinden we de namen terug van Beresole en Petrus Van Leeuwen.⁹⁰

Duchateau, De Proost, De Vreeze en Van Leeuwen nemen rond 1870 ook regelmatig deel aan grote vluchten in Eeklo, Gent, Waasmunster, Lokeren enz. In een nationale wedstrijd georganiseerd te Waasmunster op 31 augustus 1873 staat De Meire uit Landegem als 151ste genoteerd. Naar alle waarschijnlijkheid gaat het hier om Vermeire, die we later nog in enkele uitslagen terugvonden.⁹¹ Een jaar later vinden we ook voor het eerst de naam De Wulf vermeld in een organisatie van 'IJver en Eendracht' Aalter.⁹²

We kunnen dus met zekerheid stellen dat er vóór 1875 te Landegem 2 duivenmaatschappijen bestonden en dat er minstens 20 duivenmelkers actief waren.

De maatschappij 'Vooruit' die oorspronkelijk gevestigd was in 'Estaminet den Hert' verhuist in het voorjaar van 1877 naar de 'Afspanning 't Schuttershof' bij de kinderen Cannoodt, achter de kerk *'alwaar de*

86 L'Epervier, jg. 4, 31 mei 1868.

87 L'Epervier, jg. 4, 23 augustus 1868.

88 L'Epervier, jg. 5, 13 juni 1869.

89 L'Epervier, jg. 5, 25 juli 1869.

90 L'Epervier, jg. 5, 19 september 1869.

91 L'Epervier, jg. 5, 21 september 1873.

92 L'Epervier, jg. 10, 2 augustus 1874.

OPENBARE VERKOOPING

VAN

27 GOEDE REISDUIVEN

het gansche duivenhok uitmakende van den welgekenden liefhebber HENRI DE MEYER

TE

LANDEGEM (HEIRENTHOEK)

De Notaris AIMÉ BILLART, te Lovendegem, zal op **Zondag 4 Januari 1885**, om 3 uren namiddag, in het lokaal der Duivenmaatschappij *de Luchtreizigers*, bij Charles De Wagter, in het *vliegend Paard*, te Meerendré (Dorp), de hiernavolgende reeks REISDUIVEN te koop bieden.

1° Zwarte-witte slag-DUIVER. Prijs Parijs, Amiens, Albert, Creil, enz. (<i>goede kweekduif</i>). 2° Blauw bonte DUVIN. Niet gereisd (<i>goede kweekduif met n° 1</i>). 3° Roode DUIVER (ras Pet. Van Leeuwen). Prijs Orléans. (3 maal) Parijs, Amiens, Clermont, Creil, Breteuil, Albert, Achiet, enz. (<i>goede kweekduif</i>). 4° Geschelpte DUVIN (gevangen 6 marken drageud). <i>Niet gereisd, goede kweekduif met n° 3</i>. 5° Zandvale DUIVER (Luikenaar). Prijs Parijs, Vitry, Chantilly, Amiens, Albert (<i>kweekduif</i>). 6° Bleekroode DUVIN (jong uit 3 en 4). 4 prijzen behaald (<i>kweekduif met n° 5</i>). 7° Zwarte-witte slag-DUIVER (broeder van n° 1). Prijs Parijs, Breteuil, Douai, Albert, enz. 8° Zwart geschelpte DUVIN, ras van <i>De Guchtenaere. Mcirelbeke. Niet gereisd</i>. 9° Zwart geschelpte DUIVER (jong uit n° 3). Heeft 3 prijzen behaald. 10° Geschelpte wittepen sproetkop DUVIN (jong uit n° 1 en 2). Prijs (ten minsten 12 prijzen) Parijs, Breteuil, Clermont, enz., enz. 11° Bleek geschelpte DUIVER. Niet gereisd. 12° Roode DUVIN (jong uit n° 5). 13° Roode DUIVER (jong uit n° 3 en 4). <i>Heeft 4 prijzen</i> 14° Zandvale DUVIN (jong uit n° 5). <i>2 prijzen</i>.	15° Zwarte geschelpte DUVIN. <i>4 prijzen</i>. 16° Zwart geschelpte DUIVER (<i>oude Kodde</i>). Verschillige prijzen, onder andere 5 opeenvolgende zondagen in groote prijsvluchten te Eecloo. 16° Blauwe sproet-DUVIN, ras Duchateau (<i>1° prijs</i>). JONGEN VAN 1884 18° Geschelpte witte slag-DUIVER (uit n° 1 en 2). Prijs Breteuil, Amiens, Albert. 19° Roode DUIVER (uit n° 11 en 12). 20° Zwart geschelpte DUVIN (uit n° 9 en 10). Prijs Breteuil. 21° Geschelpte DUIVER (uit n° 3 en 4). 22° Roode DUVIN (uit n° 3 en 4). 23° Geschelpte wittepen DUIVER (uit n° 7 en 8). 24° Zwart geschelpte DUIVER (uit n° 9 en 10). 25° Blauwe DUIVER (uit n° 16 en 17). 26° Zwart geschelpte DUIVER, ras van <i>De Guchtenaere</i>. 27° Zwart geschelpte DUVIN (uit n° 3 en 4). (N° 21, 22, enz., hebben niet gereisd). N. B. — De duiven onder n° 1, 3, 5, 7, 10 en 16 vermeld, hebben nog vele andere prijzen behaald die men niet juist kan opgeven, doch zij zijn door alle liefhebbers van 't omliggende genoeg gekend.

De duiven mogen getest worden tot 1 Juli 1885 en zijn alle dagen van 2 tot 4 uren verkrijgbaar.

Aankondiging van de openbare verkoop van 27 reisduiven van Henri DeMeyer uit de Heirenthoek op zondag 4 januari 1885 in de herberg van Charles De Wagter te Merendree.

(Uit: De Reisduif, jg. 8, 28 december 1884, Universiteitsbibliotheek Gent)

inschrijving zal plaatshebben voor haaren prijsvlucht op Parijs, den vrijdag 1 juni aanstaande, van 2 tot 7 uren 's avonds. Namens de Maatschappij, de sekretaris, CANNOODT.' ⁹³

In 1882 steekt een nieuwe maatschappij de kop op: 'De Nieuwe Reizigers'. De aankondiging van de organisatie van een vlucht uit Douai op 30 april staat vermeld in het jaarboek van 'De Reisduif'. Het is de enige vermelding die we van deze maatschappij terugvonden.

Tijdens de kermisdagen werden ook wedstrijden georganiseerd buiten de gekende duivenlokalen. Zo organiseerde men bij August De Meyer, in 'Den Vlaamschen Leeuw', op Landegem-Boven op dinsdag 22 september 1885 (3de Kermisdag) een prijsvlucht uit Douai met oude en jonge duiven. *'Vooruit eenen prachtigen regulateur met slag, ter waarden van 40 franks voor de eerste serie van 2 niet aangeduide duiven van hetzelfde hok. Inleg 2 franks per duif, waarvan fr. 0,70 zal afgehouden worden tot 70 duiven, boven dit getal zal er maar fr. 0,20 meer afgehouden worden. Inschrijving, Maandag Voor deze vlucht 1 minuut per kilometer. Andries' afstandswijzer.'* ⁹⁴

In het jaarboek van 'De Reisduif' van 1889 wordt voor het eerst melding gemaakt van een nieuwe maatschappij 'De Noordvliegers'. Ze bleef zeker actief tot en met 1893 en was gevestigd bij August De Meyer op het Dorp. Ook de Heirenthoek kreeg zijn duivenmaatschappij die vermoedelijk maar een kort bestaan kende. Triphon De Reu richtte er 'De Reisduif' op en organiseerde op 17 augustus 1890 een prijsvlucht uit Douai. ⁹⁵

Als Remi Michiels zich te Landegem op het dorp komt vestigen, wordt de herberg omgedoopt tot 'De Reisduif' en sticht hij er in 1891 de maatschappij 'Jong maar Moedig'.⁹⁶ Naast herbergier was Michiels ook handelaar in kolen en meststoffen. De hele familie week uit naar een hofstede in Frankrijk omstreeks 1920.⁹⁷

Als in 1896 de 'Bond van Hansbeke en omtrek' wordt opgericht, worden verscheidene liefhebbers van Landegem hiervan lid. Op de vergadering van 3 januari 1897 te Landegem werd Pieter Duchateau tot voorzitter verkozen

⁹³ *De Reisduif*, jg. 1, 1 mei 1877.

⁹⁴ *De Reisduif*, jg. 9, 19 september 1885.

⁹⁵ *De Reisduif*, jg. 14, 9 augustus 1890.

⁹⁶ *De Reisduif*, jg. 15, 21 februari 1891.

⁹⁷ DE SPLENTER-LABENS E.M., *Kruisende wegen*, Druk. G.Veys, Pittem, blz.177.

GEMEENTE LANDEGEM.

DUIVENMAATSCHAPPIJ : " JONG MAAR MOEDIG ",
gevestigd bij REMY MICHIELS. in *de Reisduif*. (Dorp).

Algemeene prijsvlucht uit DOUAI

OP ZONDAG 19 APRIL 1891.

Vooruit 100 Fr. gewaarb., onverschillig 't getal.

HEEFT : een prachtigen REGULATEUR

inleg 0.50 cent. per duif, niet verplichtend.

POELEN AAN 1 en 2 FR.

**Aangeboden aan de liefhebbers die niet meer dan
10 kilom^s kortvlucht hebben.**

Inleg fr. 1.75, waarvan 1.50 voor prijs, boven de 67 duiven, bijgevoegde prijzen. — Inkorving den 18 April van 6 tot 9 stipt voormiddag. — Afgevaardigden in verwisseling binnen de 5 kilometers of 2 fr. en de reiskosten. — Goed zakuurwerk in te dienen (anker of cilijnder), die niet meer dan 1 minuut mag verschillen om geldig te zijn. — Afstanden Stepman en Cras. Vitesse propre. Vergezelling Cras. — Loopens 5 seconden per 25 met., mits getuigschrift. — Verders gewone voorwaarden.

Aankondiging van de prijsvlucht uit Douai georganiseerd door 'Jong maar Moedig' op 19 april 1891 in café De Reisduif bij Remy Michiels.
(Uit: De Reisduif, jg. 15, 11 april 1891, Universiteitsbibliotheek Gent)

en August De Meyer als raadgevend lid.⁹⁸

De wijk Wilde waar oorspronkelijk in herberg 'Den Hert'⁹⁹ het vroegst vermelde Landegemse duivenlokaal was gevestigd, krijgt dank zij herbergier Jan Pynaert in 1900 opnieuw een duivenmaatschappij: 'De Moedige Reizigers'.

Pieter Van Leeuwen en Pieter Duchateau waren tussen 1880 en 1905 de bekendste Landegemse duivenspelers die regelmatig de gespecialiseerde pers haalden met hun duivenverkopen. Een ander belangrijk duivenkenner was Jozef De Prest. Hij reisde het Vlaamse land af met voordrachten over de duivenrassen en de duivenziekten en genoot een uitstekende reputatie als keurder. Zo deed hij o.a. een keuring op 27 januari 1907 te Maria-Lerne in 't Zicht van Oydonck' bij De Weirt.¹⁰⁰ Hij ontwierp een speciale kweekbak die op 6 februari 1905 in het 'Groot Hotel' te Gent werd voorgesteld.¹⁰¹

Jozef De Prest werd geboren te Landegem in 1859 en was de zoon van Charles Louis De Prest. In de bevolkingsregisters staat hij vermeld als winkelier, huisschilder en lichttekenaar¹⁰². Hij woonde op het Dorp en huwde de zeventien jaar jongere Maria Melania Van den Bossche. In september 1919 verlieten ze met hun drie kinderen Landegem en gingen langs de Hundelgemse steenweg te Ledeberg wonen.¹⁰³

Kort voor het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog worden er vluchten georganiseerd door de familie Van Leeuwen en pakte Theophiel Van Kerrebroeck op het dorp uit met een nieuwe maatschappij 'Recht voor de Vuist'. De Duitse inval zou echter alle duivenactiviteiten gedurende vier jaar lamleggen.

Tussen 1877 en 1913 noteerden we de volgende namen van Landegemse duivenmelkers: Martens, Van Laecke, (Van) Steenkiste (1881), Deganck, Triphon De Reu, Lancksweirdt, Van Kerrebroek, Van Laere (1883), Dedobbelaere, Degandt, Dekens, Depauw, Vermeeren (1885), Aerens, Claes, (1886), Maes, Van Vynckt (1887), Cocquyt, Coetshoud, Coddens, L.

⁹⁸ *De Reisduif*, jg. 21, 16 januari 1897.

⁹⁹ Deze herberg werd al in 1669 vernoemd: *huijsstede in wilde driesch van audts ghen(aem)pt den hert*.

¹⁰⁰ *De Reisduif*, jg. 41, 9 februari 1907.

¹⁰¹ *De Reisduif*, jg. 39, 4 februari 1905.

¹⁰² Fotograaf.

¹⁰³ Met dank aan André Stevens voor de opzoekingen in de bevolkingsregisters.

LANDEGEM (Wilde). — *Moedige Reizigers*,
bij Jan Pynaert, in «den Hert».

Prijsvl. uit NÉCHIN

op Maandag 4 Juni (2e Sinterdag). VOORUIT 100 fr.
gewaARBORGd. — Poelen 0.50, 1, 2 fr. Heeft 0.50,
eenige prijs. Inleg 1.20, ring inbegrepen. Inkor-
ving den Zondag avond van 6 tot 12 uren.

Teekening met ring en contremark op de vleugels.
Bestatiging met constateurs aan 1.50. Constateur
Toulet mag binnen huize maar niet op hok gebruikt
worden. Vergezelling. Afstand Stepman en Cras.
Eigene snelheid. Verders naar gewoonte.

Deze vlucht is aangeboden aan de liefhebbers van
Landegem en aanpalende gemeenten.

Aankondiging van de prijsvlucht uit Néchin georganiseerd door
'De Moedige Reizigers' op Landegem Wilde op 4 juni 1900. Néchin is nu
een deelgemeente van Estampuis (Steenput) in de provincie
Henegouwen. Vroeger was er een spoorwegstation op de lijn
Moeskroen-Froyennes.

(Uit: De Reisduif, jg. 24, 2 juni 1900, Universiteitsbibliotheek Gent)

Demeyer uit Wilde, Desonneville, Remi Michiels, Pauwels (1891), Vandeveld (1893), De Witte, Jan Pynaert (1895), H. De Meyer (1897), Beunis, Dedecker, Emiel Fasseur, Van Lierde (1899), Theophiel Van Leeuwen (1900), Petrus De Buck (1901), Dierickx, Dossche, Landuyt, Jules Mestdagh, A. Rogge, Van Nevel, J.B. Van Wassenhove (1902), Dhaenens (1903), A. De Vreese, Kluyskens, Van Gele (1904), Defauw, Jozef De Prest, Van de Voorde (1905), Declercq, Steyaert, Van Parys (1906), Eduard Uyterschoot uit de Breedestraat (1907), E. Mestdagh, Vankerckvoorde (1908), Ch. Van Kerrebouck, Emiel Van Leeuwen, Vermeulen (1909), De Coster (1910), P. Cocquyt, De Keyser (1911), De Pestel, Van Damme (1912), De Waele, Vandendaele, Van de Walle (1913). Na de Eerste Wereldoorlog was het lokaal van de maatschappij 'Vooruit' gevestigd bij Emiel De Meyer. Het café van De Meyer bevond zich in de Kerkstraat rechtover de school¹⁰⁴. Camiel Wille hielp er bij het inkorven van de duiven en was er *aanpakker* tot omstreeks 1933. Het bestuur was toen samengesteld uit o.a. Alfred Martens (voorzitter) en Alfons Vande Guchte en Maurice Cnudde uit de Vosselarestraat. Deze bestuursleden verhuisden later mee naar het duivenlokaal bij Camiel Wille.

Reeds vóór 1930 is de maatschappij 'Eerlijk en Vooruit' bij Camiel Wille gevestigd in het café 'Huis van Commerce' gevestigd op de hoek van Stationstraat en de Bekstraat waar nu de parking van de NMBS is. Camiel zelf begon reeds zeer jong als duivenspeler. Het was blijkbaar een familiemicrobe die hij overgeërfd had van zijn vader Charles-Louis (Hansbeke) en hij leerde zijn zoon Julien al constateurs zetten op zijn vijfde. Charles' broer Henry (gemeenteontvanger te Merendree) en diens zonen Cyriel en Georges waren ook duivenmelkers en baatten te Merendree het duivenlokaal uit waar de duivenmaatschappij 'Moed en Vermaak' was gevestigd.

Marcella Wille herinnert zich nog goed dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog enkel uit Doornik en Quiévrain werd gespeeld. Kort na de Tweede Wereldoorlog speelde men samen met de maatschappij 't Land van Belofte' uit Merendree en ontstond het 'Verbond Landegem-Merendree'.

In 1946 won Camiel Wille vier kampioentitels en werd hij algemeen kampioen in zijn eigen duivenlokaal. Dr. Kluyskens was toen voorzitter van 'Eerlijk en Vooruit' en schonk 500 frank aan de kampioen met de oude dui-

¹⁰⁴ Met dank aan Gaby Goedertier en Marcella Wille voor deze info.

Duiven en duivenhok van beginnend duivenspeler Antoine De Gheest
in de jaren vijftig van vorige eeuw.
(Verzameling Antoine De Gheest, Landegem)

vinnen; Remi De Muer uit Waarschoot won dit kampioenschap nipt voor Gaston De Witte, Camiel Wille en Cyriel Saelens (allen uit Landegem) en Alfons Stofferis uit Vosselare.

In 1950 werd René Bazijn uit Baarle kampioen¹⁰⁵ bij dit verbond; Alfred Martens staat op het herinneringsdiploma als voorzitter vermeld.

Camiel Wille overleed in 1961. Daar de lidgelden van de duivenliefhebbers al betaald waren en de duivenvluchten voor dat jaar al vastlagen, besloten zijn dochter Marcella en haar man Georges Roels om het café en duivenlokaal verder uit te baten tot het eind van het jaar. Daarna werd het café verkocht aan de brouwerij Meiresonne. Het bestuur van de maatschappij was toen als volgt samengesteld: Alfred Martens (voorzitter), Maurice Waelput, Fons Van de Gehugte, Maurice Cnudde, Firmin Claeys, Jules Waelput, Gaston De Witte (constateur-afsteller) en Jules Holsbeke (inschrijver). De gebroeders Waelput waren de berekenaars van dienst.

De maatschappij verhuisde naar het café van André Mestdagh en Angèle Lambrecht. Hier werd verder in verbond gespeeld met Merendree. In 1965 richtte het verbond verscheidene vluchten in uit Dourdan en Tours. In datzelfde jaar werden er ook vluchten ingericht uit Dourdan door het 'Verbond Lovendegem-Landegem-Ertvelde'. Op 12 september 1970 organiseerde het sportblad 'De Sportduif' in het lokaal van 'Eerlijk en Vooruit' bij André Mestdagh een openbare verkoping van de laatste ronde jonge duiven van de fondspecialist Lucien Pieters uit Nevele.

In 1972 hield André Mestdagh het voor bekeken en verhuisde de maatschappij onder de leiding van voorzitter Gaston De Witte naar de Kerkstraat bij Gaby Goedertier en Gaston Dhaenens. In deze periode bleef de samenwerking met de gebroeders Wille uit Merendree bestaan en werd er beurte­lings ingekorfd in het lokaal van Landegem of het lokaal van Merendree. Het was een bloeiperiode voor de duivensport in Landegem. Zo organiseerde men op 26 december 1985 de eerste *Vlaanderens Duivendag*. Op het programma stond de kampioenenhulde, een duivententoonstelling, het gratis keuren van duiven, een bonverkoop en een tentoonstelling met als thema '*Duivensport van vroeger en nu*'.

Voor grote vluchten speelde men dikwijls samen met de maatschappij van Aalter. Vanaf 1987 werd voor de halve fond een tijdlang samen gespeeld

¹⁰⁵ Het kampioendiploma werd bij drukkerij-uitgeverij Van Landschoot uit Bellem gedrukt.

Koningsviering van René Van de Walle midden de jaren zestig van vorige eeuw.
 Vooraan v.l.n.r.: Theophiel Van de Sompel, René Van de Walle met echtgenote Leontine, Georges Roels, Maurice Cnudde en Jules Waelput.
 Achteraan v.l.n.r.: Valère Cocquyt, Henri Martens, Firmin Claeys, Gaston De Witte, Albert Boudry en Maurice Waelput.
 (Verzameling Marcella Wille, Landegem)

Het bestuur van de duivenmaatschappij 'Eerlijk en Vooruit' tijdens de jaren zestig van vorige eeuw.
 Zittend v.l.n.r.: André Mestdagh, Georges Wille, Jules Waelput en Kamiel Wille. Staande v.l.n.r.: Julien Wille, Gaston De Witte, Firmin Claeys en Georges Roels. (Verzameling Erik Waelput, Mariakerke)

met Lotenhulle. Later werd o.a. nog in verbond gespeeld met Machelen en met Machelen en Lotenhulle samen. Nog later kwamen daar Astene en Zeveren bij. En ook in de financies ging het goed. Zo werden bijvoorbeeld in 1990 meer dan 25.000 duiven ingekorfd en bedroeg het inleggeld 4 227 890 frank.

Aan de duivenactiviteiten in 'De Groene Boomgaard' kwam een einde in 1996. 'Eerlijk en Vooruit' vond nu een onderkomen in 't Schuurke' bij André Cornelis. In 1997 werd Julien Wille er gehuldigd omdat hij zestig jaar regelaar-afnemer was. In 2002 wordt de maatschappij ontbonden en viel het doek over de duivenmaatschappijen te Landegem.

In het gemeentearchief bevindt zich een dossier¹⁰⁶ met daarin de machtigingen tot het houden van reisduiven van alle Landegemse spelers van de periode 1947 tot 1975. De toelating tot het houden van reisduiven bleef na de oorlog nog steeds streng gereguleerd. Om duiven te mogen houden moest de hoklijst door de burgemeester worden goedgekeurd.

Op 1 maart 1954 werd een lijst van alle Landegemse duivenmelkers opgesteld. Ze bevat de navolgende namen:

Vosselarestraat: René Claeys, Alfons Van de Gehuchte, Gilbert Mestdagh, Aimé Martens, Adolf Geirnaert, Emiel Schatteman, Leopold Malfait, Maurice Cnudde – Dorp: Gustaaf De Dapper, Jules De Weirdt – Damstraat: André De Buck, Karel Lambrecht, Theophiel De Paepe, Henri D'Hoore, Lionel De Vreese, Aimé Van de Steene – Bovenstraat: Omer De Temmerman, Marcel Van Dorpe, Leonce Coddens – Statiestraat: Theo Van de Velde, Aimé Rogghe, Kamiel Van Wassenhove, Kamiel Wille, Valeer Van Vynckt, August T'Hooft, Georges Opdecam, Henri Huys, Julien De Pauw, Odiel Cocquyt, Maurice Van de Sompele – Westhoek: Kamiel Maes, Alfons Van Dorpe, Albert De Bourderé, Emiel De Winter, Pol De Clercq, Jan De Pestel, Robert Herteleer, Cyriel Martens, Maurice Verbeken, Victor Van den Berghe – Poeldendries: Kamiel Cocquyt – Renaat De Rudderstraat: Octaaf Bekaert, Cyriel Cocquyt, Antoon De Gheest, Maurice De Clercq, Aloïs De Vreese, Cyriel Muys, Dr. Kluyskens, Kamiel Van Dorpe, Emiel Van Loocke, Triphon Van Heirzeele – Moorstraat: Henri Steenbeke, Cyriel Pynaert, Theophiel Van Nevel, Jules Vermeire – Haarkenstraat: Julien De Vos, Bruno De Coster, Henri De Greve, André

¹⁰⁶ GAN Landegem, Het register der duiven, nr. 1.865.405.75.

Lootens, Cyriel Van Wassenhove, Adiel Van Kerrebroeck, Eduard Van Kerrebroeck, Henri Heirbrandt – Puttemeersstraat: André Claeys, Leonce De Vriendt – Heiste: Michel Notte, Cyriel Van Parijs, René Van de Walle, Jules Van de Walle, Maurice Everaert, Marcel Bauwens – Wildekouter: August Cocquyt, Leon Boghaert, Irené Lambrecht – Musschaverstraat: Jules Van Cauwenberghe, August Van Hecke, Richard Everaert, Irené Van den Berghe, Maurice Claeys, Irené Claeys, Emiel Cocquyt, René Cornelis, Petrus De Buck, Gaston D'Hondt, Leon De Cooman, Cyriel Hinion – Vaart: August De Dapper, Gaston De Witte, Gentiel Verbeke, André Verbeke – Kerkstraat: Alfred Martens, Pol Geirnaert, Jozef De Clercq – Scheurestraat: Amedee Sergeant, Theophiel Clincke, André Sergeant, Petrus Lobbens, Alfons Lambrecht, Karel Van Speybrouck, Prosper Van Gansbeke, Oscar Pynaert – Heirenthoek: August De Pauw, Leon Neiryndck, Jules Van Hecke, Henri Van Houtte, Emiel Mestdagh, Maurice Rogghe, Aimé Standaert, Camiel Standaert, Firmin Standaert, kinderen Tollens, Henri Tollens, René Van den Berghe, Basiel Bonamie, Karel Cocquyt, René De Dapper, Jules Dobbelaere, André Galle, Georges Cocquyt, Maurice Van Tornhout.

In de lijst van 1 februari 1955 komen 28 namen van de hiervoor vermelde liefhebbers niet meer voor.

In de jaren zeventig werd 20 frank belastingen per duivenhok geïnd. Aan de hand van deze lijsten konden we zien dat er tijdens de jaren zeventig nog 80 duivenliefhebbers waren overgebleven.

Tijdens onze contacten met de Landegemse duivenmelkers hoorden we ook enkele leuke anekdotes vertellen. Eén ging over Karel (Van de) Walle. Karel woonde alleen in een klein huisje in de Haarkenstraat. Hij was poel-denier en op zijn ronde kreeg hij een duif en stak ze bij de konijnen in de mand. Hij liet de duif (die hij 't Konijn noemde) meedoen aan de duivenwedstrijden en behaalde behoorlijke uitslagen en bijna al de afstammelingen van 't Konijn waren goeie duiven.

Enkele gekende duivenmelkers waren o.a.:

Camiel Van Wassenhove, beter gekend als *facteur van Landegem*. Hij werd geboren in 1918 te Landegem en was duivenmelker sinds zijn twaalf jaar. Hij leerde samen met zijn broers Raymond en Omer, de duivenstiel van zijn vader Cyriel. Hij speelde voornamelijk met oude duiven op *vitesse*. Hij begon met een 12-tal duiven en dat evolueerde tot een maximum van 40. Zijn broer Omer speelde op de *fond* samen met Gerard Dossche. Eén van zijn beste duiven noemde hij *Mijne Kleinen*. Hij kocht indertijd zijn dui-

venmanden bij Landegemnaar Maurice De Paepe.

Gilbert Verbeke, geboren in 1934 te Landegem, was metser van beroep en leerde eveneens de duivenstiel van zijn vader. Hij was een drietal jaar *aanpakker* bij Camiel Wille en voorzag de duiven van een wedstrijdring (*caoutchouc*) met de ringtang. Later in het lokaal van Gaston Dhaenens en bij Cornelis in 't Schuurke' was hij zeer actief in het bestuur; in de periode van 1982 tot 1998 was hij manusje van alles in de club en was hij als secretaris verantwoordelijk voor het zetten van de constateurs en de inschrijvingen bij de inkorving.

Hij herinnert zich nog dat de omzet in het lokaal te Landegem vrij groot was en zelfs tot 150.000 frank per weekend kon oplopen en jaarlijks tot 5 miljoen oude Belgische franken. Het prijzengeld zelf voor vitesse en halve-fondvluchten bedroeg soms tot 50.000 frank voor één winnaar. Verbeke speelde voornamelijk halve fond, werd in 1956 kampioen met de jonge duiven. Hij haalde zijn beste duiven bij Fons Vande Gehugte uit Landegem die ze zelf bij Valère De Dokkere uit Moorslede haalde.

Cyriel Bonami uit de Heirenthoek werd in 1932 te Landegem geboren en kreeg de duivenstiel door vader Baziël met de paplepel ingegeven. Na de Tweede Wereldoorlog begon hij eerst op vitesse en daarna op fond. Begonnen met 15 duiven zijn dat er tegenwoordig ruim 120. Hij herinnert zich nog dat hij eind de jaren veertig bij Juul Martens¹⁰⁷ in de Bosstraat te Nevele af en toe voor een snelheidsvlucht ging inkorven. De duiven van Cyriel behaalden in al die jaren meer dan behoorlijke uitslagen en hij was gekend als een goeie melker. Hij herinnert zich nog zeer goed een vlucht uit Poitiers bij een duivenmaatschappij te Dentergem. De duiven werden gelost bij zeer slecht weer met veel regen en wind. De duiven hadden weliswaar de wind mee en een beetje na 13 u viel Cyriel zijn eerste duif, vader Baziël heeft ze nog gedraaid. Uiteindelijk had Cyriel de 1ste en de 2de in het lokaal in Dentergem (provinciaal 2de en 18de). De prijzen waren pas 's avonds laat vervlogen, wat aantoont dat de duiven van Cyriel eigenlijk wel een top-prestatie hadden geleverd die dag. Zijn vader Baziël verstopte tijdens de Tweede Wereldoorlog 2 tot 4 duiven op de strozolder voor de Duitse bezetter.

Antoon Neiryneck werd in 1930 te Hansbeke geboren. De duivenstiel leer-

¹⁰⁷ Hier bevond zich geen café enkel een kleine boerderij.

duifke lacht

en "de duivensport"

internationaal duivensportmagazine
halfmaandelijke uitgave (18 nrs per jaar)
38e jaargang – nummer 11 (12/08) – augustus 1985

**RENE VANDENBERGHE: 1STE NATIONAAL ST. VINCENT 1984
EN 1STE NATIONAAL CAHORS 1985**

Voorblad van het duiventijdschrift 'Duifke Lacht' van 12 augustus 1985 met
v.l.n.r: Jozef Van Den Berghe, echtgenote Martine Mattheeuws en
vader René Van Den Berghe.
(Verzameling: Antoon Neiryck, Landegem)

de, hij naar eigen zeggen, bij Camiel Standaert¹⁰⁸ op het 't *Schaaphof* in de Heirenthoek. Hij startte in 1946 met 8 à 10 duiven en tegenwoordig in de zomer heeft hij ca 100 duiven. In 1949 werd hij al een eerste keer kampioen in Hansbeke. Neiryneck korft zijn duiven in voor de grote vluchten van Ablis¹⁰⁹ tot Barcelona en behaalde reeds meerdere topprestaties zowel op provinciaal als nationaal niveau. Eén van deze uitschieters was de provinciale overwinning met *The King* in 2003 op St.-Vincent (901km). Hij behoorde tot de Belgische delegatie die in 1981 naar de duivenolympiade in Tokyo afreisde.

Noël Claeys werd geboren te Landegem in 1943 en is de zoon van Maurice Claeys. Na het overlijden van zijn vader in 1984 bleven de duiven bij Noël achter en waagde hij het erop om met de duiven van zijn vader verder te spelen. Hij startte met ongeveer 40 duiven en jaarlijks kwamen daar enkele bij. Sinds 2000 blijft zijn kolonie statusquo. Hij houdt tijdens het speelseizoen ongeveer 240 duiven en tijdens de winter zijn dat er nog ongeveer 120. Hij is een all-roundspeler met een voorkeur voor halve en zware fond. Voor vitesse en halve fondvluchten korft hij zijn duiven te Bellem, voor zware halve fond te Zeveren en voor provinciale en nationale vluchten in Eeklo. Hij werd diverse malen kampioen en zelfs keizer in de maatschappij 'Willen is Kunnen' te Nevele. Hij behaalde ooit de 2de prijs op de nationale vlucht uit La Souterraine met 17.323 duiven en werd winnaar interprovinciaal op Chateroux met 8000 duiven enz. Hij was tevens present op meerdere duivenolympiades.

Vader en zoon René en Jozef Van den Berghe staan in onze streek en ver daarbuiten tot zelfs in het buitenland bekend als sterke spelers op fond en zware fond. Onder impuls van Jozef werd er in de jaren tachtig resoluut voor de fond gekozen. In 1984 wonnen ze de 1ste nationaal op St.-Vincent (901 km) met hun *La Souterraine*. De vader van deze duif was de *Grote Bleken* van Antoine Neiryneck en zijn moeder de *Zwarte duivin* van Gerard

¹⁰⁸ Camiel Standaert speelde reeds voor de Tweede Wereldoorlog met de duiven. Na de oorlog werden er goede duiven aangekocht van o.a. Jules De Pourcq uit Deinze, Symons uit Gent en Alfons Stofferis uit Vosselare. Toen hij overleed deed zijn weduwe de hele kolonie van de hand. Op 1 december 1957 werd ze in het duivenlokaal bij Achiel De Backer te Lovendegem publiek verkocht.

¹⁰⁹ De vroegere Dourdanvlucht.

Martens (een geboort uit de Heirenthoek). In 1985 wonnen ze met hun *Blauwe Elfpender* de 1ste nationaal op Cahors (752 km), deze duif komt uit het ras van Antoine Neiryck en Kamiel De Zutter uit Assenede.

Antoine De Gheest werd in 1929 geboren te Landegem en speelt met de duiven sinds zijn 13de jaar. Hij leerde de knepen van het spel bij zijn grootvader Maurice Cnudde. Cnudde gaf zijn duiven tijdens de Tweede Wereldoorlog niet aan maar beperkte het aantal. Hij verstopte ze in een kippenhangar en een keldertje. De Gheest was duivenmelker van 1937 tot 1953. Pas gehuwd en als beheerder van een eigen zaak in groenten en fruit had hij te weinig tijd om zijn duiven degelijk te verzorgen. In 1972 krijgt hij de microbe opnieuw te pakken en meteen met succes. Zo behaalde hij in 1975 en 1976, twee jaar na elkaar, de nationale overwinning op La Souterraine. Hij was meer dan 30 jaar voorzitter van 'Eerlijk en Vooruit'. Tot op vandaag is Antoine De Gheest nog steeds een begrip in de duivensportmiddens in het Land van Nevele.

André Bollaert, André Stevens, Patrick Tuytschaever

4.4 De duivensport in Lotenhulle

Het verwondert ons dat we in de vroegste sporen van de duivensport in onze streken weinig Lootse duivenspelers terugvonden. De vroegste vermelding van een Lotenhullenaar is deze van een zekere Schelstraete (vermoedelijk landbouwer Petrus of toenmalig secretaris Edouard Schelstraete) als 17de in de prijsvlucht uit Amiens ingericht door 'De Duivenkring' uit Nevele op 4 augustus 1867.¹¹⁰ Pas in 1875 vinden we een tweede vermelding, die van Huybrecht (vermoedelijk gaat het hier om Ivo Huybrecht die ook in 1879 wordt vermeld) in een vlucht ingericht door 'Yver en Eendracht' uit Aalter op 8 augustus.¹¹¹ Het volgende jaar vinden we naast Huybrecht nog een tweede Lootse melker in de uitslag van de tweede prijsvlucht uit Parijs ingericht door 'Yver en Eendracht' uit Aalter namelijk koperslager en mecanicien Charles Kint.¹¹²

Gezien de grote vlucht die de duivensport in Lotenhulle zou nemen in de

¹¹⁰ *L'Epervier*, jg. 3, 11 augustus 1867.

¹¹¹ *L'Epervier*, jg. 11, 22 augustus 1875.

¹¹² *L'Epervier*, jg. 12, 3 september 1876.

komende jaren zijn we ervan overtuigd dat er tussen 1860 en 1880 reeds meerdere duivenspelers in Lotenhulle actief waren. De vroegste vermelding van een prijsvlucht hier ingericht, dateert van 18 mei 1879.¹¹³ De duiven werden gelost te Amiens. Inrichter was de maatschappij 'Jong en Oud' bij Leo Vandekerchove in 'De Koornbloem'. Hetzelfde jaar is er nog een prijsvlucht uit Albert en uit Parijs. De vlucht uit Albert werd georganiseerd door de maatschappij 'Recht voor de vuist' bij G. Goethals.¹¹⁴

Dezelfde Goethals, die we in geen enkele uitslag terugvonden, verkocht half januari 1878 zijn volledige duivenstal¹¹⁵: *'Door uitscheiding van liefhebberij, in de Hoop van vrede bij Eug. Leybaert, Kammerstraat te Gent. Zondag 13 januari 1878. 8 duiven, geheel het hok uitmakende van G. Goethals te Looenhulle. Zie hier de lijst der duiven.*

1. zwart gemailleerde duivin, smerels ras Antwerpen, niet gereisd, gekweekt in 1876, bijzondere kweekduivin.
2. zwarte duivin, jong uit den vermaarden duiver van M. Dias van Nevele.
3. bleeke duivin, ras van Brussel, Doai, Albert, Creil.
4. geschelpten duiver van nr. 1, Arras in serie, met Nevele 4^e prijs, met Hansbeke 10^e prijs, Poesele 1^e prijs, Poucques 2^e prijs, maar gemist met St.-Gillis van prijs te winnen.
5. geschelpten duiver van nr. 1, serie met nr. 3, 4^e prijs Hansbeke, 5^e prijs uit Creil St.-Gillis, ingredient Etampes, Leuven.
6. bleeken duiver, ras St.-Nikolaas, Creil met Aarsele, 10^e prijs met Poucques, 5^e prijs Etampes, Leuven.
7. twee jonge schreemers van de nr. 1 en de nr. 5.

*De liefhebbers mogen de duiven overtessen*¹¹⁶ tot den laatsten van april 1878.' Bij deze verkoop valt op dat G. Goethals, een speler met een beperkt aantal duiven, ook deelnam aan wedstrijden die ver buiten de streek werden georganiseerd zoals te St.-Gillis (Brussel) en Leuven. Hij was vermoedelijk niet de enige in de streek en in Lotenhulle. Vermits men in de grote steden de woonplaats van deelnemers zelden vermeldde, is dit zeer moeilijk te achterhalen. Verkopen als deze zijn over het algemeen de enige informatiebron hierover.

¹¹³ *De Reisduif*, jg. 3, 11 mei 1879.

¹¹⁴ *De Reisduif*, jg. 3, 13 juli 1879.

¹¹⁵ *De Reisduif*, jg. 2, 6 januari 1878.

¹¹⁶ Tessen: 'duiven opsluiten om ze aan hun nieuw hok te laten wennen'.

Lootenhulle. — Bond. Maats De Vrijheid. Arras van 6 Mei met 469 medekampende duiven los om 8 uren met westerwind.

Vermeersch Lootenhulle	R	4187	Derdein	id	4129
Soudan Aaltre		4178	Vanlandschoot Aaltre		4129
Schelstraete Looet. h.	p	4172	Waelput Oesmenen	p	4127
Declercq	id.		Vandemoortel Snep		
Verplaatse Poeke		4167	Goossens Ruysselede	p	4126
Diericks Aaltre		4166	Meyre Poeke		4125
Demuyt Ruysselede		4162	Depoorter Aalter		4124
Vanparijs Aaltre	pp	1164	Landschoot	id	4121
Vanbruaene Lootenhulle	p	4159	Vanzeveren Ruisselede		4119
Santens	id		Degraeve Lootenhulle	p	4117
Doncker Poeke		4158	Verschaeve Aaltre	p	
Vanoost Lootenhulle		4156	Goossens Ruisselede		4115
Vanoverbeke Ruysselede		4154	Soudan Aaltre		4114
Vanloocke Lootenhulle	pp	4151	Huybrecht Lootenhulle		4113
	id.		id.		
Vanrenterghem	id.		Laroy Lootenhulle		1110
	pp	4146	Vanbrackel	id.	4109
	id.		Hoste Ruisselede		
Rutsaert Aaltre		4144	Spieschaert	id	
Vanparijs Lootenhulle		4140	id		
Vanderbeken	id.		Lippens Lootenhulle		4107
Soudan Aaltre		4139	David Ruisselede		
Six Bellem	p		Degraeve Lootenhulle		4104
Laroy Lootenhulle	p	4136	Soudan Aaltre		4102
Demeyer Ruysselede	p	4134	Sucæt Lootenhulle		
Lippens Lootenhulle	p	4132	Montue	id.	4101
Lawaysse	id.		Soudan Aaltre		4099
Van Hecke Poeke			Velde	id.	4098
Dobbelaere Lootenhulle		4131	id.	id.	
	id.				
Declercq	id	4130	Ov. Schelstraete Lootenh.		4098

Uitslag van de duivenwedstrijd uit Arras van 6 mei 1886 georganiseerd door maatschappij 'De Vrijheid'.

(Uit: De Reisduif, jg. 10, 24 juli 1885, Universiteitsbibliotheek Gent)

Charlowie Van der Vennet, die met Coleta Lybaert was gehuwd, hield in 1880 de herberg 'De Reisduif' open in de wijk de Meulenhoek langs de Lentakkerstraat. Later was de herberg bekend onder de naam 'De Proosdij'.¹¹⁷

Volgens het jaarboek van 'De Reisduif' van 1881 was het lokaal van 'Jong en Oud' gevestigd bij K. Bultinck in 'De Fransche Schild'. In 1882 krijgen ze concurrentie van een nieuwe maatschappij 'De Dappere Vlucht' die op 14 mei een vlucht organiseren uit Clermont.¹¹⁸

Ondertussen is er te Lotenhulle een bond gesticht met de liefhebbers van Vinkt en Poeke de 'Bond van Lootenhulle, Vijnkt en Poeke' genoemd. De vluchten worden beurtelings in de drie gemeenten georganiseerd. Het verwonderde ons dat de liefhebbers van Lotenhulle zich in 1872 niet aansloten bij de federatie Aalter, Ruiselede, Poeke en blijkbaar een eigen koers bleven varen. De bond met Vinkt en Poeke vertoont in 1883 enige barsten maar doet toch gewoon verder. 'De Reisduif' had eerder het ontbinden van de bond aangekondigd maar kwam daar later op terug. *'Wij zijn gelukkig heden dit nieuws geheel te kunnen veranderen, daar die bond thans geheel herleeft. De ontbinding was misschien waarschijnlijk doch daarom niet zeker. Nu het is te beter. Wij wenschen niet anders dan dat wij zooveel mogelijk de aankondigingen mochten opnemen van stichting, of herinrichting, of voortdurenden bloei van bondsverenigingen. 't Is daar de vooruitgang der liefhebberij. De bond hierboven vermeld, geeft dit jaar acht vluchten in zijne verschillende lokalen. Die vluchten zijn in ons jaarboek opgenomen.'*¹¹⁹

Op zondag 28 augustus 1883 is er bij J. Callens in het 'Het Gemeentehuis' een prijsvlucht uit Arras. *'Inleg 1,80 fr. waarvan 1,50 voor prijs, inkorving, Zaterdag 25 oogst van 6 tot 8 ure 's morgens'*¹²⁰ Het is echter niet duidelijk of het hier om een bondsvlucht ging.

De problemen met de Vinktse liefhebbers raakten blijkbaar niet opgelost en in 1885 stappen de laatste twijfelende liefhebbers van Poeke en Lotenhulle over naar de 'Bond van Aalter' die eind 1883 was gesticht. 'De Reisduif' vermeldde de stichting als volgt: *'Goed bekende duivenliefhebbers van Aalter, Ruiselede, Poeke en Lootenhulle, hebben besloten zich in bond te*

117 STROBBE, A. (2006), *Geschiedenis van Lotenhulle, Aalter*, blz. 629.

118 *Jaarboek De Reisduif 1882*.

119 *De Reisduif*, jg. 7, 10 maart 1883.

120 *De Reisduif*, jg. 7, 11 augustus. 1883

GEMEENTE LOOTENHULLE.

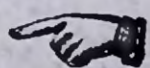
Bij HENRI VAN BRUAENE.

ALGEMEENE PRIJSVLUCHT UIT

BRETEUIL

OP DONDERDAG 7 MEI 1891

(zijnde 0 H. Hemelvaart).

 GELD voor GELD

HEEFT voor eenen REGULATEUR met slag,
aan 0 50 cⁿ per duif (niet verplichtend).

Eenen prachtigen Zilveren REMONTOIR
voor de eerste serie van 2 aangeduide duiven van
hetzelfde hok. aan 1 fr per serie.

Inleg fr. 1.90 waarvan 40 cⁿ voor alle onkosten,
prijs per 8tal.

Poelen aan 1, 2 en 3 fr. prijs per 10tal.

Inkorting den woensdag 6 Mei, van 3 tot 11 u.
stipt voormiddag.

Afstanden Stepman en Cras. Eigene snelheid.

Vergezelling door J. Cras.

Bekwame afgevaardigden in verwisseling voor
de aanpalende gemeenten.

Aankondiging van de prijsvlucht uit Breteuil ingericht
bij Henri Van Bruaene op 7 mei 1891.

(Uit: De Reisduif, jg. 15, 2 mei 1891, Universiteitsbibliotheek Gent)

vereenigen. De maatschappijen of liefhebbers der aanpalende gemeenten die om geen bedrog of andere reden, die onze liefhebberij aangaat bekend zijn, en verlangen er bij te treden, worden verzocht zich op Zondag 9 December om 4 ure namiddag aan te bieden, in het hoofdlokaal bij den heer Hendrik Rutsaert te Aalter aan de statie, alwaar men zal overgaan tot het samenstellen van een bestuur en reglement.' ¹²¹

Ondertussen steekt een nieuwe naam de kop op in de Lootse duivenmiddens: Pier Santens, slager-herbergier in café 'Het Lam' in de Dorpsstraat. De eerste maatschappij die bij hem was gevestigd heette 'De Jonge Duif'. In 1885 wordt 'De Vrijheid' voor het eerst vermeld en werd gespeeld onder de vleugels van de 'Bond van Aalter'. Volgens de gegevens die we terugvonden is het de enige Lootse maatschappij tot aan het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Door de 'Bond van Aalter' werden ook vluchten ingericht in andere Lootse herbergen zoals bij J. Callens in 'Het Meuleken', U. Van De Kerckhove en later de We. Van De Kerckhove in 'Den Hert', A. Dobbelaere, Henri Van Bruaene en de kinderen Santens.

Tussen 1877 en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vonden we de familienamen van de volgende duivenspelers terug: G. Goethals (1877), Van Waetermeulen (1878), Deneweth, Fr. Degraeve, De Reu, Ch. Kerckaert, Vermeire (1879), Jean Bultinck, Ivo Callens, Cuyl, Santens op het Dorp, Van de Kerckhove, Van Huffel, Vermeersch, Vermeire (1881), Van Braeckel op het Dorp (1883), L. Bastiaen, Beke, Dewitte, D'haene, Dobbelaere, Huys, Landuyt, Lossie, Schaeck op het Dorp, Vanderbeken uit de Barelhoek, Vanderheyden, Van Loocke, Verhaert, Wyckhuyzen (1885), Laroy uit het Dorp, Lippens Louis, Martens, Ferdinand Schacht, Sucaet uit de Veldhoek, (Van) Bruaene, Van Paemel, Vanthorenhout (1886), Cackaert, Cocquyt, Declercq uit het Cannegat, Degraeve uit de Lentakker, Lagaisse uit het Meuleken, Brakes, Derduyn uit de Hoogte, Desmet, Devlieger, Dhooge, Van de Moortel, Van Renterghem (1887), Claerhout, Hellebuyck, Van Hove, Van de Voorde uit het Meuleken, Van Oost, Van Parijs (1888), Casset, Corne, Depoorter, Devreese, Verheecke (1891), Coddens, de Caignie, Dedoncker, Dewever, Lievens, Maenhout, Van Nevel (1892), De Grootte, De Keyzer, Lambert Pieter, Monthu, Quéquin, Rogge, Van Belleghem, Vanderbauwheden, Vanneere (1893), Huwaert, Verbauwheden, Verheughe (1895), Mahieu (1896), Delarue, Demeyer, Van Hoy(en),

¹²¹ *De Reisduif*, jg. 7, 1 december 1883.

Duivenliefhebbersbond van LOOTENHULLE

Prijsvluchten voor 1894.

	<i>Oude duiven :</i>		8 Juli	Albert	bondsprijsk.
29 April	Arras	bondsprijsk.	15 "	Longueau	regle prijsk.
6 Mei	Longueau	"	22 "	St Just	"
14 "	Creil	"	29 "	Creil	Algemeene pr.
27 "	St Denis	regle prijsk.			<i>Oude en jonge :</i>
10 Juni	Orléans	"	19 Oogst	Arras	bondsprijsk.
24 »	Tours	Algemeene pr.	26 »	Longueau	regle prijsk.
	<i>Jonge duiven :</i>		2 September	St Just	"
1 Juli	Douai	bondsprijsk.			

De vluchten worden gegeven *GELD om GELD* 6 Bondsvluchten aangeboden uitsluitelijk aan de liefhebbers van Poucques en de bondsleden der gemeenten Meighem en Zeveren. 6 Regionale vluchten aangeboden aan de liefhebbers der volgende gemeenten : Lootenhulle, Vijnkt, Pousele, Poucques, Meighem, Zeveren, Aaltre, Aarseele, Beltem, Caneghem, Hansbeke, Maria-Aaltre, Nevele, Grammene, Ruysselede, Doornkerke en Wouterghem. En twee algemeene prijsvluchten. — De duiven zullen op iedere vlucht losgelaten worden door M. Cras van Waregem.

Aankondiging van de prijsvluchten van 1894 georganiseerd door de 'Duivenliefhebbersbond van Lootenhulle'.

(Uit: De Reisduif, jg.18, 24 februari 1894, Universiteitsbibliotheek Gent)

Uitslagen (Zuid-Ooster richting)

Lootenhulle. — Bond, Ciney van 8 mei met 132 duiven, los om 6,05

Robyt Poessele p 1009	Depoorter Vynkt 878	Mortier Zeveren 828
Martens Vijnkt 2pH 994	Devreese Poessele p 74	Vandenbulcke Kaneg 19
Verplaeise p 10	Dewulf Vijnkt 2p 73	Verplaeise Vijnkt 16
Mortier Zevered p 01	Robyt Poessele 66	Dewulf 11
Steenkiste Lootenh 2p 891	Steenkiste Lootenh 2p 58	Verplaeise Lootenh 08
Martens Zeveren 2p 90	Devos Zeveren 42	Santens 07
" Lootenh p 85	Depoorter Vijnkt 38	Verplaeise Vijnkt
Verhelle Kaneg h 2p 80	Vanhoe Zeveren 33	Declercq p

id. — Libramont van 14 Mei met 124 duiven los om 6,18

Mortier Zeveren 2p 1015	Declercq Vijnkt p 997	Declercq Vijnkt 971
Vandewalle Kaneg 2p 13	Billiet Lootenh p 93	Steenkiste Lootenh 69
Vanrenterghem 2p	Declercq Vijnkt p 86	Robyt Poessele
Dhaenens Vijnkt 3pH 12	Demeyer Poessele 84	Demeyer Lootenh 65
Depoorter 2p 06	Vandenbulcke Kaneg 83	Robyt Poessele
Blomme p 04	Vanrenterghem 80	Demeyer Lootenh
Declercq 2p 02	"	Mestdagh Zeveren 53
Verplaeise p 997	Verplaeise Vijnkt 76	

Brugge — Postduif & Federation du nord, uit Libramont van Zondag 14 Mei met 200d.

Traan Brugge RH5p 1021	Declercq 2p 73	Gevens Vivo-Capp 958
Tack St-Jooris H3p 18	Broucke Damme 3p 71	Degersem Bearden 52
Haeghebaert Brugge 2p 12	Callewaert Stalh 70	Dierickx Brugge 50
Lambert Oostkamo R5p 12	Balleart 70	Lamote St-Kr 50

Uitslagen van de prijsvluchten georganiseerd door de 'Bond van Lotenhulle' op 8 en 14 mei 1905.

(Uit: De Reisduif, jg. 29, 20 mei 1905, Universiteitsbibliotheek Gent)

Vereecken (1898), Mainant (1899), Van Hulle (1900), Vergult (1903), Hallaert, Isidoor Van Bruane, Van Hoe, Van Steenkiste (1904), Cleppe, Dekepper, Leman, Van Loocke P., Van Loocke V. (1905) Billiet, Cousse(ns), Dekens, De Schepper, De Volder, Geurs (1906), Demaeghd, Arthur De Meyer, De Wulf, Van Tomme (1907), Debruyne, Steenbeke, Van Loocke Ed., Van Loocke Em. (1909), Cuvelé, De Kesel, Dewispelaere, Henry (1910), Peltyn (1911), Buysse Marcel (1912).

In de eerste helft van de twintigste eeuw waren er in Lotenhulle zeker twee duivenmaatschappijen actief. De ene maatschappij was gevestigd in herberg 'De Smidse' bij smid Alfons Lambert op de Kleine Plaats. Deze maatschappij werkte aanvankelijk samen met de nu verdwenen Poekse duivenmaatschappij 'Den Arend' die in herberg 't Oud Gemeentehuis' bij de familie De Schrijver op het Dorpsplein van Poeke was gevestigd. Vanaf 1925 gebeurden de inkorving en het afslaan van de constateurs beurtelings in Poeke en in Lotenhulle. De leden van de andere Looitse maatschappij met de naam 'De Zwaluw' troffen elkaar in herberg 'Het Zwijntje' bij slager Honoré (de *suisse*) Vermeersch in de Dorpsstraat. Tussen 1925 en 1930 zouden de twee Looitse maatschappijen tot één nieuwe maatschappij samengesmolten zijn met de toepasselijke naam 'De Verenigde Liefhebbers'. In 1926 gaf de maatschappij 301 aandelen uit van 100 frank om constateurs aan te kopen, *'uitkeerbaar aan pari door jaarlijksche lotingen overeenkomstig met het in kas zijnde beschikbare geld'*. Het volgende jaar werd een obligatielening van 8.300 frank uitgegeven, vertegenwoordigd door 83 obligaties van 100 frank elk tegen 6 % eveneens uitkeerbaar à pari door jaarlijkse uitlotingen. De zetel van de maatschappij was toen gevestigd bij Honoré Vermeersch. Vanaf 1949 was het lokaal gevestigd bij de weduwe Lambert en werden er nieuwe aandelen, van 100 frank elk, uitgegeven en nieuwe constateurs aangekocht.

Tot op de dag van vandaag draagt de Looitse duivenmaatschappij nog die naam. Het lokaal is nog altijd gevestigd in de oude herberg 'De Smidse', die sinds de sluiting van de smidse van Fons Lambert in 1950 de naam 'Het Duivenlokaal' draagt. Na 1950 baatte zijn dochter Georgette Lambert, echtgenote van Ernest Verschaeve, het café uit. Sinds het overlijden van haar vader in 1991 is dochter Christiane Verschaeve de uitbaatster.

De eerste voorzitter van 'De Verenigde Liefhebbers' was bakker Adolf Martens. Hij woonde in de bakkerij op de hoek van de huidige Lodorpstraat en de Lomolenstraat. In 1962 werd hij door Cesar Van Loocke uit de Malsem opgevolgd. Gerard De Meyer uit de Nevelestraat nam zijn taak

DUIVENBOND

"De Vereenigde Liefhebbers"

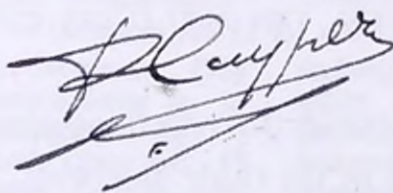
GEVESTIGD BIJ HONORÉ VERMEERSCH

369 ~~369~~ LOOTENHULLE.

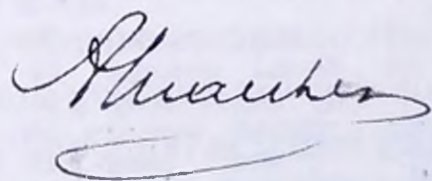
LEENING 1926 van 30.100 fr.

Aandeel van 100 fr. aan drager
Lootenhulle, den 1 Januari 1926.

Een gemachtigde,

De Voorzitter,

Drukk. R. Schelstraete-De Reu, Lootenhulle.

Voorzijde van een aandeel van de duivenmaatschappij
'De Vereenigde Liefhebbers' uitgegeven in 1926.
(Verzameling Marnic Lannoo, Lotenhulle)

Duivenmaatschappij " DE VERENIGDE LIEFHEBBERS "

Nominaal Kapitaal
vertegenwoordigend
door Aandelen van 100 Fr.

— Deze aandelen zijn uitkeerbaar aan pari, door jaarlijkse uitloting, overeenkomstig met het in kas zijnde beschikbaar geld.

— De uitgekomen aandelen zullen na uitbetaling, in tegenwoordigheid van de leden vernietigd worden en komen diensvolgens in eigendom der Maatschappij.

— Dit aandeel bedragende een naamkapitaal van 100 Fr geeft recht op een jaarlijks winst-aandeel in overeenstemming met de algemene zuivere opbrengst der constateurs

— Zoohaast het aandeel uitkeerbaar is, zal de intrest van rechtswege ophouden.

— De constateurs kunnen niet verkocht worden zoo lang er drie aandeelhouders akkoord gaan.

Achterkant van een aandeel van de duivenmaatschappij
'De Verenigde Liefhebbers' uitgegeven in 1949.
(Verzameling Marnic Lannoo, Lotenhulle)

Register n° _____

GEMEENTE LOOTENHULLE

Reisduiven.

Wet van 24 Juli 1923.

Machtiging tot het (1) Oprichten of In Stand houden van een reeds bestaande reisduivenhok.

De Burgemeester der gemeente LOOTENHULLE

Gezien de schriftelijke aanvraag hem toegezonden den

Schout 1932, door den genaamden

Van Waetermeulen Jules

wonende in deze gemeente (straat of wijk) Bosstraat

tot het bekomen van eene machtiging: voor het ~~inrichten~~, voor het in standhouden van een reisduivenhok aan zijne woning, aan de afhankelijkheden zijner woning. (1)

Gezien art. 2 van voornoemde wet.

Machtigt den voornoemden aanvrager om aan zijne woning (1) aan de afhankelijkheden zijner woning een reisduivenhok in te richten het reeds bestaande reisduivenhok in stand te houden.

Volgens het geval het onnoodige doorhalen.

LOOTENHULLE, den 20. 8. 1932

H. De Burgemeester,
K. Schepers
Van Waetermeulen

Toelating tot het houden van reisduiven afgeleverd door de burgemeester van Lotenhulle aan Jules Van Waetermeulen uit de Bosstraat.
(Verzameling Marleen Van Waetermeulen, Poesele)

over van 1965 tot 1999. Sinds 1999 leidt Jacky Dhuyvetter uit de Nauterkensstraat de activiteiten van de maatschappij in goede banen.¹²² Sinds kort werd zijn taak overgenomen door Nevelaar Walter Van Loo. Net als zijn voorgangers kan hij steeds rekenen op de onvoorwaardelijke steun van penningmeester Marnic Lannoo voor wie geen inspanning te veel is om de eer van de Lootse duivensport hoog te houden.

Sinds 1959 beschikt de maatschappij over een vlag die herinnert aan de 50ste verjaardag van de oprichting van 'De Verenigde Liefhebbers'. Van die oprichting vóór de Eerste Wereldoorlog vonden we spijtig genoeg geen spoor terug.

Voor het organiseren van grotere vluchten werden veelal verbonden opgericht tussen diverse maatschappijen. Zo ontstond onmiddellijk na de Tweede Wereldoorlog het 'Verbond Ruiselede-Lootenhulle'. Op 19 mei 1946 richtten zij o.a. een prijsvlucht in op Dourdan met 50.000 frank gewaarborgd en, hoe kan het ook anders, een 'vredeprijs'. De inkorving had plaats in café 'De Zwaan' te Ruiselede en bij de weduwe Lambert te Lotenhulle. Vanaf 1950 was er het drieverbond Lotenhulle-Aalter-Ruiselede, later het verbond Lotenhulle-Aalter en voor de inrichting van de 5de grote prijs Magister in 1958 speelde het eerder vernoemde verbond samen met de 'Kleine Fondclub' Adegem.

Pastoor Aloïs De Jaeger, zelf een verwoede duivenliefhebber die in de jaren zestig en zeventig speelde onder de naam *Eelbode-De Jaegher*, maakte zijn zondagspreken altijd extra kort om zijn eigen duiven tijdig te kunnen waken. De meeste duivenmelkers van Lotenhulle, die steevast achteraan rechts in de snuifhoek van de kerk zaten, waren hem daar uiteraard zeer dankbaar voor. Op het einde van de vroegmis zaten ze altijd op hete kolen want ze misten zeer ongaarne de radioberichten over het lossen van de duiven.

In de wijk de Veldhoek bijvoorbeeld, was er in de naoorlogse tijd maar één radio. Die stond bij Theofiel De Clercq en Irma Onderbeke in café 'Het Vosken' op de hoek van de Haringstraat en de Prinsenstraat. Al de duivenmelkers van die wijk repten zich na de vroegmis om het eerst naar dit café om tijdig van de laatste duivenberichten op de hoogte te zijn. De haast die veel duivenmelkers aan de dag legden om de kerk te verlaten, was meestal omgekeerd evenredig met hun zin om na het aanhoren van de wedstrijduit-

¹²² STROBBE, A. (2006), *Geschiedenis van Lotenhulle, Aalter*, blz. 629/630.

Kampioenenviering tijdens de jaren zestig van vorige eeuw.
 Zittend v.l.n.r.: Cesar Van Loocke, Julien De Clercq (Hansbeke), René Van Heule (Nevele), pastoor Aloïs De Jaeger en Jozef Van Nevel (Poesele).
 Staande o.a. v.l.n.r. Jozef Schepens, Jules De Meyer, Gentiel De Willemacker, Cyriel Dobbelaere, Arthur Van De Walle, Jean Bultinck, Isidoor De Meyer, Cyriel Maertens, Emiel Van Loocke, Adolf De Meyer, Emeric Corijn, Maurice De Wulf, Andre Van Kerrebroeck (Poesele), Leon De Wulf, Daniel De Graeve, Marcel De Witte (Poesele), Firmin Deolet (Poesele), Roger Van Schelstraete, Rene De Wulf, Jerome Lootens, Gerard De Clercq (Poeke), Andre De Smet.
 (Verzameling Marnic Lannoo, Lotenhulle)

slag het duivenlokaal vaarwel te zeggen. Wat was er zaliger dan na te kaarten over de exploten van hun geliefde beestjes. Daar paste toch een woord en wederwoord onder kenners bij. Tussen pot en pint moesten winnaars en verliezers elkaar toch ophemelen, troosten of nieuwe moed inspreken al was het maar door elkaar wederkerig te trakteren. Meestal eindigden de gesprekken met een typische duivenmelkerswijsheid zoals het gezegde: *'t Is de mande die u gaat zeggen of ge goeie of slechte duiven hebt.* Als de duivenmelkers dan in de late namiddag al of niet met een stuk in hun kraag thuiskwamen, gebeurde het niet zelden dat *'den hond over de tafel was gesprongen'*. Een onvergetelijke figuur in de ogen van alle duivenliefhebbers van Lotenhulle was Achiël De Meyer. Hij was de hoofdonderwijzer van de plaatselijke jongensschool maar ook één van de belangrijkste promotoren van de duivensport in het dorp. Als hoofdonderwijzer maakte hij ontelbare jongens van het zevende en achtste leerjaar warm voor de duivensport. Onder de schuilnaam *Magister* was hij de plaatselijke verslaggever voor de duivenrubriek van de krant 'De Landwacht'. Daarnaast schreef hij ontelbare algemene krantenartikels over duivensport voor verscheidene duivensportbladen o.a. voor 'De Noordduif' (Maldegem), 'De jonge Reisduif' later 'De Vrije Duif' (Emelgem), 'De Duivenbode' (Deerlijk) en in het Franstalig landsgedeelte in 'La Vie Colombophile'. Zijn duivensportfilosofie vatte hij kernachtig als volgt samen: *'Als ge iets aan andere mensen wilt leren, moet ge het zelf grondig bezitten.'*

In 1904 schreef hij zijn eerste artikel voor 'De Sportduif' uit Eeklo, daarom werd hij in 1954 te Lotenhulle, met de medewerking van o.a. 'De Duivenbode' uitbundig gevierd *'om zijn vijftig jaar activiteit als duivensportkronieker'* en organiseerde het verbond Lotenhulle-Aalter op zaterdag 19 juni van dat jaar de eerste 'Ereprijs Magister', een prijsvlucht uit Angoulême met 100.000 frank gewaarborgd.¹²³

André Bollaert, Arnold Strobbe, Patrick Tuytschaever

¹²³ *De Duivenbode*, 12 maart 1954 en 14 mei 1954.

In 1964 speelde Jozef Vermeulen zich kampioen te Lotenhulle. Foto genomen in zijn woning met zittend v.l.n.r.: Maurice Van De Kerckhove, Felicien Vermeulen, Jozef Vermeulen (met kampioensband aan) en Gerard De Meyer. Staande v.l.n.r.: Leonard De Marlie, Jules Van Goethem, Anna Galle, Cyriel Van Waetermeulen en Maurice Lievens. (Verzameling Félicien Vermeulen, Lotenhulle)

VERBOND : LOTENHULLE - AALTER
in samenspel met de „Kleine Fondclub“, Adegem
Zaterdag 5 juli 1958, 5e „Grote Prijs Magister“
Gewaarborgde Prijsvlucht uit

ANGOULEME

Convoyage „CONEX“ — LOS ZO VROEG MOGELIJK
OMTREK: OOST- en WEST-VLAANDEREN, in regel met de K.B.D.B.

B O N S aan 50 frank de duif:

1000	—	750	—	500	—	300	—	300	—	300	—	300
300	—	250	—	250	—	250	—	250	—	250	—	250
250	—	250	—	250	—	200	—	200	—	200	—	200
200	—	200	—	200	—	200	—	200	—	200	—	200
200	—	200	—	150	—	150	—	150	—	150	—	150
150	—	150	—	150	—	150	—	150	—	150	—	150
150	—	150	—	100	—	100	—	100	—	100	—	100
100	—	100	—	100	—	100	—	100	—	100	—	100

Aangeduide Serie van 2 duiven aan 20 frank de duif:
500 — 300 — 250 — 200 — 200 — 200 — 150
150 — 150 frank.

Onaangeduide Serie van 2 duiven aan 15 fr. de duif:
150 — 150 — 150 — 150 — 150 — 150
150 — 150 — 150 — 150 — 150 — 150

Ere-Serie Aangeduid van 2 duiven aan 100 frank de serie; prijzen van 500 frank. — Alle series eerst op de uitslag.
Hoelt aan 20 frank de duif; prijzen van 100 frank.

Ere-Prijs „MAGISTER“ aan 50 frank de duif; prijzen van 500 frank.

Grote Prijs Angoulême aan 100 frank, prijzen van 1000 frank.

Gewaarborgd: 3 poelen tot 100 — 1 mieze tot 200.

VERPLICHTE INLEG: 20 frank de duif en de kosten, prijzen van 80 frank.

VRUJE per 4-tal — POELN per 6-tal.

INKORVING: DONDERDAG 3 JULI 1958:

te ADEGEM, bij Hector De Laere, Dorp, tot 4 uur. — Tel. Maldegem 712.51 — Constateurs binnen bij J. Dhavé - Tel: 712.15.

te AALTER bij Cyriel De Bel, Markt, tot 5 u. Afsleg bij Rob. Van Parys, Statie - Tel: 74.20.58.

te LOTENHULLE bij Ernest Verschaeve, Kerk, tot 5.30 uur. — Tel. Ruiselede 215.

Bijzondere voorwaarden: Sostatigingscapsuls van 2 delen (ronde), voor Toulet 2 maal trekken voor de 1e duif binnen de 30 sec., zontel 30 sec. doots. — Elke duif zal twee ringen dragen, tweede ring moet aangemeld worden naar Tel. RUISELEDE 215, dit om het regelmatig verloop van de vlucht na te gaan. Ingeval de prijsvlucht niet af is dezelfde dag, neutralisatie van 22 uur tot 4.30 uur 's morgens — Vergerelling door het Agentschap STROBBE. — Loslatting zo vroeg mogelijk. — Reglement: B.D.B. — 70% bij — Afstand medebrengen op de inkorving. — 5% aftrak op de prijzen.

Namens de drie Besturen.

Aankondiging van de 5de Grote Prijs Magister op 5 juli 1958 in de Duivenbode. (Uit: De Duivenbode, 27 juni 1958, archief Drukkerij De Duivenbode, Emelgem)

4.5 De duivensport in Meigem

De eerste duivenspeler uit Meigem die we in een wedstrijduitslag terugvonden, was een zekere Claes of Claeys¹²⁴, zoals blijkt uit latere vermeldingen. Op 28 mei 1865 werd hij 6de in de wedstrijd uit Amiens van 'Het snel Gezicht' in café 'De Roos' te Nevele.¹²⁵ Twee weken later, op 11 juni, vinden we bij dezelfde maatschappij in een vlucht uit Orléans waaraan 181 duiven deelnamen Wauters¹²⁶ uit Meigem als overwinnaar met een halfuur voorsprong op zijn dichtste tegenstander.¹²⁷ Op 2 juni 1867 duikt bij een vlucht uit Parijs, opnieuw een inrichting van 'Het snel Gezicht', voor het eerst de naam op van een andere Meigemnaar: Van Hoei.¹²⁸ Het is duidelijk dat de Meigemse duivenliefhebbers Nevele verkozen als wedstrijdplaats want ook een vierde duivenspeler Bogaert¹²⁹ vonden we op 7 juni 1868 terug als 3de en 4de in de uitslag van een wedstrijd van 'Het snel Gezicht' uit Parijs met 328 deelnemende duiven.¹³⁰

In het kleine landelijke Meigem waren er in die tijd blijkbaar enkele goede duivenspelers. Dit had tot gevolg dat er hier reeds zeer vroeg een duivenmaatschappij werd opgericht, vermoedelijk onder impuls van de reeds voornoemde liefhebbers. De maatschappij kreeg de naam 'Hoop en Vrees' en organiseerde een eerste vlucht op 2 augustus 1868 uit het Franse Creil. Er werden 160 duiven ingeschreven. Deze werden gelost om 6 uur en de overwinning ging naar Van Oost uit Aarsele. Hij klokte zijn eerste duif om

¹²⁴ De enige familie Claeys die toen in Meigem woonde was deze van broodbakker Pieter Bernard Claeys (°30 juni 1808) op het dorp met zijn zonen Désiré (°7 maart 1840), Eduard (°6 september 1842) en Evarist (14 september 1846).

¹²⁵ *L'Epervier*, jg. 1, 4 juni 1865.

¹²⁶ De enige persoon die hier in aanmerking komt is *landsman* Francies Wauters (°9 maart 1814) uit de Kerkstraat. In het bevolkingsregister van Meigem 1867-1880 zien we dat hij gehuwd is met de veel jongere Rosalie Coussement (°22 augustus 1835) en dat het gezin 9 kinderen heeft. Er is ook een dienstknecht inwonend.

¹²⁷ *L'Epervier*, jg. 1, 18 juni 1865.

¹²⁸ *L'Epervier*, jg. 3, 9 juni 1867.

¹²⁹ Hier komt enkel *landsman* Jan Baptiste Bogaert uit de Kaamstraat 1 in aanmerking. Hij overleed op 23 december 1880.

¹³⁰ *L'Epervier*, jg. 4, 14 juni 1868.

Meyghem			1 9 3
Société <i>Hoop en Vrees</i> ; concours de CREIL; 160 pigeons lâchés à 6 heures.			
1	Van Oost,	Aersele	9 34
2	Pypaert,	Vynckt	36
3	Id.,	id.	
4	Id.,	id.	
5	Duchauteau,	Landeghem	38
6	Pypaert,	Vynckt	10
7	Devlieger,	id.	5
8	Goethaels,	Nevele	9
9	Dhooge,	Deynze	
10	Goethaels,	Nevele	13
11	Pypaert,	Merendre	14
12	Van Oost,	Aersele	16
13	Claeys,	Meyghem	24

Uitslag van de prijskamp uit Creil georganiseerd door 'Hoop en Vrees' op 2 augustus 1868. (Uit: L'Epervier, jg. 3, 9 augustus 1868, Koninklijke bibliotheek Albertina Brussel)

Voor de duivenhokken van Roger Heyse poseren v.l.n.r. Lissette Ryckaert, Carlos Van Vynckt, Thierry Heyse, Maria Van Parijs, X., Roger Heyse en Roland Haelvoet.
(Verzameling Thierry Heyse, Meigem)

9u54, twee minuten voor Désiré Pypaert uit Vinkt, die tevens de 3de, 4de, 6de, 19de en 20ste duif klokke. Eerste Meigemnaar werd Claeys op een 13de plaats. Verder in de uitslag vinden we nog deelnemers terug uit Landegem, Nevele, Merendree en Poeke.¹³¹

Hoeveel vluchten per jaar de nieuwe maatschappij inrichtte konden we niet achterhalen. Vermoedelijk ging het om één vlucht per jaar. Op 25 juli 1869 werd een vlucht uit Amiens ingericht, gewonnen door De Vlieger uit Vinkt. In de uitslag één Meigemnaar: Van der Vennet.¹³² Van der Vennet vonden we vóór 1880 o.a. ook terug in uitslagen te Pittem en te Gontrode.

Na 1869 vonden we noch in 'L' Epervier' noch in 'De Reisduif' organisaties van een Meigemse maatschappij terug. Toch bleef hier zeker tot aan het einde van de 19de eeuw een duivenmaatschappij actief. De 'Gazet van Deinze' vermeldt in september 1892 bij herbergier Triphon Dhaenens en zijn echtgenote Marie-Prudence Martens in de Kerkstraat (in het bevolkingsregister 1900 is dit Dorp 4) de duivenmaatschappij 'De Groene Strijders' en in 1898 signaleert dezelfde bron in dezelfde herberg de maatschappij 't Recht voor steun'. Dezelfde maatschappij wordt hetzelfde jaar ook vermeld in de herberg 'In de Bouw' in de Kouterstraat. In 1891 en 1892 wordt hier ook de duivenmaatschappij 'De Gekende Gadvlieger' vermeld. De herberg werd toen uitgebaat door Karel Lodewijk Martens en zijn echtgenote Marie-Julie Pourquoi.¹³³

Andere namen van spelers die we voor de Eerste Wereldoorlog nog terugvonden waren: Bockaert (1878), De Poorter (1883), De Pestel (1886) en Van Huffel (winnaar op 23 mei 1886 te Landegem bij de maatschappij 'Vooruit' van de vlucht uit Creil), Oosterlinck (1887), De Paepe (1888), Bytebier (1889), Martens (1891), Geurs (1893), Cagnie (1ste en 2de op 7 augustus 1898 te Lotenhulle, vlucht uit Arras met 200 duiven), Vansevennant (1899), De Vogelaere, Dhaenens, Heyerick (1903), Verleye (1904) en Van Wassenhove (1908). Eigenlijk niet zoveel spelers in verhouding met de omliggende dorpen.

Tussen de beide wereldoorlogen was handelaar Louis Van de Ghinste uit het Dorp een der bekendste fondspelers uit de streek van Deinze. Hij kroon-

¹³¹ *L'Epervier*, jg. 4, 9 augustus 1868.

¹³² *L'Epervier*, jg. 5, 1 augustus 1868.

¹³³ Gegevens ons medegedeeld door de heer André Heyerick uit Deinze, waarvoor onze oprechte dank.

de zich in 1937 tevens tot kampioen bij de jonge en de oude duiven bij 'Eerlijk duurt het Langst' te Deinze.¹³⁴ Zijn duiven werden op 28 november van hetzelfde jaar uit de hand verkocht in het lokaal van de hiervoor genoemde vereniging te Deinze.

Landbouwer André Clauwaert was vóór en na de Tweede Wereldoorlog één der beste duivenspelers uit de hele regio. Zijn duivenras was overal sterk gegeerd. Het lag o.a. aan de basis van het succeshok van de bekende Nevelse fondspeler Adolf Van Braeckel.

Gekende Meigemse spelers van de laatste helft van vorige eeuw waren en zijn: Noé Coppens, René De Poorter, Firmin De Smul, Oscar De Vogelaere, Henri Dhont, Paul Gevaert, Baziel Heyse, zijn zoon Roger en zijn kleinzoon Thierry, Patrick Lampaert, Carlos Lannoo, Gerard Mortier en zijn zoon Marc, André Pauwels en zijn zoon Antoine, Carlos Van Braeckel en zoon Roger, Jean Van Braeckel, Oscar Van de Ghinste, Noël Van der Plaetsen, Adriën Van Laecken en zoon Luc, Carlos Van Vynckt, Georges Verheecke, Robert Volckaert, Daniël Weytens en zoon Luc.

Marc Mortier, de tandem Gevaert-Lannoo en Thierry Heyse zijn de vaandel dragers van de hedendaagse Meigemse duivensport. Marc Mortier ging in de leer bij zijn vader Gerard en Paul Lannoo, nu reeds 45 jaar duivenspeler, leerde de knepen van het vak bij zijn pleegvader Cyriel Heyerick te Zeveren. Thiery Heyse is de derde generatie uit een duivenspelersdynamie die een aanvang nam vóór de Tweede Wereldoorlog. Zijn grootvader Baziel Heyse was een goede duivenspeler maar het was vooral zijn vader Roger die de grondvesten legde van de fondkolonie die overal furore maakte. In de jaren zeventig liet hij nieuwe moderne hokken bouwen en gooide er een pak geld tegenaan om goede rasduiven aan te schaffen waaruit hij zijn kolonie samenstelde. Na het overlijden van zijn vader in 2000 heeft Thierry de fakkel overgenomen en het duivenras Heyse verder veredeld met kruisingen uit de hokken van de beste fondspelers van België.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

¹³⁴ *De Duivenbode*, 26 november 1937.

4.6 De duivensport in Merendree

Het lijkt er op dat de duivensport in Merendree ontstaan is dank zij de zoon van de Vinktse burgemeester Carolus Pypaert die zich alhier kwam vestigen als handelaar en veldwachter. Pierre Eduard Pypaert werd geboren te Vinkt op 30 november 1826. Hij en zijn broer Désiré, die te Vinkt het ouderlijk bedrijf verder zette, waren zeer succesvolle duivenspelers. Vooral Désiré was, wat je zou kunnen noemen, de top in Oost-Vlaanderen. Pierre Pypaert overleed te Vinkt op 17 oktober 1882. Wij vonden hem voor het eerst terug in een uitslag op 28 juni 1868 bij een vlucht op Orléans ingericht door 'Les Amis Réunis' te Vinkt waar hij een 2de en een 6de plaats wegkaapte.¹³⁵ Zijn verblijf in de duivensport was zeer succesvol met enkele overwinningen en dichte ereplaatsen, maar was van korte duur. Zijn laatste exploit was een eerste plaats op 15 mei 1870 in de vlucht uit Arras ingericht door de Landegemse maatschappij 'Vooruit'.¹³⁶

De eerste organisatie van een duivenwedstrijd die we terugvonden, was een vlucht uit Amiens ingericht op de wijk Durmen op 25 juli 1869, zonder vermelding van de naam van de organiserende vereniging. Dezelfde dag speelde men ook op Amiens te Meigem en Landegem. Van Quickelberghe uit Deurle (een naam die veel in de uitslagen voorkomt) won de wedstrijd en er kwam geen enkele Merendreenaar in de uitslag voor.¹³⁷ De tweede wedstrijd die alhier werd ingericht was een Merendrees onderonsje. Ditmaal ging het om een vlucht uit Parijs, opnieuw zonder vermelding van de naam van de organisator, op 15 augustus met slechts 35 duiven. Eduard Pypaert kaapte de 1ste, 3de en 5de plaats weg voor Pieters (2de, 4de), Vandervennet (6de) en De Cock (7de).

De duivensport kwam hier blijkbaar moeilijker uit de startblokken dan in de andere gemeenten. Het zou duren tot 1881 vooraleer er opnieuw sprake is van de organisatie van een duivenvlucht. Op zondag 22 mei 1881 is er een vlucht uit St.-Just waaraan 204 duiven deelnamen en op 11 september organiseert de maatschappij 'De Luchtreizigers' een prijsvlucht uit Arras met 25 fr. vooruit in 2 serieprijzen, 15 fr. voor de 1e serie van 3 duiven van hetzelfde hok en 10 fr. voor de 2de serie, *'Niet verplichtende poelen van 1 fr.*

¹³⁵ L'Epervier, jg. 4, 5 juli 1868.

¹³⁶ L'Epervier, jg. 6, 22 mei 1870.

¹³⁷ L'Epervier, jg. 5, 25 juli 1869.

Meerendre-Durmes

Société colombophile; concours d'AMIENS pour jeunes pigeons; série de deux; lâcher à 7 heures; vent N.

Prix d'honneur pour les trois premières séries :
Van Quekelberghe à Deurle.

1 Van Quekelberghe,	Deurle	10 11
2 Tytgadt,	Vynckt	13
3 Van Quekelberghe,	Deurle	24
4 De Beer,	Eecloo	42
5 De Laay,	Petegem (Deynze)	49
6 Van Quekelberghe,	Deurle	50
7 Lievrouw,	Vynckt	53
8 Pypaert,	Meerendre	55
9 De Neve,	Somergem	11 1
10 Pypaert,	Meerendre	3
11 Lievens,	Somergem	14

Uitslag van de prijskamp uit Amiens die te Merendree op de wijk Durmen werd georganiseerd tijdens de maand juli 1868.

(Uit: L'Epervier, jg. 4, 25 juli 1869, Koninklijke Bibliotheek Albert I Brussel)

Van Houtte Viene 6 De Meyer		De Meyer
MEERENDRÉ. — Maats. de Luchtreizigers. Prijsvlucht uit AMIENS van Dinsdag 21 Oogst met 14 medekampende duiven, losgelaten om 7 ure met stil weder.		
1 Goethals Nevele ppp H 8 59	7 De Schrijver Meeren. p 9 41	
" " " 9 02	Demeyer Landegem	
" " " H 06	" " "	
Opeel " 40	10 De Reu " "	
5 V. D. Wallo "	Overd. Gyselbrecht 9 11	
6 Goethals Nevele ppp H 9 44		
Maatschappij		
4 Deschrijver Meerendre 9 42	3 V. D. Vennet Meerendré 9 52	
2 Dewachter (pend.) " 9 13		
Prijsvlucht uit DOUAI van Zondag 2 September met 58 medekampende duiven losgelaten om 7 uren. met zuiderwind.		
1 Dobbelaere Meerendre 8 05	6 Claeys Meerendré 8 40	
Dehrouwere " 06	De Reu " 42	
Dewachter " 08	Van Haute " "	
" " " 9	" " "	
5 Dewispelaers " 8 09	Overd. Wille " 8 13	
AARSEELE. — Prijsvlucht uit ARRAS van Zondag 2 September loslatng om 7 ure.		

Uitslag van de wedstrijden georganiseerd door de maatschappij 'De Luchtreizigers' op 21 augustus en 2 september 1883.

(Uit: De Reisduif, jg. 7, 8 augustus 1883, Universiteitsbibliotheek Gent)

prijs per tiental duiven., inleg 2 fr., waarvan 0,50 voor de kosten, boven de 100 duiven houdt men nog 0,25 per duif. Inkorving bij Charles De Wagter, Vliegende Peerd, op zaterdag 10 september van 6 u tot 8 1/2 u 's morgens.¹³⁸ Daarna komt alles in een stroomversnelling. Jaarlijks organiseren 'De Luchtreizigers' enkele vluchten met wisselend succes en begin 1889 neemt voorzitter Charles Vander Vennet het initiatief tot het oprichten van een duivenbond met liefhebbers van de gemeenten Merendree, Landegem, Nevele, Hansbeke, Zomergem, Lovendegem, Belzele, Vinderhoute, Drongen en Baarle. Er wordt een eerste algemene vergadering georganiseerd in hun lokaal bij Charles De Wagter op zondag 3 februari en de initiatiefnemer maakt reeds melding van een 50-tal leden.¹³⁹ Hetzelfde jaar richt de 'Bond van Merendree' 22 vluchten in.¹⁴⁰

Niet iedereen lijkt gelukkig met een bond en op de wijk Oostergem wordt bij Bruno Wille een nieuwe duivenmaatschappij opgericht: 'De Reisduif'. Hun eerste organisatie is een prijsvlucht uit Douai op zondag 20 april 1890 aangeboden aan de liefhebbers die minstens 79 km van de lossingplaats wonen.¹⁴¹

De liefhebbers van Merendree lijken in 1893 hun eigen bond op te geven om aan te sluiten bij de 'Bond van Vinderhoute' samen met de liefhebbers van de gemeenten Mariakerke, Drongen, Lovendegem en Evergem. De eerste vergadering van de nieuwe bond had plaats te Vinderhoute in 'De Kroon' op 2 februari 1893 (Lichtmis).¹⁴² De vergadering werd voorgezeten door Camile Minoodt er waren 60 aanwezigen. Uit het verslag onthouden we dat: *'Voorlopig werd vastgesteld de teekening der duiven met caoutchoucringen in te voeren, de hokmeting, alsook op elke vlucht voor de leden 5 centimen min te betalen, zowel bijgevoegde als prijsduiven.'*¹⁴³

Tijdens de zomer van 1893 steekt een nieuwe maatschappij de kop op: 'De Ark van Noë'. Ze is gevestigd op het dorp bij H. De Meyer en richt vluchten in uit Ciney en Arras.¹⁴⁴

¹³⁸ *De Reisduif*, jg. 5, 4 september 1881.

¹³⁹ *De Reisduif*, jg. 13, 26 januari 1889.

¹⁴⁰ *De Reisduif*, jg. 13, 23 maart 1889.

¹⁴¹ *De Reisduif*, jg. 14, 5 april 1890.

¹⁴² *De Reisduif*, jg. 17, 28 januari 1893.

¹⁴³ *De Reisduif*, jg. 17, 4 februari 1893.

¹⁴⁴ *De Reisduif*, jg. 17, 5 en 26 augustus 1893.

GEMBENTE MEERENDRÉ (WIJK OOSTERGEM).

Duivenmaatschappij "De Reisduif"

bij Bruno Wille.

PRIJSVLUCHT UIT DOUAI

op Zondag 20 April 1890

aangeboden aan de liefhebbers, die ten minste 79 kilometers van
Douai verwijderd zijn.

Vooruit 200 frank gewaarborgd

Een prachtige Cilijnder, ter waarde van 30 frank,

voor de serie van twee aangeduide duiven van hetzelfde hok.

Inleg frank per serie, boven de 30 seriën, bijgevoegde prijzen.

Poelen aan 50 centiemen, 1 en 2 frank.

Inleg fr. .40 per duif, boven de 137 duiven, bijgevoegde prijzen.

Inkorting den Zaterdag van 4 tot 8 uren stipt.

**Iedere speler wordt verzocht den dag der inkorting een goed zak-
uurwerk in te dienen (anker of cilijnder), hetwelk niet meer dan
1 minuut per uur mag verschillen om geldig te zijn.**

Loslating door den heer Cras.

Afstanden S'epman en Cras.

**Een telegram zal het juiste uur der loslating en der weder-
geste'tenis melden.**

**Het inleggeld wordt teruggekeerd na aftrek der onkosten als een
uurwerk stil valt of een afgevaardigde niet bij tijds op zijne plaats is.**

Afgevaardigden in verwisseling of 2 fr. en de reiskosten.

Loopens 5 seconden per 25 meters

De prijskamp sluit om 5 ure 's avonds.

Alle onvoorziene gevallen worden door de Commissie beslist.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Douai georganiseerd door
maatschappij 'De Reisduif' op 20 april 1890.

(Uit: De Reisduif, jg. 14, 5 april 1890, Universiteitsbibliotheek Gent)

Op 13 december 1896 wordt bij Charles Wille (Hansbeke station) een nieuwe bond opgericht voor de liefhebbers van Merendree, Hansbeke en Zomergem en aanpalende gemeenten: *'Alle de aanpalende gemeenten worden verzocht er een of twee afgevaardigden naar toe te sturen welke deel-maken eener gekende maatschappij, ten einde de Zuid-Oostersche richting aan te nemen en over te gaan tot het stichten van een Bond.'*¹⁴⁵

August Bekaert, in de volksmond August Beke genoemd, de baas uit 't Leestje' op het Dorp, richt eind 1897 een nieuwe maatschappij op die 'De Leest' wordt genoemd. *'Reeds verscheidene wel ingezetenen der gemeente hebben stellig hunne medehulp belooft. De maatschappij is van zin met de nieuwe aangenomene constateurs te spelen.'*¹⁴⁶ In 1898 lezen we in een aankondiging dat deze maatschappij gevestigd is in 't Zulleken'.¹⁴⁷ De naam van de maatschappij wordt in 1899 gewijzigd in 'De Gouden Leest'.¹⁴⁸

Op de wijk Overpoeke wordt in 1898 bij de Wed. Dossche in herberg 'De Koornbloem' een maatschappij opgericht 'De Reizigers zonder Kaart'. Ze richtten op 5 juni een prijsvlucht in uit Moeskroen voor de liefhebbers van Merendree en aanpalende gemeenten alsook voor de liefhebbers van Nevele en deze die noordwaarts wonen.¹⁴⁹

Het volgend jaar wordt er bij Basiel Van Vynckt, 'In de gekroonde Engel' op het dorp, een andere maatschappij opgericht 'De Zwaluw'. Zij organiseert op 30 juli 1899 een prijsvlucht uit Arras met vergezelling Cras voor de liefhebbers van Merendree, Landegem, Nevele, Vosselare, Meigem, Sint-Martens-Lerne, Vinkt, Poesele, Lotenhulle, Hansbeke, Bellem, Drongen, Baarle *'en degene welke in de overvlucht gelegen zijn'*.¹⁵⁰

In 1900 wordt de 'Vereeniging Merendree-Lovendegem', met lokalen bij respectievelijk H(enri) Wille en C. De Schrijver gesticht. Er worden 4 vluchten voor oude duiven en 4 vluchten voor oude en jonge aangeboden aan de liefhebbers palende aan Merendree en Lovendegem alsook aan die van Nevele en Bellem; voor Orléans en Tours ook aan de twee Lernes,

¹⁴⁵ *De Reisduif*, jg. 20, 12 december 1896.

¹⁴⁶ *De Reisduif*, jg. 21, 6 november 1897.

¹⁴⁷ *De Reisduif*, jg. 22, 30 juli 1898.

¹⁴⁸ *De Reisduif*, jg. 23, 5 augustus 1899.

¹⁴⁹ *De Reisduif*, jg. 22, 28 mei 1898.

¹⁵⁰ *De Reisduif*, jg. 23, 29 juli 1899.

Gemeente **MEERENDRE**. wijk Overpoete,
Duivenmaatsch. **DE REIZIGERS ZONDER KAART**
gevestigd bij de Wed. DOSSCHE. in « De Koorbloem »

PRIJSVLUCHT UIT

M O U S C R O E N

op ZONDAG 5 JUNI 1898.

 Vooruit 75 franken gewaarborgd

Inleg fr. 1,15 per duif, ring in begrepen, eens 75 duiven, bijgevoegde prijzen.

POELEN AAN 0,50, 1 en 2 FR.

Afstanden Stepmen en Cras, eigene snelheid.

Men is verplicht bij de inkorving zijnen afstand in te dienen of men zal in de kortvlucht van zijnen wijk berekend worden.

Inkorving den 4 Juni van 8 uren tot middernacht.

Loslating door Callewaert om 10 uren 's morgens.

Loopens 1 sekond per 5 meters.

Een goed zakuurwerk in te dienen den dag der inkorving dat niet meer dan een minuut per uur mag verschillen om geldig te zijn, indien een uurwerk stil valt vóór- of na het teekenen der duiven, dan zal men zijnen inleg terug bekomen, na aftrok der onkosten.

Deze vlucht is aangeboden aan de eerlijke liefhebbers der aanpalende gemeenten, alsook aan N evele en degene Noordwaarts gelegen.

Druk. HON. STEPMAN, lange Violettenstraat, 23, Gent.

Aankondiging van de prijsvlucht uit Moeskroen georganiseerd door
'De Reizigers Zonder Kaart' op 5 juni 1898.

(Uit: De Reisduif, jg. 22, 28mei 1898, Universiteitsbibliotheek Gent)

Bachte, Aalter, Knesselare, Ursel en Oostwinkel.¹⁵¹ Het volgende jaar worden acht vluchten aangeboden met 1800 fr. vooruit voor de aanpalende gemeenten en Nevele.¹⁵²

Alhoewel Alfons Waelput reeds in 1894 eigenaar werd van de kuiperij en de herberg 'In de Kroon', gelegen op het kruispunt van de wegen Lovendegem-Hansbeke en Zomergem-Landegem, vinden we er pas twaalf jaar later de eerste sporen van een duivenmaatschappij met de veelbetekenende naam 'Vroeg of dood'. Op zondag 26 augustus 1906, ter gelegenheid van de kermis, werd er een prijsvlucht georganiseerd met oude en jonge duiven samen met 150 fr. vooruit. *'Poelen aan 0,50, 1, 2, 3 fr. prijs per 10 tal. Heeft aan 0,50 voor een prachtige Regulateur gewaarborgd, onverschillig het getal.'* Op het hof van de herberg was ook een bolplein.¹⁵³ Het overlijden van Alfons Waelput op 23 november 1913 na een langdurige en pijnlijke ziekte, betekende het einde van de maatschappij. Hij werd begraven op 26 november 1913 om 9 uur.¹⁵⁴

In 1907 kreeg Merendree er opnieuw een maatschappij bij: 'Eerlijk moet niemand vrezen' bij Eduard Heirbrandt in 't Land van Belofte' op het dorp *'op 15 min. van Landegem-statie'*. Voor de eerste prijsvlucht op Breteuil tijdens de augustuskermis van 1907 werden kosten noch moeite gespaard om de duivenliefhebbers te lokken en in de watten te leggen. *'Vooruit 700 Fr. gewaarborgd, onverschillig het getal al waren er maar 20 duiven'*, titelde de aankondiging waaronder een *'splinternieuwe velo'*, waarde 200 frank, *'in den heeft'* aan 1 fr. per duif. Wie met de trein van 8u45 in het station van Landegem aankwam, kon zich kosteloos per rijtuig naar het lokaal laten voeren. Men diende hiervoor tegen ten laatste de woensdag voor de inkorving een postkaart te sturen naar Aimé De Muynck te Hansbeke zodat deze de nodige regeling kon treffen voor het nodige aantal rijtuigen. Verder vermeldt de aankondiging: *'Constateurs Benzing-Strobbe aan 1,50. Bestatiging met gesp(annen) ring op de pin, verplichtend. Loopens 1 sec. per 6 met. Tot 360 met. daarboven geene vergoeding. Loslating alleen. Afstand*

¹⁵¹ *De Reisduif*, jg. 24, 1900, 16 februari 1900.

¹⁵² *De Reisduif*, jg. 25 1901, 16 maart 1901.

¹⁵³ WAELPUT, E. en F (1999), Een kuipersfamilie in Merendree, van Englebert tot Jules Waelput, in: *Het Land van Nevele*, jg. XXX, afl. 1, blz. 3 tot 47 en *De Reisduif*, jg. 30 1906, 18 augustus 1906.

¹⁵⁴ *De Reisduif*, jg. 37 1913, 28 november 1913.

Gemeente MEERENDRE. — Maats. *Vroeg of dood*,
gevestigd bij Alf. Waelput, op het dorp.

10^e jaarlijksche Prijsvlucht uit

BRETEUIL Zondag
10 Juli 1910

voor oude en jonge duiven, afzonderlijk

230 fr vooruit gewaarborgd,

onverschillig 't getal, en evenredig verdeeld :

200 fr. in verplichten inleg aan 1,40 per duif;
boven de 200 duiven, bijgevoegde prijzen.

Heeft prachtige Regulateur, waarde 30 fr. aan 0,50 p. d.

Poelen 0,50, 1, 2, 3 fr. prijs per 10tal.

Inkorting den Vrijdag avond van 8 tot 10 ure en Zaterdag tot 9 ure stipt. — Supplementaire duiven aan 0,50.

Opgepasst op hetuur der inkorting want de duiven worden te Landegem verzonden.

Aangeboden aan alle eerlijke liefhebbers die ten minsten 173.5 kilom. van Breteuil verwijderd zijn, alssok den overvlucht.

Constateurs Benzing-Strobbe aan 1 fr. — Vergezelling.

Aankondiging van de prijsvlucht uit Breteuil van zondag 10 juli 1910 georganiseerd door de maatschappij 'Vroeg of Dood' bij Alfons Waelput. (Uit: De Reisduif, jg. 34, 25 juni 1910, Universiteitsbibliotheek Gent)

*Stepman of Andries met bevoeging van 160 meters. Afstand en loopens indienen bij de inkorving.*¹⁵⁵

Met 425 deelnemende duiven was deze prijsvlucht een succes. Arthur Union uit Hansbeke won de eerste prijs en Adolf Union eveneens uit Hansbeke won de eerste serie van 4 duiven. Opvallend in de uitslag: geen enkele Merendreenaar.¹⁵⁶ Het volgende jaar organiseerde Alfons Waelput op de kermis een prijsvlucht uit Arras met 200 frank gewaarborgd en *'Gratis gegeven door de Voorzitter, een ton dubbel bier voor de serie van 2 duiven onaangeduid, maar moeten in de Heeft geteekend zijn. Een halve ton dubbel bier voor de eerste geteekende duif der gemeente Meerendré.'* Het antwoord van Heirbrant was er één in kermisstijl met zes halve tonnen bier gratis en eveneens een prijsvlucht op Arras.¹⁵⁷ Zo kabbelde de rivaliteit tussen de twee Merendreeze maatschappijen rustig verder.

Tussen 1878 en 1914 vonden we de volgende familienamen terug van duivenspelers: Camiel De Schrijver (1878), Claeys, Depoortere, Dewagter, Goethals, Van Renterghem, E. Vincent, Wille (1881), Debruine, Dewispeleere, Charles Vandervennet, Vanhaute (1883), Cocquyt, Debrouwer, Dedobbelaere, Degraeve, De Reu, Heynssens, Mettenant, Thys, Verstraete, Ivo Voet, Waeghe, (1885), Vanhecke (1886), Monteyne, Scherpereel, Van de Velde, Van Steenkiste, Verhelst (1887), Van Holsbeke (1888), Bruno Wille (1890), Vandervennet Jules, (1891), Drijoel, Pieters (1892), Bouckaert, Vandenneste (1893), Degroote (1894), Bekaert (1895), Demeyer, Dossche, Snoeck (1896), Huyvaert (1899), Eduard Heirbrant (1900), Jan Blomme, De Geytenaere, Roets (1903), August Coryn, Deweerdt, Dhoest, Lutten, Santens, Van de Walle, Vanheule, Vanhyfte, Vanthourhout, Verstraeten (1904), Gyselinck, Hovaere Petrus, Van de Sompel Ser. (1905), Meese (1907), Taets, Van Hulle (1908), Dehaege, Deroo, Lootens, Ross, Tagon (1909), Crappé, Veerdeghem, Triphon Welvaert, Wieme (1910), Van Hulle (1911), Dereu, Van Rumbeke (1912), Na de Eerste Wereldoorlog bleef vermoedelijk enkel nog de maatschappij van Eduard Heirbrandt bestaan. Tijdens de kermisdagen werden wel nog prijsvluchten georganiseerd in andere herbergen. In 1925, na zijn huwelijk, nam Camiel Heirbrandt de duivenmaatschappij van zijn vader Eduard over

¹⁵⁵ *De Reisduif*, jg. 31, 10 augustus 1907.

¹⁵⁶ *De Reisduif*, jg. 31, 7 september 1907.

¹⁵⁷ *De Reisduif*, jg. 32, 15 augustus 1908.

1936 - GEMEENTE MERENDREE - 1936
 Duivenmaatschappij «'t Land van Belofte»
 gevestigd bij Camiel Heirbrant.

Groote prijsvluchten uit

BRETEUIL **ARRAS**

met OUDE duiven

met JONGE duiven

OP ZONDAG 28 JUNI 1936.

Aangeboden aan alle eerlijke afhebbers van Merendree, aanp. gemeenten, Drogen, Vosselaere, Nevele Meigem, Poesele, Leerne, muerstraat, Sleydinge, Waarschoot, en Evergem tot 113 kilom. (Arras)

Inkorting Vrijdag avond van 6 tot 10 u en Zaterdag morgen tot 11 u stipt

BRETEUIL voor OUDE duiven.

VOORUIT 5.000 FRANK VOORUIT

1000 fr. gewaarborgd

waaronder 2 REGULATEURS.

300 fr. in heeft aan 2 fr.: 50 40 35 30 25 20 20 20 20 20

300 fr. in serie A. aan 2 fr. per duif:

Regulateur - 50 40 30 25 20 10 fr.

400 fr. in serie O. aan 2 fr. per duif:

Regulateur - 50 40 35 25 25 20 20 20 20 20 fr.

De regulateurs worden door verschillende duiven gewonnen, eerst serie aangeduid.

Verplichtende inleg 3 fr. per duif, prijzen van 6 fr. per 4 tal

Vrije van 1 tot 5 fr. per 5 tal. — Poelen van 1 tot 5 fr. per 10 tal.

Special aan 5 fr. prijzen van 100 fr. - Scherreweg aan 1 fr. p. d. eenige prijs.

ARRAS voor JONGE duiven:

=: 400 Frank GEWAARBORGD :=

150 Fr. in heeft aan 2 fr. per duif: 40 30 20 20 20 20 fr.

250 Fr. in serie O. aan 2 fr. p. d.: 60 50 40 30 20 20 20 10 fr.

Verplichtende inleg 3 fr. per duif, prijzen van 7 fr. per 4 tal.

Vrije van 1 tot 5 fr. per 5 tal. — Poelen van 0.50 tot 5 fr. per 10 tal.

Serie A. aan 2 fr. per duif, prijzen van 20 fr.

Scherreweg aan 1 fr. per duif, eenige prijs.

Constateurs aan 3 fr. op de inkorting. Eigenaars 1 fr. voor 't zetten.

N. B. - Bestatigen met gesloten capsuuls of opening naar omlaag.

Verdere gewone voorwaarden; zie vorige kaarten.

WEDUWSCHAPPEL UITGESLOTEN

LEERVLUCHTEN: Alle Zondagen MOUSCRON aan 0.50, leden 0.40 fr. Alle Woensdagen aan 0.55, leden 0.25 fr.

Het Bestuur.

Drukk. DE BONVILLE - Lovendegem.

Aankondiging van prijsvluchten uit Arras en Breteuil op 28 juni 1936 georganiseerd door maatschappij 't Land van Belofte' te Merendree. (Verzameling Hilaire en Tony Goethals, Merendree)

en kreeg de maatschappij een nieuwe naam: 't Land van Belofte'. Herberg en maatschappij droegen nu dezelfde naam. Aan deze activiteiten kwam een einde omstreeks 1956.

Tussen beide oorlogen waren er twee maatschappijen te Merendree, één bij Camiel Heirbrandt en één bij Melanie De Cuyper, bijgenaamd *Meleken Wille*, en haar zonen Cyriel en Georges Wille. Deze maatschappij heette 'Moed en Vermaak'¹⁵⁸, en was gevestigd in de Lostraat in de herberg met dezelfde naam. Tot midden de jaren vijftig speelden beide Merendreeze verenigingen in een drieverbond met Charles Wille uit Landegem. Daarna verminderden de duivenactiteiten geleidelijk aan en was 'Moed en Vermaak' enkel nog een bijlokaal van de Landegemse maatschappij. Dit hield in dat men inkorfde in Landegem en de constateurs opende in Merendree.

In 1970 kwam hieraan een einde. Onder impuls van Hilaire Goethals werd een nieuwe 'Moed en Vermaak' gesticht in het gelijknamige café bij Robert De Clercq met Goethals als voorzitter, Roger Claeys als secretaris en Noël Rogiest als schatbewaarder. In de duivenmiddens waren Goethals-Claeys toen een zeer gekende tandem die reeds twintig jaar samenspeelde en overal schitterende resultaten wist te behalen. Na het seizoen 1985 werd tijdens de kampioenviering, in een bomvolle Merendreeze parochiezaal met meer dan tweehonderd duivenliefhebbers, hulde gebracht aan de tandem Goethals-Claeys die toen 35 jaar samen speelden. Hilaire Goethals leerde als twaalfjarige de knepen van het duivenspel bij zijn grootvader langs moederszijde Hipoliet Créelle te Vinderhoute. In 2008 zal hij 70 jaar actief zijn in de duivensport. Samen met o.a. zijn zoon Tony, Ivan Schatteman en Rudy en Timmy Van de Gehugte is hij nog steeds een van de vaandeldragers van de duivensport in Merendree.

In de nieuwe maatschappij werd in verbond gespeeld met Landegem. Dit hield in dat men de ene week de duiven inkorfde te Landegem en de andere week te Merendree. In 1986 werd in verbond gespeeld met Lovendegem en voor de halve fond speelde men toen in verbond met 'Recht en Vooruit' (Bassevelde), 'Union – De Eiktak' (Eeklo), 'Recht en Plicht' (Lembeke) en 'Standvastige Reizigers' (Waarschoot).¹⁵⁹

¹⁵⁸ Volgens de gegevens van de KBDB werd deze maatschappij in 1950 (her)opgericht (mededeling secretaris algemene coördinatie P. Marsille op 6 september 2006).

¹⁵⁹ *De Duivenbode*, 22 mei en 5 juni 1986.

Postkaart uit 1904 met rechts café 'In het Vliegend Paard' bij Charles De Wagter waar het lokaal van de maatschappij 'De Luchtreizigers' was gevestigd; links de ellengoederenwinkel van Alfons Duchateau, zoon van gekende Nevelse duivenmelker Bruno Duchateau. (Verzameling Het Land van Nevele)

De Merendreeze duivenmaatschappijen broederlijk verenigd op één wagen tijdens de H.Hartfeesten in de jaren dertig van vorige eeuw. Op de wagen herkennen we o.a. Camiel Heirbrandt en Georges Wille. (Verzameling Daniel D'Hooge, Nevele)

Medaille uitgereikt aan duivenkoning Alfons Thys uit Merendree door de maatschappij 'Moed en Vermaak' in 1924.
(Verzameling Marnix Sergeant, Merendree)

Hilaire Goethals was decennia lang in de weer voor de duivensport.
In 2008 zal hij 70 jaar actief zijn in de duivensport.
Deze foto dateert van begin jaren vijftig van vorige eeuw.
(Verzameling Hilaire en Tony Goethals, Merendree)

Na het seizoen 1986 werd de maatschappij ontbonden. Het volgende jaar werd 'De Durmenvliegers' opgericht in café 'd'Oude Smisse' bij Gaby De Keyzer en Firmin De Midts aan Durmenbrug. Hilaire Goethals werd voorzitter van de nieuwe maatschappij, Peter De Muynck werd secretaris en Tony Goethals werd verantwoordelijk voor de sportieve organisaties. De andere bestuursleden waren: Antoine Bockaert, Jozef Meiresonne en Kamiel Thaets. De maatschappij werd ontbonden eind 1992. Tijdens de kampioenviering van 31 oktober werden de laatste kampioenen gehuldigd en viel het doek definitief over de laatste Merendreeze duivenvereniging.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.7 De duivensport in Nevele

Midden de jaren zestig van de negentiende eeuw waren er in Nevele minstens twee duivenmaatschappijen gevestigd: 'Het snel Gezicht' in herberg 'De Roos' op de Markt en 'De Duivenkring' in 'Het Gemeentehuis'. In 1865 werden door 'Het snel Gezicht' minstens drie vluchten georganiseerd, één op Amiens op 28 mei, één op Orléans op 11 juni en één op Oostende op 1 oktober. In de uitslag van de wedstrijd op Amiens, gewonnen door Pypaert uit Vinkt, vonden we de namen van twee Nevelaars terug: Goethals als 3de en Vanhaecke als 5de.¹⁶⁰ De wedstrijd uit Orléans met 181 deelnemende duiven vermeldde F. Maere als 2de en Vandercruyssen als 10de.¹⁶¹ En de wedstrijd uit Oostende, onder de leden van 'De snelle Vlucht' werd als volgt vermeld:¹⁶²

NEVELE près Gand, Dimanche 1 octobre, Société Het snel Gezicht, concours d'Ostende.

72 pigeons lâchés à 11 h 48 m. Vent Nord, grand brouillard.

<i>1ère prix</i>	<i>A. Vander Cruyssen</i>	<i>1 03</i>
<i>2</i>	<i>Felix Maere</i>	<i>1 41</i>
<i>3</i>	<i>De Poorter</i>	<i>1 49</i>

¹⁶⁰ *L'Epervier*, jg. 1 4 juni 1865.

¹⁶¹ *L'Epervier*, jg. 1, 18 juni 1865

¹⁶² *L'Epervier*, jg. 1, 8 oktober 1865.

4	<i>De Ketelaere</i>	2 09
5	<i>Emile Blomme</i>	2 15
6	<i>Felix Maere</i>	2 35
7	<i>A. Vander Cruysen</i>	3 07
8	<i>De Poorter</i>	3 25

In 1866 organiseerde 'Het snel Gezicht' opnieuw drie grote prijsvluchten uit Parijs (3 juni), Londen (15 juli) en Perigueux (21 juli) en een extra wedstrijd voor jonge duiven uit Parijs op 19 augustus.¹⁶³ In de uitslag van de prijsvlucht uit Parijs van 3 juni vinden we de namen van nog enkele duivenspelers: Emiel Lampaert (burgemeester) werd 4de en Remi Gheldof (veldwachter) 22ste en 23ste.¹⁶⁴ Een duif van Goethals werd als eerste geklokt van 394 deelnemende duiven in de wedstrijd uit Parijs die op 9 juni 1867 te Nevele werd georganiseerd in 'De Roos', een wedstrijd waarin brouwer Braet 28ste werd.

De twee Nevelse duivenmaatschappijen vertegenwoordigen naar alle waarschijnlijkheid de Nevelse politieke toestand van dat ogenblik. De katholieken behoorden tot 'De Duivenkring' terwijl de liberaalgezinden aansloten bij 'Het snel Gezicht'. Dit belette hen echter niet aan elkaars organisaties deel te nemen. Van enkele spelers konden we zien tot welk kamp ze behoorden in de uitslag van de prijsvlucht voor jonge duiven uit Amiens die op 4 augustus 1867 door 'De Duivenkring' werd georganiseerd. Zo staat Lampaert aangeduid als komende van Nevele terwijl bij Gheldof, Vienne, Haenebalcke en Goethals 'de la Société' vermeld staat.¹⁶⁵ Hetzelfde jaar duikt ook voor de eerste maal de naam op van handelaar Prosper Dias als 16de in een vlucht uit Parijs ingericht in 'De Roos' in augustus 1867.¹⁶⁶ Een eerste vermelding van de naam D'Hooge vinden we in de uitslag van de vlucht uit Amiens die op 17 mei 1868 te Landegem werd ingericht door de maatschappij 'Vooruit'.¹⁶⁷ Een andere niet onbelangrijk duivenspeler was De Vos (aangesloten bij 'De Duivenkring') die we op 31 mei 1868 voor het eerst in een uitslag terugvonden van een vlucht uit Pontoise, een organisa-

¹⁶³ *L'Epervier*, jg. 2, 11 februari 1866.

¹⁶⁴ *L'Epervier*, jg. 2, 24 juni 1866.

¹⁶⁵ *L'Epervier*, jg. 3, 11 augustus 1867.

¹⁶⁶ *L'Epervier*, jg. 3, 25 augustus 1867.

¹⁶⁷ *L'Epervier*, jg. 4, 31 mei 1868.

Nevele		
Soc. de Duivenkring; conc. d'AMIENS; 290 pig. lâches à 7 h. — Dist. : 156 kilom.		
1 Pypaert,	Vynckt	9 59
2 Vanhoe,	Petegem	10
3 Van Gheluwe,	id.	20
4 Pypaert,	Vynckt	2
5 Claeys,	Deynze	12
6 Delaey,	id.	13
7 Dewevere	Petegem	14
8 Pypaert,	Vynckt	14
9 Lampaert,	Nevele	21
10 Gheldof,	de la Société	22
11 Hoste,	Machielen	25
12 Duchâteau,	Landegem	25
13 Veerdegem,	Tronchiennes	26
14 Goossens,	Ruisselede	26
15 Claeys,	Landegem	28
16 Vienne,	de la Société	29
17 Schelstraete,	Lootenhulle	29
18 Van den Bossche,	Vynckt	29
19 Haenebalcke,	de la Société	31
20 Naessens,	Deurle	31
21 Goethals,	de la Société	32
22 Van de Gehugte,	Tronchiennes	32
23 Van den Bossche,	Vynckt	33
24 Deboevere,	Deynze	36
Bouquet, Claeys,	id.	36

Uitslag van de prijskamp uit Amiens ingericht door de maatschappij
'De Duivenkring' op 4 augustus 1867.
(Uit: L'Epervier, jg.3, 11 augustus 1867, Koninklijke bibliotheek Albert I Brussel)

Gemeente Nevele.

Maatschappij DE MINNAARS VAN HET RECHT
bij DÉSIRÉ MICHIELS in de *Nieuwe Wandeling*.

PRIJSVLUCHT UIT

P A R I J S

op MAANDAG 30 MEI 1887 (2de Sinvondag.)

VOORUIT 150 FR. GEWAARBORGD
en eenen REGULATEUR, ter waarde van 30 franks.

Inkorting Zaterdag 28 Mei van 7 tot 11 ure 's avonds.

VOORWAARDEN.

Art. 1. — Inleg fr. 2.50 per duif en 50 centimen voor Regulateur, niet verplichtend.

Art. 2. — Boven de 77 duif n zal er enkel 50 centimen afgehouden worden.

Art. 3. — Den dag der inkorting een goed zakuurwerk, anker of cilijnder in te dienen, hetwelk niet meer dan 1 minuut per uur mag verschillen.

Art. 4. — Afstanden volgens Andries. — Loopens 1 second per 5 meters, mits getuigschrift.

Art. 5. — Alle dedrog verbeurt de gewonnen prijzen.

Art. 6. — De duiven zullen te Parijs losgelaten worden door den heer Cras om 6 ure 's morgens.

Eene depeche zal het juiste uur aankondigen.

POELEN aan 1, 2 en 3 fr., alle 10 duiven prijs.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Parijs op kermismaandag 1887 georganiseerd door 'De Minnaars van het Recht' bij Désiré Michiels.
(Uit: De Reisduif, jg. 11, 21 mei 1887, Universiteitsbibliotheek Gent)

tie van de 'Snelle Vlucht' uit Deinze.¹⁶⁸ Van Overbeke, voor het eerst vermeld in 1869, was dan weer lid van 'De snelle Vlucht'.¹⁶⁹ Hetzelfde jaar vinden we nog twee Nevelaars terug in de wedstrijd ingericht door 't Zicht van Meire' te Vosselare, namelijk D'Hondt en Van Schaubroeck.¹⁷⁰ De wedstrijd van 'De Duivenkring' uit Amiens die op 29 mei 1870 te Nevele werd ingericht geeft ons de namen van nog twee nieuwe duivenspelers: Steyaert en Wieme.¹⁷¹ En in de *concours social* uit Londen die op 8 juni 1871 werd ingericht door 'Het snel Gezicht' met slechts 60 duiven vinden we ook grootgrondbezitter Maere en Minne(ns) in de uitslag. De duiven werden gelost om 8 uur met NO-wind en stortregen. De winnende duif van Emiel Blomme kwam op haar hok aan om 17u02.¹⁷² De Paepe vonden we terug bij de prijswinnaars van de vlucht uit Ablis op 5 juni 1876 ingericht door 'L'Olivier' uit Deinze.¹⁷³

Na 1877 vinden we de namen van 'Het snel Gezicht' en 'De Duivenkring' niet meer terug. De vluchten die begin 1878 aangekondigd worden uit Parijs (9 mei) en Creil (1 september) werden ingericht door 'De Zwaluw op Zee' bij Désiré De Ketelaere op het dorp.¹⁷⁴ In 1890 is de maatschappij gevestigd bij Emiel Van Lerberghe in herberg 'In de Trompet' op het dorp.¹⁷⁵

Begin 1879 wordt een nieuwe maatschappij opgericht onder de naam 'De Stalen Vleugel'. Zij is gevestigd bij August De Vos in de herberg 'Sint Cecilia'.¹⁷⁶ In 1889 is de maatschappij gevestigd bij L. Verplaetse (later Kamiel Verplaetse) in de 'Hoop van Vrede'.¹⁷⁷ Louis Joseph Verbiest, die in 1868 als hulponderwijzer te Nevele werd aangesteld, was lid van de vereniging vandaar dat we vermoeden dat de nieuw opgerichte maatschappij van katholieke signatuur was vermits Verbiest, als reactie tegen de nieuwe

¹⁶⁸ *L'Epervier*, jg. 4, 7 juni 1868.

¹⁶⁹ *L'Epervier*, jg. 5, 6 juni 1869.

¹⁷⁰ *L'Epervier*, jg. 5, 15 augustus 1869.

¹⁷¹ *L'Epervier*, jg. 6, 5 juni 1870.

¹⁷² *L'Epervier*, jg. 7, 18 juni 1871.

¹⁷³ *L'Epervier*, jg. 12, 18 juni 1876.

¹⁷⁴ *De Reisduif*, jg. 2, 6 april 1878.

¹⁷⁵ *De Reisduif*, jg. 14, 6 september 1890.

¹⁷⁶ *De Reisduif*, jg. 3, 10 mei 1879.

¹⁷⁷ *De Reisduif*, jg. 13, 24 augustus 1889.

GEMEENTE ECAUSSINES-ENGHIEN.

Maatschappij LE NOUVEAU GRAND COLOMBIER.

Uitslag van den Prijskamp op **PARIJS**, op Zondag 3 Juni 1877.

Prijs.	Namou.	Woonst.	kilom.	uren.	met. vlucht.	
1	Van der Cruyssen.	Nevele.	256	11 47	1127	
2	Henri Verhulst.	Kortrijk.	228	26	06	
3	Bonto.	"	228	27	01	
4	Van der Cruyssen.	Nevele.	256	56	1084	
5	"	"	"	"	84	
6	"	"	"	58	75	
7	"	"	"	12 01	75	
8	Matte.	Manage.	228	11 41	62	
9	Brevot.	Jolimont.	224	38	31	p. 0-50 c.
10	Matte.	Manage.	228	43	27	p. 5 fr. 2 fr. en 50 c.
11	Van der Cruyssen.	Nevele.	256	12 12	22	
12	Centrick.	Sotteghem.	242	04	15	
13	Van der Cruyssen.	Nevele.	256	16	12	
14	Tasmans.	Soignies.	228	11 49	903	
15	Rousseau.	La Lonvière.	223	44	95	p. 0-50 c.
16	Anquière.	Quaregnon.	207	23	95	
17	Joseph Hubeau.	Wanforcée Baulet.	242	12 04	91	
18	Place.	Jemmapes.	209	11 31	90	
19	Anquière.	Quaregnon.	207	29	90	
20	Matte.	Manage.	228	50	87	
21	Jannot Leopold.	Wanforcée Baulet.	242	05	87	
22	Libanson.	Dampreny.	228	50	87	
23	Basténière.	Ecaussines.	229	52	87	
24	Delplace.	Ath.	221	44	86	
25	Laurent.	Morlanwelz.	223	46	86	
26	Constant.	Mons.	210	33	85	
27	Loix.	Drooghenbosk.	256	20	84	
28	Hubeau François.	Wanforcée Baulet.	242	12 06	83	
29	Salmon Lion.	Dampreny.	228	11 51	82	
30	Van Bienne.	Soignies.	228	52	82	p. 5 fr. en 2 fr.
31	Nitelet P. G. B.	Pont à celles.	232	57	78	
32	Matte	Manage.	223	53	78	
33	Léon Salmon.	Dampreny.	228	53	78	
34	Centrick.	Sotteghem.	247	13	76	
35	Henri.	Pont à celles.	232	59	70	p. 2 fr.
36	Nitelet Joseph.	"	232	59	70	
37	Loix.	Drooghenbosk.	256	23	70	
38	Loorsenont	Bois-Ohain.	206	53	69	
39	Gregoire.	Wanforcée Baulet.	242	12 10	68	
40	Sury.	Mons.	210	11 37	67	
41	Place.	Jemmapes.	209	11 36	67	
42	Fontaine.	Gilly.	233	12 01	66	

SERIEPRIJZEN :

Van 2 duiven, Anquière.
 Van 3 duiven, Matte,
 Van 6 duiven, Van der Cruyssen.

PREMIEN :

Van der Cruyssen 18 duiven.
 Rousseau en Laurent, ieder 8 duiven.

Dat sommige Nevelaars soms ver buiten de dorpsgrenzen trokken om aan duivenwedstrijden deel te nemen bewijst bovenstaande uitslag.

Op 3 juni 1877 ging Van der Cruyssen uit Nevele met de belangrijkste prijzen aan de haal in de prijsvlucht uit Parijs die door Le Grand Colombier te Ecaussines-Engghien werd ingericht.

(Uit: De Reisduif, jg.1, 11 juni 1877, Universiteitsbibliotheek Gent)

schoolwet (Wet Van Humbeeck) in september 1879 vrijwillig ontslag nam. Hij richtte onmiddellijk met behulp van de lokale clerus een nieuwe vrije school op. Hiervoor kreeg hij het kerkelijke ereteken 'Pro Ecclesia et Pontifice' en een erediploma voor zijn getrouwheid aan kerk en vaderland. Na 1884 kon hij aan de slag als bestuurder van de Vrije Lagere School van jongens op het dorp. Later werd hij, tot aan zijn pensioen in 1909, hoofdonderwijzer van de Nevelse gemeentescholen.¹⁷⁸ Louis Verbiest werd één van de meest vermaarde duivenspelers van zijn tijd. Als Verbiest in 1895 van woning verandert, worden al zijn reisduiven, 50 in totaal, openbaar verkocht. Uit de aankondiging blijkt dat hij zich vooral specialiseerde in grote vluchten. Hij speelde onder andere op Dover, Londen, Bordeaux, Brest, Chartres, Limoges, Orléans, Tours en korfde zijn duiven in te Antwerpen, Brussel, Dendermonde, Evergem, Gent, Laken, Mechelen enz. Deze verkoop had tot gevolg dat hij gedurende vijf jaar uitgesloten was van deelname aan prijsvluchten. In 1902 verkoopt hij al zijn duiven, 35 in totaal, opnieuw. In de beschrijving lezen we over welke rassen hij beschikte en hoe hij eraan kwam: *'De ten koop gestelde duiven zijn herkomstig der rassen van de heeren Verhelst van Brussel, Randaxhe en Meeus van Antwerpen. Het is dank aan de teruggaven van verdwaalde duiven aan voornoemde Heeren, dat de verkoper die rassen bekwam.'*¹⁷⁹ Het waren duiven uit de kolonie van Randaxhe waaruit het Italiaanse leger zijn postduivendienst oprichtte die zeer nuttig bleek te zijn tijdens de Eerste Wereldoorlog.

In het jaarboek van de 'De Reisduif' van 1881 staat bij de bijkomende vluchten als maatschappij 'In 't Nieuw Stadhuis' vermeld bij de weduwe Goethals.

Verbiest was niet de enige Nevelse duivenspeler die verre verplaatsingen maakte om zijn duiven in te korven. Adolf Van der Cruyssen korfde voor de vlucht uit Parijs 13 duiven in bij de maatschappij 'Le Nouveau Grand Colombier' te Ecaussines-Enghien. Hij won de wedstrijd, won de serie van zes duiven en had zeven duiven in de eerste dertien.¹⁸⁰

Een der belangrijkste verkopen die we terugvonden van het hok van een Nevelaar, was de openbare verkoop van de 90 reisduiven van Prosper Dias

¹⁷⁸ DE STOOP, P., VAN PARIJS, W. (1986), *De geschiedenis van het gemeentelijk onderwijs te Nevele*, Nevele, blz. 10-12.

¹⁷⁹ *De Reisduif*, jg. 19, 15 juni 1895 en jg. 26, 13 februari 1902.

¹⁸⁰ *De Reisduif*, jg. 1, 10 juni 1877.

GEMEENTE NEVELE.
Door uitscheiding. — Openbare verkooping

VAN

60 BESTE REISDUIVEN

GANSCH HET HOK UITMAKENDE

van den alomgekende liefhebber VICTOR GOETHALS, te Nevele.

Op **Zondag 2 Oogst 1891**, ten 3 ure namiddag stipt, ten huize des verkoopers, herberg in 't Kanton, door het ambt van **M. DIERICK**, Grefier te Nevele.

Onder de duiven des verkoopers komen er eenigen voort van het ras van J. B. Vanderschuere, hij heeft ook eene duivin uit de vermaarde sproete van De Wulf te Aalter.

Niet eene duif zal behouden worden, de verkooper verbindt er zich toe voor de aanzienlijke som van 1000 franks.

Hij moet zich van zijne duiven ontmaken, omdat, sinds het spoorwegongeluk dat hem getroffen heeft, zijn toestand gedurig verslecht en hij uit dien hoofde voortaan zelf zijne duiven niet meer kan verzorgen, daar hij het hok niet meer kan opklimmen.

Het is onnoodig, schier onmogelijk hier een volledige uitleg te geven van de talrijke prijzen welke deze duiven alom behaald hebben. Bij oproep van ieder zullen de oorsprong en de prijzen voorgelezen worden.

Na de duiven wordt ook al het materieel, zooals manden, hokjes enz. verkocht.

De duiven mogen tot 1 Januari 1892 getest worden.

Aankondiging van de gedwongen verkoop van de duiven van
Victor Goethals op 2 augustus 1891.

(Uit: De Reisduif, jg. 15, 1 augustus 1891, Universiteitsbibliotheek Gent)

Gemeente NEVELE.

Maatschappij VLAANDBRENS ZONEN,

bij K. Van Haesebroek, in de *Casino*, dorp.

Prijsvlucht uit TIENEN

OP ZONDAG 21 OOGST.

EEN REGULATEUR (met slag)

waarde van 30 fr. in serie van 2 duiven (zelfde hok).

Poelen aan 0,50, 1 en 2 fr.

Inleg fr. 1,70 per duif. waarvan 0,20 voor onkosten.

Afstanden Stepman en Cras.— Eigene snelheid.
Vergezelling Cras.

Loopens 1 second per 5 meters.

Inkorving Zaterdag, 20 Oogst, van 11 ure voortot 1 ure namiddag.

Goed zakuurwerk in te dienen op den dag der inkorving dat niet meer dan 1 minuut per uur mag verschillen.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Tienen ingericht door de maatschappij
'Vlaandrens Zonen' bij Van Haesebroek op het dorp.

(Uit: De Reisduif, jg. 16, 6 augustus 1892, Universiteitsbibliotheek Gent)

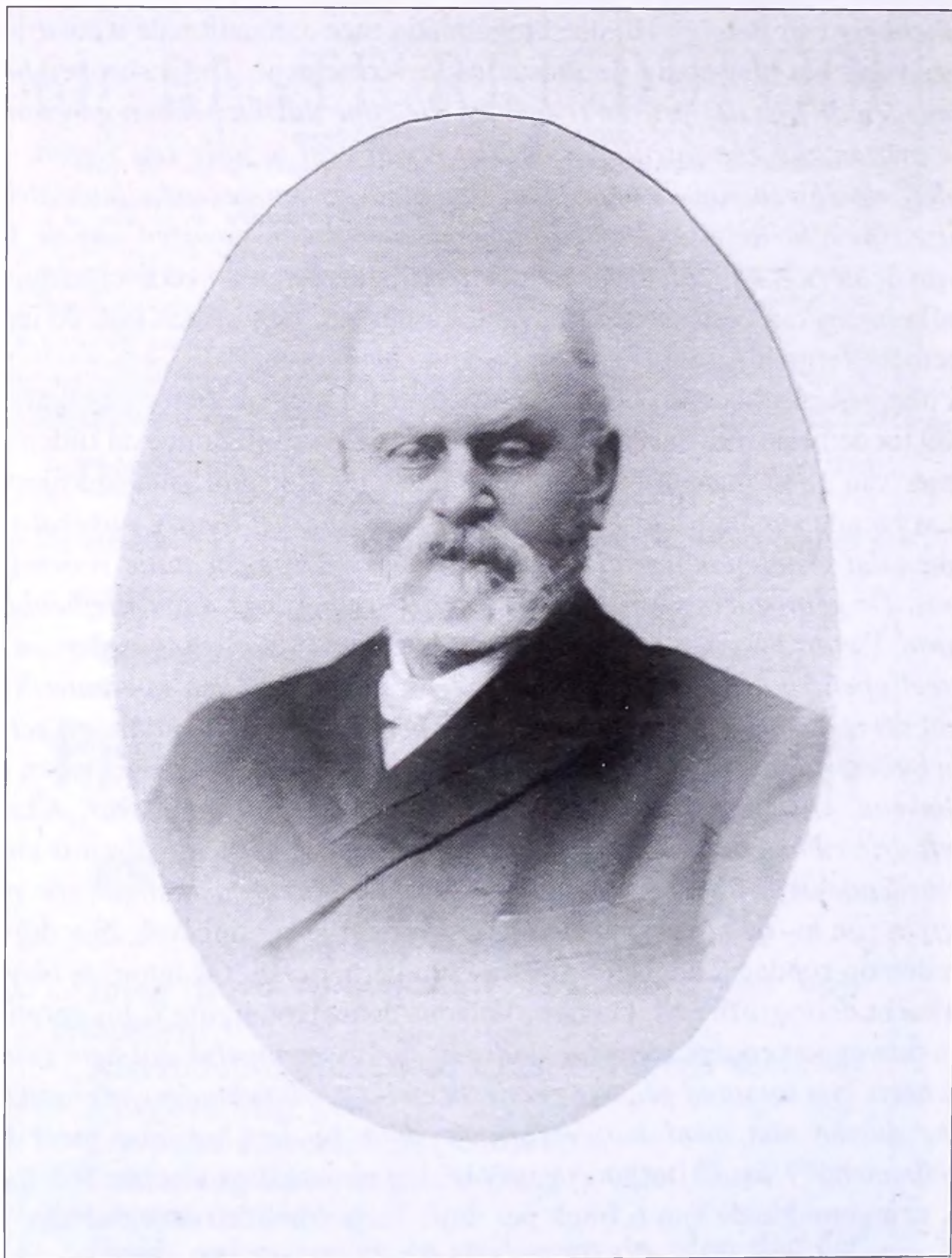
op 26 december 1881 in 'De Hoop van Vrede' bij Eugène Leybaert in de Kamstraat te Gent. Dias werd er aangekondigd als *'een der meest bekende liefhebbers van België'*. Hij deed regelmatig mee aan nationale wedstrijden maar vond het niet nodig de prestaties te vermelden: *'De verkooper heeft vermeden de lijst der prijzen te melden die zijne duiven hebben gewonnen. Die prijzen zijn zoo talrijk dat de lijst ervan veel te lang zou wezen. Ten andere de duiven van de heer Dias zijn genoegzaam gekend, zijne talrijke prijzen in alle Belgische prijskampen, genoegzaam geweten om de lijst ervan achterwege te laten'*¹⁸¹ Een belangrijk deel van de verkochte duiven is afkomstig van het Nevelse ras Vandercruyssen. Eenmaal is ook de naam Goethals vermeld.

Na hun vader behoorden ook de gebroeders Kamiel en Victor Goethals tot 1889 tot de beste duivenspelers van de streek. Een spijtig ongeval tijdens de zomer van 1889 maakte hieraan een einde. 'De Reisduif' maakte hiervan het volgende verslag: *'Onze lezers zullen met spijt het treurig ongeval vernemen dat gisteren morgend aan de bareel van Drongen statie voorgevallen is. De gebroeders Goethals van Nevele, welbekende duivenliefhebbers, vooral Victor, kwamen met hunnen vrachtwagen daar aangereden en de bareel open vindende reden zij door. Zij werden door den boerentrein uit Gent verrast en hals over kop in een stuk beeten geworpen. Paard en getuig zijn buiten staat. Wat Victor Goethals aangaat die is de bil gebroken en erg gehavend. Gisteren avond vertelde men reeds dat hij dood was. Kamiel heeft drie ribben gebroken. Laat ons hopen dat het gerucht valsch is en de welbekende liefhebbers mochten herstellen. De bareelwachter zat, zoo men zegt, in zijn huisje te slapen.'*¹⁸² Victor overleefde het ongeval. Zijn duiven werden op zondag 2 augustus 1891 in zijn herberg 'In 't Kanton' te Nevele verkocht door griffier M. Dierick. Volgens de aankondiging is hij verplicht zijn duiven te verkopen *'omdat sinds het spoorwegongeluk dat hem getroffen heeft, zijn toestand gedurig verslecht en hij uit dien hoofde voortaan zelf zijne duiven niet meer kan verzorgen, daar hij het hok niet meer kan opklimmen.'*¹⁸³ De 61 te koop gestelde duiven brachten slechts 366 frank op, een gemiddelde van 6 frank per duif. Toch vond de redacteur van 'De

181 *De Reisduif*, jg. 5, 6 november 1881.

182 *De Reisduif*, jg. 13, 14 juli 1889.

183 *De Reisduif*, jg. 15, 25 juli 1891.

Prosper Dias was een der pioniers van de duivensport in het Land van Nevele en werd een van de bekendste duivenspelers in België.
(Verzameling André Bollaert, Poesele)

Reisduif' dit *'een tamelijk schoon cijfer'*.¹⁸⁴ Victor Goethals verliet Nevele om zich in Lokeren te vestigen. Daarna verhuisde hij naar Grembergen waar hij eind maart 1904 overleede. Hij was 60 jaar.¹⁸⁵

Ook August De Vos was één der beste duivenspelers met nationale bekendheid. Zo won hij op 11 juli 1891 bij 'Union et Liberté' te Gent de prijsvlucht uit Bordeaux met 849 deelnemende duiven.

Wanneer Désiré Michiels zich in 1883 te Nevele in de Egelare 1 komt vestigen, richt hij de maatschappij 'De Minnaars van het Recht' op. Naast een landbouwbedrijfje baatte hij er ook een herberg uit: 'De Nieuwe Wandeling'. Op Kertsmiss 1888 verhuist de familie naar de herberg 'In den Vos' te Vosselare en verhuist de maatschappij mee. Michiels was zeer actief als speler en organisator van vluchten tijdens de periode die hij in Nevele woonde. In 1887 en 1888 richtte hij ter gelegenheid van de Nevelse Sinksenkermis telkens een wedstrijd in uit Parijs.¹⁸⁶ Twee broers van hem baatten eveneens een duivenlokaal uit te Baarle en te Landegem.

In mei 1890 vermeldt 'De Reisduif' de uitslag van een prijsvlucht uit Arras die op 4 mei was georganiseerde door de maatschappij 'De Reisduif'. Alle prijswinnaars waren Nevelaars.¹⁸⁷

Een andere maatschappij 'Vlaanderens Zonen' wordt in 1892 opgericht in café 'Casino' bij K. Van Haesebroeck op het dorp. Ze organiseren op 21 augustus een eerste prijsvlucht uit Tienen met als hoofdprijs een reguleur met een waarde van 30 frank voor de eerste serie van 2 duiven.¹⁸⁸ Het volgende jaar tot en met 1896 staat in het jaarboek van 'De Reisduif' bij Van Hazebroeck de maatschappij 'Recht en Eendracht' vermeld.

In het voorjaar van 1898 laat Remy De Meester uit de Tieltstraat weten dat er in zijn herberg 't Kanton Nevele' een duivenmaatschappij wordt opgericht onder de naam 'De snelle Vlucht'.¹⁸⁹

Zonder vermelding van de naam van een herberg of maatschappij worden vanaf 1898 ook vluchten ingericht door C. Verplaetse. In mei 1903 was er bij deze maatschappij nog een poging tot omkoping waarop voerman Adolf

184 *De Reisduif*, jg. 15, 8 augustus 1891.

185 *De Reisduif*, jg. 28, 2 april 1904.

186 *De Reisduif*, jg. 11, 23 mei 1887 en jg. 12, 26 mei 1888.

187 *De Reisduif*, jg. 14, 10 mei 1890.

188 *De Reisduif*, jg. 16, 6 augustus 1892.

189 *De Reisduif*, jg. 22, 5 februari 1898 en 12 maart 1898.

GEMEENTE NEVELE.

Duivenmaatschappij De Zwaluw op Zee
gevestigd bij E. VAN LERBERGE in den Trompet (Dorp).

Prijsvlucht uit Longueau

op Zondag 14 Juni 1891.

VOORUIT 150 FRANKEN GEWAARBORGD

en eenen **REGULATEUR** met slag
waarde 33 franken.

Inschrijving den Zaterdag 13 Juni van 8 tot 11 ure
juist voormiddag.

Inleg fr. 2.50, waarvan 40 centimen voor onkosten.

1. Men is verplicht een uurwerk in te dienen, dat niet meer dan 1 minuut per uur mag verschillen. — 2. Afgevaardigden in verwisseling in den omtrek van 5 kilom. of 2 fr en de reiskosten. — 3. Afstanden Stepman en Cras (eigene snelheid).

PRIJSVLUCHT UIT DOUAI

Zondag 29 Juni St Pietersdag.

Voor de leerdrachten telkens inkorving van 8 tot 10 ure 's av.
bij E. Van Lerberge. — Loslating 's morgens, zoo vroeg mogelijk,
volgens luchtgesteltenis.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Longueau georganiseerd door
'De Zwaluw op zee' bij Emiel Van Lerberge in De Trompet.
(Uit: De Reisduif, jg. 15, 6 juni 1891, Universiteitsbibliotheek Gent)

Cleve niet inging en de oneerlijke speler aangaf.¹⁹⁰ Adolf Cleve was zelf ook duivenspeler. In 1908 staat hij o.a. vermeld bij de leden van de Gentse 'Noorderbond'. De poging tot omkoperij bij Adolf Cleve was blijkbaar geen alleenstaand geval. In het begin van het duivenseizoen 1903 schreef men in 'De Reisduif' het volgende: *'Afstanden – Men meldt ons van de kanten van Nevele, dat er daar afstanden zouden in gebruik zijn waarop de cijfers veranderd zijn geworden. Het moet uitgekomen zijn met ze te vergelijken met die van een andere liefhebber die er naast woont. Zelf hebben wij 't niet gezien, doch niettemin raden wij aan met de boekjes omzichtig te zijn. Er mogen geene veranderingen of schrabbingen op zijn, tenzij als die door ons zouden gezien en geparafeerd zijn, en zulken zijn en zelden.'*¹⁹¹

Een andere Nevelaar die nationale bekendheid verwierf was Bruno Duchateau. Hij werd geboren te Bachte-Maria-Lerne op 18 juli 1837 en overleed te Nevele op 4 mei 1924. Hij was de jongere broer van Pieter die te Landegem woonde. Na zijn huwelijk in 1866 bleef hij enkele jaren in Bachte-Maria-Lerne wonen en verhuisde in juni 1871 naar Nevele. Vanaf dat moment vonden we hem, tot begin 1891, in geen enkele uitslag meer terug. Ofwel speelde hij toen samen met zijn broer, ofwel had hij zich tijdelijk uit de duivensport terug getrokken. Gezien echter het enthousiasme waarmee hij het laatste decennium van de 19de eeuw op het voorplan treedt, vermoeden we echter dat hij nooit de duivensport volledig had vaarwel gezegd. Hij woonde op de Markt en staat in de bevolkingsregisters vóór 1900 bekend als tapper en koopman in *ellegoederen*. Na 1910 staat hij bekend als rentenier.¹⁹² Hij had een bijnaam, 'Bruun Setouw' en had de reputatie een kwakzalver te zijn die de *fijt* kon genezen. Hij zou ook een breuk hebben genezen van een kind.¹⁹³ Hij werd vooral bekend met zijn uitvinding van een nieuw soort duivenpan. In het jaarboek der brevetten van 1899, nr. 140962 staat vermeld: *'Duchateau (B), à Nevele – Système de tuiles pour pigeonniers: dit Tuiles Duchateau. – 9 février 1899. – De uitvin-*

¹⁹⁰ *De Reisduif*, jg. 27, 6 juni 1903.

¹⁹¹ *De Reisduif*, jg. 27, 24 april 1903.

¹⁹² Met dank aan André Stevens voor de opzoekingen in de Nevelse bevolkingsregisters.

¹⁹³ PENNEMAN, T. (1977), Volksgeloof en volkssagen in het Land van Nevele (1840-1974), in: *Het Land van Nevele*, jg. 8, afl. 3-4, blz. 191. (Getuigenis van August Haenebalcke, een cichoreibrander.)

Gemeente NEVELE.

MAATSCHAPPIJ DIE ZWALUW OP ZEE
bij Emlot VAN LERBERGE « in den Trompet. »

PRIJSVLUCHT UIT

LONGEAU

op Zondag 20 Augustus 1893

Vooruit 100 franks gewaarborgd

Poelen aan 1, 2 en 3 franks.

**Heeft een REGULATEUR met slag aan 50 cent"
PER DUIF.**

Inleg fr. 2.40, waarvan fr. 0.40 voor onkosten.
Inkorting Zaterdag 19 Augustus van 9 tot 12 u.
des middags stipt.

Afstanden Stepman en Cras. Eigene snelheid. — Vergezelling Cras. —
Loopens 1 second per 5 meters, mits behoorlijk getuigschrift af te geven
den dag der inkorting. — Afgvaardigden in verwisseling of te koop en
2 fr. en de kosten. — Goed zakuurwerk (anker of cilinder) in te dienen
welke niet meer dan 1 minuut per uur mag verschillen om in evenredigheid
uitgerokend te worden. Valt een uurwerk stil of is den afgvaardigden niet
ter plaats, dan is men verplicht naar het naaste bureel te loopen, indien het
de 500 meters niet overtroft, anders wordt den inleg terugggegeven. — Na
dat de duiven aan den statiooverste zijn toevertrouwd, blijft de maatschappij
onverantwoordelijk voor alle onvoorziene gevallen. — Alle geschillen hierin
niet vermeld zullen door het bestuur en twee vreemde liefhebbers beslist
worden, zonder recht op hooger beroep.

Prijzuitreiking den dag des prijzskamps.

NEVELE. — Maatschappij **STALEN VLEUGEL**
bij L. Verplactson, in de Hope van Vrede.

PRIJSVLUCHT uit CREIL

op Zondag 27 Oogst 1893

Vooruit 100 fr. Vooruit

Inleg fr. 2,50, eens 50 duiven alle 5tal prijs. —
Vrije poelen aan 0,50, 1, 2 en 3 fr. — Heeft een
Regulateur aan 0,50 per duif. — Inkorting Zater-
dag 26 Oogst van 9 tot 11 1/2 u (stipt). — Verders
plakbrieven.

Prijzvlucht uit ARRAS

GELD OM GELD op Dinsdag 5 September. —

Inkorting Maandag van 9 tot 11 ure stipt. —

Inleg fr. 1,85 waarvan 1,50 voor prijs. — Deze
vlucht is enkel voor de aanpalende gemeenten.

Aankondiging van de prijsvluchten ingericht op 20 en 27 augustus 1893
door de maatschappijen 'De Zwaluw op zee' en 'De Stalen Vleugel'.
(Uit: De Reisduif, jg. 17, 12 augustus 1893, Universiteitsbibliotheek Gent)

ding bestaat in een steene vierhoekige buis die zich gelijk eene pan aan het dak laat vast hechten en voorzien is der middelen om de duiven in of uit te laten.' Met zijn uitvinding behaalde hij een erediploma met zilveren medaille op de internationale duivententoonstelling te Ieper op zondag 17 december 1899.¹⁹⁴ En een week later, tijdens de tentoonstelling georganiseerd door 'De Vriendenbond' van Gent op zondag 24 en maandag 25 december, behaalde hij opnieuw een erediploma voor zijn gebreveteerde dakpannen. Verder wordt vermeld dat *'de klokpannen van Duchateau worden meer en meer gewild'*.¹⁹⁵ Dergelijke klokpannen werden gebruikt bij het *'hokjesspel met beul'* waar elk koppel duiven zijn eigen klokpan als ingang van zijn eigen hokje had. Duchateau speelde vooral in de grote steden Gent en Antwerpen waar hij een uitstekende reputatie genoot.

Na het overlijden van zijn echtgenote in januari 1902 verkoopt hij op 31 maart van hetzelfde jaar heel zijn duivenhok bestaande uit 63 reis- en kweekduiven en 43 nestjongen, voorzien van de derbyring 1902. De verkoop ging door in het 'Grand Hotel' te Gent bij Edmond Vandercruyssen. Vooraan op de lijst van de te verkopen duiven stonden zijn *Grooten Karel* en zijn *Spinalke* een duif die in 1898 en 1899 zes maal *'een heeft'* won. Hoewel het algemeen bekend was dat Duchateau duiven bezat van de beste rassen in België stonden de meeste van de te koop aangeboden duiven omschreven als afkomstig van het ras Pieter Duchateau.

Dat Bruno Duchateau goede duiven bezat, kunnen we afleiden uit zijn brief aan 'De Reisduif' van 31 juli 1899. Daarin schrijft hij dat hij steeds 2 frank geeft aan iedereen die hem een duif terug bezorgt waarop zijn naam staat. Verder schrijft hij: *'Door een lelijken toer, die eenen mijner geburen mij onlangs gespeeld heeft, ben ik 3 duiven van mijn hok kwijt geraakt waarvoor ik eene bijzondere belooning beloof aan de eerlijke terugbrengers. 1) Ik geef namelijk 50 franks aan hem die mij mijnen geschelpten duiver terugbezorgt, geteekend: B. Duchateau Nevele nr. 19. 2) Ik geef 25 franks voor mijne geschelpten duivin nr. 5. 3) En ik geeft 10 franks voor mijnen blauwen duiver met witte oogen, nr. 22.'*¹⁹⁶

Na 1902 is Duchateau voortgegaan met het kweken van duiven, doch deed hij niet meer mee aan wedstrijden. *'Genoemde liefhebber speelt met de duiven*

¹⁹⁴ *De Reisduif*, jg. 23, 23 december 1899.

¹⁹⁵ *De Reisduif*, jg. 23, 30 december 1899.

¹⁹⁶ *De Reisduif*, jg. 23, 5 augustus 1899.

GEMEENTE NEVELE.

Duivenmaatschappij « Recht voor ieder »

gevestigd bij Alf Measure.

Groote Prijsvlucht uit
op Zondag 10 Oogst 1913

CREIL

met oude en jonge duiven afzonderlijk.

1000 Fr. vooruit gewaarborgd Fr. 1000

verdeelt in evenredigheid :

350 fr. in verplichtenden inleg aan 2 fr. per d. (verdeeld in evenredigheid). Boven de 240 inschrijvingen bijgevoegde prijzen van 7,50 fr.

435 fr. in vrijw. inleg van 1, 2 en 3 fr. prijs per 5tal, en in poelen van 0,50-1-2-3-5 en 10 fr.

150 fr. Heeft voor oude duiven Prachtige Velo. Boven de 150 inschrijvingen prijzen per 10tal.

35 fr. Heeft uitsluitelijk voor jonge duiv. Prachtige schouw-garnituur.

GRATIS 30 fr. in seriën voor de duiven welke in den Heeft geteekend zijn.

Serie van 4 duiven 12 fr.; 3 duiven 8 fr.; 2 duiven 6 fr.; 2 duiven 4 fr. — Jonge en oude duiven kunnen samen serie maken Jonge duiven mogen in dubbel geteekend worden en voor den velo vliegen. Supplémentaire mogen voor den velo vliegen en kunnen mede serie winnen mits 1,50 fr. per duif.

Aangeboden aan de liefhebbers welke den afstand hebben van 197 Km. en deze in de overvlucht.

Inkorting den Zaterdag voormiddag van 8 tot 11 ure stipt.

N. B — Het gerucht betrekkelijk de uur van loslating van de vlucht van 13 Juli is gansch valsch bevonden en de bewijzen zijn in 't lokaal ter beschikking der liefhebbers.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Creil op 10 augustus 1913 georganiseerd door 'Recht voor ieder' bij Alfons Measure op het dorp. (Uit: De Reisduif, jg. 37, 1 augustus 1913, Universiteitsbibliotheek Gent)

niet meer: hij is tamelijk oud, gansch alleen en zeer hardhoorig. Bovendien is hij ver van ernstige lokalen verwijderd en geen paard bezittende, is hij van alle vervoermiddelen beroofd. In 1904 en 1905 verkocht hij nogmaals reisduiven en nestjongen respectievelijk op 4 april 1904 bij de weduwe Wallaert in de Brouwerijstraat te Aalter en op 9 april 1905 'In de Hoop van Vrede' in de Kamstraat te Gent. 'De Reisduif' schreef hierover: *'Het is algemeen geweten dat er op van dezen duivenkenner vertegenwoordigers zitten van de rassen der beste spelers van het land, zoowel op groote als op kleine drachten en de koopers mogen dus verzekerd zijn dat zij 'goed waar' zullen bekomen.'*¹⁹⁷ De duiven werden altijd verkocht met garantie. Indien ze geen prijs vlogen, nam Duchateau de duif terug over tegen de kostprijs.

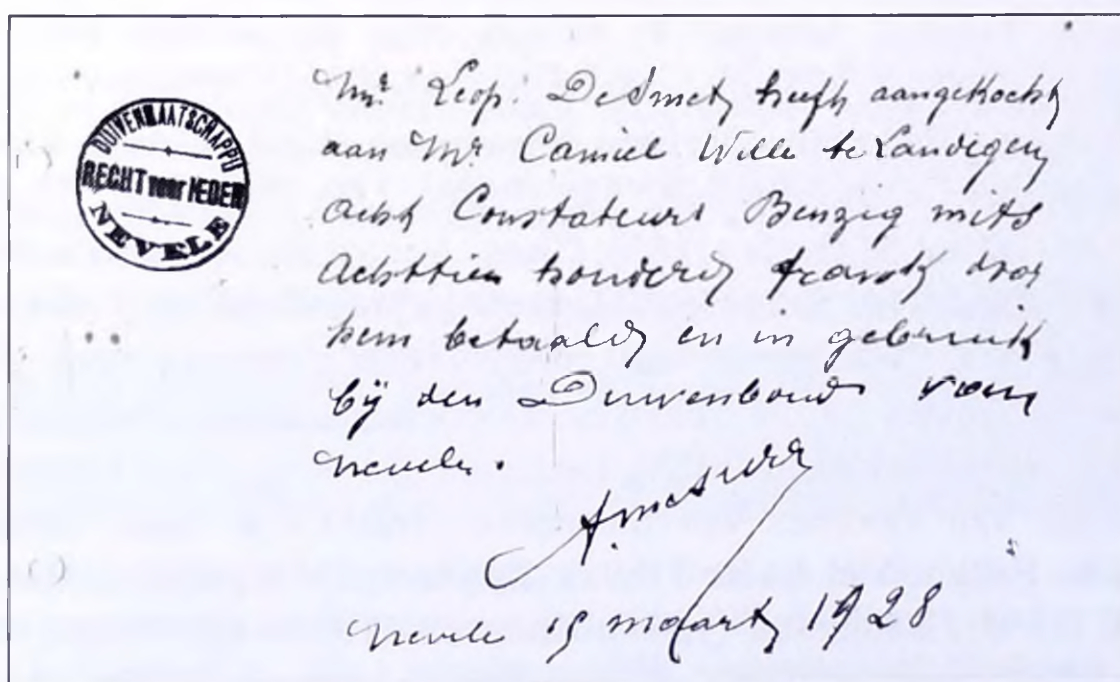
De duivenmaatschappij 'Recht voor ieder' bij Alfons Measure in de Kernemelkstraat wordt voor het eerst vermeld in 1908. Het is blijkbaar de enige Nevelse maatschappij die de Eerste Wereldoorlog heeft overleefd. Wanneer en in welke maatschappij Alfons Measure voor het eerst actief was, konden we niet achterhalen. Hij werd geboren te Nevele op 29 mei 1867 en overleed er op 20 juni 1945. Uit de tekst op zijn doodsprentje blijkt dat hij secretaris was van de muziekmaatschappij 'De Verbroedering' en *'sedert meer dan 50 jaren bestuurslid van den duivenbond'*.

Naast de reeds opgesomde spelers vonden we vóór de Eerste Wereldoorlog nog de namen van de volgende duivenmelkers terug: W. De Vos, Camiel D'Hooge, E. D'Hooge, (1877), Vandervennet (1878), Th. D'Hooge (1879), Hautekeete, Oppeel, Schelpe, P. Snoeck, Van Hieze, Van Hoorebeke, Verplaetse (1881) Corijn, Martens, Mehuys, Tilaire (Telleir), Vandenberghe, Vandewalle, Verbiest, Vlaemynck (1883), Cattoir, Coppens, Dedeurwaerder, Dedobbelaere, De Paepe, De Schrijver, Haminck (Haerinck), Désiré Michiels (1885), Claes, August De Ruyck, Desutter, P. De Witte, Dhaenens, Dierickx, Martens uit het Veldeken, Mortier, P. Vanhaesebrouck, Vanhautte, Van Nevel (1886), Vangansbeke (1887), Balduck, De Volder uit het Veldeken, Dobbelaere, Emiel Van Lerberghe, Waerniers uit het Veldeken (1888), Dedapper, De Wulf, (Van) Gampelaere, Parmentier, Van Doorne, Van Steenbeke (1891), De Smet, Dhaeyere, Loontjens, Pattyn, Van Laere (1892), Bytebier, De Ketelaere, Hanssens, Steyaert (1893), Demeester (1894), Kneuvelds (1895), De Vliieger (1896), Kerres, Oosterlinck, Pauwels, P. Van Heule, Vereecke (1898), brouwer

¹⁹⁷ *De Reisduif*, jg. 28, 2 april 1904 en jg. 29, 1 april 1905.

De viering van de duivenkampioenen omstreeks 1920 bij Alfons Mesure.
 Rechts achteraan zien we nog een deel van de Nevelse noodkerk
 op het marktplein.
 (Verzameling Daniel D'Hooge, Nevele en Walter De Smet, Gentbrugge)

Aankoopbewijs van constateurs die Leopold De Smet aankocht bij Camiel Wille te Landegem voor rekening van de maatschappij 'Recht voor Ieder'.
 (Verzameling Walter De Smet, Gentbrugge)

Robert Demarrez, Schijvens (1899), Demesure, Van Hulle (1900), Debrabander, Ed. De Paepe, Fr. De Paepe, (1901), Decoster (1902), Adolf Cleve, Dhaemers, Geurs, Meganck (1903), Sandrie, Santens, veearts Charles Tavernier, Verbiest (1904), Henri Martens, Zilversmit (1905), E. Claeys, Herre, Mestdagh (1907), A. D'Hooge, Louis Vandenberghe, Arthur Vandervennet, Louis Vandervennet, Vertriest, Ernest Vincent (1908), B. Debuck, Alfons Measure, Vanglabeker (1909), Geens (1910), P. Demoor, Rogge, Willems (1911) Bekaert, Coen(e), A. De Coninck, De Smet L., Kervyn (baron Kervyn), Maertens, Notte (1912), Dekeyzer, De Vos, De Waele, Dhoogelaar (D'Hooge uit de Egelare ?), Ghelewie (Gillewie), Schatteman, C Vandervennet, Van Kerrebroeck, (1913).

Na de wapenstilstand was het Alfons Measure in zijn café 'Het Zwart Hondeken' die opnieuw begon met het inrichten van duivenwedstrijden. De kampioenen van 'Recht voor Ieder' werden in de jaren twintig van vorige eeuw stoetsgewijs als volkshelden ingehaald. Nevele was toen nog niet opnieuw opgebouwd, de kerkelijke diensten gebeurden in een houten barak op het marktplein, maar de duivensport leek er levendiger dan ooit. In de jaren twintig was er nog een tweede maatschappij actief 'De Rechtvaardige Vliegers'. Camiel Van Parijs uit Merendree won er op 8 juni 1924 de vlucht uit Arras en kreeg hierbij een erediploma aangeboden.¹⁹⁸

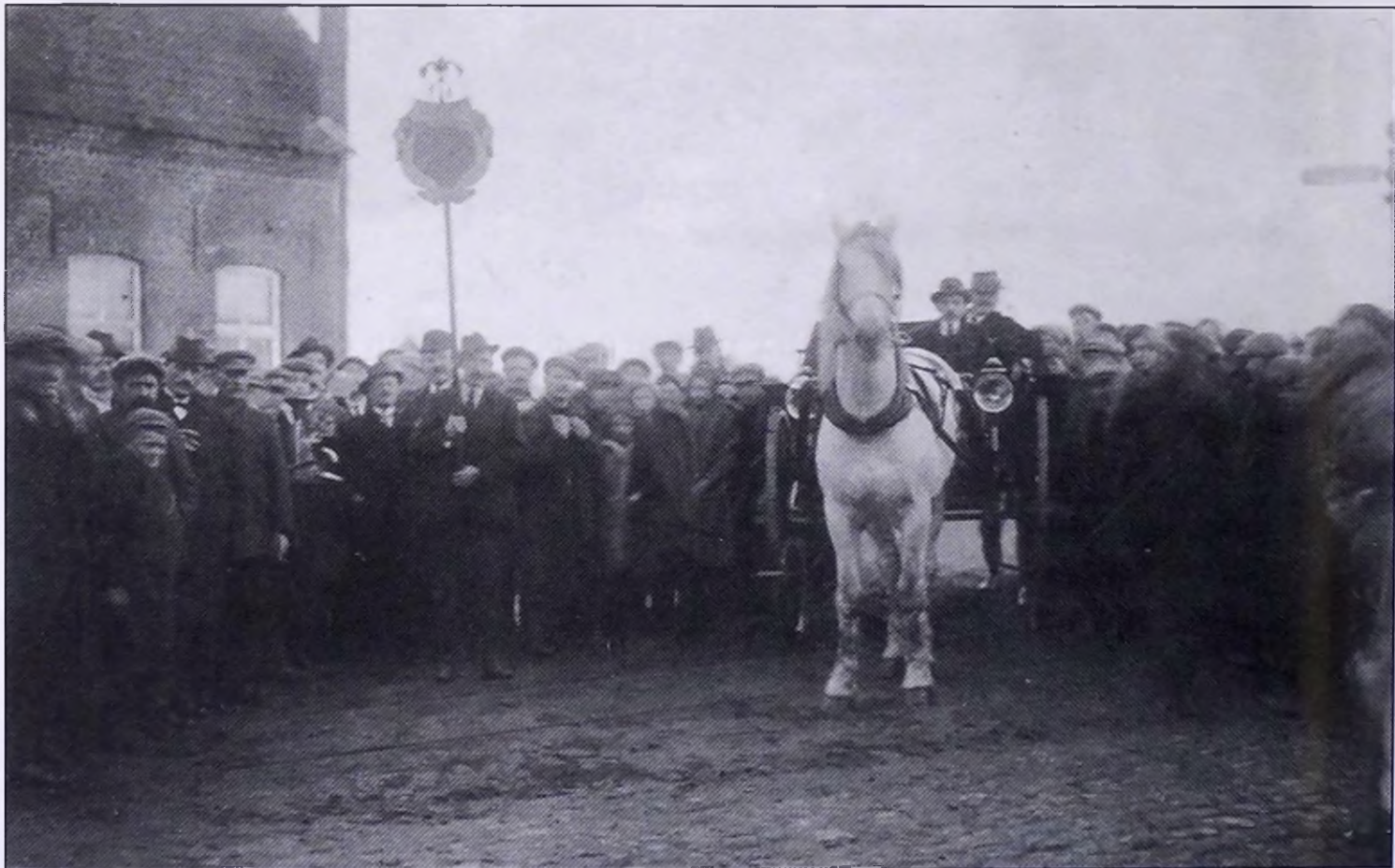
Na de Tweede Wereldoorlog waren de meeste duivenactiviteiten geconcentreerd rond het café van Petrus Arnauw in de Lange Munt. De meeste Nevelaars waren vitesse-spelers geworden. Na het verdwijnen van 'Recht voor ieder' werd de maatschappij 'Eerlijk duurt het Langst' opgericht.

Daniel D'Hooge maakte het allemaal mee

Daniel is de zoon van kleermaker Albin D'Hooge die bestuurslid was van de Nevelse maatschappij 'Eerlijk duurt het Langst'. Ze woonden toen op de hoek van de Lange Munt en de Blasiusdiesstraat. Zijn verhaal:

Misschien heb ik nog de mooie tijd van het duivenspelen meegemaakt. De vooroorlogse tijd en de jaren vijftig tot zestig toen de kleine liefhebber hier in de Zeistraat en de Blasiusdriesstraat ook konden meespelen met hun klein aantal duifjes. De kleine duivenhokjes op die kleine huisjes en bene-

¹⁹⁸ Erediploma in het bezit van de heer Willy Van Parijs uit Landegem.

Het afhalen van een duivenkampioen bij 'Recht voor leder' te Nevele aan het kruispunt De Vos in Vosselare begin de jaren twintig van vorige eeuw. (Verzameling Daniel D'Hooge)

den een klein stukje volièrè. Veel problemen om een duivenhokje te maken hadden ze niet. Bij Nest Schaubroek de timmerman, gingen ze duivenlatjes halen (waar Nest niets voor aanrekende) en bij Clara Maldeghe wat kie-kendraad, in het dak een uilenpan, enkele zitplankjes, enkele kweekhokjes en men kon duiven houden. Ik kan me nog herinneren dat iedereen elkaar hielp met een duiveneitje of een jongskén uit hun beste duiven (waar je soms wel eens twijfels mocht over hebben). Je kon het hier in de straten zien van huis tot huis; bijna iedereen had zijn duifjes: *Duukskén* (Adolf) De Brabander, *Knuiste De Ruyck* (René Van Hove), Thriphon Kneuvelds, *Snoekskén* (Maurits Snoeck), Karel De Weirdt, Karel De Paepe (*Moor De Paepe*), Poezie, Bijn Dhooge, Jules De Keyser, Miel De Vos, Nest Schaubroek, Frans Bijtebier, Roger Noppe, Fredje De Wulf, Petrus Arnauw, enzovoort. Dan had je de grote spelers zoals veearts Robert Buyck, veearts Karel Tavernier, Arthur Telleir (*de krukke*) en later de gebroeders Telleir. Eén der beste spelers uit de streek die later verhuisde naar Vosselare was Adolf Van Braeckel, een groot fondspeler. Verder waren er nog Lucien Pieters (van klein naar groot geworden), Adiel Van Bruwaene, Roger Van Nevel tot nu toe nog altijd een groot speler. Nog enkelen van juist over de brug: Frans Cleve, Arthur Diaz, René Mortier, Georges Dobbelaere en nog zoveel anderen. Dichtbij te Vosselare hadden we Fons Stofferis, Achiël Lavent, Edmond Claerhout, Remi Bazyn, de gebroeders De Keyser, Jules Van Braeckel (broer van Adolf) enz... Sommige van deze grote spelers werden in de duivenmaatschappij in Landegem bij Camiel Wille geweigerd omdat ze al de prijzen wegkaapten. Later mochten ze meedoen met een beperkt aantal duiven.

Ik herinner me nog de fantastische verhalen tijdens de zomeravonden toen het de gewoonte was onder burens buiten te zitten tot het al lang donker was. Het vroeg vallen van een duif op een leervlucht uit Moeskroen deed bij de kleine speler de verwachting om misschien een vroege prijs te spelen, stijgen. Iedereen hield iedereen in de gaten en volgde de ander zijn *Coppi* of *Bartali*. Vele duiven hadden een naam van een renner of van iets of iemand die haar speciaal maakte. En soms stond het geluk eens aan de kant van de kleine speler en kaapte hij eens een mooie eerste prijs mee. Dit overkwam *Snoekskén* (Maurits Snoeck). Meer dan 3 minuten vooruit op Arras. *Snoekskén* die steeds één en al zenuwen was, werd bijna gek. Velen dachten dat er een foutje gemaakt was bij het lossen, voor hem was zijn duif super. De zondag daarop zat *Snoekskén* te waken, maar vanuit de *badde* (richting Westen) kwam geen *Coppi*... Hij heeft zijn duif nooit meer terug

Een kampioenenviering van 'Eerlijk duurt 't langst'
tijdens de jaren vijftig van vorige eeuw.

Zittend v.l.n.r.: Roger Arnauw, Antoine Mortier en Marcel Schijvens.

Staande v.l.n.r.: Ernest Schaubroeck, André Buyck, Albin D'Hooge,
Jules Van de Ghinste, Jules De Keyzer, Leopold De Smet, Aimé Foncke,
Georges Dobbelaere, Alfons Stofferis, Mariette Arnauw en René Mortier.

(Verzameling Julien Vlaemyck, Poesele)

gezien. Dat was een drama voor die kleine speler, maar dra werd terug gefantaseerd en werden nieuwe kampioenen opgeleerd. Sommige duiven kregen *souvereïnepillen* toegediend, er werd thee gemaakt van *reinvaren* (boerenwormkruid) dat men ging knippen langs de *tallu* van de vaart. Sommigen gaven *sulferblomme* om het bloed te zuiveren en nog zoveel geheime middelen (die iedereen wist) om toch maar die grote *forme* te hebben. Men keurde elkanders duiven, roze keel, witte neus, hard in 't vlees, gladde pluimen, rode poten, geen snot... allemaal zaken die ik duizend maal heb gezien en gehoord.

Hoeveel keer heb ik niet meegemaakt dat men met een gewonde duif in de hand bij mijn vader binnenkwam met de vraag: '*Bijn, wilde hij ne keer hare krop toenaaien*'. De krop werd gezuiverd, toegenaaid en wonder boven wonder genas de wonde. Dergelijke wonden waren meestal veroorzaakt door tegen een draad te vliegen. Of, men kwam met jonge duifjes die reeds te groot waren om ze nog gemakkelijk te kunnen ringen (de ringen waren maar vanaf een bepaalde datum beschikbaar). Met allerlei hulpmiddelen zoals olie en de pijl van een vogelpik werd het jong toch geringd. Het mankte enkele dagen maar het was geringd.

Op het einde van elk seizoen hielden de kleine melkers hier in de omliggende straten maar enkele duiven over. Het onderhoud tijdens de winter was voor velen te duur. De overtollige duiven gingen de pot in of belandden bij poeldenier Felix De Smet. Na elke winter werd met nieuwe moed gestart, kregen ze een eitje of een jong van een grotere speler en leefde de hoop opnieuw dat die het zou maken. Het opleeren van de jonge diertjes gebeurde het eerst langs Vosselarekouter, geleidelijk aan tot aan het hof van Felix Everaert (halverwege de kouter). Dan trok men langs het Schipdonkkanaal, tot Bachte-Grot, de Noorderwal en dan tot het lokaal. Daar voerde men de duiven tot St-Elooïsvijve en zo verder naar Moeskroen tot het echte spel begon: Arras, Breteuil. Voor de grotere spelers werd dit dan Dourdan, Angoulême enz. Het lokaal van de duivenmaatschappij 'Eerlijk duurt het langst' was in café 'Den IJzer' bij Petrus Arnauw in de Langemunt gevestigd. Het berekenen van de uitslagen gebeurde door Henri en Roger Arnauw en Etienne Van Simaëys en ik hielp voor een stuk mee. Alles gebeurde zonder hulp van een rekenmachine of ander hulpmiddel. De zondagnamiddag was de uitslag klaar en een dubbel ging naar de drukkerij Van Landschoot te Bellem waar hij op stencil werd gezet (later gedrukt). In de loop van de week werd deze dan aan de spelers opgestuurd. Soms werd er wel eens hard gediscussieerd over de uitslag en moest men terug gaan tot het aflezen van

NOTABOEKJE

TEN GEBRUIKE

DER DUIVENLIEFHEBBERS

Druck. Van Lantschoot, Bellem

PRIJSKAMP OP *Bretueil*
 Maatschappij *Kernemelk* Datum *10 Juli*
 Wind-Weder *N.O.* Getal duiven *40*

Naam of ringen	Nestpositie	Prijs
1. <i>17 gescheluten</i>	<i>jonge 8 dagen</i>	—
2. <i>Beet</i>	<i>jonge 3 d.</i>	—
3. <i>Prijskamp op Bretueil met</i>		
4. <i>8.7 jonge duiven zelfden dag</i>		
5. <i>kleintje der 4 dagen broed</i>		8
6. <i>mil. Weende niets jong</i>		
7. <i>grootte dx</i>	<i>melk</i>	11 x
8. <i>jonge Beet</i>	<i>11</i>	JA
9.		
10.		

Gepoeld Fr. *6.40* Ontvangen Fr. *9.50*

1932: Kaft van en uittreksel uit het NOTABOEKJE ten gebruike der duivenliefhebbers van Emiel De Brabander uit de Kernemelkstraat. Deze notaboekjes werden gedrukt bij de drukkerij Van Lantschoot te Bellem. (Verzameling René De Brabander, Sint-Martens-Leerne)

de constateurs en diende de berekening opnieuw te gebeuren. Meermaals gebeurde het dat er tussen de spelers een verhitte discussie ontstond maar dan was er Mariette, de dochter van de lokaalhouder, die rustig en kalm er steeds in slaagde de gemoederen te bedaren. Sommigen probeerde men wel eens te *foefelen* met de constateur of kreeg je als berekenaar wel eens een voorstelletje om iemand te bevoordelen. Deze voorstellen kwamen dan meestal van niet-Nevelaars die reeds elders verdacht waren.

Ik heb al de facetten van de duivensport meegemaakt vanaf mijn kinderjaren; hokken kuisen, emmers stront naar beneden dragen, met twee manden op een zware fiets de duiven gaan opleren. In de kleermakerswerkplaats van mijn vader was het toen de *zoeten inval*. Daar heb ik urenlang naar *duivenlatijn* en fantastische verhalen geluisterd. Bij zowat alles ben ik betrokken geweest in het duivenlokaal. Ik zat met mijn hoofd urenlang in de duivenkijker om te zien of er in de nabije omgeving nog geen duiven waren gevallen en toen in 1960 mijn vader verhuisde en ik in het ouderlijke huis mijn intrek nam was mijn eerste werk ... de duivenhokken afbreken.

Bij de viering der kampioenen in 1970 telde 'Eerlijk duurt het Langst' twee erevoorzitters: Aimé Foncke, nationaal CVP-politicus en bestuurder van de melkerij St.-Mauritius, en zijn schoonbroer veearts Robert Buyck. De voorzitter was Marcel Schijvens, secretaris was Roger Arnauw en schatbewaarder was Jules Succaet. De overige bestuursleden waren Ernest Schauwbroeck, Walter De Smet en Xavier Dobbelaere. Deze laatste was in zijn vrije tijd ook journalist voor diverse duiventijdschriften waar hij tekende als *Nevelaar*. Het lokaal van de maatschappij was toen gevestigd bij Maurice De Smul en zijn echtgenote Rosa De Winne in café 'Bascul' in de Cyriel Buyssestraat. Het programma van de feestzitting zag er als volgt uit: *'Welkomstwoord door de Heer Voorzitter, overzicht van het vluchtseizoen 1970, huldiging van de koning en de kampioenen, uitreiking van de prijzen en de diploma's en grote kaarting voor de leden – 1000 fr. gratis + inleggeld.'* De koning en de kampioen werden ten huize afgehaald. Lucien Pieters uit de Zeistraat kroonde zich tot koning met 73 prijzen en René Van Lerberghe werd kampioen voor Marcel Schijvens (Vosselare), Antoine Verbiest, Jozef Van Herzele en Jules De Fauw (Landegem).¹⁹⁹

¹⁹⁹ Uitnodiging tot de kampioenendag 1970 (poststukkenverzameling A. Bollaert).

De gebroeders René, Arthur en Albert Telleir. De prestaties van hun duiven in de jaren vijftig van vorige eeuw maakten hen legendarisch in duivenmiddens.
(Verzameling Albert Telleir, Drongen)

Nevele kende in de jaren vijftig en zestig van vorige eeuw enkele goede duivenspelers op alle afstanden. Een der beste halvefondspelers was Adiel Vanbruwaene. Hij was afkomstig van Tielt en zoon van Jules Vanbruwaene, één der bekendste West-Vlaamse duivenspelers. In Nevele baatte hij was-serij 'De Lelie' uit in de gebouwen van de vroeger Paterij in de Lange Munt. Zijn duiven waren een kruising van het ras van zijn vader met deze van de gebroeders Telleir, Alfons Stofferis (Vosselare) en August Van Hal (Vinkt).²⁰⁰ Een uitblinker op de fond in begin de jaren zestig op de grote regionale wedstrijden was landbouwer Omer De Vreeze. In 1960, hij was toen aan zijn 25ste jaar als duivenmelker bezig, won zijn *Vooruit* drie zondagen na elkaar de eerste prijs op Breteuil en twee maal Clermont en werd 5de de volgende zondag op Dourdan op 1100 duiven. De week daarop kwetste de duif zich en was verloren voor de duivensport. De broers en halfbroers van *Vooruit* werden toppers op de vluchten uit Bordeaux, Angoulême en Dourdan.²⁰¹

Legendarisch waren de drie gebroeders Telleir. Er werd verteld dat ze te Landegem niet meer mochten meedoen aan de duivenwedstrijden omdat ze steeds met alle hoofdprijzen gingen lopen. Arthur Telleir, bijgenaamd *de krikke* omdat hij zich bij het stappen moest behelpen met twee krukken was de bekendste van de drie. Hij was tevens een fervent vinkenliefhebber. In 1957 speelde Artur zich koning bij 'Eerlijk duurt het Langst'. Hij werd afgehaald door het bestuur vergezeld door de Nevelse muziekmaatschappij voor het café van Robert Verplaetse te Vosselare.²⁰²

Nog andere Nevelaars onderscheidden zich begin de jaren zestig zoals Roger Noppe, secretaris van 'Eerlijk duurt het Langst' die in 1960 met een twaalftal jonge duifjes op twee maand tijd meer dan zestig prijzen speelde met het ras De Vreeze.²⁰³ Noppe was een van de eersten die het diploma van *regelaar-afnemer* behaalde in Oost Vlaanderen. Voor de eerste examens die hiervoor werden ingericht tijdens de winter van 1961 in het Astoria-hotel te Gent kwamen 300 regelaars opdagen waaronder Roger Noppe die

200 *De Duivenbode*, 5 september 1958.

201 *De Duivenbode*, 1 februari 1962.

202 LIPS C., JANSSENS A. (1986), *Beelden van toen*, Nevele, blz. 22.

203 *De Duivenbode*, 2 januari 1961.

Kampioenendiploma uitgereikt aan Edmond Claerhout uit Vosselare door de maatschappij 'Eerlijk duurt 't langst' in 1961.
(Verzameling Julien Claerhout, Vosselare)

meer dan 70 % van de punten behaalde.²⁰⁴ Sterke concurrenten van Noppe waren toen vader en zoon René en Antoine Mortier maar de beste vitesse-speler op dat ogenblik was ongetwijfeld Roger Van Nevel. Begonnen in 1947 is hij dit jaar aan zijn zestigste jaar toe als duivenmelker. In 1960 won hij bij de oude duiven 78 prijzen op 109 inkorvingen en bij de jaarlingen won hij 40 prijzen op 60 inkorvingen op de vluchten uit Arras en Breteuil. Zijn *Kelder* vloog dat jaar 12 prijzen op 13 inkorvingen waarvan 4 eerste prijzen.²⁰⁵ Met vier duiven speelde hij tijdens de jaren zestig elke week tussen de 8.000 en de 12.000 frank aan prijzen en werd hij enkele keren kampioen te Landegem en te Merendree en in 1963 was hij 2de in het Oost-Vlaams kampioenschap snelheid.

Op Arras, Dourdan en Breteuil werden in 1961 prachtige resultaten in series geboekt door Omer Goossens. De werkzaamheden op zijn bedrijf lieten hem echter niet toe het duivenseizoen vol te maken.²⁰⁶

Nog twee kampioenen op de korte afstand midden de jaren zestig waren René Van Heule uit de Kernemelkstraat (de huidige C. Van der Cruyssenstraat) en André Van Kerrebroek van de wijk Veldeken (nu Mortierstraat te Poesele). Deze laatste werd in 1964 tweede kampioen te Vinkt en in 1965 eerste kampioen te Lotenhulle en te Vinkt met de jonge duiven. Hij speelde grotendeels met het ras Roger Van Nevel en het ras Omer Loontjes uit Gent dat vooral bestond uit de rassen van gebroeders de Baere uit Nokere en Omer De Vreeze uit Nevele.²⁰⁷

De grote kampioen tijdens de jaren vijftig en zestig van vorige eeuw was ongetwijfeld Adolf Van Braeckel uit de Zeistraat. Hij begon als vitesse-speler in 1938 met duiven afkomstig van het hok van André Clauwaert uit Meigem. Vanaf begin de jaren vijftig schakelde hij geleidelijk over op de fond en werd in deze discipline één der bekendste duivenspelers van het land. Zijn *Bleken* miste in 1960 de nationale titel van As-duif van België

²⁰⁴ Ongedateerd krantenknipsel uit 1961, verzameling Etienne Dhont, Sint-Martens-Latem. Andere gediplomeerde regelaar-afnemers uit de streek waren o.a. Abel Van Autryve uit Astene, Agnes De Kimpe uit Kruishoutem, Ghislain Lamon uit Sint-Martens-Latem en Louis Claeys en Roger Naert uit Lovendegem.

²⁰⁵ *De Duivenbode*, 23 februari 1961.

²⁰⁶ *De Duivenbode*, 8 februari 1962.

²⁰⁷ *De Duivenbode*, 31 december 1965.

De familie Tuyschaever in 1988 met v.l.n.r.: Patrick (medeauteur van deze publicatie over de duivensport), Hervé (met nationale overwinnaar uit Tulle in zijn handen), Peter en Patricia Tuyschaever.
(Uit: De Duif, 1988, nr. 31-33, blz. 11, Verzameling Hervé Tuyschaever, Eke)

omdat, wegens een verkeerde aankondiging in de duivenbladen, Adolf voor de laatste prijsvlucht te laat aankwam op de inkorving. Dat jaar vloog de *Bleken* op twee vluchten meer dan 70.000 frank bijeen. Deze vogel werd in 1962 algemeen beschouwd als de beste Vlaamse fondduif der laatste jaren. In 1964 won hij met zijn '888' (ringnummer 4047888-58) in de nationale vlucht uit Pau waar hij 7de werd 60.000 frank. Het diertje kreeg later de bijnaam *Pau*. In 1966 won hij de nationale wedstrijd op Perigueux, enz. Te veel om op te noemen om nog niet te spreken over de verkopen van zijn reisduiven en nestjongen die hij organiseerde. Deze lokten massa's spelers uit het hele land naar de verkoopzaal.²⁰⁸

Pieterke uit Nevele zoals Lucien Pieters werd genoemd, was eind de jaren zestig één der grote halve fondspecialisten in de Schipdonkstreek. Hij won in 1970 84 prijzen met een gemiddelde van 1500 frank per prijs in de vluchten boven Parijs. Op 12 september van dat jaar organiseerde 'De Sportduif' een openbare verkoping van de laatste ronde van zijn jonge duiven in het lokaal van 'Eerlijk en Vooruit' bij André Mestdagh aan het station te Landegem.

Met o.a. duiven uit de hokken van Pieters gekruist met deze van De Smet (Semmerzake) en Van de Castele (Hulste) slaagde Georges Vincent, bijgestaan door zijn verzorger Theophiel Van Herzeele, erin zich in de jaren zeventig op te werpen tot één der kampioenen op de snelheidsvluchten. Zo won hij ooit in drie jaar tijd meer dan vijftig wedstrijden op Arras, Clermont of Dourdan.

Na de nationale topprestaties van Adolf Van Braeckel op de fond, de twee nationale overwinningen van Antoine De Gheest (Landegem) en de twee nationale overwinningen van het duo vader en zoon Van den Berghe (Landegem) behaalde ook Hervé Tuytschaever uit Nevele in 1988 een nationale overwinning op Tulle.

Hervé leerde de knepen van het vak bij zijn vader André. Het vervullen van zijn legerdienst in 1962 en het vele werk op de boerderij waren nog moeilijk te combineren en de Tuytschaevers zegden tijdelijk de duivensport vaarwel. In 1971 kreeg de duivenmicrobe Hervé Tuytschaever opnieuw te pakken. Hij debuteerde op vitesse met duiven uit de rassen van Antoine Van

²⁰⁸ *De Duivenbode*, 12 september 1958, 9 maart 1961, 1 februari 1962, 29 januari 1965.

Kerckvoorde en Germaine Van Autreve uit Mariakerke. De prestaties bleven uit en hij schakelde noodgedwongen over naar halve-fond en fond. In 1976 kwam de eerste nationale topprestatie: een jonge duif, die later de naam den *Argenton* kreeg, werd 8ste uit Argenton (518 km) op 9027 deelnemende duiven. In 1977 behaalde alweer een jonge duif de 2de prijs provinciaal op La Souterraine (555 km) en klopte enkele streekgenoten zoals Georges Deolet uit Landegem en de Vinktenaren Antoine Van Landuyt en Daniël Vercaemer. Deze duif, *het Kleintje* (een zus van de *Argenton*) werd 5de in het nationaal klassement met 4368 deelnemende duiven. In 1979 verhuisden de duiven van het zolderhok boven de woning naar een groot en degelijk tuinhok waar meer licht en lucht was. Ondertussen was zijn kolonie versterkt met duiven van Antoine De Gheest uit Landegem en van Jozef Remoorter uit Oostakker. In 1982 behaalde een jaarse duif²⁰⁹ de 1ste prijs provinciaal en de 2de prijs nationaal op 2137 duiven. De broer van de 49 behaalde op dezelfde vlucht een 13de prijs nationaal. Ondertussen was de kolonie nog versterkt met afstammelingen van de beste duiven van het duo René en Jozef Van den Berghe uit Landegem en van Roger Quickenborne²¹⁰. In 1988 behaalde een jaarse duivin de dubbele²¹¹ nationale overwinning op Tulle. Deze duivin (die later naar Japan verhuisde) stamt langs vaderskant af van de *Merckx* van de gebroeders Janssen uit Arendonk gekruist met De Jaegher, en van een duivin van Van Autreve. Langs moederskant is ze de kleindochter van de 1ste *St-Vincent* van René Van den Berghe en heeft ze ook nog bloed van de Barcelona-duivin van Van Renterghem en tweemaal van de *Wringer* van Vermote (een 1ste nationaal op Cahors).

Midden de jaren zeventig werd 'Eerlijk duurt het Langst' opgedoekt en kwam Nevele zonder duivenvereniging te zitten. Eind 1980 - begin 1981 werd in café 't Tempelken' op de wijk Kerrebroek een nieuwe duivenver-

²⁰⁹ Duif met ringnummer 4497649 kreeg later de naam *den 49* en was een zoon van den *Argenton*.

²¹⁰ Roger Quick reporter in diverse duivensportbladen en auteur van verschillende boeken over de duivensport.

²¹¹ Won zowel bij de duivinnen als bij oude duiven en gaf alle tweejarige duiven het nakijken, Tulle werd voor de duivinnen, de oude en de 2-jaarse duiven ingericht.

eniging gesticht. De initiatiefnemers waren herbergier Willy De Vogelare en Firmin Brulez en de nieuwe vereniging kreeg als naam 'Willen is Kunnen'. De eerste voorzitter werd Willy Verhoye, secretaris werd Georges De Keukelare en schatbewaarder en inkorver werd Martin De Bakker. De vaste medewerkers waren Felicien Vermeulen (uitslagmaker), Marcel Schijvens (constateurzetter en aflezer), Eric De Vogelaere (constateurzetter en aflezer), Willy De Vogelaere (inschrijver en tevens lokaalhouder), Johan De Schuyter (mandenklaarmaker) en Michel Dhaene (hulpschrijver). De eerste vlucht had plaats op 17 mei 1981. Er werden 37 duiven ingekorfd voor een vlucht uit Arras. Bij het afsluiten van haar eerste werkjaar telde de vereniging 32 leden. Het volgende jaar was dit reeds verdubbeld tot 64. Bij de viering van hun eerste lustrum werden 91 leden geteld waarvan 24 afkomstig uit Nevele, 16 uit Landegem en 12 uit Vosselare. De anderen waren verspreid over 10 vroegere gemeenten. De jaren vanaf 1990 tot 1994 waren echte topjaren voor de vereniging met meer dan 20.000 ingekorfd duiven per jaar. In 1989 werden 157 leden ingeschreven en in 1992, het recordjaar, werden op 36 speeldagen 26.105 duiven ingekorfd wat neerkomt op een gemiddelde van 725 duiven per zondag. In 2005, bij het vijftiengjarige bestaan van de vereniging werden 13.521 duiven ingekorfd (8.946 op Arras en 4.575 op Clermont). Sedert 2002 wordt in verbond gespeeld met Zomergem.

Naar aanleiding van dit 25-jarig bestaan werd een lijst opgemaakt 'Kampioen der kampioenen', gebaseerd op de kampioenschappen Quiévrain, Arras, Clermont en Chartres. Roger Maerschalk (Drongen) kwam hieruit als overwinnaar voor Marcel Schijvens (Vosselare), Yvan Schatteman (Merendree), Noël Claeys (Landegem) en Lucien Eggerick (Nevele).

Het bestuur zag erin 2005 als volgt uit: Roger Maerschalk (voorzitter), Wilfried De Moor (ondervoorzitter), Felicien Vermeulen (secretaris), Willy De Vogelaere (schrijver), Marcel Schijvens (regelaar-afnemer), Jos Van Kerrebroeck (inkorver-afnemer) en Jeanine Haeck (schrijfster) met als medewerker Roger Verschraegen, Dirk Morthier, Lucien Eggerick, Franky De Vogelaere, Simonne Neiryck en Monique Verhelle.²¹² Na het overlijden van Roger Maerschalk werd Wilfried De Moor uit Landegem de nieuwe voorzitter.

Een der modernste duivenhokken van Nevele werd in de jaren zeventig

²¹² VERMEULEN, F., Jaarboeken 'Willen is kunnen' Nevele, 1981-2005.

Kampioenenenviering 'Willen is Kunnen' begin de jaren tachtig van vorige eeuw met o.a. Georges Vincent, Jozef Van Kerrebroeck, Roger Maerschalc, Julien Claerhout, José Van Oost, Felicien Vermeulen, Noël Claeys, Daniel Martens en Roger Van Nevel.
(Verzameling Julien Claerhout, Vosselare)

gebouwd door Gustaaf De Reviere die reeds meerdere kampioen-, koning- en keizertitels vergaarde te Lotenhulle en Nevele. Ook Romain Verstraete uit het Veldeken, Lucien Eggerick uit de Zeistraat en Marc Vande Riviere (zware fond) behaalden schitterende resultaten de laatste jaren. Op de snelheid zijn er enkele oudgedienden die goed blijven scoren zoals de broers Roger en Marcel Mortier en Roger Vincent. Deze laatste is al meer dan zestig jaar duivenmelker en wordt door zijn collega's bijna unaniem als de beste vitespeler van de streek beschouwd.

Het wereldkampioenschap 2007 te Nevele

Na Gran Canaria/Spanje (1993), Utrecht/Nederland (1994), Bazel/Zwitserland (1996), Mira/Portugal (1997), Buenos Aires/Argentinië (1998), Mexico/Mexico (1999), Beijing/China (2000), Sun-City/Zuid-Afrika (2001), Roye/Frankrijk (2002), Mira/Portugal (2003), Santiago de Compostella/Spanje (2004), Hojduzoboszlo/Hongarije (2005) en opnieuw Mira/Portugal (2006), kreeg dit jaar de K.B.D.B. (Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond) de eer het F.C.I. (Federation Colombophile Internationale) wereldkampioenschap 2007 in te richten. Dit kampioenschap werd op 15 augustus georganiseerd met een vlucht uit het Franse Tours over een afstand van 450 km.

De megaduiventil voor dit kampioenschap werd gebouwd op de terreinen van het proefstation van veevoederfabrikant Versele-Laga. Dit proefstation is gevestigd op de voormalige hoeve van wijlen Irené Lips en Laura Verwee te Nevele op de wijk Veldeken nr. 39. De constructie werd opgetrokken door het Lichterveldse bouwbedrijf Demster NV. Zo werd te Nevele een duivenhok van 90 m lang opgericht, de langste duiventil ter wereld. Tijdens de nacht van 18 op 19 januari werden door vandalen zware vernielingen aangebracht aan de duiventil maar dit belette niet dat de duiven tijdig in de wedstrijdhoeken konden worden ondergebracht.

In de aanloop tot dit kampioenschap organiseerde onze heemkundige kring dit jaar, tijdens de Nevelse Sinksenkermis, een tentoonstelling over de duivensport in het Land van Nevele. Het (gelukkig) toeval wilde dat beide organisaties in hetzelfde jaar plaatsvonden. Aanvankelijk was voorzien dat het WK in 2006 te Nevele zou doorgaan maar wegens de pseudo-vogel-

pest²¹³ werd dit geannuleerd. In februari 2006 werd de eerste pesthaard in Frankrijk²¹⁴ ontdekt en in België werd iedereen verplicht om vanaf 1 maart 2006 zijn pluimvee op te hokken. In ons land was deze ophokregeling niet van toepassing op reisduiven, helaas was het verboden om duiven in Frankrijk te laten lossen.

De vogelgriep dreigde dit jaar alweer roet in het eten te gooien. Dit had tot gevolg dat eventuele deelnemers uit Taiwan, China, Uruguay, Brazilië en Saudi-Arabië niet aan het kampioenschap deelnamen. Op maandag 9 juli 2007 besliste de K.B.D.B. een alternatief programma op te stellen. Ingeval het verbod op het lossen van duiven uit Frankrijk van kracht bleef, werd gezocht naar alternatieve lossingplaatsen voor de leervluchten en werd de stad Heidelberg in Duitsland voorgesteld.

Tijdens de maand april werden 587 jonge²¹⁵ duiven uit alle deelnemende landen op het hok te Nevele samengebracht. De duiven konden alle dagen in verschillende groepen beurtelings hun verkenningsvluchten in Nevele en omstreken afwerken. Op 30 mei werden 497 duiven voor hun eerste trainingsvlucht vanuit Poesele (op 2 km van het hok) gelost. De volgende locaties vanwaar de duiven voor hun trainingsvluchten gelost werden waren: 31 mei te Lotenhulle op 4 km met 497 duiven, 5 juni te Poeke op 7 km met 491 duiven, 7 juni te Deinze op 10 km met 482 duiven, 11 juni te Kruishoutem op 17 km met 470 duiven, 15 juni te Rekkem op 35 km met 463 duiven en 19 juni te Rekkem op 35 km met 421 duiven. Door het slechte weer werden er gedurende 2 weken geen trainingsvluchten ingericht. Daarna werden er nog de navolgende leervluchten ingericht: op 17 juli uit

²¹³ Vogelgriep is een juistere benaming voor 'vogelpest'. Vogelgriep, Aviaire influenza, wordt veroorzaakt door een Influenza A virus dat tot dezelfde groep behoort als de griepvirussen bij de mens; het is een zeer besmettelijke virusziekte waar het merendeel van alle vogelsoorten gevoelig voor zijn. Typische ziekte tekens zijn: ademhalingsproblemen, sinusitis, tranende ogen, opgezwollen kop met dikke en blauwe kam en lellen, legdaling, sufheid, gebrekkige eetlust, sterfte.

²¹⁴ In Frankrijk ontdekte men in februari 2006 de eerste haard en de laatste in juli 2007.

²¹⁵ De duiven waren ca. 25 dagen oud, op deze leeftijd kunnen ze al zelfstandig eten en drinken en zijn ze nog jong en ontvankelijk genoeg om hun nieuwe omgeving, zonder enige voorkennis van een andere locatie, te verkennen en zich te oriënteren op het nieuwe hok te Nevele.

Le Roeulx (75 km), op 19 juli uit Namen (125 km), op 25 juli uit Amiens (150 km), op 29 juli uit Beauvais (200 km), op 31 juli uit Pointose (250 km), op 3 augustus uit Dourdan (300 km) en tenslotte een laatste leer-vlucht op 10 augustus uit Rekkem (40 km).

Op 14 augustus werden de duiven ingekorfd en 's anderdaags op 15 augustus om 10u30 werden de duiven te Tours²¹⁶ gelost. Om het succes van de lossing van het wereldkampioenschap te garanderen, had de K.B.D.B. buitengewone radio-uitzendingen voorzien. Honderden duivenliefhebbers en nieuwsgierigen waren op de wijk Veldeken samengestroomd om dit kampioenschap van nabij te kunnen volgen. Door de harde wind kwam de eerste duif iets later dan verwacht op het WK-hok²¹⁷ aan. De eigenaar van deze duif was onze landgenoot William Luyten uit Herselt. Zijn *El Teide* won de wedstrijd met 34 minuten voorsprong op zijn naaste concurrent. Zo bleef deze Nevelse wereldtitel in eigen land. De uitslag van de eerste tien ziet eruit als volgt:

Naam	land	ringnummer	uur van aankomst
1 William Luyten	België	BEL 07-6322779	15:45:55,64
2 Johann Fleckner	Oostenrijk	AU 07-503-07-014	16:19:08,29
3 Mr/s Clayburn	Engeland	GB 07-Z27332	16:19:40,60
4 R.+ R. Marien	Duitsland	DV 09683-07-481	16:19:50,52
5 Steinar Thowsen	Noorwegen	NW 07-13951	16:19:51,50
6 Maurice & Grégory Casaert	België	BEL 07-9023139	16:29:23,68
7 Bonnin	Frankrijk	FR 07-248323	16:45:45,64
8 Matzaris Argirios	Griekenland	GR 07-1809247	16:49:53,77
9 Jaromir Patera	Slowakije	SK 07-0509-777	16:49:55,08
10 Ing. Peter + Lukas Chytil	Slowakije	SK 07-203-95	16:49:58,23

Samen met het wereldkampioenschap werd een wedstrijd genaamd 'Grand Prix Jeugd 2007' ingericht. Deze wedstrijd was voorbehouden aan jeugdige liefhebbers uit alle Belgische provincies. Een groep van een 80-tal duiven werd ondergebracht in afzonderlijke hokken. De duiven werden opgeleerd en op 15 augustus samen met de duiven van het wereldkampioenschap

²¹⁶ Lossingplaats: Tours, Allee des Peupleraies met coördinaat +47.22.26,0 en +00.44.21,0.

²¹⁷ Aankomstplaats: Veldeken 39 te Nevele met coördinaat +51.03.30,8 en +03.31.00,5.

te Tours gelost. Onder de geselecteerde deelnemers bevond zich Timmy Van de Gehugte uit Merendree. Timmy won in 2006 de asduif snelheid d.w.z. dat hij met de 8 beste uitslagen met dezelfde duif, met ringnummer 4106112/05, de beste van het klassement was. Deze wedstrijd werd gewonnen door Julian Delanaye uit de provincie Luik voor het Oost-Vlaamse broederpaar Anthony en Nicolai De Schryver.

André Bollaert, Daniel D'Hooge, Patrick Tuytschaever

4.8 De duivensport in Poeke

De herbergiers Adolf Cuyl en Leonard De Doncker van de wijk Knok waren de eerste succesvolle Poekse duivenspelers. Op 6 juni 1869 vinden we Cuyl met een 8ste en een 9de plaats voor het eerst terug in een wedstrijd op Parijs ingericht door 'De snelle Vlucht' uit Zomergem²¹⁸ en op 29 mei 1870 vinden we hem als overwinnaar terug van de vlucht uit Amiens bij de maatschappij 'De Duivenkring' te Nevele waaraan 345 duiven deelnamen. Dezelfde dag vinden we De Doncker terug als winnaar van de vlucht uit Creil ingericht te Ruiselede waaraan 180 duiven deelnamen.²¹⁹ Twee weken voordien was De Doncker reeds 2de en 3de geëindigd in de vlucht op Amiens ingericht door 'De Reisduif' uit Grammene.²²⁰ Cuyl vinden we ook terug als winnaar van de vlucht uit Creil ingericht op 21 mei 1871 door de Eeklose maatschappij 'Vooruit'.²²¹

Bij de pioniers van de Poekse duivensport behoort ook De Vos. We vonden hem o.a. terug in een wedstrijd op Chateaudun die op 24 juni 1877 te Egem bij Tielt werd ingericht door de maatschappij 'De Kapellenaars'. Er namen 323 duiven aan deel en De Vos tekende voor de 15de, 26ste en 28ste plaats.²²² Duivenmaatschappij 'De Arend' vinden we het eerst vermeld in april 1878.²²³ Het lokaal was toen gevestigd in herberg 'De Koornbloem' bij

²¹⁸ *L'Epervier*, jg. 5 1869, 13 juni 1869.

²¹⁹ *L'Epervier*, jg. 6 1870, 5 juni 1870.

²²⁰ *L'Epervier*, jg. 6 1870, 29 mei 1870.

²²¹ *L'Epervier*, jg. 7 1871, 16 juni 1871.

²²² *De Reisduif*, jg. 1 1877, 1 juli 1877.

²²³ *De Reisduif*, jg. 2 1878, 8 april 1878.

bakker-herbergier Jacobus-Francies Vander Ghinst. We mogen er echter van uitgaan dat deze maatschappij reeds vroeger bestond of dat er vroeger reeds een maatschappij bestond vermits begin 1872 de maatschappijen van Aalter, Ruiselede en Poeke een federatie oprichtten die tussen mei en augustus 1872 zes vluchten organiseerde waarvan twee te Poeke, één op 26 mei op Amiens en één op 4 augustus op Clermont.²²⁴

Begin 1874 gaat de maatschappij van Poeke samenwerken met de maatschappij 'De Hoop' uit Tielt (gevestigd in de Cour St.-Georges) en de verenigingen van Aarsele, Kanegem, Ruiselede, Pittem en Egem teneinde de kosten van de verzending der duiven te kunnen drukken.²²⁵

In 1882 is Poeke aangesloten bij de 'Bond Lootenhulle, Poeke en Vijnckt'. In het jaarboek van 'De Reisduif' van 1882 staan drie vluchten aangekondigd, een regionale vlucht uit Albert, ook voorbehouden aan de liefhebbers woonachtig in de gemeenten die aan Vinkt, Poeke en Lotenhulle palen en een vlucht uit Etampes en een uit Amiens. Begin 1883 zijn er enkele moeilijkheden en het gerucht doet de ronde dat de bond zal ontbonden worden.²²⁶ Dit bleek echter op verzinsels te berusten want ze organiseerden dat jaar acht vluchten waarvan zeker één te Poeke, een vlucht uit Clermont bij Adolf Cuyl op 2 september. De inleg was bepaald op 2,40 frank waarvan 40 centiem voor de onkosten, poules aan 50 centiem en 1 frank. De duiven werden ingekorfd de dag voordien en gelost op 2 september om 7 uur 's morgens. De vlucht werd gesloten om 5 uur 's avonds.²²⁷ Het was Adolf Cuyl zelf die de wedstrijd won. Er namen 92 duiven van de aangesloten leden bij de bond aan deel.²²⁸

Blijkbaar waren er vooral geschillen met de Vinktse liefhebbers want we zien dat de Poekse en Lootse liefhebbers in 1885 de overstap gemaakt hebben naar de 'Bond van Aalter' die in 1884 was opgericht. In 1889 waren naast Aalter ook Lotenhulle, Ruiselede en Poeke bij deze bond aangesloten. In 1892 is Lotenhulle er niet meer bij. Zij werden in de Aalterse bond opgevolgd door maatschappij 'De Hoop' uit Kanegem. Het lokaal van 'De Arend' was toen ondergebracht bij herbergier-veldwachter Désiré Lema.²²⁹

224 *L'Epervier*, jg. 8, 21 januari 1872

225 *L'Epervier*, jg. 10, 1 februari 1874.

226 *De Reisduif*, jg. 7, 10 maart 1883.

227 *De Reisduif*, jg. 7, 18 augustus 1883.

228 *De Reisduif*, jg. 7, 29 september 1883.

229 *De Reisduif*, jg. 16, 2 april 1892.

Algemeene prijskamp met oude en jonge duiven

uit CLERMONT

op ZONDAG 2 SEPTEMBER 1883.

gegeven door den bond Lootenhulle, Poeke en Vijnkt, bij Adolf Cuyl te Poeke (Knok.)

De inleg is bepaald aan fr. 2-40, waarvan 40 centimen voor onkosten, poelen aan 50 cent. en 1 fr.

De inschrijving Zaterdag 1 September van 6 tot 8 ure stipt bij Adolf Cuyl, Poeke (Knok.)

Loslating der duiven 2 September om 7 ure 's morgens, sluiten om 5 ure 's avonds.

Er zal een minuut voor- of nadeel gegeven worden. — Afstand op het boek Andries.

Er zal alle 8tal duiven een prijs gegeven worden.

Loopens vergoeding, mits getuigschrift, een halven minuut per 160 meters, er zal 2 seconden per 40 meters van het oneffen gegeven worden.

De bond blijft onverantwoordelijk na het afleveren der duiven, in de stalle.

Verders voorwaarden volgens plakbrieven.

Aankondiging van een prijsvlucht van de Bond Lotenhulle-Poeke-Vinkt bij Adolf Cuyl te Poeke op 2 september 1883.
(Uit: De Reisduif, jg. 7, 18 augustus 1883, Universiteitsbibliotheek Gent)

Poeke. — De Arend uit Clermont 28 Juli met 181 duiven, losgelaten door Cras om 7 ure 53 min.					
V.d.waelle Ruisselede		953	Dewulf	Aaltre	p 908
Lawaysse	id.	p 33	Soudan	id.	07
Foste Aaltre	Kpp	27	Goethals Ruisselede		01
Vandevoorde Lootenhulle	p	22	Vanbruaene Lootenhulle		02
Vandevelde Aaltre	pp	21	Soudan Aaltre		04
Dewulf	id.	pp 18	Vanlandschoot Aaltre		899
id.	id.	p 48	Dewulf	id.	98
Soudan	id.	p 47	Schelstraete Loo'enhulle		97
id.	id.	p 46	Vandevoorde Ruisselede		97
V.desompel	id.	p 45	Goethals	id.	95
Soudan	id.	09	Vandevelde Aaltre		95
Dewulf	id.	p 908	Over. Beke Lootenhulle		894

Uitslag van de prijskamp uit Clermont ingericht door maatschappij 'De Arend' te Poeke op 28 juli 1889.
(Uit: De Reisduif, jg. 13, 3 augustus 1889, Universiteitsbibliotheek Gent)

Enkele jaren later stapt Poeke uit de 'Bond van Aalter' en zou zeker vanaf 1897 samen met de liefhebbers van Vinkt en Poesele deel uitmaken van de 'Bond van Lotenhulle'.

De namen van de duivenliefhebbers van vóór de Eerste Wereldoorlog die we terugvonden zijn: Van Doorne, Van Hecke (1877), De Doncker (1879), De Vreeze, Pulinx (1883), Landuyt, Meire, Verheecke, Verplaetse (1885), Van de Voorde (1887), Désiré Lema, Van Landuyt (1891), Verstraete (1894), Claeys (1898), Desplenter (1900), Coene (1903), Cocquyt, Dewever, Saelens, Van Steenkiste (1909), De Schrijver, Hoste, Van Braembussche, Vlaemynck (1910), Jules Lema, Vandermeiren (1911). In vergelijking met de omliggende dorpen kon je Poeke niet echt een duivenliefhebbersdorp noemen ondanks het feit dat hier reeds zeer vroeg een duivenmaatschappij was opgericht.

Een duif kostte het leven aan veldwachter Désiré Lema in mei 1907. 'De Reisduif' schreef hierover het volgende: *'Ongeluk - De veldwachter van Poeke, Lema, zag verleden Zondag de duiven aankomen bij zijn geboorte. Dadelijk liep hij ook naar zijn hok om te zien of hij er zelf geene kreeg. Als hij boven de ladder was en op den zolder wilde stappen verloor hij het evenwicht en viel beneden met het ongelukkig gevolg dat hij de ruggraat gebroken was. De man is in den loop van den dag overleden.'*²³⁰

Over het verder verloop van de duivensport te Poeke vonden we weinig gegevens terug. In zijn bijdrage over de geschiedenis van de duivenport te Lotenhulle vertelt Arnold Strobbe dat er in de eerste helft van de twintigste eeuw te Lotenhulle zeker twee duivenmaatschappijen actief waren. De ene maatschappij was gevestigd in herberg 'De Smidse' bij smid Alfons Lambert op de Kleine Plaats. Deze maatschappij werkte aanvankelijk samen met de nu verdwenen Poekse duivenmaatschappij 'Den Arend', die in herberg 't Oud Gemeentehuis' bij de familie De Schrijver op het Dorpsplein van Poeke was gevestigd. Vanaf 1925 gebeurden de inkorving en het afslaan van de constateurs beurtelings in Poeke en in Lotenhulle.²³¹ In de archieven van de Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond die aanvagen vanaf 1940 bevinden zich gegevens over de stichting van een maatschappij 'De Arend' in 1950. Vermoedelijk gaat het hier over een her-

²³⁰ De Reisduif, jg. 31, 18 mei 1907.

²³¹ STROBBE, A. (2006), *De geschiedenis van Lotenhulle, Aalter, Duivensport in Lotenhulle*, blz. 630.

oprichting of poging tot heroprichting van de oude maatschappij.²³²

In hun geschiedenis van Poeke houden de auteurs Ivan Hoste en Luc Stockman het zeer kort over het onderwerp duivensport: '*Poeke had bijvoorbeeld een tijdlang een eigen duivenbond, 'den Arend', die als kleine bond de gewaardeerde steun genoot vanwege de duivenliefhebbers van Ruiselede.*'²³³ Tijdens het kermisweekend in september wordt jaarlijks nog een prijsvlucht ingericht in café 'Casino'. Het is een organisatie van 'De Verenigde Liefhebbers' uit Lotenhulle.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.9 De duivensport in Poesele

De eerste vermelding van een duivenspeler die we terugvonden dateert van mei 1868.²³⁴ In de uitslag van de vlucht van 17 mei 1868 op Amiens van de duivenmaatschappij 'Vooruit' in Landegem met 313 deelnemende duiven staan de Poeselaars De Boever als 5de en Van Oost als 21ste vermeld. Frans De Boever was de uitbater van de herberg 'De Prins' in de Beentjesstraat nr. 3, waar later café 't Nieuw Audenaerde' was gevestigd. Leonard Van Oost was in de jaren 1880 winkelier in de Beentjesstraat, later vinden we hem terug als herbergier langs de Bredeweg.

Van Oost en De Boever waren ontegensprekelijk de pioniers van de duivensport in Poesele want het zou 15 jaar duren voorleer we nog eens een Poeselse duivenmelker in een uitslag aantreffen. Op 29 juli 1883 werd een duif van landbouwer Frederic De Schrijver uit de Oude Kerkstraat 2de op 169 jonge duiven in een vlucht op Amiens, georganiseerd door de Aalterse maatschappij 'Hoop van Vriendschap'. Later volgden nog Deolet en Vanheyste in 1885, slager-winkelier Francies Van Laeke uit de Beentjesstraat in 1886, Goethals uit de Spoelstraat en Vanneste in 1887 en tapper Camiel De Wulf uit de Beentjesstraat in 1888.

Leonard Van Oost was de eerste Poeselaar die we als winnaar van een duivenwedstrijd konden noteren. Op 18 april 1886 won hij in Lovendegem bij

²³² Mededeling op 6 september 2006 van Patrick Marsille, secretaris algemene coördinatie KBDB.

²³³ HOSTE, I., STOCKMAN, L. (1985), *Geschiedenis van Poeke*, Aalter, Het verenigingsleven in de twintigste eeuw, blz.474.

²³⁴ *L'Epervier*, jg. 4, 31 mei 1868.

de maatschappij 'De Onafhankelijke Liefhebbers' de wedstrijd uit Douai met 288 deelnemende duiven. Hetzelfde jaar won Deolet, op 29 augustus, de vlucht uit Albert georganiseerd door 'De Minnaars van het Recht' bij Désiré Michiels op de Egelare te Nevele.

Vóór 1890 werden de Poeselse duiven vooral ingekorfd in de maatschappijen van Aalter, Baarle, Drongen, Hansbeke, Landegem, Lotenhulle, Lovendegem, Merendree, Nevele, Ruiselede, Vinkt en Zomergem.

Of hier toen reeds een duivenmaatschappij bestond, is niet duidelijk, wel was er minstens een *bureau* waar het uur van aankomst van de duiven officieel geconstateerd werd met een uurwerk. Zo'n bureau kon worden opgericht vanaf 4 spelers en hing af van een organiserende maatschappij in de onmiddellijke omgeving. In 1887 was er één gevestigd in de herberg van Frans De Boever. In mei van dat jaar had er een spijtig incident plaats. '*Het bureel van Deboevere te Poesele is vernietigd door ongeval der horlogie en heeft het inleggeld terugbekomen*', zo lezen we in 'De Reisduif'²³⁵ van die tijd.

Uit de beschrijving van de verkoop van de duiven van G. Goethals uit Lotenhulle weten we dat er vóór 1878 al duivenwedstrijden te Poesele werden ingericht. Zijn *geschelpten duiver* staat er namelijk aangekondigd met een eerste prijs te Poesele, zonder vermelding van het jaartal.

In bijna alle omliggende gemeenten bestond een duivenmaatschappij, dus kon men hier ook niet achterwege blijven. Zo vinden we begin de jaren 1890 de duivenmaatschappij 'De jonge Helden' terug, een ietwat ongewone naam maar toch niet nieuw in de duivenwereld. Dezelfde naam bestond in 1870 reeds in Antwerpen en Aarsele. Het lokaal van de maatschappij was gevestigd in de herberg van de weduwe De Wulf op het dorp.

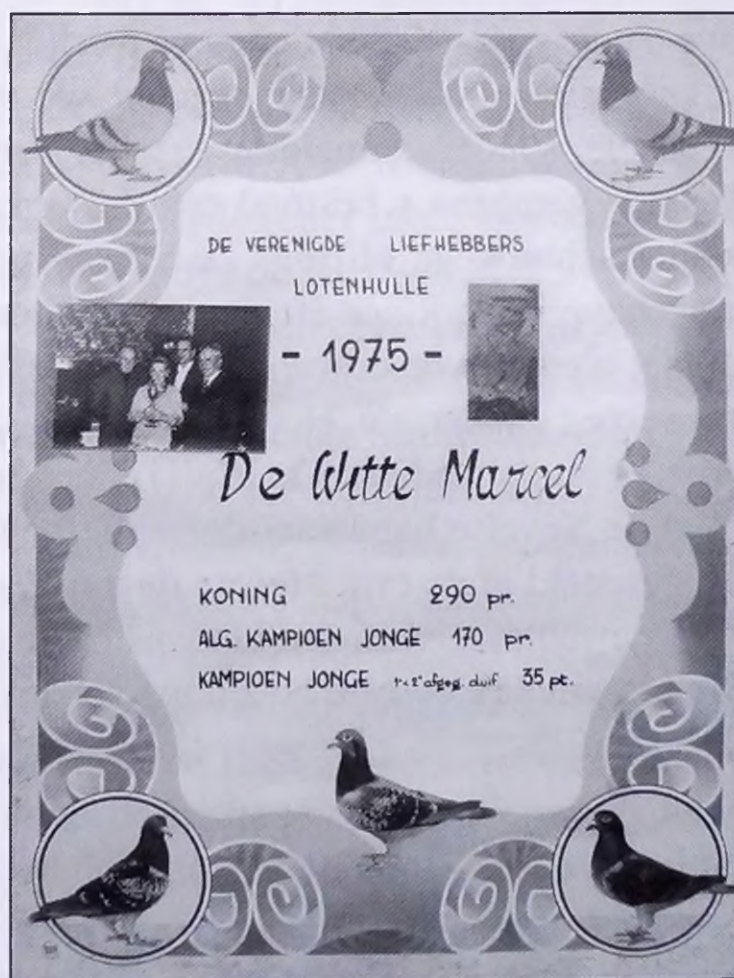
Het is haast zeker dat de Nevelse handelaar-duivenliefhebber Prosper Dias een zekere rol heeft gespeeld in de evolutie van de duivensport alhier. Dias was hier sinds 1889 gemeentesecretaris en het was bekend dat hij jaarlijks een deel van zijn wedde aan de Poeselse bevolking schonk voor het organiseren van feestelijkheden.²³⁶

²³⁵ *De Reisduif*, jg. 11 nr. 21 van 21 mei 1887.

²³⁶ *Rede uitgesproken door den heer A. Claeys namens den Bond der Gemeentesecretarissen van Oost-Vlaanderen*, uit Lijkreden uitgesproken op het graf van Prosper-Alphons-Marie Dias, overleden te Nevele den 18 januari 1913. Druk. Van de Castele-Meiresonne, Landegem. (Privé bezit)

Poesele. — Bond. Breteuil van 10 Juli met 164 duiven.					
Mortier	Poesele	677	Declercq	Vijnkt	p 598
Declercq	Vijnkt	75	Vanlooche	Lootenhulle	H 3p 96
Vanderhaeghen	Kanegem	p 44	Vanbruaene	»	2p 95
Sucaet	Lootenhulle	p 41	Huybrecht	Lootenhulle	p 593
Verplaetse	Vijnkt	p 37	Sucaet	»	85
-	»	2p 31	Librecht	Zeveren	p 76
Vanlooche	Lootenhulle	p 29	Meyrhaeghe	Kanegem	p 75
Sucaet	-	22	Dhooge	Lootenhulle	72
Rutsaert	Zeveren	2p 18	Vanderhaeghen	Kanegem	70
Dewulf	Poesele	p 12	Vanloyrsberghe	»	69
Dereu	Lootenhulle	11	Warniers	Nevele	68
Maenhout	»	2p 10	Deneuer	Vijnkt	68
Vanhoe	Zeveren	p 04	Vanparys	Aarsele	p 60
Vanparys	Aarsele	p 599			

Uitslag van de prijsvlucht uit Breteuil ingericht door de 'Bond van Lotenhulle' bij de wed. De Wulf te Poesele op 10 juli 1898.
(Uit: De Reisduif, jg. 22, 30 juli 1898, Universiteitsbibliotheek Gent)

Erediploma van Marcel De Witte uit 1975 toen hij zich naast koning ook nog algemeen kampioen en kampioen bij de jonge duiven mocht noemen bij 'De Verenigde Liefhebbers Lotenhulle'.
(Verzameling Marcel De Witte, Poesele)

Uit het jaarboek van 'De Reisduif' van 1892 blijkt dat de Poeselse duivenliefhebbers waren aangesloten bij het 'Duivenliefhebbersverbond der gemeenten Lootenhulle – Poesele – Vinkt'. Van de 12 georganiseerde bondsvluchten kreeg Poesele er één toegewezen op maandag 15 augustus, een vlucht uit Jette voor oude en jonge duiven. *'Inleg 1 fr. voor prijs en 0.15 onkosten. Inkorv. 14 Oogst van 12 tot 1 u namid.'* Er werd ingekorfd bij De Wulf. In 1894 staat Poesele vermeld bij de gemeenten die mogen meedoen aan de 15 prijsvluchten van het Duivenliefhebbersverbond van Aalter waartoe de volgende maatschappijen behoorden: 'IJver en Eendracht' (Aalter), 'De Hazewind' (Aalter), 'De Vrijheid' (Lootenhulle), 'De Arend' (Poeko), 'De Zwaan' (Ruisselede) en 'De Hoop' (Kanegem). De Poeselse liefhebbers bleven aangesloten bij de Bond van Lootenhulle. In 1896 kregen ze twee bondsvluchten, één op 19 juli uit Breteuil (voor de liefhebbers die 168 km verwijderd waren van de losplaats) en op 30 augustus één uit Longeau (voor de liefhebbers die 145 km verwijderd waren van de losplaats).

Tussen 1890 en de eeuwwisseling werd bijna enkel nog gespeeld in Hansbeke, Lootenhulle, Poesele en Vinkt. Tijdens deze periode kwam Deolet in de uitslagen niet meer voor maar kwamen er 7 nieuwe liefhebbers bij zodat er in 1900 hier in totaal (minstens) 15 duivenliefhebbers waren. We noteerden de volgende namen: Theodoor De Meyer uit de Paepestraat en Jean-Baptist De Waele uit de Bredeweg in 1891, Leonard De Keyser uit de Poekestraat, Charles Landuyt uit de Biezemstraat en landbouwer Petrus Mortier uit de Mortierstraat in 1892, Dhont in 1893 en Vanderbeken in 1898. De periode van de aansluiting bij de 'Bond van Lootenhulle' was een glorieperiode voor de Poeselse duivenamateur maar na 1898 vinden we Poesele niet meer terug bij aangeslotenen van de Lootse bond. Vermoedelijk werden 'De Jonge Helden' toen ontbonden. Dit had wel tot gevolg dat de liefhebbers van hier bijna nergens meer terecht konden tenzij ze aanvaard werden in een andere vereniging die dan meestal veel ongunstiger gelegen lag. Rond de eeuwwisseling vinden we dan ook nog weinig Poeselaars in de uitslagen terug. Ze waagden zich ook zelden in vluchten op lange afstand. Op enkele uitzonderingen na was de vooroorlogse periode niet echt schitterend meer te noemen.

Andere gekende duivenmelkers van vóór de Eerste Wereldoorlog waren o.a. hovenier Jan Robijt langs de Bredeweg en bakker Petrus Van de Walle uit de Poekestraat (1903), landbouwer Petrus De Vreese in de Mortierstraat (1905), Leon De Rulle en Michiels (1906), Ernest Rutsaert (vanaf 1910) op het Hof De Mulder in de Paepestraat en Frans De Witte (1911) in de

De duivenspelersfamilie Vlaemyck in 1978, v.l.n.r. Dirk, Frans, Daniel en Julien.
(Verzameling Julien Vlaemyck, Poesele)

De duivenspelersfamilie Van Nevel in 1983, v.l.n.r. Willy, Jozef en Johan.
(Verzameling Willy Van Nevel, Poesele)

Spoelstraat en August Vlamynck in de Nieuwekerkstraat (1912).

Na de Eerste Wereldoorlog groeide het duivenliefhebberswereldje ook hier snel aan met o.a. de namen van de volgende duivenspelers die tussen 1918 en 1940 actief zijn geweest: Adhemar Mestdach, Alfons Wulteput en Staf Van de Walle in de Beentjesstraat; René Deolet, Kamiel Van Nevel, Irené Cathoir, veldwachter Jules De Vriendt en Adolf De Pestel langs de Bredeweg; Triphon Schatteman in de Mortierstraat; Leon Vlaemynck en Frans Vlaemynck in de Nieuwe Kerkstraat; Triphon Van Huffel in de Oude Kerkstraat; René Dhaenens in de Paepestraat; Edmond De Witte en Marcel De Witte in de Spoelstraat. En toen Jozef Van Nevel uit Nevele-Veldeken na zijn huwelijk naar Poesele-Kerrebroek kwam wonen in de Spoelstraat, nam hij zijn hobby met zich mee en hij was vermoedelijk niet de enige.

Toen na de Tweede Wereldoorlog de duivensport een enorme expansie kende, groeide het aantal duivenliefhebbers nog verder aan. Tussen de jaren 1950 en 1960 kon men stellen dat er bij één op de vier gezinnen een duivenmelker was. Er werd vooral gespeeld op de korte afstanden, Arras was en is nog zeer geliefd, en het inkorven gebeurde en gebeurt nog steeds vooral te Lotenhulle.

De toen gekende Poeselse duivenmelkers waren in de Beentjesstraat: Maurice De Smul, Irené Foncke (later zijn zoon Noël), Adhemar Mestdach, Octaaf Rogge, Gustaaf Van de Walle, Alfons Wulteput. In de Biezestraat/Mortierstraat: Kamiel De Backer, Marcel Mortier, Triphon Schatteman. Langs de Bredeweg: Jules Afschrift, Irené Cathoir, Firmin De Keyzer, Marcel De Smet, René Deolet, Ernest Van de Voorde, Marcel Van Laecke, Kamiel Van Nevel. In de Oude Kerkstraat: Kamiel Lievens. Op het Dorp: Lucien Deolet. In de Paepestraat: Maurice Deolet (later zijn zoon Firmin), René Dhaenens, Ernest Rutsaert, Albert Van Huffel. In de Poekestraat: Roger De Meyer en op de wijk Kerrebroek in de Nieuwe Kerkstraat en de Spoelstraat waren er: Edmond De Witte, August en Valère De Witte, Frans De Witte, Marcel De Witte, Jozef Van Nevel (later zijn zoon Willy), Roger Noppe, Frans Vlaemynck (later zijn zoon Julien) en Leon Vlaemynck. In de onmiddellijke omgeving te Nevele en Meigem waren ook nog Jan Van Braeckel, Jules en Emiel Ryckaert en Camiel Cocquyt actief.

Een belangrijke propagandist voor de Poeselse duivensport was ontegensprekelijk onderwijzer Adhemar Mestdach. Zelf was hij een gedreven duivenspeler en hij wist als geen ander zijn leerlingen warm te maken voor het duivenspel. Als de duiven niet gelost waren op zondag gebeurde dit op

maandag. Dan verliet de meester enkele ogenblikken de klas om zijn duiven te gaan *draaien* en het viel wel eens voor dat tijdens de speeltijd een van de kinderen tot aan zijn huis gestuurd werd om te gaan informeren wanneer ze bij hem thuis de eerste duif *gedraaid* hadden.

In 1949 liet hij zijn leerlingen een groepswerk maken over de duivensport dat provinciaal werd bekroond. Onder de leerlingen van toen bevinden zich nog enkele duivenspelers van nu.

Gedurende korte tijd bestond hier ook een duivenbond 'Maatschappij Eendracht Poesele'. Hij werd opgericht in 1953 en hield vier jaar later op te bestaan. De stichtende leden waren Omer Goossens uit Nevele (voorzitter) en de Poeselaars Edmond De Witte (schatbewaarder) en Juliën Vlaemynck (secretaris). Het lokaal was gevestigd in café 't Gemeentehuis' op de hoek van de Bredeweg en de Beentjesstraat. Tijdens de septemberkermis van 1953 werd op zondag 13 september in het lokaal bij René Deolet 'Poesele's Grote Kermisvlucht uit Arras' georganiseerd met 10.000 frank aan prijzen gewaarborgd voor oude en jonge duiven afzonderlijk. Naast de te winnen geldprijzen en koekoekklokken kregen de winnaars een beker geschonken door de Bieren Maenhout uit Lotenhulle. Voor de deelnemende leden waren ook verscheidene naturaprijzen te winnen, zoals een koekenbrood geschonken door bakker Lievens, twee vazen geschonken door Marcel Van Wassenhove uit Landegem, een duivenjong door Edmond De Witte, verzekeraar Jules De Boever schonk 50 fr. en het bestuur van de bond schonk 450 fr., het was immers kermis. Op kermisdinsdag 15 september was er een prijsvlucht uit Moeskroen bij Roger Cocquyt aan de kerk voor oude en jonge duiven samen.

Op enkele uitzonderingen na waren er vroeger weinig spelers die zich waagden aan de grote afstanden. Dergelijke deelnames waren zeldzaam en werden destijds gevolgd door het hele dorp. De glorieperiode van de Poeselse duivenliefhebbers situeert zich vooral vanaf midden de jaren zestig tot begin de jaren tachtig van vorige eeuw toen Willy en Jozef Van Nevel zich tot driemaal toe te Lotenhulle wisten te kronen tot koning. 1979 werd een topjaar voor beiden met 9 eerste prijzen en de 2de grote *vitesse-prijs* (meeste km) van Oost-Vlaanderen. Julien Vlaemynck, die alleen begon te spelen in 1974 wist zich in 1978 al tot koning te kronen, voordien speelde hij samen met zijn vader Frans. Alfons Blancke werd samen met Roger Verschraeghen uit Nevele in 1966 kampioen te Vinkt en de Vinktse fanfare kwam ter plaatse om het feest ten huize van de kampioen de nodi-

ge luister bij te zetten. Later, in de jaren zeventig, speelde Blancke zich nog kampioen te Lotenhulle. De kampioenvieringen hadden vroeger plaats ten huize van de laureaat die zorgde voor spijs en drank; de collega's duivenmelkers en hun echtgenotes zorgden voor de nodige ambiance. Toen Juliën Vlaemynck koning werd te Lotenhulle in 1978 had men een veldkanon in de koffer van een auto geplaatst en reed men er schietend mee rond door de straten van het dorp.

Een speciale plaats onder de Poeselse duivenspelers werd ingenomen door Marcel De Witte. Marcel, speler vanaf zijn 13de jaar, leerde het vak bij zijn vader Frans. Na een zware operatie, waarna hij zwaar gehandicapt bleef, moest hij in 1970 tijdelijk de duivensport vaarwel zeggen. Langzamerhand begon Marcel opnieuw en toen Roger Verschraegen uit Nevele de actie 'Wie schenkt een duif aan een gehandicapte' lanceerde, kwam er replek van tal van grote en gevestigde kampioenen. Marcel die tijdens de jaren 1960 op de korte afstand tal van successen boekte werd opnieuw één van de beste vitessespelers van de Schipdonkstreek. In zijn duivenmelkersloopbaan werd hij koning en kampioen in Aarsele, Hansbeke en Lotenhulle. Tussen 1974 en 1978 won hij 1.418 prijzen waarvan 23 eerste. Om gezondheidsredenen en op doktersbevel moest hij zijn duiven verkopen in 1978. Op 12 november 1978 werden 72 duiven openbaar verkocht in café 't Kruisken'. Tijdens dat laatste jaar werd hij nog algemeen kampioen bij de maatschappij 'Gans alleen' in Aarsele en 3de kampioen jaarlingen te Lotenhulle.

De evolutie van het aantal duiven is omgekeerd evenredig met het aantal spelers. Waar vroeger 8 spelers samen misschien met maximum 50 duiven speelden, laat één speler nu soms evenveel duiven inkorven. André Van Kerrebroek is steeds blijven zweren bij een klein aantal duiven, hij heeft er nu nog 4 en denkt eraan binnenkort te stoppen. Zo speelde hij zich met slechts 8 jonge duiven in 1965 kampioen te Vinkt en te Lotenhulle.

Bij de meeste spelers is het verlies van jonge duiven beperkt. Willy Van Nevel die in de nabijheid van een hoogspanning woont heeft hiermee wel af te rekenen. Hij heeft het meegemaakt dat zich op één dag 3 jonge duiven dood vlogen, regelmatig komen er ook terug met ernstige kwetsuren.

In 2007 waren er hier nog 10 duivenspelers, hetzelfde aantal als in 1890, en de kans is uiterst klein dat er nog opvolgers klaar staan. Het zijn: Alfons Blancke en Alain de Borghgrave d'Altena (Beentjesstraat), Ivan Cocquyt (Bredeweg), Marc Trouvé (Poekestraat), Willy Van Bruaene (Spoelstraat), Albert Van Huffel (Oude Kerkstraat), Erik Van Huffel (Paepestraat), André

Leerne-St-Martin		
<i>Société Zoekt, gij zult vinden; concours de CREIL;</i> 125 pigeons lâchés à 6 heures.		
1 Onderbeke,	Leerne-S ^t -Martin	8 59
2 De Ketelaere.	Vosselaere	9 4
3 Landuyt,	Baerle	5
4 Pypaert,	Vynckt	7
5 Id.	id.	
6 Van Hassche;	Leerne-S ^t -Martin	9
7 Van Queqelberghe,	Deurle	10
8 Soens,	Hansbeke	12
9 Duchâteau,	Leerne-S ^t -Martin	13
10 Duchâteau,	Landeghem	
11 Van Heule,	Leerne-S ^t -Martin	14
12 Vanderhaege,	id.	15
13 Mathieu,	id.	16
14 Pypaert,	Vynckt	17
Bouquet, Tytgat,	id.	

Uitslag van de prijskamp uit Creil ingericht door de maatschappij 'Zoekt, gij zult vinden' op 23 augustus 1868.

(Uit: L'Epervier, jg. 4, 30 augustus 1868, Koninklijke Bibliotheek Albert I Brussel)

Gemeenten Bachte-Maria-Leerne en St Martens-Leerne
Duivenmaatsch. 'T ZICHT VAN OYDONCK, gevestigd
bij A. Mahieu en Cam. Vande Walle

Prijsvlucht uit AMIENS

Zondag 22 Oogst 1897

Vooruit 100 fr gewaarborgd

onverschillig 't getal duiven

Inleg fr. 2,35 per duif, ring inbegrepen, boven de 50 duiven alle 5tal prijs van 10 fr. Poelen aan fr. 0,50, 1, 2 en 3, prijs per 10tal. Heeft fr. 0,50 Inkorving Zaterdag 21 Oogst, van 9 tot 11 ure 's morgens, bij A Mahieu. Binnen de 6 kilomet. afgevaardigden in verwisseling anderen te koopen. Afstand Stepman en Cras. Goed uurwerk indienen den dag der inkorving. Uurwerk dat stilvalt voor het afschrijven inleg terug, min de kosten. Loopens 1 sec. per 5 meters tot 300 meters, daarboven 1 sec. per 6 m. tot 750 meters. Verzending met den bond van Deinze. Verders als gewoonte.

Rumes Zondag 15 Oogst, lokale vlucht, 6 km. in den omtrek, inkorving Zaterdag 14 Oogst, bij Aug. Vandewalle, van 8 tot middernacht. Inleg fr. 1,15 per duif.

Aankondiging van een prijsvlucht ingericht door 't Zicht van Ooidonck' in de beide Leernes op 22 augustus 1897.

(uit: De Reisduif, jg. 21, 31 juli 1897, Universiteitsbibliotheek Gent)

Van Kerrebroeck (Mortiertstraat), Willy Van Nevel (Spoelstraat) en Juliën Vlaemyck (Nieuwe Kerkstraat). Drie van de acht zijn nauwe verwanten. Marc Trouvé is de schoonzoon van Albert Van Huffel (° 1923), de oudste Poeselse duivenmelker en kleinzoon van de eerder genoemde Triphon Van Huffel. Erik Van Huffel is de zoon van Albert. Erik is net geen 50 jaar en is de jongste van de Poeselse duivenmelkers.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.10 Duivensport in Sint-Martens-Lerne

Net als bij de andere Leiedorpen wordt er reeds zeer vroeg melding gemaakt van duivenspelers in Sint-Martens-Lerne. Misschien heeft het feit dat het dorp gelegen is op de kruising van enerzijds de veel gebruikte weg van Deinze naar Gent en anderzijds de weg van Nevele naar Nazareth hierin een rol gespeeld.

In de uitslag van de vlucht uit Parijs van 3 juni 1866, georganiseerd door maatschappij 'Het snel Gezicht' uit Nevele, vinden we voor het eerst de naam van een speler uit Sint-Martens-Lerne terug: Hautekeete.²³⁷ De familie Hautekeete woonde langs de toenmalige Gentweg. Vader Francies was ameldonkmaker, broodbakker en tapper en zijn twee zonen August en Justin Napoleon waren broodbakker.

Het volgende jaar vinden we in de uitslag van de vlucht uit Creil die op 8 september te Deurle was georganiseerd door maatschappij 'De Eendracht', naast Hautekeete ook de naam van landbouwer Bernard Van Assche terug uit de Gentweg.²³⁸

De vermelding van de gemeentenaam Lerne naast de namen Van Nevele, Van Heule²³⁹ en opnieuw Van Assche in de uitslag van de vlucht uit Creil van 17 mei 1868, georganiseerd door de maatschappij 'Vroeg of niet' uit Baarle, doet ons veronderstellen dat het hier elke keer gaat om inwoners van Martens-Lerne, zoals het dorp meestal in de volksmond werd genoemd.²⁴⁰

²³⁷ *L'Epervier*, jg. 2, 24 juni 1866.

²³⁸ *L'Epervier*, jg. 3, 15 september 1867.

²³⁹ Bruno Van Heule was hoefsmid langs de Gentweg in de omgeving van het dorp.

²⁴⁰ *L'Epervier*, jg. 4, 31 mei 1868.

Gemeent St MARTENS-LÉERNE

Duivenmaatschappij . RECHT IS PLICHT .

gevestigd bij IVO VERMEERSCH, *in den Bauw.*

TER GELEGENHEID DER KERMIS

1° Prijsvlucht uit ARRAS

ZONDAG 22 SEPTEMBER — 100 FR. VOORUIT

Afstand Stepman en Cras. Eigene snelheid. Vergezeling Eras. Loopens 1 sec. per 5 meters. Eens de duiven aan den statieoverste toevertrouwd, blijft de maatsch. onverantwoordelijk.

Deze vlucht is aangeboden aan alle eerlijke liefhebbers welke 90 kilom. van Arras verwijderd zijn.

De inleg is bepaald aan 1.30 per duif. Heeft aan 50 cⁿ. Poelen van 0.50, 1, 2, 3 fr. Eens 100 duiven bijgevoegde prijzen. Supplementairen aan 20 centimen.

Inkorving 21 September van 10 tot 11.30 u. voormiddag stipt. Bestatiging per constateur afgeleverd bij de inkorving. Voor deze vluchten aantekening met ring en contermark op den vleugel.

2° Prijsvlucht uit ARRAS

ZONDAG 29 SEPTEMBER 1901

bij Alfons Michiels Baarle, wijk Noordhout.

Zelfde voorwaarden als hierboven.

Inkorving 28 September van 9 tot 11 uren zeer stipt. Voor alle onvoorziene gevallen en geschillen zal door het bestuur en twee vreemde liefhebbers beslist worden zonder recht op hooger beroep.

Aankondiging van 2 prijsvluchten uit Arras op 22 en 29 september 1901 ingericht door de maatschappij 'Recht is Plicht' bij Ivo Vermeersch.

Voor de tweede vlucht had de inkorving plaats bij Alfons Michiels te Baarle, wijk Noordhout.

(Uit: De Reisduif, jg. 25, 21 september 1901, Universiteitsbibliotheek Gent)

Diploma toegekend aan Alfons De Wulf in 1926 als derde kampioen der prijsvluchten bij de maatschappij 'Eerlijk & Vooruit' te Landegem.
(Verzameling André Bollaert, Poesele)

Op 1 januari 1869 telde Leerne slechts 658 inwoners maar het kon rekenen op een actieve kasteelheer, Napoleon van Crombrugghe. Hij was voorzitter van de handboogschuttersmaatschappij die in het kasteelpark zijn thuishaven had en hij was ook duivenmelker. We vonden zijn naam enkele keren terug in de wedstrijden die georganiseerd werden door 'Het snel Gezicht' uit Nevele en 'Vooruit' uit Landegem. Een andere van Crombrugghe was stichter-voorzitter van 'Union et Liberté' een van de grootste maatschappijen van Gent. Naar alle waarschijnlijkheid werd Napoleon van Crombrugghe ook de voorzitter van de eerste duivenmaatschappij in Sint-Martens-Lerne: 'Zoekt, gij zult vinden'. Zij organiseerden op 23 augustus 1868 een vlucht uit Creil waaraan 125 duiven deelnamen. De overwinning ging naar thuisspeler Onderbeke of Van Onderbeke. Verder in de uitslag nog enkele nieuwe spelers uit Martens-Lerne: een zekere Duchateau en dagloner Petrus Vanderhaeghen uit de Engelhoekstraat.²⁴¹ In 1869, in de uitslag van de vlucht uit Arras, ingericht door 'De Volle vlucht' uit Vurste, vinden we nog twee namen van duivenmelkers met als thuishaven Leerne: De Windt en Schatteman.²⁴²

In 1870 sloot Sint-Martens-Lerne aan bij de 'Federatie Deurle, Martens-Lerne en Maria-Lerne'. Voor de eerste vlucht van 3 juli uit Orléans, die de nieuwe federatie organiseerde in Deurle, telden ze slechts 48 deelnemende duiven. Alle prijzen gingen naar Leernenaars.²⁴³

In 1879 is er sprake van een nieuwe maatschappij 'De Reizigers zonder Kaart', gevestigd bij K. Staelens. Zij organiseert samen met 't Zicht van Oydonck' uit Maria-Lerne een vlucht uit Orléans en een uit Creil.

In 1878 telde Martens-Lerne minstens 20 duivenspelers. Naast de reeds genoemde personen vonden we in de uitslagen van de wedstrijden in de omliggende gemeenten nog de volgende namen terug: landbouwer Petrus Colle uit de Mayghemhoek, F. De Vreeze, Frederick²⁴⁴, landbouwer Eugène Pourquoi (1877), Bourgar, Clauwaert, De Zutter²⁴⁵, Staelens²⁴⁶, B. Van Haele (1878).

²⁴¹ *L'Epervier*, jg. 4, 30 augustus 1868.

²⁴² *L'Epervier*, jg. 5, 23 mei 1869.

²⁴³ *L'Epervier*, jg. 6, 10 juli 1870.

²⁴⁴ Kleermaker Gerulfus Fredericq overleed op 10 december 1876. Zijn oudste zoon Augustin (°1862) heeft vermoedelijk de duiventil van zijn vader overgenomen.

²⁴⁵ Constantinus De Zutter was smidseknecht op de Plaats.

²⁴⁶ Casimir en Albert Staelens waren kuiper-herbergier op de Plaats.

Tussen 1878 en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vonden we nog de volgende namen terug: schoenmaker-tapper Pieter Lievin Claerhout op de Plaats (1879), landbouwer Karel Francies Ally op de Kouter, Desmyter (1883), landbouwer Augustinus De Moor in de Engelhoekstraat (1885), brouwer Ernest De Muynck in de Damstraat, Vriendt²⁴⁷ (1886), Moentjens²⁴⁸ (1887), Decoster, Faelens, Verwee (1891), Martens (1892), Van Speybroeck (1894), Haenssens (1899), Demeyer, Schauwbroeck (1900), Mortier (1909), Mestdagh (1910), Van Laere (1911), Sergeant (1912).

Voor de organisatie van hun vluchten werkten de maatschappijen uit de beide Leernes dikwijls samen. Een aankondiging van augustus 1897 met als hoofding '*Gemeenten Bachte-Maria-Leerne en St.-Martens-Leerne*' geeft de indruk dat 'De Reizigers zonder Kaart' zou zijn opgedoekt en vervangen door 't Zicht van Oydonck' voor de beide Leernes. In de aankondiging van de prijsvlucht uit Amiens van zondag 22 augustus 1897 staat dat de maatschappij gevestigd is in twee lokalen: bij A. Mahieu en Cam. Vande Walle. Ter gelegenheid van de septemberkermis van 1901 duikt de naam van een nieuwe maatschappij op: 'Recht is plicht' bij Ivo Vermeersch in 'Den Bouw'. Deze herberg was gelegen rechtover de kasteeldreef op de weg van Leerne naar Baarle. Er is een eerste prijsvlucht uit Arras op 22 september en een tweede prijsvlucht uit dezelfde stad op 29 september, ditmaal bij Alfons Michiels, te Baarle, wijk Noordhout. '*De vlucht is aangeboden aan alle eerlijke liefhebbers welke 90 kilometer van Arras verwijderd zijn. De bestatiging gebeurt per constateur afgeleverd bij de inkorving. Voor deze vluchten aantekening met ring en contermark op de vleugel.*'²⁴⁹ Op zondag 13 juli 1902 organiseert Vermeersch een prijsvlucht uit Breteuil met '*HEEFT aan 1 frank voor eenen prachtigen nieuwen VELO*', met een geschatte waarde van 175 frank.

In 1905, ter gelegenheid van de meikermis, zien we dat de maatschappij 'De Reizigers zonder Kaart' nog niet is opgedoekt. Hun lokaal is nu gevestigd bij Jan Verwee. Op 7 mei had de jaarlijkse prijsvlucht uit Breteuil plaats voor alle liefhebbers die 168 km van de losplaats verwijderd zijn. In de condities van de wedstrijd nog het volgende: '*Inleg 1.35 per duif. Heeft 0.50 per duif. Bestatiging per constateur De Baere, valt een constateur stil*

²⁴⁷ Vermoedelijk gaat het hier over bakker Joseph Vrins op de Plaats.

²⁴⁸ Landbouwer Camiel Moeykens uit de Pontenhoek.

²⁴⁹ *De Reisduif*, jg. 25, 21 september 1901.

1980: Roger Dobbelaere wint de eerste aangeduide serie op de Derby Orleans (2de en 9de op 5199 duiven). We herkennen op de foto Peter Dobbelaere, Patrick De Baere, Henri Van Overbeke, Filip Dobbelaere, Armand De Greve, Roger Dobbelaere en zijn echtgenote, Albert Platteeuw, Etienne Dhondt en Alfons De Baere. (Verzameling Roger Dobbelaere, Sint-Martens-Leerne)

*voor de aankomst der duiven, is men verplicht naar het naaste bureel te loopen als het de 750 met. niet overtreft, valt hij stil na de komst der duiven hij zal terug in werking gebracht worden. Loopens 1 sec. per 5 met. tot 700 met.*²⁵⁰

Alfons De Wulf (1895-1977) uit de Engelhoekstraat was reeds een fervent duivenliefhebber vóór de Eerste Wereldoorlog. In de tijd dat hij nog geen constateur bezat, werd in het houten plafond waarboven zijn duivenhok zich bevond een gaatje gemaakt om de ring zo vlug mogelijk te kunnen doorgeven aan een loper. Deze haastte zich dan naar de dichtstbijzijnde constateur voor de registratie van de duif. Alfons werd o.a. kampioen 'In den Groenen Boomgaard' bij Florimond Claeys te Drongen in 1923 en in 1926 bij de maatschappij 'Eerlijk en Vooruit' bij Kamiel Wille te Landegem. Van de reguleurs die hij won, schonk hij er telkens één als geschenk aan zijn broers of zusters bij hun huwelijk.

Een zware concurrent in deze periode voor De Wulf was Leonce Mestdach. Mestdach speelde na de oorlog zo'n 200 prijzen per jaar. Eind 1929 verhuist hij naar Sint-Eloois-Vijve en werden al zijn rasduiven er openbaar verkocht in café 'Oud Gemeentehuis'.²⁵¹ Later kreeg Alfons De Wulf concurrentie van zijn jongere broer Maurice die ietwat verderop woonde en van zijn dichtste gebuur Herman Van Loo, de vader van Walter Van Loo, de huidige voorzitter van de Lootse duivenmaatschappij.

Vóór de Tweede Wereldoorlog was het lokaal van 'De Reizigers zonder Kaart' gevestigd in 'De Tramstatie' bij Robert Van den Driessche in de Damstraat. In 1945 verhuisde de maatschappij naar Maria-Lerne bij René Van den Berge in café 'In de Nieuwe Kuiperij'.

Er bleven wel nog enkele duivenactiviteiten bestaan in café 'In de Snep' bij Omer Van Speybroeck in de Moerstraat. Zo werden er met de jaarlijkse kermis nog vluchten ingericht door andere maatschappijen en was er op 16 november 1951 duivenkeurder Vandemaele te gast voor het keuren en het koppelen van de duiven van de Leernse liefhebbers.

De familie van Crombrugge bleef de duivensport steeds een warm hart toedragen. Toen de Latemse maatschappij 'De Van Himbeecksvrienden' in 1962 haar eeuwfeest vierde sponsorde Carl van Crombrugge van Lerne

²⁵⁰ *De Reisduif*, jg. 29, 30 april 1905.

²⁵¹ *De Duivenbode*, 8 november 1929.

een vlucht uit Dourdan, ingericht door het verbond Astene-Lerne-Latem.²⁵²

In Sint-Martens-Lerne zijn er altijd enkele goede duivenspelers geweest. Een van deze succesvolle spelers vandaag is Luc Van de Riviere. En er is nog de familie De Baere op de hoek van de Moerstraat en de Engelhoekstraat, al enkele generaties succesvol actief in de duivensport, waarvan op vandaag Patrick en Roger de vaandeldragers zijn. In de jaren zeventig en begin van de jaren tachtig trok vooral de voormalige Deinse schepen van landbouw Roger Dobbelaere alle aandacht op zich. Hij was toen ongetwijfeld één van de meest succesvolle duivenspelers in Oost-Vlaanderen. In 1978 werd hij algemeen provinciaal kampioen met 16 eerste prijzen (o.a. 6 x Clermont, 6 x Dourdan, 1 x Tulle regionaal). In 1980 speelde hij een eerste serie aangeduid op de Derby Orléans met een 2de en 9de plaats op 5199 duiven, enz. Zijn zoon Philippe, die thans te Olsene woont, is in de duivensport al even succesvol als zijn vader. De appel viel hier inderdaad niet ver van de boom.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.11 De duivensport in Vinkt

Hier bestonden midden de jaren zestig van de 19de eeuw reeds twee duivenmaatschappijen. De eerste vermelding van een maatschappij die we terugvonden was de 'Société les Amis Réunis' bij de weduwe Vanden Bossche. Daar werd op 10 juni 1866 een vlucht ingericht op Orléans waar de deelnemende liefhebbers voor 70 frank aan ereprijzen konden winnen.²⁵³ In dezelfde maand van het volgende jaar vinden we voor het eerst de vermelding van 'Les Vrais Amis' terug. Zij richtten op 9 juni 1867 eveneens een wedstrijd in op Orléans waaraan 302 duiven deelnamen. Désiré Pypaert uit Vinkt zelf werd de winnaar.²⁵⁴ De maatschappij had begin 1870 haar zetel bij A. Libbrecht in het gemeentehuis.²⁵⁵ Dit refereert naar een

²⁵² Ongedateerd krantenknipsel van 1962 uit De Landwacht, verzameling Etienne Dhondt, Sint-Martens-Latem.

²⁵³ *L'Epervier*, jg. 2, 11 maart 1866.

²⁵⁴ *L'Epervier*, jg. 3, 16 juni 1867.

²⁵⁵ *L'Epervier*, jg. 6, 23 januari 1870.

eigenaardige situatie want Désiré Pypaert staat in maart 1869 vermeld als voorzitter van de andere maatschappij 'Les Amis Réunis'.²⁵⁶

In 1871 komt daar tijdelijk nog een derde maatschappij bij: 'Vooruit'. Zij verenigt de liefhebbers uit Zeveren met enkele liefhebbers uit Vinkt en op 23 juli organiseerden ze een wedstrijd op Albert met een pendule als eerste prijs.²⁵⁷ De wedstrijden van de twee eerder vermelde maatschappijen blijven echter onverminderd doorgaan.

De eerste Vinktse duivenspeler die we terugvonden in de uitslag van een wedstrijd was Honoré Désiré Pypaert. In de vlucht op Amiens die was ingericht door 'Het snel Gezicht' uit Nevele op 28 mei 1865 met 48 series van drie duiven liet hij de 1ste, 2de en 7de duif optekenen.²⁵⁸

Désiré Pypaert, zoals hij werd genoemd, was tijdens het derde kwart van de 19de eeuw één der bekendste duivenmelkers van België. Hij bezat een grote kolonie duiven en deed regelmatig mee aan grote nationale wedstrijden. Tussen de jaren 1865 en 1875 speelde hij een indrukwekkend palmares bijeen van eerste plaatsen, ereplaatsen en series en hij was erelid van de befaamde Gentse duivenmaatschappij 'Union et Liberté'. Désiré was een telg van een gegoede Vinktse familie die reeds sinds de 17de eeuw aldaar diverse officiële functies bekleedde. Zijn vader Carolus was olieslager en mulder en daarbij nog kapper (1826), burgemeester (1830-1843) en gemeentesecretaris (1844-1866). Désiré die geboren was te Vinkt op 28 januari 1830, huwde op 9 oktober 1861 met Virginie Van de Walle uit Aarsele. Het echtpaar kreeg tussen 1862 en 1880 elf kinderen. Toen Carolus in 1866 overleed, erfde Désiré de olieslagerij en de molen. De drank en de duiven werden zijn ondergang en op korte tijd was zijn fortuin verspeeld en was hij genoodzaakt om al zijn eigendommen in 1878 te verkopen. In mei 1881 overlijdt zijn echtgenote en in 1884 verlaat hij Vinkt. Na enkele jaren te hebben rondgezworven gaat hij in 1902 inwonen bij de familie van zijn zoon Charles te Gent. Samentrekken ze in 1903 naar Moeskroen waar hij op 23 mei 1906 overlijdt. Zijn oudste zoon, Hilaire (°Vinkt 1862 - +Sint-Amandsberg 1896), is dezelfde weg opgegaan als zijn vader. Ook de drank en de duiven werden zijn ondergang.

In de familie Pypaert deed het verhaal de ronde dat de pastoor van Vinkt in

²⁵⁶ *L'Epervier*, jg. 5, 21 maart 1869.

²⁵⁷ *L'Epervier*, jg. 7, 25 juni 1871.

²⁵⁸ *L'Epervier*, jg. 1, 4 juni 1865.

Vynckt

Société les Vrais-Amis; concours
d'ORLÉANS; 302 pig. lâchés à 7 h. –
Dist. : 365 kilom.

1	Pypaert, Vynckt	15
2	Meersman, Wacken	27
3	Mehuys, Olsene	28
4	Van Haeke, Nevele	29
5	Dierickx, Deynze	29
6	De Boever, Peteghem	30
7	Goethaels, Nevele	31
8	Van Oost, Caneghem	32
9	Soens, Hansleke	33
10	Van Hulle, Wacken	34
11	De Wardt, Peteghem	35
12	Galens, Vynckt	36
13	Deketelaere, Nevele	36
14	Vanden Berghe, Denterghem	36
15	Lampaert, Nevele	37
16	Van Oost, Aerseele	38
17	Van Haeke, Nevele	39
18	De Lacy, Deynze	39
19	Lampaert, Nevele	40
20	De Volder, Thielt	41
21	Van Oost, Aerseele	42
22	Van Hauwaert, Ruysselede	42
23	Vander Cruysen, Nevele	43
24	Van Haeke, Nevele	43
25	Verougstraete, Olsene	44
26	Van Ooteghem; id.	45
27	id. id.	45
28	Van Oost, Caneghem	45
29	Van Wassenhove, Caneghem	46
30	De Cuyper, Olsene	46

Uitslag van de prijskamp uit Orléans georganiseerd
door de maatschappij 'Les Vrais Amis' op 9 juni 1867.

(Uit: L'Epervier, je.3, 16 juni 1867, Koninklijke Bibliotheek Albert I Brussel)

1831 de familie vervloekt had op de kansel omdat hij overgeplaatst werd na een klacht van burgemeester Carolus Pypaert die hem had aangeklaagd omdat hij een kerkelijk huwelijk voor het burgerlijk huwelijk had ingezegend. Volgens de enen zou de pastoor van op de kansel gezegd hebben dat ze in minder dan twee generaties zouden ten onder gaan, volgens de anderen dat hij ze zou ruïneren, mocht hij hiertoe de mogelijkheid hebben.²⁵⁹ Pypaert was niet de enige duivenmelker met faam in Vinkt in de tweede helft van de 19de eeuw. Er was ook C. De Vlieger, die we met een 6de plaats terugvonden in de wedstrijd van 'Het snel Gezicht' op Orléans op 11 juni 1865.²⁶⁰ In de wedstrijd op Parijs van 3 juni 1866 die te Nevele werd georganiseerd vinden we naast Pypaert ook een zekere Gaelens als 10de in de uitslag.²⁶¹ En in de wedstrijd van 4 augustus op Amiens, georganiseerd door de Nevelse vereniging 'De Duivenkring', vinden we Vandenbossche met een 18de en een 23ste plaats.²⁶² Bastiaen behaalde een 22ste plaats in de vlucht uit Creil georganiseerd door 'Vroeg of niet' uit Baarle op 17 mei 1868.²⁶³ En in de uitslag van de wedstrijd op Orléans ingericht door 'Les Amis Réunis' op 28 juni 1868 met 137 deelnemende vinden we de namen van nog drie nieuwe duivenliefhebbers terug in de eerste tien namelijk Provijn (3de), De Winter (4de) en Janssens (8ste). En Pypaert kreeg nog meer concurrentie in eigen dorp. Hij speelde wel een serie van 5 in de vlucht uit Parijs die op 16 augustus 1868 door 'Het snel Gezicht' te Nevele werd georganiseerd maar de overwinning ging naar zijn dorpsgenoot Tydgat.²⁶⁴ Al deze spelers konden niet tippen aan de prestaties van Pypaert maar toch slaagden ze erin regelmatig een eerste prijs of een dichte ereplaats in de wacht te slepen. De Vinktenaren waren omstreeks 1870 overal te duchten tegenstanders. In 1871 duiken nog twee nieuwe namen op: Livrenne en Libbrecht met een 21ste en 22ste plaats in de vlucht uit Albert georganiseerd door 'Yver en Eendracht' uit Aalter op 14 mei 1871.²⁶⁵ Vanaf 1881 ontstaat een bond van Poekse, Vinktse en Lootse duivenlief-

259 PYPAERT, P. (2002), *La famille Pypaert*, Mouscron (niet uitgegeven).

260 *L'Epervier*, jg. 1, 18 juni 1865.

261 *L'Epervier*, jg. 2, 24 juni 1866.

262 *L'Epervier*, jg. 3, 11 augustus 1867.

263 *L'Epervier*, jg. 4, 31 mei 1868.

264 *L'Epervier*, jg. 4, 30 augustus 1868.

265 *L'Epervier*, jg. 7, 4 juni 1871.

VYNKT (bond)
MAATSCHAPPIJ VRIENDEN ZONDER VREES.
Geld voor Geld
Algemeene prijsvlucht uit Borgworm

bij CH. MARTENS dorp.

Aangeboden aan de liefhebbers wiens hok ten
 minsten 115 kilom. er van verwijderd is.

op **ZONDAG 28 OOGST 1892**

Inleg fr. 1.50 voor prijs en 25 c. voor onkosten.
 Poelen 1, 2 en 3 fr. — Een prachtige Regulateur
 met slach, waarde 34 fr., vrijwillig aan 50 c.
 Inkorving den Zaterdag 27 Oogst van 10 u. voor-
 tot 1 ure nam. Prijsdeeling den zelfden dag.
 Verders voorwaarden volgens plakbrieven.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Borgworm ingericht door
 'De Vrienden zonder Vrees' op 28 augustus 1892.

(Uit: De Reisduif, jg. 16, 16 april 1892, Universiteitsbibliotheek Gent)

Gemeente Vynckt.
 Maatschappij **DE WARE VRIENDEN**
 bij **LEO DE VLIAGER.**
ALGEMEENE PRIJSVLUCHT UIT

Zondag 24 Oogst 1890 **ARRAS** **Zondag 24 Oogst 1890**

200 fr. VOORUIT fr. 200
 OP 134 DUIVEN

Poelen aan 1, 2 en 3 fr., prijs per 10tal duiven
 Een prachtige **REGULATEUR** met slag
 ter waarde van 38 fr. in serie van 2 aangeduide duiven
 inleg 1 fr. per serie van het zelfde hok, inleg niet verplichtend.

*Inleg fr. 1.50 per duif, boven de 134 duiven zal er maar 30 centimes
 afgehouden worden.*
Inkorving Zaterdag 23 Augusti van 8 tot 11 ure 's morgens.
Afgevaardigden in verwisseling van 1 uur in den omtrek.
Vergeselling Cras. — Afstanden Stepman en Cras. v lesse propre.
Loopens 6 seconden per 30 meters, mits getuigschrift; goede uurwerken
in te nemen bij de inkorving, welke niet meer dan 1 min per uur mogen
verschillen om geldig te zijn, valt een uurwerk stil voor de aankomst der
duiven, men is verplicht naar het naaste bureau te loopen, welke maar 1 kil.
er van verwijderd is valt een uurwerk stil na de aankomst der duiven of is
de afgevaardigde niet bijtijds op zijne plaats, dan wordt het inleggeld
vergeevig na afstrek der onkosten.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Arras ingericht door maatschappij
 'De Ware Vrienden' op 24 augustus 1890.

(Uit: De Reisduif, jg. 14, 9 augustus 1890, Universiteitsbibliotheek Gent)

hebbers met afwisselend vluchten te Lotenhulle, Poeke en Vinkt. Begin 1883 lopen de spanningen tussen de liefhebbers van Lotenhulle en Vinkt nog hoog op maar in maart kwam men toch tot een vergelijk en op maandag 14 mei van hetzelfde jaar organiseerde hun bond te Vinkt opnieuw een vlucht uit Albert die gewonnen werd door de Vinktenaar Blomme.²⁶⁶

De 'Gazet van Deinze' vermeldt in 1895 de duivenmaatschappij 't Recht vooral' bij bakker Emiel De Roo en zijn echtgenote Elodie Danneels. Zij waren afkomstig uit Zeveren en woonden sinds 10 mei 1890 te Vinkt. Nog in 1895 signaleert dezelfde bron een duivenvlucht in café 'In het Lammeke' bij Jan Almeye.²⁶⁷

Vanaf 1898 kozen verscheidene Vinktenaren voor de 'Bond van Zeveren' die op Sint-Pietersdag 1898 (woensdag 29 juni) een vlucht organiseert voor oude en jonge duiven op Arras. De inkorving gebeurde bij de Wd. Van Heyste.²⁶⁸ Toch bleef de band met de 'Bond van Lotenhulle' nog bestaan want in 1903 heeft hun algemene vergadering plaats bij Adolf De Clercq in 'De Maan'.²⁶⁹

Het lokaal van de 'De Ware Vrienden' was in 1889 gevestigd bij Leo De Vliegheer, 'In de Zonne' op het dorp maar er werden ook vluchten van de maatschappij georganiseerd bij Adolf De Clercq in 'De Maan'. Het lokaal van 'De Verenigde Vrienden' was in 1899 gevestigd bij de Wd. Vanheyste in het 'Brouwershuis' eveneens op het dorp. In Vinkt bestonden de duivenmaatschappijen blijkbaar enkel uit vrienden en op 28 augustus 1892 organiseert een derde maatschappij 'Vrienden zonder vrees' een bondswedstrijd uit Borgworm bij Charles Martens op het dorp.²⁷⁰ Op 1 oktober 1893 vermeldt de Gazet van Deinze dat het lokaal van deze maatschappij gevestigd is bij Emiel Craeymeersch in de Molenstraat, in 1895 wordt de herberg van Henri Van Thuyne in de Kanegemstraat als lokaalhouder vermeld en in 1896 herberg 'De Zon' bij Leo De Vlieger.²⁷¹

²⁶⁶ *De Reisduif*, jg. 7, 19 mei 1883.

²⁶⁷ Ons medegedeeld door de heer André Heyerick uit Deinze, waarvoor onze oprechte dank.

²⁶⁸ *De Reisduif*, jg. 22, 18 juni 1898.

²⁶⁹ *De Reisduif*, jg. 27, 24 januari 1903.

²⁷⁰ *De Reisduif*, jg. 16, 16 april 1892.

²⁷¹ Ons medegedeeld door de heer André Heyerick uit Deinze, waarvoor onze oprechte dank.

Vóór het einde van de 19de eeuw noteerden we nog de volgende duivenspelers: P. Yde (1877), Baziel Dekens (1881), Blomme, D'Haenens, D'Hondt, Graveele (1883), Martens (1885), De Poortere (1886), De Wulf (1887), De Meyer, Van Lerberghe, Verstraete (1888), Adolf De Clercq, L. Van Landuyt (1890), De Volder Jules, Van Heyste (1891), Craeymeersch, De Roo, Duyck, Van Dorpe, Verplaetse(n) (1892), Almeye, Cornelis, Gillet, Rutsaert (1893), De Keyser, De Sloover, Lambert, Van Daele, Vandevijvere (1894), Buisé, Detremmerie, Persyn, Van de Velde, Van Thuyne (1895), Vermotte (1898).

In november 1902 waren de Vinktse duivenliefhebbers in rouw. In 'De Reisduif' van 29 november 1902 lezen we: *'Ongeluk – M. Pieters van Vynckt, werkte op zijn duivenhok en ten gevolge van eenen verkeerden stap viel hij naar beneden. De ongelukkige was 40 jaar oud en moest deze week, Donderdag, trouwen.'*

In de beginjaren van de twintigste eeuw lijkt het er wat rustiger aan toe te gaan in de Vinkste duivenliefhebbermiddens. De steeds terugkerende problemen met het lossen van de duiven in Frankrijk laat zich ook tot in Vinkt voelen en verdeelt de liefhebbers in twee kampen. In een poging definitief de Franse richting te kiezen, wordt de nieuwe maatschappij 'De Fransche Reizigers' opgericht. Op zondag 6 maart 1904 hielden ze bij de Wd. Van Heyste, in 't Brouwers Huis', een algemene vergadering. *'Worden tot deze vergadering uitgenoodigd en kunnen zich als lid laten inschrijven al de liefhebbers welke de Fransche richting genegen zijn der gemeenten Vynkt, Zeveren, Grammene, Wontergem, Aarsele, Canegem, Poeke, Poesele en Meyghem.'*²⁷² Meerdere verenigingen doen er blijkbaar aan mee want een volgende algemene vergadering heeft plaats op 4 april bij Leo De Vlieger en er zijn ook vluchten waarbij de inkorving gebeurt bij Adolf De Clercq. Een groot succes kon de actie echter niet genoemd worden. Het geringe aantal deelnemende duiven liet vlug uitschijnen dat deze maatschappij geen lang leven beschoren was. Na 1906 vonden we er niets meer over terug. Tussen 1900 en de uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vonden we enkel nog vermeldingen terug van 'De Ware Vrienden', maar ook bij deze organisaties was de belangstelling niet schitterend te noemen. Eén van de betere duivenspelers kort voor de oorlog was ongetwijfeld Basiel Martens. Op 24 november 1912 worden 20 van zijn beste reis- en kweekduiven verkocht

²⁷² *De Reisduif*, jg. 28, 5 maart 1904.

bij Alidor Claeys te Deinze, 'de 6 eerste hebben 17 x Bordeaux gedaan en 14 prijzen gewonnen.'²⁷³ Martens won o.a. de wedstrijden op Bordeaux bij de 'Middenbond' te Hansbeke op 12 juli 1908 en deze van 'Vrij en Onafhankelijk' te Deinze ingericht op 6 juli 1912.

Tussen 1900 en de aanvang van de Eerste Wereldoorlog noteerde we de namen van de volgende liefhebbers: Bové, Van Hoe (1901), Pieters, (Van) Speybroeck (1902), Boris Van Hauwaert (1903), Oosterlynck (1903), Van Hal, Vermeulen, Vincent (1905), Braet, De Waele, Pede, Steyaert (1906), Basiel Martens, Schepens (1907), Ach. Declercq., Martens A. (1909), Van Laecke (1910), K. De Poorter, brouwer Cam. Van Landuyt (1911), De Roo Odiel, De Wulf Th. (1912).

De cijfers die we konden inkijken van het aantal deelnemende duiven die na de Eerste Wereldoorlog te Vinkt werden ingekorfd, tonen aan dat de duivensport er wel hoge toppen scheerde. Zo noteerde men in 1924 voor de vlucht uit Creil van 15 juni niet minder dan 741 deelnemende duiven. Maar vooral de Dourdanvluchten leken populair. Zo noteerden we o.a. 782 duiven op 18 mei 1924, 352 op 16 augustus 1925, 465 op 27 juni 1926²⁷⁴, 608 op 3 juni 1928 om er maar enkele te citeren. Voor de vlucht uit Angoulême van 27 juni 1926 werd in verbond gespeeld met Olsene en werden 589 duiven ingekorfd.²⁷⁵

Tijdens de inhalingsstoet van pastoor Reyns op 9 december 1928 waren de duivenspelers vertegenwoordigd door een delegatie duivenmelkers en een duivenwagen met daarop de bestuursleden Aloïs en André Dhaenens, Hector De Vlieger, Cyriel Speybroeck, Roger Tijtgat en August Van Hoe.²⁷⁶ Eén van de vele opschriften die zich op de weg van de stoet bevonden was opgesteld door duivenspeler Fons Haelvoet:

Een mis goed en kort

Want ik ben van 't duivesport

Maar ik kan moeilijk prijzen winnen

*Omdat ze moeten in de kelder binnen.*²⁷⁷

²⁷³ *De Reisduif*, jg. 36, 23 november 1912.

²⁷⁴ Etienne Dhondt uit Sint-Martens-Laten bezit nog alle uitslagen van de maatschappij "de Van Himbeecksvrienden uit 1926". Tijdens dat jaar werden in Sint-Martens-Latem meer dan 8000 duiven ingekorfd.

²⁷⁵ *De Duivenbode*, 4 januari 1929.

²⁷⁶ VANDENBRANDE Y. (2002), *Vinkt tussen de twee wereldoorlogen, 1918-1940*, Deinze.

²⁷⁷ VANDENBRANDE Y., *ibidem*, blz. 195.

In 1930 was de duivenmaatschappij 'Elk zijn Recht' gevestigd bij de weduwe Jules Dhaenens. Op zondag 9 november van dat jaar kregen ze er het bezoek van Honoré Morel uit Oudenaarde. Deze duivenkenner kwam er de duiven keuren en koppelen vanaf 9 uur 's morgens. *'Een waren gelegenheid is dus de vooruitziende liefhebber aangeboden om hunne duiven gekeurd en gekoppeld te hebben door dezen waren meester in het vak, en wiens onnavolgbaar werk reeds duizenden liefhebbers naar den bijval opgeleid heeft.* Naast Vinkt deed hij ook de lokalen van Lotenhulle en Nevele aan.²⁷⁸

In 1932 werd hier een belasting van 10 frank geheven op de duivenhokken. In Vinkt werden er toen in totaal 157 geteld.²⁷⁹

Na de Tweede Wereldoorlog ligt het aantal deelnemende duiven duidelijk lager. De maatschappij 'Elk zijn Recht' organiseert tot midden de jaren vijftig jaarlijks meestal korte vluchten uit Moeskroen en Arras en enkele vluchten uit Breteuil en men organiseert ook regelmatig duivententoonstellingen. Vanaf midden de jaren vijftig stellen we vast dat men voor een vijftal vluchten per jaar in verbond begon te spelen met de maatschappij 'Gans Alleen' uit Aarsele.

Tot aan zijn dood in 1958 was Jules De Pourcq uit Deinze hier zeer actief. De Pourcq was algemeen secretaris van het 'Het Vierverbond Deinze' bestaande uit de maatschappijen 'Bond Deinze en Omtrek', 'Recht en Plicht', 'Vrij en Onafhankelijk' en 'Eerlijk moet Niemand Vrezen'. Bij zijn overlijden werd hij in de Duivenbode de *'fait tous'* van 'Elk zijn Recht' Vinkt genoemd.²⁸⁰

Tijdens deze periode was klompenmaker August Van Hoe voorzitter van de Vinkste duivenvereniging. Zeer actief in het secretariaat van de vereniging vanaf de jaren vijftig tot aan het opheffen van de vereniging was ook *meester* Jozef De Vlieger. De familie De Vlieger is trouwens een eeuw actief geweest in de Vinktse duivenwereld.

Tijdens het Expo-jaar was bakker Firmin Deolet uit Poesele twee weken na elkaar zeer succesvol in de vluchten uit Breteuil met een 1ste en een 3de plaats op 15 mei en een 1ste een 4de en een 6de plaats op 25 mei. Daarmee leek hij op weg naar de kampioenstitel bij het 'Tweeverbond Vinkt-Aarsele' maar hij werd in extremis nog voorbijgegaan door August Van Hoe (oude

²⁷⁸ *De Duivenbode*, 7 november en 26 december 1930.

²⁷⁹ VANDENBRANDE Y., *ibidem*, blz. 316.

²⁸⁰ *De Duivenbode*, 28 maart 1958.

duiven) en Oscar Tevels uit Aarsele (jonge duiven). De Poeselse duiven-
spelers waren hier in de jaren vijftig en zestig meer dan eens succesvol
evenals Edmond en Julien Claerhout uit Vosselare. Vóór de jaren zestig
waren er hier duivenactiviteiten in de herberg 'In de Zwaan' bij André
Dhaenens en in de herberg 'De Reisduif' bij Roger Tjtgat op de Heerdweg,
nog later bij André Cornelis in café 't Oud Gemeentehuis' op het Dorp. De
schoonouders van Cornelis, Richard Raes en Margaretha Bogaert hielden in
Hansbeke café 't Boldershof' open. In 1948 kochten ze café 't Oud
Gemeentehuis' en verhuisden naar Vinkt. Na 1965 nam hun dochter
Lucrèse met haar man André Cornelis, die zelf duivenmelker was, het café
over. Al vrij vlug werd hier de duivenmaatschappij 'Eerlijk duurt het langst'
opgericht, August Van Hoe werd ook hier voorzitter, Jozef De Vliegheer was
schrijver en maakte de uitslagen. Later gebeurde dit door Jacky Van Parijs.
Guillaume Van Hal zette en regelde de constateurs af. Het inschrijven van
de duiven gebeurde eind de jaren zeventig door hun dochter Viviane
Cornelis. Toen André Cornelis ziek viel werd in 1980 besloten om de dui-
venactiviteiten stop te zetten. Op vandaag baat Lucrèse Raes nog steeds
deze herberg uit op het Martelarenplein.

De namen van de Vinktse spelers die we regelmatig in de uitslagen terug-
vonden tijdens de jaren vijftig waren: O. Arickx, Robert Cannoot, N.
Cocquyt, Emm. Coene, Alfons De Groote, Jos, Jules en René De Keyzer,
Hector De Vlieger, André Dhaenens, Edmond Gelaude, Marc Heyerick,
Gust Lagaisse, Omer Schepens, Roger Speybroeck, Albert Steyaert,
Germain, Maurice en Roger Tytgat, Guido Van Aal, Remi Van den Bulcke,
Albert Van de Sompel August Van Hoe, Achiël Van Simaeyns, Albert, Remi
en Robert Vercaemer, R. Vermote, Omer Verplaetse.

Naast o.a. Godfried Coene is de aannemersfamilie Speybroeck een begrip
in de duivenmiddens van de streek rond Deinze. Tussen de beide wereld-
oorlogen was Cyriel Speybroeck één van de snelheidskampioenen in de
Schipdonkstreek. Toen tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn duiven werden
opgeëist waagde hij het om zes van zijn beste duiven te verbergen. Zo kon
hij vanaf 1945, samen met zijn zoon Roger, reeds opnieuw succesvol uit-
pakken. Vanaf zijn huwelijk, begon Roger op eigen naam te spelen en vanaf
het begin van de jaren zeventig voelde zoon Dirk zich ook aangetrokken tot
de duivensport. Omwille van hun succes werden vader en zoon Speybroeck
uitgesloten in enkele West-Vlaamse bonden, wat ertoe leidde dat ze zich
gingen specialiseren op grotere afstanden. Hun nationale overwinning op

Cognac in 1994 en hun goede prestaties in nationale, provinciale en interprovinciale vluchten en kampioenschappen bezorgde hen een bekendheid tot ver buiten de provinciegrenzen.

Godfried Coene vertelt ...

Het begon in 1971 met 'Den Braven'

Godfried Coene (°27 maart 1940) uit Vinkt - reeds jarenlang lid van de heemkundige kring 'Het Land van Nevele' - speelt met de duiven. Godfried was bij het begin van zijn duivenloopbaan al 31 jaar, een ietwat late roeping dus. *'Ik heb vooral goesting gekregen om het zelf te doen, door duiven te waken bij de Vinktse spelers Gust Van Hoe, René Van Landuyt en Antoine Van Landuyt.*

Antoine gaf mij in 1971 één van zijn beste duiven, 'Den Braven', die eerste prijzen had gewonnen met vluchten van Clermont. Ik ben ermee beginnen kweken en ik was verkocht. Gust gaf mij ook een aantal tips. Mijn vader Valère speelde eveneens met de duiven, hoewel niet ieder jaar. Ook mijn schoonvader Maurice De Cloet uit Vosselare speelde ermee, want het was toen in onze streek een wijdverspreide vrijetijdsbesteding. Mijn grootste supporter was echter mijn moeder Godelieve Mannens. Zij had het nog harder te pakken dan ik en zou nog geld hebben bijgelegd toen ik inzette voor een bepaalde vlucht'.

Wekelijks verzamelen geblazen in café 'Het oud gemeentehuis'

'Het waren mooie avonden als we met onze groep duivenliefhebbers bijeenkwamen en regelmatig doorzakten in het café 'Oud gemeentehuis'. Godfried zat er samen met de reeds vermelde Gust Van Hoe en René en zijn zoon Antoine Van Landuyt, maar ook regelmatig met Roger Speybroeck, Daniël Vercamer, Maurice Keuckelaere...

André, dreden, Cornelis runde als cafébaas de duivenmaatschappij 'Elk zijn recht'. Hij werd bijgestaan door secretaris Jozef De Vlieger, wiens oom Hector ook nog cafébaas was geweest van een duivenmaatschappij.

André Cornelis stond borg voor de werkzaamheden van de maatschappij en wanneer er financiële tekorten waren legde hij bij.

Maar toen André in de jaren tachtig overleed, betekende dat meteen het einde van de Vinktse duivenmaatschappij. De leden zwermden uit naar andere duivencafé's in de buurt.

Godfried Coene trok naar Aarsele en werd daar lid van het bestuur van de

maatschappij 'Gans alleen'.

Op een bepaald ogenblik werd hij verantwoordelijk voor het openen van de constateurs. Hij zag onmiddellijk door de prik in het papier of iemand al dan niet probeerde hem om de tuin te leiden. Soms kwam men achteraf met een smoes af, zoals iemand die Godfried voor waar vertelde dat zijn constateur van de trap was gestuikt en opengevallen.

De bestuursleden dienden hierbij diplomatisch te zijn. Aan de ene kant mocht men zulke zaken niet zomaar door de vingers zien want dan werden de andere leden benadeeld, maar aan de andere kant moest men zeker zijn dat het valsspelen geen overmacht was. Men gooide de goede naam van een speler immers voor altijd te grabbel.

Roeper

Godfried werd vooral in zijn club van Aarsele *roeper*. Om toch wat middelen te verwerven, werden regelmatig verkopeningen van jonge duiven georganiseerd, die waren geschonken door de leden, de zgn. *bonverkoop*. Een roeper speelt hierbij een belangrijke rol, want hij het is die op café jonge duiven per opbod verkoopt. Dit gebeurt jaarlijks om de kas van de maatschappij te spijzen. Om geen groot verschil te maken tussen de leden met goede en minder goede duiven was en is er een instelprijs, die nu 20 euro bedraagt.

Het duivenboek van Gust Van Hoe

Godfried herinnert zich nog een anekdote die hij beleefde met Gust Van Hoe. Hij nam de oudere duivenmelker met de wagen jarenlang mee naar allerlei plaatsen, waar hun duiven werden ingekorfd. Vroeger deed Gust dat met de fiets, met de duivenmand op de bagagedrager. Toen Gust overleed, besloot zijn vrouw de duiven te laten verkopen.

Roger Van Speybroeck, Antoine Van Landuyt en Godfried zelf hielden zich daar mee bezig. Er werd geadverteerd in een aantal bladen zoals 'De Reisduif' en 'Duijke Lacht'. '*De grootsten bucht werd naar de markt in Deinze gebracht*', herinnert Godfried zich, maar heel wat duiven brachten toch een aardige stuiver op.

Gust bezat net als iedere duivenspeler een duivenboek waarin iedere duif werd genoteerd en vooral de kweekresultaten werden bijgehouden. Maar bij Gust betekende het duivenboek nog iets meer. Op de achterzijde van zijn duivenboek stond het bedrag van diens kasbons genoteerd, zo ontdekte Godfried.

Het duo Alfons Blancke uit Poesele (rechts) en Roger Verschraegen uit Nevele (links) speelden zich kampioen in Vinkt in 1966.
(Verzameling Roger Verschraegen, Nevele)

Een wachtende Godfried Coene op zijn duivenhok.
(Foto: Norbert Maes, verzameling Godfried Coene, Vinkt)

Veel bekers

De bekers die duivenmelkers winnen zijn ontelbaar. Godfried speelde redelijk goed en verwierf dan ook tientallen van dergelijke trofeeën. Maar waar hij het meest trots op is, is een mooie vaas in Delfts porcelein, waarin zijn naam werd gegraveerd. Hij kreeg dat ter gelegenheid van de wedstrijd 'Oost-Vlaamse marathon privé club' in 1979 waarin hij zesde eindigde.

Godfried was vroeger een zeer gedreven speler maar doet het nu wat kalmer aan. Hij beschikt echter nog over heel wat duiven, zowel kwekers, jonge duiven, jaarlingen en weduwnaars, een vijftigtal in totaal, die hij goed verzorgt. Zoals veel duivenspelers staat er een beschermheilige in één van zijn hokken en bij hem is dat de heilige Antonius.

Om echt goed mee te draaien met de bekende wedstrijden in de fond en de zware fond van bijna 1000 km zoals Barcelona, moet een duivenspeler zeker veertig speelduiven hebben en veel geld investeren.

Godfried doet het met ongeveer de helft van dat aantal duiven, namelijk via een tiental kweekduiven en het af en toe kopen van een exemplaar. Hij speelt dan ook vooral vitsse en halve fond. Toch slaagt hij er regelmatig in om een prijs te behalen. Zijn meest recente beker is er één die hij won op 1 juli 2006, een wedstrijd in Argenton.

Doping

De duivenspelers aarzelen niet om chemische producten te gebruiken om hun duif sneller en vaker te doen vliegen. Toch ziet Godfried een kentering. Veel spelers proberen de weerstand van hun duiven te verbeteren met natuurlijke producten en hopen op langere termijn een sterkere generatie duiven te kweken.

Godfried vertelt dat hij een tiental jaren geleden voor het eerst hoorde van doping. Het ging over het gebruik van cortisone in eerste instantie om een vliesje op het oog te genezen. Maar de spelers constateerden dat duiven die waren behandeld met cortisone niet meer in de rui kwamen zodat ze langer konden worden ingezet.

Maar ondertussen is ook in de duivensport de controle strenger geworden, soms zelfs met huiszoeken.

En wat zegt de echtgenote van een duivenspeler ?

Echtgenote Godelieve De Cloet herinnert zich dat haar man regelmatig te laat kwam op familiefeesten, soms zelfs op de eerste en plechtige communie van kinderen en kleinkinderen '*want de duiven wachten niet*'.

Zij vindt dat duiven zeker ook tot hun recht komen in de braadpan. Naar verluidt zijn duiven heel voedzaam en aansterkend voor mensen die herstellende zijn.

Het 'Duiventransport Tevels' uit het nabije Aarsele

Het duiventransportbedrijf Tevels was na de Tweede Wereldoorlog ongetwijfeld de belangrijkste duiventransporteur uit onze streek. Grootvader Oscar (°1888), de eerste van drie generaties die zich met het duiventransport zouden bezighouden, startte met het duivenvervoer en was één van de eersten uit de streek die zich een kleine vrachtwagen aanschafte. Zelf was hij een bekend duivenmelker die regelmatig een overwinning boekte te Aarsele of te Lotenhulle. Zijn zoon Romain zette de zaak verder tot hij in augustus 1950 om het leven kwam bij een auto-ongeval. Zijn weduwe Marie-José zette alleen de zaak verder tot ze in 1952 hertrouwde met Omer Lambert. Lambert leidde nu het bedrijf tot Roland Tevels, de oudste zoon van Romain, in 1967 de zaak overnam. Samen met zijn vrouw Madeleine Debels zouden ze tot in 1985 het duivenvervoer in onze streek voor hun rekening nemen. In 1985 verkochten ze hun bedrijf aan de firma Martens uit Zomergem. Tot op vandaag zijn het nog steeds de chauffeurs/begeleiders van het bedrijf Martens die instaan voor het duivenvervoer in onze streek.

Duiventransport Tevels vervoerde de duiven naar Moeskroen, Arras en Clermont. Op het einde van het seizoen waren er ook duiventransporten naar Quiévrain voor de wedstrijd *de Ronde van België*. De duiven voor Dourdan werden op donderdag bij de lokalen opgehaald en werden 's nachts naar het station van Izegem en later naar Kortrijk vervoerd. Op vrijdagmorgen moesten er in de diverse lokalen al terug duiven worden opgehaald voor de leervluchten. Ook op woensdag en donderdag was er transport voorzien voor deze leervluchten. De transporteur zorgde ervoor dat de lege reismannen zo snel mogelijk terug in de lokalen werden afgeleverd.

Op zaterdagmiddag werden de duiven vanaf 16 u opgehaald. Men moest immers vóór 19u30 aan de Frans/Belgische grens staan. Daar werden de manden onder de verschillende duiventransporteurs herverdeeld per losplaats en werden de formaliteiten voor de grensovergang in orde gebracht. Hiervan maakten de vervoerders gebruik om te gaan eten. Eenmaal alle formaliteiten waren vervuld vervolgden ze hun weg naar de losplaatsen waar

ze meestal rond middernacht aankwamen. De vrachtwagens werden op de hen voorbestemde plaatsen opgesteld. In het begin sliepen de begeleiders in de vrachtwagen tussen de reismanden. Hieraan kwam een einde toen er vrachtwagens met slaapcabines op de markt kwamen. 's Morgens vroeg werden de reismanden gestapeld en in rijen opgesteld. Bij leervluchten werden de duiven van de diverse maatschappijen op een verschillend tijdstip gelost. Dit gebeurde vooral omdat duiven de neiging hebben om eerst in de grote kudde mee te vliegen en daarbij hun til voorbij te vliegen. Daarna moeten ze terugkeren en van *over* komen en dat zijn niet de ideale omstandigheden om duiven goed op te leren.

André Bollaert, Stefaan De Groote, Patrick Tuuyschaever

4.12 De duivensport in Vosselare

Van Overbeke is de eerste Vosselaarse duivenspeler die we in een uitslag aantreffen. Zijn naam vinden we terug als zesde in de uitslag van de wedstrijd uit Parijs die op 18 augustus 1867 werd ingericht door de Nevelse maatschappij 'Het snel Gezicht'.²⁸¹ (De) Ketelaere is de volgende die we terugvonden eveneens in de uitslag van een vlucht uit Parijs ingericht op 9 augustus 1868 door 'De Bedrogene Hoop' uit Petegem. Hij werd 4de en 11de, Van Overbeke werd 12de.²⁸² We mogen beide melkers als de pioniers van de duivensport in Vosselare beschouwen. Dat ze niet alleen waren, bewijst de uitslag van de eerste vlucht die door de plaatselijke maatschappij 't Zicht van Meire' werd georganiseerd op 8 augustus 1869. Deze maatschappij organiseerde een wedstrijd op Creil die werd gewonnen door de lokale speler Vermeersch, zijn dorpsgenoot Van de Walle werd 4de. De duiven waren gelost om 6 uur en de eerste duif werd geklokt om 8u21.²⁸³ Op 29 mei 1870 vinden we Ally (4de), Standaert (6de) en De Pestel (15de) in de uitslag van de vlucht uit Amiens ingericht door 'De Duivenkring' uit Nevele.²⁸⁴

De Vosselaarse duivenspelers presteerden blijkbaar het sterkst bij hun eigen

²⁸¹ *L'Epervier*, jg. 3, 25 augustus 1867.

²⁸² *L'Epervier*, jg. 4, 16 augustus 1868.

²⁸³ *L'Epervier*, jg. 5, 15 augustus 1869.

²⁸⁴ *L'Epervier*, jg. 6, 5 juni 1870.

9 Jabnon		
Vosselaere		
Société 't Zicht van Meire; concours de CREIL; lâcher à 6 heures.		
1	Vermersch,	Vosselaere 8 21
2	D'Hondt,	Nevele
3	Parmentier,	Deynze 23
4	Vande Walle,	Vosselaere 24
5	Goethals,	Nevele
6	De Cock,	Deynze 25
7	Id.,	id.
8	De Ketelaere,	Vosselaere
9	Gheldof,	Nevele
10	Haenebalcke,	id.
11	Goethals,	id.
12	Verheuge,	Peteghem 27
13	De Cock,	Deynze
14	Vander Cruyssen,	Nevele
15	Pypaert,	Vynckt
16	De Poorter,	Nevele 28
17	Goethals,	Nevele
18	De Ketelaere,	Vosselaere 29
19	Van Schouwbroek,	Nevele 31

Uislag van de prijsvlucht uit Creil georganiseerd door maatschappij
"t Zicht van Meire' op 8 augustus 1869.
(Uit: L'Epervier, jg. 5, 15 augustus 1869, Koninklijke Bibliotheek Albert I Brussel)

Gemeente VOSSELAERE (bij Nevele).
Duivenmaatsch. De Minnaars van het recht
gevestigd bij DÉSIRÉ MICHIELS *in den Vos.*

PRIJSVLUCHT UIT

Zondag 21 Juli 1889 **BRETEUIL** Zondag 21 Juli 1889

VOORUIT 150 FR. GEWAARBORGD
en eenen prachtigen REGULATEUR met slag,
ter waarde van 38 fr., niet gewaarborgd
in serie van 2 aangeduide duiven van hetzelfde hok.

Verplichtende inleg per duif fr. 2.40, boven de 75 duiven zal men slechts 50 cent^m alhouden. Inleg per serie 1 fr. niet verplichtend, boven de 38 seriën bijgevoegde prijzen. — Inkorv. ZATERDAG 20 JULI van 7 tot 11 ure voormiddag bij voormelde Michiels. — Vogelvlucht, eigene snelheid (vitesse propre). — Afstat den volgens Stepman en Cras. — Den dag der inkorving een goed zakuurwerk (anker of cilijnder) in te dienen, welk niet meer dan 1 minuut bij het lokaaluurwerk mag verschillen om in evenredigheid gerekend te worden. — Alle bedrog verbeurt de gewonnen prijzen. — Verdere onvoorziene gevallen zullen door 3 vreemde liefhebbers en de maatschappij onwederroepelijk beslist worden, zonder recht op hoger beroep. — Alle reclamen hoege-naamd, moeten om van weerde te zijn, geschieden *voor de prijs-deeling* — Loopens 5 sec. per 25 met , mits getuigschrift van het Gemeentebestuur. — De duiven zullen geteekend worden door den Leer Ch Soens van Hansbeke, door wien ook de nauwkeurigheid in het rangschikken der prijzen (uittrok) zal geschieden. — Eens de duiven aan den statieverste zijn toevertrouwd, blijft de maatschappij voor alles onverantwoordelijk. — Loslating door Cras
Poelen aan 0.50, 1 en 2 fr.

Aankondiging van een prijsvlucht uit Breteuil georganiseerd door
'De Minnaars van het Recht' bij Désiré Michiels op 21 juli 1889.
(Uit: De Reisduif, jg. 13, 6 juli 1889, Universiteitsbibliotheek Gent)

organisaties. Op 30 juli 1870 werd een vlucht uit Amiens georganiseerd die volgende uitslag gaf: 1, 2, 3, 7, 9 Van de Walle (Vosselare), 4, 5, 6, 14 Dias (Nevele) en 8, 10, 11, 12 Van der Cruyssen (Nevele). Er deden 161 duiven aan mee.²⁸⁵ Van de Walle schrok er niet voor terug zich over een grote afstand te verplaatsen voor het inkorven van zijn duiven. Zo vonden we hem o.a. terug in een nationale wedstrijd te Waasmunster (1873) en een wedstrijd te Eeklo (1876) waar hij bevredigende resultaten liet optekenen. Op 6 augustus 1876 vinden we ook een zekere Van Renterghem als 28ste terug in de uitslag van de wedstrijd uit Parijs die door 'IJver en Eendracht' uit Aalter was georganiseerd.²⁸⁶

Wanneer Désiré Michiels (°Nazareth 12.08.1856 - +Vosselare 12 juni 1907) met zijn echtgenote en 2 zonen Achiel en Henri-Camiel op Kerstmis 1888 verhuist van zijn herberg-boerderij in de Egelare 1 naar de herberg 'In den Vos' gaat zijn duivenmaatschappij 'De Minnaars van het Recht' mee. Ook na de dood van Désiré in juni 1907 blijft de maatschappij actief. Vermoedelijk betekende de oorlog het einde van de duivenactiviteiten 'In den Vos'.

Daar waar de meeste maatschappijen in het omliggende in 1892 verkozen om geen vluchten meer uit Frankrijk te organiseren, besloot Michiels toch op deze richting door te gaan. Vermoedelijk leidde dit tot de oprichting van de nieuwe maatschappij 'Recht voor de Vuist'. Zij organiseerden op 14 mei 1892 een eerste vlucht uit Jette gewonnen door De Paepe uit Nevele.²⁸⁷ De maatschappij kende echter maar een kort bestaan.

Vóór 1900 vonden we nog de volgende namen terug: Verplaetse (1883), Kerckhove (1885), Martens (1886), Demeyer, De Vogelaere, Rogge, Vandenberghe, Vanheuverzwijn (1887), De Waele, Désiré Michiels (1888), Depaepe, Dhaeyere, Peirrens, Saelens (1891), De Baets (1893), Coen (1894), Pauwels, (Van) Steenkiste (1895).

Tussen 1901 en het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog vonden we nog slechts 4 nieuwe namen terug: J. Voet (1908), L. Dankert (1911), De Smet (1912), Bytebier, Alfons Michiels (1913).

Toch moeten hier meerdere spelers actief geweest zijn want de 'Noorderbond' besliste op 30 oktober 1908 dat de liefhebbers van Gent,

²⁸⁵ *L'Epervier*, jg. 7, 6 augustus 1871.

²⁸⁶ *L'Epervier*, jg. 12, 3 september 1876.

²⁸⁷ *De Reisduif*, jg. 16, 21 mei 1892.

Frans Blomme en zijn schoonvader Alfons Stofferis behoorden verscheidene jaren tot de beste duivenspelers van gans de Schipdonkstreek.
(Verzameling: Agnes Stofferis)

Lidkaart van de Belgische Duivenliefhebbersbond uit 1926 van Vosselarenaar Evarist Langerant die aangesloten was bij 'Recht voor Ieder' te Nevele.
(Verzameling: Eddy De Rore, Nevele)

Ledeberg, Gentbrugge, kerkelijk Beirvelde, Nevele en Vosselare mogen deelnemen aan hun vluchten als ze lid zijn. Hun lidgeld bedroeg 5 fr, oude en jonge duiven samen. In 1908 telde deze 'Noorderbond' 137 leden en organiseerde zij diverse vluchten met 500 tot 700 duiven.²⁸⁸

Na de Eerste Wereldoorlog vinden we geen duivenmaatschappijen meer terug te Vosselare. Volgens sommigen zou er ooit een maatschappij bestaan hebben in de Koestraat maar hiervan ontbreekt elke geschreven bron. Na de Tweede Wereldoorlog werden tijdens het kermisweekend regelmatig wedstrijden georganiseerd in de herberg 't Gemeentehuis' bij boerenslager Staf De Pestel op het dorp. Deze vluchten waren een organisatie van de Nevelse maatschappij die toen bij Petrus Arnauw in de Langemunt was gevestigd. Slechts enkele namen van melkers zijn ons bekend van vóór de Tweede Wereldoorlog, zoals Evariste Langerlaert uit de Koestraat, Triphon Tack die zich o.a. in 1938 kampioen speelde met de jonge duiven bij de maatschappij 'Vrij en Onafhankelijk' bij Maurice De Ruyck op de Grote Markt te Deinze, Edmond Claerhout in de Dorpsstraat en in de Moerstraat Van Speybroeck, bijgenaamd *Baard Spey*, en Achiël Lavent. Van de Moerstraat, aan de ene zijde grondgebied Vosselare en aan de andere zijde grondgebied Sint-Martens-Lerne, werd gezegd dat er slechts een tiental huizen stonden maar dat op ieder dak een duiventil stond.

Toch hebben we de indruk dat in vergelijking met de andere gemeenten er hier minder spelers zouden zijn geweest. De bronnen om dit te bevestigen of te ontkennen ontbreken ons echter. Wat we wel met zekerheid weten is dat in de periode na de oorlog tot vandaag enkele van de Vosselaarse spelers tot de belangrijkste uit de streek behoorden. Sommigen wisten nationale faam te verwerven.

Alfons Stofferis en zijn schoonzoon Frans Blomme wonnen in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw zowat alles wat er bij de duivenbonden in het omliggende te winnen was. Eén van hun sterkste jaren was 1958. Toen werd Alfons o.a. kampioen bij 'Eerlijk duurt het Langst' te Nevele. Bij de eerste vlucht van het seizoen wisten de 70 andere deelnemers reeds hoe laat het was. Stofferis klokte meteen de vier eerste duiven.²⁸⁹

Oscar Van Haezebroeck uit de Dorpsstraat behoorde gedurende meer dan vijftig jaar tot de beste spelers van de streek. In alle omliggende verenigin-

²⁸⁸ *De Reisduif*, jg. 32, 7 november 1908..

²⁸⁹ *De Duivenbode*, 2 mei 1958.

Achiel Lavent
(Verzameling: Chris & Lucia Claeys-Lavent, Vosselare)

gen wist hij één of meerdere titels weg te kapen. Eind de jaren vijftig was hij zeer actief in 't Verbond Tielt-Dentergem-Wontergem-Ruiselede' waar hij in 1958 ook de beste West-Vlaamse spelers het nakijken gaf.²⁹⁰

Achiel Lavent, later Antoine Lavent en tenslotte het duo Chris Claeys – Antoine Lavent uit de Moerstraat zijn reeds meer dan een halve eeuw een begrip in de duivensport in de Leie- en Schipdonkstreek. Vooral op de halve fond presteerden ze bijna niet te evenaren resultaten. Zo behaalden ze bijvoorbeeld in 1985 op vier Dourdanvluchten 49 prijzen met 52 duiven waarvan 2 eerste plaatsen en verder nog 19 duiven in de eerste tien. Vijf, zes duiven in de eerste tien met klinkende namen als *Merckx*, *Gimondi* en *Martens* in een vlucht uit Dourdan of Chateauroux was geen rariteit met als gevolg dat er voor het provinciaal kampioenschap meer concurrentie was van de duiven van de eigen til dan van de tegenstanders.²⁹¹

Ook de gebroeders De Keyzer, later Albert De Keyzer en zoon en tenslotte Thierry De Keyzer uit de Moerstraat hielden steeds de eer van hun dorp hoog. In het begin van de jaren vijftig rijfden de gebroeders De Keyzer de ereplaatsen en de overwinningen bij elkaar in de vluchten van meer dan 300 kilometer. Op Dourdan, Chartres en Breteuil waren ze haast niet te verslaan met steeds verscheidene duiven in de eerste tien van de uitslag. Na enkele jaren van tegenslagen gaven ze er de brui aan. Vanaf 1966 deed Albert De Keyzer opnieuw zijn intrede in de duivensport. In het begin bleef het succes achterwege maar vanaf de jaren zeventig toen hij samen speelde met zijn zoon Thierry, stapelden de successen zich op. Van 1971 tot 1976 wonnen ze 1300 prijzen, een derde ervan per tental, waaronder 50 overwinningen.²⁹²

Thierry De Keyzer die als 11-jarige in 1971 met de duivensport begon ont-popte zich tot een echte snelheidsspecialist. In de nationale en provinciale snelheidskampioenschappen is hij uit de top tien niet weg te slaan. In 2002 werd hij nationaal snelheidskampioen zone A.

Begonnen als *Van Braeckel Gebroeders* uit de Zeistraat te Nevele eind van de jaren veertig gingen de broers Jules en Adolf Van Braeckel na hun huwelijk te Vosselare wonen. In hun beginjaren concurreerden ze o.a. met Achiel Lavent en in mindere mate met Alfons Stofferis, Jul. Blomme, L. Van de

²⁹⁰ *De Duivenbode*, 14 augustus 1958.

²⁹¹ *Het Nieuwsblad*, 1985 (krantenknipsel zonder datum).

²⁹² *Het Volk, Duivenspiegel*, 7 april 1978.

Albert en Thierry De Keyzer uit de Moerstraat.
(Verzameling: Thierry De Keyzer, Vosselare)

Huldiging van Nevels duivenkampioen Edmond Claerhout in 1961
voor zijn woning in de Dorpsstraat te Vosselare.
Zittend v.l.n.r.: Rosa De Winne, Emond en Marc Claerhout, Clara Verbeke
Staande v.l.n.r.: Leon Van Speybroeck, Jules De Keyzer, Jules Van De
Ghinste, Jozef De Vos, Arthur Telleir, Alfons Stofferis, x, Annie De
Schrijver, Aimé Foncke, Marcel Schijvens, Roger Arnauw, Roger Noppe,
Ernest Schaubroeck, René Mortier, Ivette Penninck, André Buyck, Marcel
De Volder, Albin D'Hooge, Gerarda Van den Bossche, Irené Claerhout,
Alfons Lambert. (Verzameling Julien Claerhout, Vosselare)

Velde en Leon en Leonce De Waele uit Vosselare. Jules Van Braeckel werd in de jaren zeventig een van de grootste halve fond specialisten uit de streek. Een van zijn belangrijkste prestaties was toen zijn eerste plaats in de grote Dourdanvlucht van het Meetjesland met 752 duiven. Zijn broer Adolf, die na zijn huwelijk in de Dreef (nu Langemunt) kwam wonen, werd een fondspecialist die in de jaren zeventig vooral schitterde op de vluchten uit Angoulême.

André Tack en de onlangs overleden Marcel Schijvens behoorden jarenlang tot de vaandeldragers van de duivensport in Vosselare. Marcel Schijvens was vooral bedrijvig in de duivenmaatschappijen te Nevele waar hij gedurende meer dan een halve eeuw diverse functies bekleedde tot zijn gezondheidstoestand dit niet meer toeliet. Ook Marc Vervaet en Daniel Salens uit Vosselaredorp konden zich steeds met de besten meten. Actief met succes tot op de dag van vandaag is de familie Claerhout, nu Kouterstraat 1. Vader Edmond was vóór en na de Tweede Wereldoorlog een te duchten tegenstander in de duivenmiddens. Zo werd hij onder andere in 1960 en 1961 kampioen te Nevele bij "Eerlijk duurt het Langst" met de oude duiven en in 1964 kampioen met de oude duiven bij 'Elk zijn Recht' te Vinkt. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Julien die tot op de dag van vandaag nog steeds als één van de beste duivenspelers uit de hele regio mag beschouwd worden.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

4.13 De duivensport in Zeveren

Een zekere Latonne of Latomme is de eerste Zeverenaar die we aantreffen in de uitslag van een wedstrijd. Het was een vlucht op Amiens met 319 duiven ingericht door 'Le pigeon voyageur' te Sint-Eloois-Vijve op 17 mei 1868 waarin hij 17de werd.²⁹³ Nauwelijks enkele weken later vinden we ook Van Hoe terug met een 12de en 15de plaats in de wedstrijd op Pontoise met 466 duiven ingericht op 31 mei 1868 door 'De snelle Vlucht' uit Deinze.²⁹⁴ In 1870 is er in 'L' Epervier' sprake van een '*société colombophile*' alhier. Deze maatschappij richtte op 8 mei een vlucht in uit Albert waaraan 181 dui-

²⁹³ L'Epervier, jg. 4 1868, 31 mei 1868.

²⁹⁴ L'Epervier, jg. 4 1868, 7 juni 1868.

Zeveren		
Société Colombophile; conc. d'ALBERT; 181 pig. lâchés à 7 h.		
1 Galens.	Vynckt	10 55
2 De Smet,	Wacken	11
3 Centril,	Grammene	13
4 Lievrothw,	Vynckt	16
5 Goethals,	Nevele	17
6 De Ven,	Machelen	20
7 Van Oost,	Aerseele	22
8 De Scheenraeker,	société	23
9 De Vos,	Aerseele	
10 Van Oost,	Laethem-St-Martin	25
11 De Wever,	société	26
12 Six,	Aerseele	30
13 Van Hoet,	Deynze	33
14 Van Oost,	Aerseele	
15 Baeten,	Melle	
16 Lievrouw,	Vynckt	39
17 Cluyse,	Marckeghem	40
18 Van den Berghe.	Denterghem	42

Uitslag van de prijsvlucht uit Albert ingericht door de 'Société
Colombophile', te Zeveren op 8 mei 1870.

(Uit: L'Epervier, jg. 7, 15 mei 1870, Koninklijke Bibliotheek Albert I Brussel)

Duivenbond Vermaak in 't Vliegen	
bestaande uit de gemeenten Zeveren, Grammene, Gotten, Oesselgem Wontergem, Desselgem, Aarseele en Vijckt	
In de algemeene vergadering van 23 October, zijn de volgende beslissingen genomen :	
1° Alle eerlijke liefhebbers van Zeveren, Grammene, Gotten, Oesselgem, Markegem, Dentergem, Wontergem, Aarseele, Kanegem, Vijckt en Deinze (noordkant der Lei) zijn toegelaten deel te maken van deze Bond ;	
2° De eerste prijskampen van elke vlucht zullen bondsvluchten gemaakt worden, 't is te zeggen voor de bondsliden alleen.	
Diensvolgens zal op Zondag 23 Januari 1899 om 3 ure namiddag te Zeveren bij B. Van Hoe op het dorp eene algemeene vergadering gehouden worden, waarin al de voorwaarden des reglements aan al de nieuwe inschrij- vers zullen bekend gemaakt worden.	
Het bestuur des Bonds noodigt dus al de eerlijke liefhebbers, van voormelde gemeenten, uit, deze verga- dering bij te wonen ten einde zich bij den Bond aan te sluiten welke een der bloeiendste dezer streek moet worden.	
Daar deze bond tegenwoordig reeds 66 leden telt en nog een groot getal nieuwe inschrijvingen te gemoet ziet, mag men zich voor het jaar 1899 aan buiten- gewoon prachtige prijskampen verwachten.	
<i>Het Bestuur.</i>	

Beknopt verslag van de algemene vergadering van de 'Duivenbond
Vermaak in 't Vliegen' van 23 oktober 1898.

(Uit: De Reisduif, jg. 22, 10 december 1898, Universiteitsbibliotheek Gent)

ven deelnamen. Winnaar werd Galens uit Vinkt. Zijn winnende vogel die gelost was om 7 uur werd geklokt om 10u55. In de uitslag twee leden van de organiserende vereniging: J. De Scheemaker (8ste) en De Wever (11de). Bakker-herbergier Basiel Van Hoe was tot en met 1870 zeker de meest succesvolle duivenspeler in Zeveren. Hij kaapte heel wat ereplaatsen weg en won o.a. op 29 mei 1870 de wedstrijd ingericht door de 'Dappere Vlucht' uit Machelen. Waar de duiven gelost waren werd echter niet vermeld.²⁹⁵

Tijdens de 19de eeuw vonden we nog de volgende namen terug²⁹⁶: August De Decker, herbergier in de 'Grote Cauwe' (1881), Leo De Roo, lokaalhouder 'Den Blauwen' (1883), Dekens, landbouwer in de Cauwestraat (1889), Demeyer, Depoorter, Eduard Devolder, Henri Devos lokaalhouder in de 'Spaansche Cauwe', Dewulf, Rutsaert, Van Lersberghe, Achiel Van Meenen, Verplaetse (1891), Corijn (1893), Buyze uit de Langemeerskantstraat, Emiel Mortier, lokaalhouder van de maatschappij 'Vermaak in 't Vliegen' in 'Het Gemeentehuis' (1894), Librecht (1898), Basiel Martens uit de Izegemstraat, Charles Martens, Emile Martens,

Voor de Eerste Wereldoorlog komen daar nog de namen bij van: Mestdagh, herbergier in 't Leeuwke' (1902), Isidoor Van Steenkiste uit de Lange Meerskantstraat (1903), Coppens, De Winter (1909), Van den Berghe (1910) en landbouwer Leo Rutsaert en zijn zonen Ernest en Hector.

In 1871 slaan de liefhebbers van Zeveren en enkele liefhebbers uit Vinkt de handen in elkaar en richtten ze de maatschappij 'Vooruit' op. Op 23 juli is er een vlucht uit Albert. De inleg bedraagt 2,5 fr. per duif en de eerste prijs is een pendule ter waarde van 30 frank.²⁹⁷ Meer gegevens over organisaties van vluchten in Zeveren vonden we niet terug tot de oprichting van de maatschappij 'Vermaak in 't Vliegen' in 1894. Op 12 augustus van dat jaar richtten ze een vlucht in uit Rumes met 97 deelnemende duiven en op 15 augustus een vlucht uit Arras met 54 deelnemende duiven.²⁹⁸ Het geringe aantal deelnemende duiven laat niet uitschijnen dat dit het begin zou worden van een van de belangrijkste maatschappijen uit de streek van Deinze. Twee jaar

²⁹⁵ *L'Epervier*, jg. 7, 17 juli 1870.

²⁹⁶ Met dank aan de heer Gilbert Van Steenkiste voor zijn opzoekingen omtrent de voornamen en de woonplaats van de eerste duivenspelers uit Zeveren.

²⁹⁷ *L'Epervier*, jg. 7 1871, 25 juni 1871.

²⁹⁸ *De Reisduif*, jg. 18 1894 18 augustus 1894.

Zeveren. — Bond Vermaak in 't Vllegen.

Prijsvluchten voor het jaar 1901. — Bestatiging met constateur Toulet.

De vluchten hebben allen plaats te Deinze :

21 April Arras bij Verbeke	7 Juli Breteuil bij Claeys
28 " " " Claeys	13 " St-Just Verbeke
5 Mei Amiens Verbeke	21 " Arras Claeys
12 " Breteuil Claeys	28 " Breteuil Verbeke
19 " Creil Verbeke	4 Oogst St-Just Claeys
26 " Arras en Etampes, bij Claeys	11 " Clermont Verbeke
2 Juni Orléans-Breteuil, bij Verbeke	18 " Arras Claeys
9 " St-Just bij Claeys	25 " Breteuil Verbeke
16 " Tours en Creil, bij Verbeke	1 Sept. " Claeys
23 " Chantilly bij Claeys	8 " Arras Verbeke
30 " Arras Verbeke	

De vluchten van Arras, Amiens, Breteuil, St-Just, Clermont, Creil en Chantilly zijn aangeboden aan de eerlijke liefhebbers van Zeveren. Vlijkt, Aarsele, Kaneghem, Dentergem, Wontergem, Gotthem, Oesselghem, Gramene, Machelen, Peteghem, Deinze, Astene, Bachte, Meyghem en al deze noordwaarts gelegen alsook aan deze van Olsene, langs den noordkant van den ijzerenweg naar Kortrijk. De volgende vluchten voor de liefhebbers die ten minsten 283 kilom van Etampes, 347 van Orléans en 435 kilom van Tours verwijderd zijn.

Aankondiging van de prijsvluchten die in 1901 werden georganiseerd door de 'Bond van Zeveren'.

(Uit: De Reisduif, jg. 25, 16 maart 1901)

Gemeente Zeveren (bij Deynze). — *De Weekvliegers.*

PRIJSVLUCHT UIT

BRETEUIL *OP DONDERDAG 7 JULI*
met oude en jonge d. afzonderl.

500 fr, vooruit gewaarborgd en verdeeld als volgt :

150 fr. in 30 snelheidsprijzen van 5 fr. in evenredig verdeeld; boven de 150 duiven bijgevoegde prijzen.

Heefsten aan 0,50 fr, 2 goudstukken van 20 fr., één voor de oude en één voor de jonge duiven.

20 fr. Serieprijzen, 1e serie van 3 duiven 10 fr. 1e serie van 2 duiven 5 fr 2e serie van 2 duiven 5 fr. Om serie te kunnen winnen moeten de duiven voor den Heeft vliegen.

290 fr. in vrije inleg en poelen tot 5 fr.

Inleg 1,40 fr. — Poelen aan 0,50-1-2-3 en 5 fr. prijzeu per 10 tal. — Vrije inleg aan 2 fr prijs per 5 tal. — *Inkorting Woensdag 6 Juli van 9 tot 11 1/2 ure zeer stipt, bij Emiel Mortier (Gemeentehuis).* — Afstand Stepman & Cras — Loopens 1 sec per 6 m. — Bestatiging met constateurs aan 1,50 fr. Ringen in capsuls anders ongeldig. — Sluiting der vlucht daags na de loslating om 7 ure 's avonds. — Niet gewonnen prijzen worden verlot. — Indien de duiven door ongeval of slecht weder niet konden gelost wordeu zullen de prijzen des anderdaags vervlogeu worden. — Verdere voorwaarden volgens 't reglement welke in het lokaal uithangt. *Het Bestuur.*

Aankondiging van een prijsvlucht uit Breteuil op 7 juli 1910 georganiseerd door 'De Weekvliegers'.

(Uit: De Reisduif, jg. 34, 2 juli 1910)

later laat de maatschappij aan de duivenliefhebbers weten dat zij zich verenigd heeft met de gemeenten Grammene en Wontergem en *'dat hare prijsvluchten beurtelings in deze gemeenten zullen plaats hebben.'*²⁹⁹ In 1895 staat de maatschappij vermeld in het estaminet van Basiel Van Hoe op de Dorpsplaats (nu herberg De Reisduif) en nog in 1895 en in 1896 wordt de maatschappij vermeld bij Henri De Vos in 'De Oude Kauwe'.

En daar blijft het niet bij. De maatschappij noemt zich nu 'Duivenbond Vermaak in 't Vliegen'. Eind 1898 bestond de Zeverense bond uit de volgende gemeenten: Zeveren, Grammene, Gottem, Oeselgem, Wontergem, Desselgem, Aarsele en Vinkt. De bond telt nu 66 leden en verwacht vele nieuwe inschrijvingen.³⁰⁰ Over die bond beschikken we over heel wat inlichtingen dank zij hun secretaris Baziel Martens die meerdere keren hun jaarverslag doorstuurde naar 'De Reisduif'.

Naast 'Vermaak in 't Vliegen' bestond er in 1895 en 1896 bij Leo De Roo de maatschappij 'Den Blauwen' en bij August Van Laere in de 'Groene Akker' was er omstreeks 1900 een lokaal of een 'bestatigingsbureau' of stond er een verzamelconstateur waar de liefhebbers hun duiven uit de prijsvlucht konden laten constateren.³⁰¹

In 1900 worden 24 bondsvluchten aangekondigd in Deinze. Het agentschap Cras uit Waregem staat in voor de vergezelling en de lossing van de duiven. Naast de bondsvluchten worden ook nog 4 prijsvluchten ingericht. Het klokken van de duiven gebeurt op de gewone manier of met de constateur Toulet bij Mestdagh te Zeveren.³⁰² Voor 1901 zijn er 21 vluchten voorzien, opnieuw allemaal te Deinze bij de herbergiers Claeys en Verbeke. De bestatiging gebeurt enkel nog met constateur Toulet.³⁰³ Nochtans had de bond op zijn algemene vergadering van 26 december 1900 het anders beslist. In punt 3 van het verslag lezen we: *'De prijskampen voor het jaar 1901 zullen op de verschillende gemeenten van den bond deelmakende plaats hebben. In de eerstkomende vergadering zal het Bestuur de lokalen aanduiden.'* Wanneer de beslissing genomen werd om toch voor Deinze te kiezen von-

299 *De Reisduif*, jg. 20 1896 22 februari 1896.

300 *De Reisduif*, jg. 22 1898 10 december 1898.

301 Medegedeeld door de heer Gilbert Van Steenkiste, waarvoor onze dank.

302 *De Reisduif*, jg. 24 1900 24 maart 1900

303 *De Reisduif*, jg. 25, 1901 23 maart 1901.

STAD DEYNZE.
Verkoopung uit ter hand
VAN
30 welgekweekte JONGE DUIVEN

VAN ALLERBESTE RAS,
gansch den eersten kweek uitmakende van de gekende
liefhebbers **MARTENS Zeveren**,
Op ZONDAG 20 MAART om 10 ure voormiddag
bij ALIDOR CLAEYS Deynze.

Deze jongen dragen allen den bondsring Zeveren IV en volgnummer van 51 tot 81, en mogen dus mededingen in de vluchten van Etampes 7 Augustus voor de winst der ringen.

Zij zullen tentoongesteld worden van 8 ure voormiddag.

De duivers waaruit zij voortkomen zullen ook tentoongesteld worden, alsook de duivinnen welke niet op het nest moeten blijven.

Dit ras ontstaat uit eene kruising van duiven van de voornaamste hokken uit den omtrek : De Keukelaere Ousselghem (zuster van zijne beroemde wittepen en jong van zijnen ouden witslag), Benoodt Olsene, Dhondt Pitthem, H. Vercaemert Iseghem (ras Putman Kortrijk), oud ras Traeye Olsene, Vander Cruyssen en Claeys Deynze, E. Voet Machelen enz.

Onnoodig den lof te maken over dit ras. Alhoewel de verkooper op den nadeeligsten kant des bonds woont, heeft hij zich altijd in de vluchten onderscheiden, bijzonderlijk in tegenstrijdigen wind en donker en noordsch weder.

Enkel dient er aangestipt te worden dat de verkooper in 1901 in den bond het grootste getal prijzen behaalde, in 1902 veroverde hij nog de 4^e plaats, alhoewel hij na 20 Juli niet meer kon mededingen door vleugelziekte op het hok; in 1903 stond hij wederom op de 2^e plaats, zoodat deze duiven op 3 jaar omtrent 120 prijzen behaald hebben in de bondsvluchten.

Liefhebbers, die eene nieuwe kruising op hun hok wilt, laat deze gelegenheid niet voorbijgaan zonder U van dit bloedrijk ras aan te schaffen.

Bij de verkoopung zal de oorsprong van elke jonge duif bekend gemaakt worden

Voor verdere inlichtingen wende men zich tot den verkooper.

Aankondiging van een verkoop te Deinze op 20 maart 1904 van alle jonge duiven van het hok van Baziel Martens.

(Uit: De Reisduif, jg. 28, 19 maart 1904, Universiteitsbibliotheek Gent)

den we niet terug. Over welke gemeente het ging vinden we in punt 2 van het verslag: Aarsele, Astene, Bachte, Deinze, Dentergem, Gottem, Grammene, Kanegem, Machelen, Meigem, Oeselgem, Petegem, Vinkt, Wontergem, Zeveren en Olsene langs de noordkant van de ijzeren weg. Voor het gebruik van de constateur Toulet betaalt elke liefhebber 1,50 fr.³⁰⁴ In het verslag van de zevende vergadering van de Zeverense bond, die plaats vond op 24 november 1901, lezen we dat er 24 prijsvluchten waren (i.p.v. de aangekondigde 21). Er waren verscheidene vluchten met meer dan 150 duiven, het maximum voor één vlucht was 237. Alles is goed verlopen *'zonder genoodzaakt te zijn het Bestuur bijeen te roepen of zonder de minste bedriegerij te ontdekken.'* Op deze vergadering werden ook de diploma's uitgereikt. De beste speler van 1901 was Baziel Martens, schrijver van de bond met 32 prijzen (hij woont aan de Noordkant). Verder werd beslist dat aan de bondsleden voor 1902 geen bijdrage zal gevraagd worden *'gezien de bloeienden toestand der kas'* en *'Van 1 januari zullen bij den schrijver metalen ringen (mark Zeveren jaar en nummer) te bekomen zijn aan 0,05 ieder. Deze zullen in een daartoe bestemd boek aangeteekend worden.'*³⁰⁵ Op zondag 9 november 1902 had de achtste vergadering plaats van de bond van Zeveren. Het ledenaantal is met 45 aangegroeid en de vereniging telt nu 100 leden. Er waren het voorbije jaar veel vluchten van 200 tot 300 duiven, in de dubbele prijsvluchten zelfs 300 tot 450 duiven. Kampioen werd Benoodt uit Oeselgem, tweede werd Van den Abeele uit Astene met 54 prijzen waarvan 7 eerste. Derde werd Baziel Martens uit Zeveren met 32 prijzen. De kasontvangsten bedroegen 3.861,20 fr. en de uitgaven 3.283,60 fr. zodat er een overschot te noteren viel van 577,60 fr. Er wordt opnieuw geen lidgeld gevraagd.³⁰⁶

Op de feestvergadering van 8 november 1903 waren 60 van de 100 leden aanwezig. Kampioen werd Alidoor Claeys (Deinze) 40 prijzen, 2de B. Martens (Zeveren) 35 prijzen, 3de Benoodt (Oeselgem) 29 prijzen, 4de Vander Cruyssen (Deinze) 25 prijzen, 5de Cornelis (Deinze) 20 prijzen, 6de Vanden Abeele (Astene) 17 prijzen. In de verdere uitslag vinden we Huys (Machelen) en Gilliaert (Deinze) 16 prijzen en Van Daele (Bachte), Tack (Deinze) en De Roose (Petegem) 15 prijzen. Vanaf 1 januari 1904 zijn er

304 *De Reisduif*, jg. 25, 1901 2 januari 1901.

305 *De Reisduif*, jg. 25, 1901 14 december 1901.

306 *De Reisduif*, jg. 26, 1902 15 november 1902.

25-jarig bestaan van de maatschappij Eerlijk duurt 't Langst met de huldiging van alle spelers die 50 jaar duivenmelker waren. V.l.n.r. KBDB-afgevaardigde Daniël Martens, André Pauwels, Paul Heyerick, Marcel Careel, Maurice Galle, Jozef Van Heirzeele, Marcel DeWolf, lokaalhoudster Lisette Longueville en haar echtgenoot André Heyerick, Roger Verplaetse en Aloïs Spiesschaert. (Foto René Van de Walle, verzameling Lisette Longueville, Zeveren)

26 mei 2007: Opening tentoonstelling over de duivensport in het Land van Nevele. Rechts in het midden nationaal KBDB-voorzitter Felicien Vermeulen, rechts van hem Paul Heyerick, links van hem Lisette Longueville, lokaalhoudster van café Sportwereld te Zeveren waar de duivenmaatschappij 'Eerlijk duurt Langst' is gevestigd, links Mw. Vermeulen. (Foto: Julien Scherpereel, Merendree)

aluminiumringen te koop. Daar er vijf jaar geen bijdrage werd betaald wordt nu 3 fr. gevraagd per lid 'om te verspelen in de bondsprijzen onder de geringde jonge duiven van de leden des bonds'. En 'De 10 constateurs Benzing-Strobbe, welke dit jaar in de prijsvluchten des bonds uitstekende uitslagen hebben opgeleverd, worden door eenige der voornaamste leden aangekocht.'³⁰⁷

Het laatste verslag dat Baziel Martens naar de redactie van 'De Reisduif' stuurde was dit van de algemene vergadering van 28 februari 1904. In 1904 werden de duiven vergezeld door het agentschap Strobbe. Verder lezen we ondermeer in het verslag: 'De bestatiging der duiven zal geschieden men den constateur Benzing, alsook desnoods met alle stelsels door de Bondscommissie goedgekeurd. Deze zullen telkens bij inkorving aan de liefhebbers behandigd worden: De leden des bonds betalen 1 fr., de nietleden 1.50 fr. per constateur.

De winst voortkomende van de aluminiumringen dragende het bondsmark Zeveren IV en volgnummer, welke verkocht worden aan 5 centimen ieder en welke tot omtrent 25 fr. per 1000 verkochte ringen zal belopen, wordt verspeeld in prijzen van 2 fr. ieder, onder al de jonge duiven welke dezen ring dragen van de liefhebbers welke in de bondsvluchten mogen mededingen op de vlucht van Etampes den 7 Augustus. Voortdurend zijn dus ringen te bekomen bij B. Martens Zeveren en Al. Claeys Deinze.

Nieuwe leden zullen aanvaard worden van al de gemeenten welke thans bij den bond zijn aangesloten alsook van de gemeenten Wontergem, Dentergem, Aarsele, Deurle en van al deze Noordwaarts gelegen. De storting is bepaald op 5 fr. per lid.

De wekelijkse verzending op Templeuve bij Alid. Claeys en Leo Verbeke wordt gesteld op 3 cent per duif. De duiven zullen ook telkens door eenen correspondent verzorgd en losgelaten worden.'

Er wordt gekozen voor de Franse richting met 22 vluchten tussen 1 mei en 25 september en er is voor het eerst sprake van een grote omtrek 'voor alle eerlijke liefhebbers die niet meer dan 10 kil. kort of overvlucht hebben bij Deinze toren.' Voor deze grote omtrek werden 5 vluchten ingericht: Etampes, Tours en drie maal Orléans.³⁰⁸

Nu, honderd jaar later, is de duivensport in Deinzes kleinste deelgemeente

³⁰⁷ De Reisduif, jg. 27, 12 december 1903.

³⁰⁸ De Reisduif, jg. 28, 5 maart 1904.

levendiger dan ooit. De maatschappij 'Eerlijk duurt Langst' is thans in café 'Sportwereld' langs de Aalterse Steenweg aan zijn 47ste levensjaar toe. In 1960 richtten André Heyerick en zijn echtgenote Lisette Longueville in hun herberg een duivenlokaal in.³⁰⁹ Deze was gelegen in de huidige St.-Amandusstraat en vormde oorspronkelijk één eigendom met het huidige café 'De Reisduif'. In 1974 bouwden ze een nieuwe woning met herberg en feestzaal aan de Aaltersesteenweg waar thans de maatschappij haar zetel heeft.³¹⁰

Op zaterdag 25 januari 1986, naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van de maatschappij, kregen 22 leden van de vereniging door de K.B.D.B. een ereteken opgespeld omdat ze een halve eeuw actief waren in de duivensport. Daarbij waren o.a. Marcel Careel (Zeveren), Edmond Claerhout, Jozef Van Heirzeele (Vosselare), Richard Cocquyt, Georges De Weirdt, Alfons Seye (Bachte), August De Baere, Van Landuyt René (Vinkt), Firmin De Smul, André Pauwels, Jules en Oscar Van de Ginste (Meigem).³¹¹

Na het overlijden van André Heyerick in 2001 is het vooral zijn zoon Paul die zich met de algemene organisatie bezig houdt. Het huidige bestuur van de vereniging bestaat uit: Antoine Pauwels (voorzitter), Paul Heyerick (secretaris), Marnix De Keuckelaere en Christian Feys (bestuursleden), Jonas Van Braeckel en Lucien Verstraete (inkorvers).

Het café en de maatschappij kwamen enkele jaren geleden in de nationale belangstelling te staan toen de cameraploeg van het populaire TV-programma 'Man bijt hond' er in 2003 binnenviel en er de heroïsche strijd om de overwinning in hun 'Ronde van België' verfilmde.

De belangrijkste vaandeldragers van de duivensport in Zeveren vandaag zijn Willy Blancke, Alex Deschans, Jhonny Lava en Astère Verwilst.

André Bollaert, Patrick Tuytschaever

³⁰⁹ Lisette Longueville is de kleindochter van Jules Longueville uit Eke die rond de vorige eeuwwisseling leervluchten organiseerde vanaf het station te Eke-Nazareth.

³¹⁰ HEYERICK, A., VAN STEENKISTE, G. (2004), Uithangborden in Zeveren, in: *Bijdragen tot de geschiedenis van Deinze en de Leiestreek*, jg. LXXI, blz. 431/432.

³¹¹ *De Duivenbode*, 23 januari 1986.

Epiloog

Alhoewel de materiële bewijzen ons ontbreken zijn we er van overtuigd dat de ontwikkeling van de duivensport in de 19de eeuw op het platteland sterk werd afgeremd door de economische toestand van toen. In het midden van de 19de eeuw hadden we de teloorgang van de huisweefnijverheid (1845-1850) met daarna enkele opeenvolgende aardappelplagen en evenveel mislukkingen van de oogst met armoede onder de bevolking tot gevolg. En of dat nog niet genoeg was, brak in 1866 een nieuwe cholera-epidemie uit die duizenden doden eiste. En toch, juist in deze laatste periode vinden we eigenlijk de eerste schriftelijke sporen van de duivensport in onze gewesten. De vroegste namen die we noteerden uit de duiventijdschriften hebben we getracht te situeren in de tienjaarlijkse tellingen van de gemeenten maar voor de meerderheid van de vermelde personen is dit niet mogelijk doordat we de voornaam niet kennen. Toch konden we van verscheidene personen de beroepsactiviteit achterhalen, anderzijds stelden we vast dat veel van de vermelde namen gewoonweg niet voorkomen in de bevolkingsregisters van die gemeente, ook al werden ze meerdere malen in de uitslagen vermeld. Gaat het hier om bijnamen of schuilnamen van personen die omwille van hun beroep niet aan duivenwedstrijden mochten deelnemen?³¹² We blijven het antwoord schuldig.

De algemene opvatting dat de duivensport hier ook ontstaan is in eerder kapitaalkrachtige middens lijkt bevestigd door onze opzoekingen. De grote boeren, renteniers, nijveraars, handelaars, winkeliers, bakkers, ambachtslieden en niet te vergeten de herbergiers beheersten het wereldje van de duivensport tot aan het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Tot onze verwondering stelde we echter vast dat reeds in het derde kwart van de 19de eeuw eenvoudige arbeiders tot het selecte kransje van de betere duivenspelers behoren. We stellen ons wel hierbij de vraag waar deze mensen de financiële middelen haalden om deze toch wel dure hobby te kunnen beoefenen. Labier of Labeer uit Bachte die we in 1868 terugvonden staat in de bevolkingsregisters ingeschreven als werkman. De vroegste vermeldingen uit Maria-Lerne in 1867 zijn een herbergier (Angelus Mahieu) en een werkman (Ivo ofwel August Van Hauwaert). Naast bakker Claeys vonden

³¹² Zo mochten de bedienaars van een telegraafkantoor niet met de duiven spelen. Zie deel I, blz.275.

we te Meigem in 1865 landsman Francies Wauters en in 1868 landsman Jan Baptiste Bogaert als duivenspelers terug en te Sint-Martens-Lerne staat Constant De Zutter in 1878 vermeld als smidseknecht.

Als we zien dat in 1878 de inkorving van één duif 2,75 frank kostte dan is het gemakkelijk te begrijpen dat zowel de kerk als de socialistische partij, elk om hun redenen, sceptisch stonden tegenover dit volksvermaak. Toch zou de duivensport in de 20ste eeuw het volksvermaak bij uitstek worden.

De nabijheid van een spoorwegstation zorgde ervoor dat de inkorvingslokalen gemakkelijker bereikbaar waren. Vermoedelijk verklaart dit ook het succes van de bonden in Hansbeke en Merendree waar zelfs een vervoerdienst werd opgestart tussen Landegem-station en het lokaal van Heirbrandt.

Na de bijna totale vernietiging van de duiventillen in ons land kwam na de Eerste Wereldoorlog de duivensport opnieuw op gang en verspreidde zich geleidelijk aan onder alle lagen van de bevolking. De weinige gegevens die we konden inkijken van de jaren twintig van vorige eeuw bevestigden de enorme opgang van deze sport in onze streken. Een tweede bloeiperiode kwam er na de Tweede Wereldoorlog. Voor de oudere duivenspelers die we ondervroegen, waren de jaren zestig en in mindere mate de jaren zeventig van vorige eeuw hun gloriejaren.

Van de tientallen maatschappijen die er ooit in het Land van Nevele zijn geweest, blijven er nu nog drie over. De oudste is 'De verenigde liefhebbers' bij Christiane Verschaeve op het dorp te Lotenhulle waar de maatschappij al verscheidene decennia is gevestigd. 'Eerlijk duurt het langst' uit Zeveren kijkt stilaan uit naar zijn vijftigste verjaardag. Het lokaal van de vereniging is gevestigd in café 'Sportwereld' bij Lisette Longueville.

De jongste vereniging is gehuisvest op Nevele Kerrebroek in het volkse café 't Tempelke' bij Willy De Vogelaere. De maatschappij 'Willen is kunnen' is er sinds haar oprichting in 1980 gevestigd.

Op deze drie laatste vaandeldragers is alle hoop gevestigd voor het promoveren en instandhouden van één van de mooiste volksporten die ons land telt. Gezien de grote interesse uit het nabije en verre Oosten ligt de toekomst van de duivensport op middellange termijn misschien wel ginder, zeer ver weg van zijn bakermat.

André Bollaert

Onze oprechte dank aan allen die hun medewerking verleenden aan de tentoonstelling en deze publicatie:

Charlette Baele (Hansbeke), Maurice Bazijn (Sint-Martens-Lerne), Marc Beirnaert (Hansbeke), Willy Berth (Zomergem), Alfons Blancke (Poesele), Willy Blancke (Zeveren), Rik Blansaer (Merendree), Robert Bockaert (Hansbeke), Stijn Bollaert (Aalst), Cyriel Bonami (Landegem), Luc Bracke (Drongen), André Braet (Waregem), Julien Claerhout (Vosselare), Chris & Lucia Claeys-Lavent (Vosselare), Noël Claeys (Landegem), Emiel Cocquyt (Landegem), Ivan Cocquyt (Poesele), Mieke Cocquyt (Meigem), Godfried Coene (Vinkt), Philippe Crespin (Chocques, Frankrijk), Madeleine Debels (Aarsele), Jacques De Bosscher (Emelgem), René De Brabander (Sint-Martens-Lerne), Jean De Bosscher (Emelgem), Robert De Clercq (Merendree), Antoine De Gheest (Landegem), Franky De Graeve (Vinkt), Stefaan De Groote (Bachte-Maria-Lerne), Roger De Keyser (Nevele), Thierry De Keyser (Vosselare), Antoinette De Meyer (Lotenhulle), Gerard De Meyer (Lotenhulle), Wilfried De Moor (Landegem), Firmin Deolet (Poesele), Rosa Deolet (Poesele), Germain en Myriam De Paepe-Neiryck (Hansbeke), Freddy De Prins (Zoersel), Gustaaf De Reviere (Nevele), Maurice De Roo (Nevele), Eddy De Rore (Nevele), Walter De Smet (Gentbrugge), Willy De Vogelaere (Nevele), André De Vreese (Zeveren), Marcel De Witte (Poesele), Daniel De Zutter (Zomergem), Michel Dhaene (Meigem), Gaston en Gaby Dhaenens-Goedertier (Landegem), Etienne Dhondt (Sint-Martens-Latem), Daniel D'Hooge (Nevele), Rudi Dhoore (Vosselare), Jacky Dhuyvetter (Lotenhulle), Ignace Dobbelaere (Nevele), Roger Dobbelaere (Sint-Martens-Lerne), Georges Dossche (Landegem), notaris Alfred Duerinck (Nevele), Paul Gevaert (Meigem), Hilaire Goethals (Merendree), Tony Goethals (Merendree), André Heyerick (Deinze), Paul Heyerick (Zeveren), Thierry Heyse (Meigem), Wed. Lambert (Bachte-Maria-Lerne), Angèle Lambrecht (Landegem), René Langeriaert (Hansbeke), Marnic Lannoo (Lotenhulle), Daniella Lauwers (Nevele), Lisette Longueville (Zeveren), Carlos Lips (Poesele), Daniel Loontjens (Meigem), Jan Luysaert (Merendree), Patrick Marsille (secretaris algemene coördinatie KBDB), Herman Martens (Hansbeke), Rudi en Caroline Martens-Bockaert, Marc Mortier (Meigem), Antoon Neiryck (Landegem), Antoine Pauwels (Meigem), Willy Quintyn (Hansbeke), André en Simonne Raes-De Groote (Hansbeke), Lucrèse Raes (Vinkt), Filip Roels (Drongen), Luc Ros (Merendree), Julien Saelens (Meigem), Julien Scherpereel (Merendree), Marnix Sergeant (Merendree), Agnes Stofferis (Vosselare),

Arnold Strobbe (Lotenhulle), Albert Telleir (Drongen), Marc Trouvé (Poesele), Hervé Tuytschaever (Eke), Timmy Van de Gehugte (Merendree), Leopold Van den Berge (Deurle), Jozef en Martine Van den Berghe-Mattheeuws (Landegem), Rita Van de Putte (Nevele), Albert Van Huffel (Poesele), Eric Van Huffel (Poesele), Maurice Van de Kerckhove (Lotenhulle), René Van de Walle (Landegem), André Van Kerrebroeck (Poesele), Walter Van Loo (Nevele), Luc Van Nevel (Meigem), Roger Van Nevel (Nevele), Willy Van Nevel (Poesele), Willy Van Parijs (Landegem), Sylvia Van Peteghem (hoofdbibliothecaris Universiteitsbibliotheek Gent), Gilbert Van Steenkiste (Zeveren), Nele Van Uytzel (Sint-Amandsberg), Eric Van Vlaenderen (Sint-Martens-Lerne), Camiel Van Wassenhove (Landegem), Andréa Van Watermeulen (Lotenhulle), Marleen Van Watermeulen (Poesele), Paul Verhoeven (Lillois), Gilbert Verbeke (Landegem), Felicien Vermeulen (Asse, voorzitter KBDB), Felicien Vermeulen (Lotenhulle), Christiane Verschaeve (Lotenhulle), Roger Verschraegen (Nevele), Marc Vervaeet (Vosselare), Julien Vlaemynck (Poesele), Erik Waelput (Mariakerke), Edith Wille (Lotenhulle), Hans Wille (Hansbeke), Marcella Wille (Landegem), J. Willems (Grobbendonk).

Dank ook aan de bedienden, het personeel en de vrijwilligers van de navolgende archieven, bibliotheken en verenigingen:

Archief van de stad Deinze, Archief van de gemeente Nevele, Universiteitsbibliotheek Gent, Gemeentelijke Raad voor Cultuurbeleid (Nevele), Koninklijke Bibliotheek Albert I (Brussel), Het Huis van Alijn (Gent), Oud-Hansbeke, Hansbeke, Drukkerij De Duivenbode (Emelgem), Natural Kweekstation (St-Antonius-Zoersel), K.B.D.B., Brussel, Duivenmaatschappij 'Willen is Kunnen', Nevele, Duivenmaatschappij 'Eerlijk duurt het Langst', Zeveren, Duivenmaatschappij 'De Verenigde Liefhebbers', Lotenhulle,

Opening van de tentoonstelling 'Gauw, gauw, gauw de geschiedenis van de duivensport in het Land van Nevele' en toekenning van de Nevelse huwier aan Walter De Smet en Erik Waelput in de vroegere cichoreifabriek Buysse-Loveling, Cyriel Buyssestraat 38 te Nevele op zaterdag 26 mei om 19 uur.

Voorzitter André Bollaert verwelkomde de 150 genodigden als volgt:

De heemkundige kring Het Land van Nevele heet jullie allen van harte welkom in dit prachtige decor van de vroegere cichoreifabriek Buysse-Loveling bij de opening van onze tentoonstelling over de duivensport in het land van Nevele waarbij we vooral veel aandacht hebben besteed aan de vroegste sporen van deze populaire volksport in onze contreien. Het ligt niet in mijn bedoeling hier nu dieper op in te gaan, daarvoor nodig ik jullie uit de tentoonstelling te bekijken en later de publicatie te lezen die we aan het voorbereiden zijn. Ik wil op dit ogenblik vooral dank zeggen, dank zeggen aan iedereen die ertoe bijgedragen heeft dat deze tentoonstelling er is gekomen. Ik kom hier later nog op terug.

Onze heemkring heeft de gewoonte zijn erkentelijkheid te tonen aan personen die zich op een of andere manier hebben ingezet voor de heemkunde in het algemeen en de heemkunde in ons werkgebied. Hiervoor werd in 1980 de Nevelse huwier gecreëerd. Een huwier is een middeleeuwse verdwenen perensoort die destijds te Nevele werd gekweekt en gemarkt. Zij is het symbool geworden van de verdienstelijke heemkundigen in het Land van Nevele.

Wie onze gehuldigen van vanavond, Walter De Smet en Erik Waelput, kent zal zich misschien verwonderd afvragen wat deze beide personen te maken hebben met de duivensport. Toch hebben ze er meer mee te maken dan je zou kunnen denken. Een niet onbelangrijk deel van het tentoongestelde materiaal is trouwens afkomstig van beiden.

De heemkundige verdiensten van Erik Waelput zullen belicht worden door onze erevoorzitter Jan Luyssaert maar zelf wil ik nog kwijt dat Erik zijn grootvader vóór de Eerste Wereldoorlog lokaalhouder was van de duivenmaatschappij met de Gaia-onvriendelijke naam 'Vroeg of dood' te Merendree en dat zijn vader en oom de uitslagen van de wedstrijden berekenden in het duivenlokaal van Camiel Wille te Landegem. Vermits Erik de familiestukken goed bijhoudt kunnen we hier nu gebruik van maken tijdens deze tentoonstelling.

Nu wil ik graag onze eerste gevierde voorstellen: Walter De Smet. Walter is

een geboren en getogen Nevelaar die in Gentbrugge woont. Persoonlijk ken ik Walter zo'n 45 jaar van de tijd toen ik als jonge kajotter naar de bijeenkomsten kwam in het zaaltje van het Nevelse ACV dat nu een blauw tintje heeft gekregen achter het praatcafé 'De Kastelein'.

De familie De Smet had vroeger een vellenfabriek in de Lange Munt en zijn vader en grootvader zijn steeds actief geweest in het Nevelse verenigingsleven en daarin paste natuurlijk ook de duivensport. Enkele van de oudste documenten uit de tentoonstelling zijn trouwens afkomstig van Walter zijn vader en grootvader. Walter zelf was jarenlang schrijver van de Nevelse duivenvereniging tot hij huwde en Nevele verliet. Zijn hart is echter steeds voor Nevele blijven slaan. Naast enkel waardevolle schenkingen aan onze bibliotheek en ons documentatiecentrum was en is Walter steeds de eerste of een der eersten geweest om onze oproepen tot het verwerven of ontlennen van materiaal of documenten voor onze tentoonstellingen te beantwoorden. Ik denk dat we met zeer weinig heemkundige of historische thema's kunnen naar buiten komen waarover Walter geen materiaal beschikt of weet te verwerven.

Wat Walter echter nog niet weet is dat de documentatie die hij heeft aangebracht uit het begin van de vorige eeuw ons op de weg heeft gezet naar de vroegste geschiedenis van de duivensport in België en in het land van Nevele.

Beste Walter, omwille van je groot hart voor Nevele en onze kring is het ons een waar genoegen je vandaag op te nemen als prins in de orde van de Nevelse huwier.

Daarna richtte erevoorzitter Jan Luysaert zich tot de tweede gehuldigde: Erik Waelput.

De Nevelse Huwier voor een verdienstelijk heemkundige wordt ook toegekend aan de gewezen Merendreenaar Erik Waelput. Dit vind ik nu wel de goede gelegenheid om kort te verklaren wat wij bedoelen met een heemkundige en het zal blijken dat Erik Waelput perfect beantwoordt aan dit profiel. Een heemkundige beschikt over ten minste twee eigenschappen.

De eerste eigenschap: hij/of zij is er zich van bewust dat hij een schakel vormt in een lange reeks voorouders. Vaak zijn heemkundigen tot de heemkunde gekomen langs de familiekunde om. Ze beginnen hun stamboom op te maken en stellen zich vragen over hun voorouders: wie waren ze, wat deden ze, welke rol speelden ze in het openbaar leven, hoe leefden ze, hoe verdienden ze hun boterham... Het antwoord kennen op die vragen is nog maar een begin. Een heemkundige doet er iets mee, bijv. verwerken tot een

artikel in een heemkundige tijdschrift of zijn materiaal ter beschikking stellen voor een tentoonstelling. Erik Waelput is het prototype van een heemkundige. Uit zijn familiekundig onderzoek blijkt dat hij een afstammeling is uit een geslacht van kuipers. Zelf heeft hij als jongeling het beroep geleerd bij zijn vader Jules en toen het bergaf ging met de kuiperij studeerde hij voor onderwijzer en regent Nederlands-Geschiedenis. En in zijn voorouderlijk huis werden niet enkel kuipen gemaakt, in die herberg was ook het duivenlokaal gevestigd. En daarmee is de cirkel rond: Erik schreef een meesterlijk werk over de geschiedenis van het kuipersvak dat werd bekroond met de prijs voor heemkunde van de Provincie Oost-Vlaanderen. Hij organiseerde voor de heemkundige kring Het Land van Nevele twee jaar geleden een merkwaardige tentoonstelling over kuipers in het Land van Nevele en is nog steeds adviserend medewerker in Het Huis van Alijn in Gent. En bovendien gaf hij enkele belangrijke documenten over de duivenmelkers in bruikleen voor deze tentoonstelling. Heel terecht en verdiend ontvangt Erik Waelput nu de Nevels Huwier als blijk van onze waardering voor zijn vele heemkundig werk.

Hugo Verhaege, schepen van cultuur van de gemeente Nevele nam daarna het woord.

Goede avond. Wie van mij verwacht dat ik hier een hele uiteenzetting ga doen over de duivensport, die popelt waarschijnlijk van verlangen dat ik hier als volslagen leek op dit gebied zal uitblinken in het oeverloos vertellen van stommiteiten, dus dat doe ik uit zelfbehoud niet. Het is namelijk een gat in mijn cultuur zo groot als een duivenhok dat mijn enige ervaring dateert van een aantal jaren geleden toen ik de fiere bezitter was van een paar hagelwitte sierduifjes. Die beestjes horen inmiddels reeds tot het illustere verleden want ik had toen het gevoel dat zij voor iedere kilo voeder zij mij tenminste anderhalve keer zoveel terug gaven aan mest op ons terras. In het duivenmelkerjargon noemen ze dit pannenschijters, heb ik zopas gelezen, maar ik wil hier wel een boompje opzetten over het te veel onderschatte belang van onze ooit zo fel beoefende volkssporten waaronder natuurlijk de hier in de schijnwerpers geplaatste duivensport.

Ieder café in het dorp was vroeger toch het lokaal van een kaarters-, spaarders-, bolders-, biljartmaatschappij, of had onder zijn dak een fanfare en natuurlijk ook een duivenlokaal.

Geachte aanwezigen wat de essentie is van wat ik hier wil duiden, is dat dankzij verenigingen als de heemkundige kring 'Het land van Nevele' de

band met het verleden en vandaag levendig blijft mede dankzij deze tentoonstelling, mede dankzij telkens weer nieuwe realisaties, geschiedkundige uitgaven en dergelijke. Dat dankzij het werk en de inzet van onze erfgoedverenigingen wij ons telkens realiseren dat wij vandaag meer dan ooit inspanningen moeten leveren om niet alles wat gisteren tot het dagelijkse leven behoorde, te laten verloren gaan, dit te toetsen aan het heden en de mogelijkheden van niet alleen de duivensport maar ook tal van andere volkssporten en volksvermaken te laten voortbestaan, zij het misschien wel op een aan deze tijd aangepaste vorm want ook de duivensport ontsnapt niet aan de moderne technieken.

Dames en heren, in een tijd van steeds grotere materiële welstand, ervaren wij een groeiend tekort aan sociaal contact. Mensen vonden vroeger elkaar in zoveel buurt- en dorpsgebonden activiteiten. De nood om elkaar echt te ontmoeten is vandaag nijpender dan ooit.

De heemkundige kring toont ons hier via deze prachtige realisatie hoe deze volkssport bij uitstek boer, ambachtsman en zelfs edelman bij elkaar bracht zonder onderscheid van rang of stand, alleen wie de beste duiven had die had de kampioen in huis en ieder sprak in het duivenlokaal dezelfde taal, en allen zaten de zondagmorgen aan hun radio gekluisterd om te horen wanneer ze gelost werden vanuit steden en streken waar ze zelf misschien nooit waren geweest, maar voor hun duifjes was dit wekelijkse kost, om zich daarna met hun constateur naar het duivenlokaal te spoeden en daar dronken zij allen samen hetzelfde bier of enen druppel en kwamen meermaals tot wanhoop van de pastoor helemaal niet naar de kerk en tot boosheid van moeder de vrouw te laat naar huis. Desalniettemin 't was een schone tijd, hopelijk gaat dit alles niet helemaal verloren. Ik wil besluiten met de spreuk van een duivenmelker 'Een duif vliegt altijd vooruit'. En dat wens ik al die vrijwilligers die zich inzetten voor ons erfgoed en speciaal de heemkundige kring Het land van Nevele van harte toe.

Tot slot richtte voorzitter André Bollaert zich tot al degenen die aan de tentoonstelling hun medewerking hebben verleend.

Zoals ik reeds zei wil ik vooral vanavond de mensen bedanken die deze tentoonstelling mede mogelijk hebben gemaakt. Het is toch zo enorm belangrijk dat allerhande getuigenissen uit het verleden bewaard blijven voor het nageslacht, daarom doe ik bij deze een oproep aan iedereen die documenten, foto's, diploma's enz. in zijn bezit heeft en daar geen blijf mee weet of deze niet zelf meer wil bewaren om deze aan onze kring over te maken. Ons documentatiecentrum barst bijna uit zijn voegen maar we vinden het te

belangrijk voor onze lokale geschiedenis om bepaalde lokaal historische zaken niet te laten verloren gaan. Samen met de gemeentelijke mandatarissen zijn we op zoek naar een oplossing voor dit plaatsgebrek. Vorige maand schonk de vroegere persfotograaf René Van de Walle ons zijn fotoarchief bestaande uit meer dan 20.000 negatieven en wat de duiven betreft schonk Landegemnaar Antoine Neiryck ons drie duivendiploma's die we met de meeste zorg zullen bewaren voor het nageslacht.

Enkele personen en verenigingen wil ik hierbij toch eventjes apart vermelden. Vooreerst gaat mijn dank uit naar mevr. Van Peteghem, bibliothecaris van de Gentse universiteitsbibliotheek en haar medewerkers en medewerkers voor hun hulp en de toelating tot het gratis fotograferen van de vele documenten uit het tijdschrift 'De Reisduif' van vóór de Eerste Wereldoorlog. Dank ook aan de heren Jacques en Jean Deboscher van de drukkerij De Duivenbode te Emelgem voor hun gastvrijheid en het ter beschikking stellen van het archief van hun drukkerij. Zonder deze bereidwillige medewerking van de universiteit en de drukkerij zouden Patrick Tuytschaever en ikzelf nooit in staat geweest zijn zo'n uitgebreide documentatie over de vroege geschiedenis van de duivensport te verzamelen.

Dank ook aan de drie duivenverenigingen in ons werkgebied te Nevele, Lotenhulle en Zeveren en vooral aan onze leden Marnic Lannoo en Paul Heyerick die tijd nog moeite gespaard hebben om ons te helpen en om deze tentoonstelling reeds sinds vorig jaar te promoten bij de duivenliefhebbers. Dank aan de vele duivenliefhebbers die onze tentoonstelling hielpen promoten zoals onder andere Thierry De Keyser, Noël Claeys en zovele anderen waarvan wij zelfs de namen niet kennen. Dank aan de K.B.D.B. voor het wekenlang opnemen van onze tentoonstelling als eerste item op hun website. Dank aan het VTI Deinze voor het maken van onze tentoonstellingstafels. Dank aan alle duiventijdschriften die publiciteit maakten voor deze tentoonstelling.

Wat de heemkundige kring betreft wil ik al mijn collega's bestuursleden danken voor hun medewerking de voorbije maanden en vooral dan mijn teamgenoten van de laatste weken, dagen en uren: erevoorzitter Jan Luyssaert, ons nieuw bestuurslid André Stevens en vooral onze secretaris Patrick Tuytschaever. Zonder de maandenlange inzet en het doorzettungsvermogen van Patrick zou deze tentoonstelling niet geworden zijn wat we jullie nu kunnen aanbieden. Woorden schieten hier voor mij te kort: Dank u wel Patrick, het was me echt zeer aangenaam om met u hieraan samen te werken. Dank ook aan onze echtgenotes voor hun eindeloos geduld van de

Uitreiking van de Nevelse huwier aan Walter De Smet en Erik Waelput,
rechts voorzitter André Bollaert.
(Foto: Julien Scherpereel, Merendree)

Erik Wille en Roger Schelstraete kregen de volle zaal mee aan het zingen
met enkele oude duivenliederen
(Foto: Julien Scherpereel, Merendree)

laatste weken. Dank aan Hervé Tuytschaever voor de constructie van de duiventil die aan de ingang van de zaal staat. Dank aan Marc Beirnaert en de gemeentelijke uitleendienst voor het ter beschikking stellen van de video-apparatuur. Dank ook aan Julien Scherpereel voor de montage van onze film over 'De duivensport gisteren en vandaag'. Om praktische redenen zal deze 45 minuten durende film vandaag niet vertoond worden. Morgenmiddag om 14 uur heeft de eerste voorstelling plaats. Deze wordt, zoals ook de vorige jaren, tijdens de openingsuren van de tentoonstelling steeds herhaald. Nogmaals gewoon dank u wel aan iedereen die op een of andere manier aan deze tentoonstelling heeft meegewerkt en nog zal meewerken aan de voorbereiding van het boek over de duivensport.

En vooral wil ik de heer en mevrouw notaris Duerinck bedanken voor de jaarlijkse gastvrijheid die we hier mogen genieten, en mijnheer de notaris wij genieten hier elk jaar echt van, in dit prachtig historisch kader, daarom hebben we aan een kleinigheid gedacht voor mevrouw en uzelf. Nu nodig ik iedereen graag uit tot de receptie.

Volkszanger Erik Wille en accordeonist Roger Schelstraete zorgden voor een geapprecieerd intermezzo en slaagden er zonder moeite in de volledige zaal te laten meezingen met enkele originele duivenliederen die Patrick Tuytschaever en André Bollaert tijdens de maandenlange opzoekingen uit het duivenblad 'De Reisduif' hadden genoteerd.

De tentoonstelling was open op zondag 27 mei van 14 tot 19 uur, op maandag 28 mei van 14 tot 19 uur, op woensdag 30 mei van 19 tot 21 uur, op donderdag 31 mei van 19 tot 21 uur en op zondag 3 juni van 14 tot 19 uur. In totaal bezochten zo'n 850 bezoekers de tentoonstelling.

A.B., J.L., H.V.

**Bibliotheek van de heemkundige kring
"Het Land van Nevele"
Hansbekedorp 35 9850 Hansbeke**

De bibliotheek is voor iedereen toegankelijk elke eerste zondag van de maand van 10 uur tot 12 uur (niet in juli) en na telefonische afspraak met bibliothecaris Jan Luyssaert (09 371 60 53). De catalogus op onze tijdschriften *Het Land van Nevele* en *Mensen van Toen* kan ook geraadpleegd worden in de Gemeentelijke Bibliotheek van Nevele, Stationsstraat 20, Landegem

Ere-voorzitter

Jan Luyssaert
jan.luyssaert@pandora.be

Voorzitter

André Bollaert
bollaert.andre@telenet.be

Ondervoorzitter

Stefaan De Grootte
stefaandegroote@mobistarmail.be
Arnold Strobbe
arnold.strobbe@telenet.be

Secretaris

Patrick Tuytschaever
patrick.tuytschaever2@telenet.be

Penningmeester

Eddy Verstraete
eddy_verstraete@skynet.be

Bestuursleden

Irène Buysse
Wim De Clercq
Lieven De Ruyck
Yvonne De Keere
Daniël D'Hooge
Hugo Schaeck
André Stevens
Julien Scherpereel
Luc Van Nevel

Website

www.landvannevele.com

E-mail

info@landvannevele.com